

SUOMEN VIRALLINEN TILASTO—FINLANDS OFFICIELLA STATISTIK
OFFICIAL STATISTICS OF FINLAND

XXI B:4

SOSIAALIHUOLTOTILASTON VUOSIKIRJA

SOCIALVÅRDSSTATISTISK ÅRSBOK

*STATISTICAL YEARBOOK OF
SOCIAL WELFARE*

1960

HELSINKI 1962

SUOMEN VIRALLINEN TILASTO—FINLANDS OFFICIELLA STATISTIK
OFFICIAL STATISTICS OF FINLAND

XXI B:4

SOSIAALIHUOLTOTILASTON VUOSIKIRJA

SOCIALVÅRDSSTATISTISK ÅRSBOK

*STATISTICAL YEARBOOK OF
SOCIAL WELFARE*

1960

HELSINKI 1962

Alkusanat

Sosiaaliministeriön sosiaalinen tutkimustoimisto saattaa täten julkisuuteen maamme sosiaalihooltotoimintaa vuonna 1960 koskevan selonteon, joka sisältyy Suomen Virallisen Tilaston sarjaan XXI.

Alkuperäisen suunnitelman mukaan tässä vuosikirjassa julkaistaan paitsi vuosittain jatkuvaa tilastoa myös sosiaaliselta alalta suoritettuja erikoistutkimuksia. Tällä kertaa sisältyy huoltoapua koskevaan lukuun II selostus vuoden 1960 huhtikuussa suoritetuista kunnallisia ja yksityisiä vanhainkoteja koskevistä erikoistutkimuksista.

Vuoden 1960 alusta kuusi kauppala muuttui kaupungeiksi. Näin ollen kaupunkeja ja kauppaloita koskevia tietoja ei voida erikseen suoranaisesti verrata edellisen vuoden vastaaviin lukuihin, vaan vertailuja tehtäessä ne on kumpanakin vuonna käsiteltävä yhtenä kokonaisuutena.

Kun vuonna 1960 kaksi uutta lääniä aloitti toimintansa, on nyt uuden läänijaon mukaiset tiedot julkaistu myös vuodelta 1959 vuoden 1960 tietojen rinnalla, mikäli tilaa on riittänyt.

Julkaisun toimitustyötä on lähinnä hoitanut yliaktuaari Margit Jalo.

Helsingissä joulukuussa 1961.

Förord

Socialministeriets byrå för social forskning bringar härmed till offentligheten en redogörelse för socialvårdsverksamheten i landet under år 1960, vilken ingår i serien XXI av Finlands Officiella Statistik.

Enligt den ursprungliga planen publiceras i denna årsbok förutom kontinuerlig årlig statistik även specialundersökningar verkställda inom det sociala området. Denna gång ingår i kapitlet II om socialhjälp en redogörelse över de i april 1960 verkställda undersökningarna rörande de kommunala och privata åldringshemmen.

Från början av år 1960 erhöles sex köpingars stadsrättigheter. Sådana kan också uppgifterna för städer och köpingar skilt för sig som sådana jämföras med motsvarande tal från föregående år; vid jämförelser bör de bägge åren behandlas som en helhet.

Då två nya län inrättades år 1960, har nu uppgifter enligt den nya länsindelningen publicerats även för år 1959 jämsides med uppgifter för år 1960, såvida utrymme funnits.

Redigeringen av publikationen har närmast omhändertagits av överaktuarien Margit Jalo.

Helsingfors i december 1961.

Ilmari Teijula

v.t.—t.f.

Margit Jalo

Sisällys

	<i>Teksti</i>	Sivu
	Alkusanat	3
I.	Kuntien sosiaalihuollon hallinto ja huoltolaitokset	5
II.	Huoltoapu	8
	Kunnalliset vanhainkodit	19
	Yksityiset vanhainkodit	33
III.	Lastensuojelu	
	Valtionapua saaneet lastentarhat	41
	Kunnallinen lastensuojelu	45
	Lastenkodit	58
	Koulukodit	61
	Aviottomien lasten valvonta	64
IV.	Kunnalliset kodinhoitajat	68
V.	Vajaamielislaitokset	72
VI.	Irtolais-, alkoholisti- ja raittishuolto	75
	Alkoholistihuoltolat	83
	Työlaitokset	85
VII.	Kunnallisen sosiaalihuollon kustannukset	88
VIII.	Sosiaaliavustukset	
	Kodinperustamislainat	101
	Äitiysavustukset	102
	Lapsilisät	104
	Perhelisät	106
	Perheenasuntoavustukset	109
	Ammattiopintoavustukset	111
	Invaliidihuolto	112
	Invaliidiraha	114
	Toipilaraha	115
	Sotilasavustukset	117
	Kansaneläkkeet	118
	Englanninkielinen katsaus ja selityksiä	123

Tauluja

I.	Kuntien sosiaalihuollon hallinto ja sosiaalilautakuntien alaiset laitokset	3
II.	Huoltoavun avustustapaukset ja avunsaajat	4
III.	Huoltoavun eri avustusmuodot	5
IV.	Lastensuojelulapset	6
V.	Sosiaalilautakuntien alaisissa laitoksissa olleet ryhmitettyinä laitosten mukaan	7
VI.	Kuntien sosiaalihuollon menot	8
VII.	Kuntien sosiaalihuollon tulot	12
VIII.	Kunnalliskotien menot ja tulot	14
IX.	Kunnallisten lastenkotien menot ja tulot	16
X.	Valtion varoista suoritettujen erilaisten avustusten ja lisien lukumäärä	18

Contents and summaries .....

Innehåll

	<i>Text</i>	Sid.
	Förord	3
I.	Den kommunala socialvårdens organisation och vårdanstalter	5
II.	Socialhjälpen	8
	De kommunala åldringshemmen	19
	De privata åldringshemmen	33
III.	Barnskyddet	
	De statsunderstödda barnträdgårdarna	41
	Det kommunala barnskyddet	45
	Barnhemmen	58
	Skolhemmen	61
	Tillsynen över barn födda utom äktenskap	64
IV.	De kommunala hemvårdarinorna ..	68
V.	Anstalterna för psykiskt efterblivna	72
VI.	Lösdrivar-, alkoholist- och nykterhetsvården	75
	Alkoholistanstalterna	83
	Arbetsinrättningarna	85
VII.	Den kommunala socialvårdens kostnader	88
VIII.	Sociala bidrag	
	Bosättningslånen	101
	Moderskapsunderstöden	102
	Barnbidragen	104
	Familjebidragen	106
	Familjebostadsunderstöden	109
	Understöden för yrkesstudier	111
	Invalidvården	112
	Invalidentpenningen	114
	Konvalescentpenningen	115
	Militärunderstöden	117
	Folkpensionerna	118
	Engelsk resumé och förklaringar	123

Tabeller

I.	Den kommunala socialvårdens organisation och anstalter underlydande socialnämnderna	3
II.	Socialhjälpens understödsfall och understödstagare	4
III.	Olika vårdformer av socialhjälpen ..	5
IV.	Barnskyddsbornen	6
V.	I socialnämnder underlydande anstalter intagna, grupperade efter anstalter	7
VI.	Den kommunala socialvårdens utgifter	8
VII.	Den kommunala socialvårdens inkomster	12
VIII.	Kommunalhemmens utgifter och inkomster	14
IX.	De kommunala barnhemmens utgifter och inkomster	16
X.	Antalet av statens medel utdelade olika understöd och bidrag	18

122

I. Kuntien sosiaalihuollon hallinto ja huoltolaitokset

Sosiaalihuollon hallinto. Lakimääräistä sosiaalihuoltotoimintaa varten maa oli v. 1960 jaettu 547 huoltoyhdykuntaan, joista 41 oli kaupunki- ja 25 kauppalakuntia. Sosiaalihuollon paikallista hallintoa varten melkein kaikissa kunnissa oli sosiaalilautakunta. Vain 15 maalaiskunnassa kunnan hallitus hoiti sosiaalilautakunnan tehtävät. V:n 1960 päättyessä eri kuntien sosiaalilautakunnat toimivat seuraavan laajuisina.

Sosiaalilautakunnat Socialnämnder	Kaupungit Städer	Kauppalat Köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Koko maa Hela landet
jakamattomia—odelade	9	6	354	369
2-osastoisia—med 2 avdelningar	22	17	111	150
useampiosastoisia—med flere avdelningar	10	2	1	13

Kahdessa kaupungissa, Helsingissä ja Turussa, on kaksi erillistä lautakuntaa, huolto- ja lastensuojelulautakunnat. Ylempänä esitettyssä ryhmittäessä kumpikin sisältyy useampiosastoihin sosiaalilautakuntiin.

Sosiaalihuollon hallinnosta annetun lain mukaan täytyy kunnassa, jonka asukasluku ylittää 4 000:n, olla joko sosiaalisihteri tai sosiaalijohtaja. V. 1960 oli 373 kunnassa sosiaalisihteri ja 45 kunnassa sosiaalijohtaja. Sosiaalitarkkailijoita oli 139 kunnassa. Seuraavasta selviää, minkä suuruisissa kunnissa oli näitä virkailijoita.

	Kaupungit — kauppalat Städer — köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	—4000	4000—	—4000	4000—	—4000	4000—
Sosiaalisihteri—Socialsekreterare	1	42	64	266	65	308
Sosiaalijohtaja—Socialdirektör	—	37	—	8	—	45
Sosiaalitarkkailija—Socialinspektör ...	—	49	—	90	—	139

I. Den kommunala socialvårdens organisation och vårdanstalter

Socialvårdens förvaltning. För den lagstadgade socialvårdsverksamheten var landet år 1960 indelat i 547 vårdsamhällen, av vilka 41 var stadskommuner och 25 köpingar. För socialvårdens lokala förvaltning fanns nästan i varje kommun en socialnämnd. Endast i 15 landskommuner omhänderhade kommunalstyrelsen socialnämndens åligganden. I slutet av år 1960 fungerade socialnämnderna i de olika kommunerna i följande omfattning.

I två städer, Helsingfors och Åbo, fanns det 2 särskilda nämnder, vård- och barnskyddsnämnden. I ovanstående tabell ingår båda i socialnämnder med flere avdelningar.

Enligt lagen om socialvårdens förvaltning bör i varje kommun, vars invånarantal överstiger 4 000, finnas en socialsekreterare eller en socialdirektör. År 1960 fanns det i 373 kommuner en socialsekreterare och i 45 kommuner en socialdirektör. I 139 kommuner fanns det socialinspektörer. Av följande sammanställning framgår storleken av de kommuner, i vilka sådana anställda förekom.

21 kunnassa oli vain sosiaalijohtaja, jota vastoin 24 kunnassa oli sekä sosiaalijohtaja että sosiaalisihiteeri. Kaikissa kunnissa, joiden asukasluku ylitti 4 000:n, oli jompikumpi näistä virkailijoista. Sosiaalitarkkailijoiden luku oli koko maassa yhteensä 410. Suurimmassa osassa maalaiskuntia oli vain yksi tarkkailija. Tällaisia kuntia oli 80. 8 kunnassa oli 2 sekä kahdessa 6 ja 12 tarkkailijaa. Kaupunki- ja kauppalakunnista 17 oli palkannut yhden tarkkailijan, 17:ssä oli tarkkailijain luku 2—3, 8:ssa 4—7 ja 7:ssä vähintään 8. Kaikista sosiaalitarkkailijoista 266 toimi kaupungeissa, 30 kauppalloissa ja 114 maalaiskunnissa.

Huoltolaitokset. *Kunnalliskoteja* tai kunnallisia vanhainkoteja oli v. 1960 kaikkiaan koko maassa 398. Yhden kunnan omistamia kunnalliskoteja oli 340 sekä kahden tai useamman kunnan omistamia yhteisiä 58. Näihin yhteisiin kunnalliskoteihin oli osallisina 168 kuntaa. Lisäksi oli vielä Rovaniemen kauppalassa kuntainliiton omistama Kolpeneen huoltolaitos, johon Lapin läänin 22 kunnalla oli osuus. 19 kuntaa oli sopimuksen nojalla varannut itselleen oikeuden saada sijoittaa hoidettavia toisen kunnan kunnalliskotiin.

Maan kaikista kunnista 508:lla eli 93 %:lla oli selontekovuonna oma kunnalliskoti tai osuus sellaiseen. Kun lisäksi 19 kunnalla oli sopimuksen mukainen oikeus saada sijoittaa hoidettaviaan toisen kunnan kunnalliskotiin, oli maan 547 kunnasta 527 eli 96 % huolehtinut lain edellyttämän kunnalliskotihoidon järjestämisestä sitä tarvitseville.

278 kunnalliskodissa oli vuoden lopussa erityinen sairaosasto ja 107:ssä mielisairaosasto. Ne jakaantuivat seuraavasti. Kolpeneen huoltolaitosta ei tässä ole otettu huomioon.

	Kunnalliskoteja, joissa oli Kommunahem med	
	mielisairaosasto sinnessjukavdelning	sairaosasto sjukavdelning
Kaupungit — Städer	8	33
Kauppalat — Köpingar	2	21
Maalaiskunnat — Landskommuner	97	224
Yhteensä — Summa	107	278

200 kunnalliskodissa oli vuoden lopussa yleisen osaston lisäksi vain sairaosasto, 29:ssä vain mielisairaosasto ja 78:ssa oli sekä mielisairas- että sairaosasto. Vuoden kuluessa on suljettu useita mielisairaosastoja, jotka vielä olivat toiminnassa

21 kommuner hade bara en socialdirektör, varemot i 24 kommuner fanns både socialdirektör och socialsekreterare. I alla kommuner, vars invånarantal översteg 4 000, fanns det någondera av dessa anställda. Antalet socialinspektörer steg i hela landet till 410. I största delen av landskommunerna fanns det bara en inspektör. Antalet sådana kommuner var 80. 8 kommuner hade 2 och två kommuner 6 och 12 inspektörer. Av stads- och köpingskommunerna hade 17 avlönat en inspektör, 17 kommuner hade 2—3, 8 kommuner 4—7 och 7 kommuner minst 8 inspektörer. Av hela antalet socialinspektörer fungerade 266 i städerna, 30 i köpingarna och 114 i landskommunerna.

Vårdanstalterna. Antalet *kommunalhem* eller kommunala ålderdomshem steg år 1960 i hela landet inalles till 398. Av kommunalhemmen var 340 sådana, som tillhörde en kommun och 58 sådana, som tillhörde två eller flere kommuner. I de sistnämnda hade 168 kommuner andel. Därtill fanns ännu i Rovaniemi köping Kolpene vårdanstalt, som ägdes av en kommunsammanslutning; 22 kommuner i Lapplands län hade där andel. 19 kommuner hade enligt överenskommelse försäkrat sig rätt att placera sina vårdtagare i annan kommuns kommunalhem.

Av landets alla kommuner hade under redogörelseåret 508 eller 93 % antingen eget kommunalhem eller andel i sådant. Då därtill 19 kommuner hade rätt att enligt överenskommelse placera sina vårdtagare i annan kommuns kommunalhem, hade 527 av landets 547 kommuner eller 96 % dragit försorg om ordnandet av i lagen förutsatt kommunalhemsvård för dem, som var i behov därav.

I 278 kommunalhem fanns det särskild sjukavdelning och i 107 sinnessjukavdelning. De fördelade sig på följande sätt. Kolpene vårdanstalt ingår icke i dessa siffror.

I 200 kommunalhem fanns det i slutet av året utom den allmänna avdelningen en sjukavdelning, i 29 en sinnessjukavdelning och i 78 både en sinnessjuk- och en sjukavdelning. Under året har flere sinnessjukavdelningar upphört, vilka ännu var

huhtikuussa, jolloin suoritettiin laajempi kunnalliskoteja koskeva tutkimus. Sitä koskeva selostus on sivulla 19.

Kaikilla kunnilla oli *osuus piirimielisairaaloihin*. Lisäksi 389 kuntaa ilmoitti, että niillä on *osuus B-mielisairaaloihin*. Niistä oli 23 kaupunki-, 18 kauppala- ja 348 maalaiskuntia.

Sosiaalilautakunnan alaisia *työtupia* oli Helsingissä, Tampereella, Kotkassa ja Mikkelissä.

Lastensuojelulaitosten lukumäärää koskevia tietoja on vain kuntien omistamista tai niiden tukemista laitoksista. Niiden lukumäärä selviää seuraavasta yhdistelmästä.

	Kunnan omia Kommunens egna		Kunnan tukemia Av kommunen understödda	
	Kuntien luku Antal kommuner	Laitosten luku Antal anstalter	Kuntien luku Antal kommuner	Laitosten luku Antal anstalter
Lastenkoteja — Barnhem	84	115	19	37
Lastentarhoja — Barnträdgårdar	38	180	35	73
Lastenseimiä — Barnkrubbor	27	90	10	26
Laajennettuja lastenseimiä — Utvidgade barnkrubbor	19	29	23	30

Lastenseimet on tarkoitettu 3 vuotta nuoremmille, ja laajennetut lastenseimet ovat päiväkoteja 7 vuotta nuoremmille. Valtionapua saaneista lastentarhoista ja lastenkodeista tehdään tarkemmin selkoa sivuilla 41 ja 58.

Vielä on mainittava, että kunnallisia koulu- koteja oli Turussa ja Porissa kummassakin yksi. Lisäksi oli Kotkassa epäsosiaalisten lasten eristyslaitos.

Ilmainen sairaalahoido. Kun tuberkuloosia sairastavat ovat joutuneet parantolaan kuntien omistamille n.s. vapaapaikoille, ei heidän ole katsottu saaneen huoltoapua eivätkä heistä johduneet menot ole sisältyneet huoltoapumenoihin. Viime vuosina ovat monet kunnat laajentaneet tämän ilmaisen sairaalahoidon koskemaan kaikkia kuntalaisia, jotka tuberkuloosia tai syöpää sairastaen ovat olleet sairaalahoidon tarpeessa.

84 kuntaa on myöntänyt ilmaisen sairaalahoidon tbc. potilaille, 8 kuntaa syöpäpotilaille, 1 kunta reumapotilaille, minkä lisäksi vielä yksi kunta on myöntänyt ilmaisen hoidon mielisairaille ja vajaamielisille.

Koska kysymyksessä oleva sairaalahoido on ilmainen kaikille kuntalaisille, ei hoito ole huoltoapua eivätkä hoidosta johtuneet menot huoltoapumenoja.

i verksamhet i april, då en utförligare undersökning över kommunalhemmen verkställdes. Resultaten av denna undersökning lämnas på sidan 19.

Alla kommuner hade *andel i distriktssinnessjukhus*. Därtill har 389 kommuner meddelat, att de har *andel i B-sinnessjukhus*. Av dessa var 23 stads-, 18 köpings- och 348 landskommuner.

Arbetsstugor underlydande socialnämnden fanns i Helsingfors, Tammerfors, Kotka och S. t Michel.

Vad *barnskyddsanstalterna* vidkommer, finns det uppgifter endast över antalet kommunala anstalter eller av kommunen understödda anstalter. Deras antal framgår av följande.

Barnkrubborna är avsedda för barn under 3 år och de utvidgade barnkrubborna är daghem för barn under 7 år. En närmare redogörelse över de barnträdgårdar, som åtnjuter statsunderstöd, och barnhemmen, lämnas på sid. 41 och 58.

Ännu må nämnas, att i Åbo och Björneborg fanns kommunala skolhem ett i varje. Dessutom fanns i Kotka en isoleringsanstalt för asociala barn.

Avgiftsfri sjukhusvård. Då de tuberkulösa intagits på sanatorier på kommunernas s.k. friplatser, har deras vård inte ansetts vara socialhjälp och utgifterna för deras vård har inte ingått i socialhjälpstulgifterna. Under de senaste åren har flere kommuner utvidgat denna gratisvård att omfatta kommunens alla invånare, som lider av tuberkulos eller kräfta och som är i behov av sjukhusvård.

84 kommuner har beviljat gratis sjukhusvård åt tuberkulösa, 8 kommuner åt kräftsjuka, och en kommun åt sinnessjuka och psykiskt efterblivna, vartill ännu en kommun har beviljat gratis vård åt personer, som lider av reumatiska sjukdomar.

Då i dessa fall sjukhusvården är gratis att alla kommunens invånare, har vården icke ansetts vara socialhjälp och inte heller vårdkostnaderna socialhjälpstulgifter.

II. Huoltoapu

V:sta 1955 lähtien on huoltoaputilastossa paitsi jokainen yksinäinen avunsaaja myös jokainen koossa oleva perhe kokonaisuudessaan käsitelty erillisenä tilastoyksikkönä. Huolimatta siitä, onko saman perheen useammalle eri jäsenelle myönnetty avustusta, muodostaa perhe sellaiseenaan yhden avustustapauksen. Erimuotoisten ja erisuuruisten perhekuntien luku ja osuus huoltoapua saaneiden joukossa saadaan täten täsmällisesti valaistuksi samoin kuin myös huoltoavun vaikutuspiiri koko laajuudessaan. Aikaisempaa henkilöperiaatetta noudatettaessa saatiin lasketuksi vain suoranaisesti avustettujen henkilöiden ja perheen päämiehelle myönnetystä kotiaavustuksesta osallisten perheenjäsenten luku; nyt perheenjäsenet on laskettu kuuluviksi huoltoavun vaikutuspiiriin siinäkin tapauksessa, että joku perheenjäsenistä on saanut esim. vain laitoshoittoa.

Seuraavassa selonteossa avustustapaus tarkoittaa jokaista yksinäistä avunsaajaa ja avustettua perhettä yhtenä kokonaisuutena s.o. tilastoyksikkönä.

Avustustapausten luku. Avustustapaukset, joita kaikkiaan oli 157 784 eli 4 751, 2.9 %, vähemmän kuin v. 1959, on seuraavassa jaettu kuuteen ryhmään sen mukaan, onko yksinäisillä miehillä, yksinäisillä naisilla ja aviopareilla ollut lapsia huollettavana vai ei. 74 yksinäistä lasta, jotka omalla nimellään ovat saaneet avustusta, ei sisälly seuraavaan avustustapausten perhemuotoa osoittavaan yhdistelmään.

Perhemuoto — Familjetyp	Kaupungit, Kauppalat Städer — Köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
<i>Yksinäiset miehet — Ensamma män</i>						
ilman lapsia — utan barn	14 322	21.8	21 185	23.1	35 507	22.5
lapsia huollettavana — med barn	237	0.4	509	0.5	746	0.5
<i>Yksinäiset naiset — Ensamma kvinnor</i>						
ilman lapsia — utan barn	25 313	38.4	27 021	29.4	52 334	33.2
lapsia huollettavana — med barn	6 595	10.0	7 990	8.7	14 585	9.2
<i>Avioparit — Giftpar</i>						
ilman lapsia — utan barn	6 992	10.6	9 550	10.4	16 542	10.5
lapsia huollettavana — med barn	12 400	18.8	25 596	27.9	37 996	24.1
Kaikkiaan — Samtliga	65 859	100.0	91 851	100.0	157 710	100.0

II. Socialhjälp

Fr.o.m. år 1955 har i socialhjälpstatistiken förutom varje ensam understödstagare även varje sammanboende familj behandlats som en särskild statistisk enhet. Oberoende av, om flere medlemmar av samma familj erhållit understöd, bildar familjen som sådan bara ett understödsfall. Sålunda kan familjerna noggrant fördelas efter sammansättning och storlek samt dessa grupperns andel av samtliga, som erhållit socialhjälp, belysas likasom hela omfattningen av socialhjälpens verkningsområde. Tidigare kunde man endast uträkna antalet direkt understödda personer samt beträffande dem, som erhållit hemunderstöd, antalet delaktiga familjemedlemmar; nu har familjemedlemmarna räknats som delaktiga av socialhjälpens även i de fall, då någon familjemedlem erhållit t.ex. endast anstaltsvård.

I följande redogörelse avses med understödsfall varje ensam understödstagare samt varje familj, som åtnjutit understöd; dessa är således sk. statistiska enheter.

Antal understödsfall. Understödsfallen, vilkas antal var 157 784 eller 4 751, 2.9 %, mindre än år 1959, har i det följande indelats i sex grupper: ensam man utan barn, ensam man med barn, ensam kvinna utan barn, ensam kvinna med barn, gift par utan barn och gift par med barn. 74 ensamma barn, som fått understöd på eget namn, ingår icke i följande sammanställning efter understödsfallens familjetyp.

Kaikista avustustapauksista 53 327 eli 33.8 % oli perheitä, joilla oli lapsia huollettavana. V:sta 1959 luku on alentunut 5.9 %. Yksinäisten avunsaajain luku on pienentynyt vain 0.9 %:lla. Maalaiskunnissa avustustapauksista oli suhteellisesti enemmän lapsiperheitä, 37.1 %, kuin asutuskeskuksissa, 29.2 %. Yksinäisiä avunsaajia oli kaikista avustustapauksista runsaasti yli puolet eli 55.7 %.

Kun 16 vuotta täyttäneitä ja heidän avio- puolisojaan oli yhteensä 212 248 ja lapsia avustetuissa perheissä 161 060 sekä yksinäisiä lapsia 74, kuului huoltoavun vaikutuspiiriin kaikkiaan 373 382 henkilöä eli 8.4 % henkikirjoitetusta väkiluvusta. Edellisestä vuodesta vastaava henkilöluku on alentunut 4.2 % johtuen lähinnä siitä, että työttömyystilanne on helpottunut.

Seuraavassa taulukossa on esitetty lääneittäin erikseen avustustapausten luku sekä avunsaajain ja avustettujen perheiden perheenjäsenten luku asutuskeskuksissa ja maalaiskunnissa.

Av samtliga understödsfall utgjorde 53 327 eller 33.8 % familjer, som hade barn att försörja. Från år 1959 har antalet nedgått med 5.9 %. Antalet ensamman understödstagare har minskats endast med 0.9 %. Bland landskommunernas understödsfall fanns det relativt taget mera barnfamiljer, 37.1 %, än i bosättningscentra, 29.2 %. Drygt hälften eller 55.7 % av alla understödsfall utgjordes av ensamman understödstagare.

Då hela antalet understödstagare över 16 år samt deras makar utgjorde 212 248 och antalet barn i de understödda familjerna 161 060 samt ensamman barn 74, omfattade socialhjälpens verksamhetsområde inalles 373 382 personer eller 8.4 % av hela den mantalsskrivna befolkningen. Från föregående år har motsvarande antal personer nedgått med 4.2 % beroende närmast på att arbetslöshetstillståndet lättat.

I följande tabell redovisas länsvis skilt för sig antalet understödsfall och antalet understödstagare samt antalet familjemedlemmar i familjer, som erhållit understöd, i bosättningscentra och landskommuner.

Avustustapausten sekä avunsaajain ja perheenjäsenten luku lääneittäin — Antal understödsfall samt understödstagare och familjemedlemmar länsvis

Lääni — Län	Avustustapauksia Understödsfall				Avunsaajia ja perheenjäseniä Understödsstagare och familjemedlemmar					
	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Yhteensä Summa		Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Yhteensä Summa		% väestöstä av befolk- ningen	
			1960	1959			1960	1959	1960	1959
Uudenmaan — Nylands	23 638	9 467	33 105	34 446	40 669	21 516	62 185	65 784	7.6	8.1
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	8 377	12 106	20 483	20 728	16 049	27 517	43 566	44 476	6.6	6.8
Ahvenanmaa — Åland	110	225	335	376	168	374	542	595	2.4	2.7
Hämeen — Tavastehus	11 551	9 605	21 156	21 313	25 568	22 027	47 595	48 982	8.2	8.5
Kymen — Kymmene	5 772	4 717	10 489	10 809	11 472	10 012	21 484	23 082	6.3	6.9
Mikkelin — S:t Michels	1 985	6 592	8 577	8 940	4 470	16 202	20 672	21 526	8.7	9.1
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	1 170	6 883	8 053	8 719	2 960	20 276	23 236	25 412	11.0	11.9
Kuopion — Kuopio	2 705	7 878	10 583	10 877	6 402	21 931	28 333	29 687	10.4	11.0
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	1 945	6 876	8 821	8 891	4 521	17 975	22 496	23 131	9.2	9.6
Vaasan — Vasa	3 173	9 461	12 634	12 700	7 244	24 334	31 578	31 687	7.0	7.1
Oulun — Uleåborgs	3 249	13 521	16 770	17 594	8 220	42 576	50 796	53 459	12.5	13.2
Lapin — Lapplands	2 207	4 571	6 778	7 142	5 428	15 471	20 899	21 896	10.2	10.9
Koko maa — Hela landet	65 882	91 902	157 784	162 535	133 171	240 211	373 382	389 717	8.4	8.8

Kaikista avustustapauksista 36.0 % esiintyi kaupungeissa, 5.7 % kaupaloissa ja 58.3 % maalaiskunnissa. Yksistään Helsingissä oli 20 025, Tampereella 5 073, Turussa 4 758 ja Lahdessa 2 664 eli näissä neljässä kaupungissa 20.6 % maan kaikista avustustapauksista.

Av samtliga understödsfall förekom 36.0 % i städerna, 5.7 % i köpingarna och 58.3 % i landskommunerna. Enbart i Helsingfors var antalet understödsfall 20 025, i Tammerfors 5 073, i Åbo 4 758 och i Lahti 2 664 eller i dessa fyra städer tillsammans 20.6 % av landets alla understödsfall.

Avunsaajien ja heidän perheenjäsentensä kokonaisluvusta 30.3 % tuli kaupunkien, 5.4 % kauppaloiden ja 64.3 % maalaiskuntien osalle. Kutakin 100 henkikirjoitettua asukasta kohden heitä oli kaupungeissa ja kauppaloissa 8.0 sekä maalaiskunnissa 8.7. V. 1959 vastaavat luvut olivat 8.6 ja 9.0. Huoltoavun vaikutuspiiri oli laajin Oulun, Pohjois-Karjalan, Kuopion sekä Lapin lääneissä, sillä 12.5, 11.0, 10.4 ja 10.2 % väestöstä oli näissä lääneissä joko itse tai joku perheenjäsen saanut huoltoavustusta. Kun eri kuntien vastaavat suhdeluvut huomattavasti poikkeavat maan keskimääräisistä luvuista, on seuraavassa taulukossa esitetty, miten yksityiset maalaiskunnat eri lääneissä avunsaajien ja heidän perheenjäsentensä suhteelliseen lukuun nähden poikkeavat vastaavien läänien keskiluvuista.

Av hela antalet understödstagare och deras familjemedlemmar kom 30.3 % på städernas andel, 5.4 % på köpingarnas och 64.3 % på landskommunernas andel. Per 100 mantals-skrivna invånare var av dessa i städerna och köpingarna 8.0 samt i landskommunerna 8.7. År 1959 var motsvarande tal 8.6 och 9.0. I Uleåborgs, Norra Karelen, Kuopio samt Lapplands län var socialhjälpens verkningsområde mest vidsträckt, då 12.5, 11.0, 10.4 och 10.2 % av befolkningen i dessa län antingen själv eller någon av familjemedlemmarna hade erhållit understöd. Då motsvarande proportionstal för de olika kommunerna i landet avsevärt avviker från hela landets medeltal, har i följande tabell framställts, huru de enskilda kommunernas proportionstal i de olika länen avviker från medeltalen för motsvarande län.

Avunsaajia ja heidän perheenjäseniään %:issa eri kuntien asukasluvusta — Antal understödstagare och deras familjemedlemmar i % av folkmängden i de olika kommunerna

Lääni — Län	Kuntien luku, joissa avunsaajia ja heidän perheenjäseniään asukaslukuun verraten oli Antal kommuner, i vilka understödstagarna och deras familjemedlemmar i proportion till folkmängden utgjorde													Yhteensä Summa
	—3 %	3—3.9 %	4—4.9 %	5—5.9 %	6—6.9 %	7—7.9 %	8—8.9 %	9—9.9 %	10— 10.9 %	11— 11.9 %	12— 13.9 %	14— %		
<i>Maalaiskunnat — Landskommuner</i>														
Uudenmaan — Nylands	1	1	3	6	9	6	3	3	1	1	—	—	34	
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	5	6	20	21	25	19	8	1	2	1	—	—	108	
Ahvenanmaa — Åland	13	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	
Hämeen — Tavastehus	—	2	6	1	11	16	5	3	3	3	—	—	50	
Kymen — Kymmene	1	2	5	6	8	4	1	—	—	—	—	—	27	
Mikkelin — St Michels	—	—	—	—	2	7	4	9	2	2	—	—	26	
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	—	—	—	—	—	—	2	1	6	4	5	—	18	
Kuopion — Kuopio	—	—	—	—	1	—	4	5	2	6	7	1	26	
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	—	—	—	2	3	3	5	8	5	3	1	1	31	
Vaasan — Vasa	12	10	8	9	10	8	5	3	2	4	—	—	71	
Oulun — Uleåborgs	—	—	—	1	1	3	4	7	7	3	16	12	54	
Lapin — Lapplands	—	—	—	1	1	1	5	4	1	2	5	1	21	
Yhteensä maalaiskuntia — Summa landskommuner	32	22	43	47	71	67	46	44	31	29	34	15	481	
<i>Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar .....</i>	—	2	7	9	9	11	12	7	1	3	4	1	66	
Yhteensä huoltoyhdyskuntia — Summa vårdsamhällen	32	24	50	56	80	78	58	51	32	32	38	16	547	
%	5.9	4.4	9.1	10.2	14.6	14.3	10.6	9.3	5.9	5.9	6.9	2.9	100.0	

Avustettujen perheiden suuruus. Seuraava taulukko valaisee niiden perheiden suuruutta, joille huoltoapua on myönnetty.

Suurin osa, 66.2 %, kaikista avustustapauksista käsitti yksinäisiä henkilöitä tai aviopareja, joilla ei ollut lapsia huollettavana. Lapsiperheitä oli 33.8 % kaikista. Joka yhdeksännessä avustustapauksessa perheeseen

De understödda familjernas storlek. Följande tabell belyser storleken av de familjer, som åtnjutit socialhjälp.

Största delen, 66.2 %, av alla understödsfall utgjordes av sådana ensamma personer och gifta par, som inte hade barn att försörja. Familjer med barn utgjorde 33.8 % av alla understödsfall. Vart nionde understödsfall utgjordes

Avustettujen perheiden suuruus — De understödda familjernas storlek

Avunsaaja — Understödsstagare	Kaikkiaan avustus- tapauksia Inalles under- stödsfall	Niistä sellaisia, joissa oli huollettavana lapsia — Därav med antal barn										
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9—	
<i>Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar</i>												
Yksinäinen mies — Ensam man	14 559	14 322	93	84	32	15	9	2	2	—	—	
Naimaton nainen — Ogift kvinna	12 869	11 410	1 131	231	59	21	10	2	4	1	—	
Leski t. eronnut nainen — Änka e. fränskild kvinna	19 039	13 903	1 902	1 742	879	404	137	57	12	3	—	
Aviopari — Gift par	19 392	6 992	3 177	3 222	2 422	1 662	1 000	524	227	106	60	
<i>Maalaiskunnat — Landskommuner</i>												
Yksinäinen mies — Ensam man	21 694	21 185	181	126	77	54	42	19	6	4	—	
Naimaton nainen — Ogift kvinna	15 922	13 939	1 278	383	147	80	50	26	8	8	3	
Leski t. eronnut nainen — Änka e. fränskild kvinna	19 089	13 082	1 637	1 761	1 155	755	393	176	79	32	19	
Aviopari — Gift par	35 146	9 550	4 197	4 889	4 531	4 062	3 141	2 186	1 300	733	557	
<i>Koko maa — Hela landet</i>												
Yksinäinen mies — Ensam man	36 253	35 507	274	210	109	69	51	21	8	4	—	
Naimaton nainen — Ogift kvinna	28 791	25 349	2 409	614	206	101	60	28	12	9	3	
Leski t. eronnut nainen — Änka e. fränskild kvinna	38 128	26 985	3 539	3 503	2 034	1 159	530	233	91	35	19	
Aviopari — Gift par	54 538	16 542	7 374	8 111	6 953	5 724	4 141	2 710	1 527	839	617	
Yhteensä — Summa	157 710	104 383	13 596	12 438	9 302	7 053	4 782	2 992	1 638	887	639	
Näistä sai perhelisää — Av dessa erhöill familjebidrag	20 477	—	78	1 864	1 864	6 103	4 532	2 911	1 610	880	635	

kuului vähintään 4 lasta. On merkille pantavaa, että niiden perheiden luku, joissa oli 1—3 lasta, aleni edellisestä vuodesta 7.0 % ja 4—7 lasta huoltavien perheiden luku 4.6 %, jota vastoin vähintään 8 lasta huoltavien perheiden luku nousi 7.2 %.

Avustettujen perheiden lapsilukuun eivät sisälly näistä perheistä lastensuojelun huostaanottamat lapset. Näitä huostaanotettuja lapsia oli selontekovuonna kaikkiaan 3 656 vastaten 3 822 lasta v. 1959.

Yksinäisiä avunsaajia, joilla oli vähintään 2 lasta huollettavana, oli kaikkiaan 9 109. Näistä sai suurperheisten perhelisää 4 307 eli 47.3 %. Kaupunki- ja kauppalakunnissa vastaava suhdeluku oli 30.7 sekä maalaiskunnissa 58.6. Aviopuolisoi, joilla oli vähintään 2 lasta huollettavana, oli 30 622 ja näistä nautti perhelisää 16 092 eli 52.6 %, asutuskeskuksissa 36.0 % sekä maalaiskunnissa 59.7 %. Perhelisä tosin myönnetään aviopuolisoi, joilla on vähintään 4 lasta huollettavana, mutta jos perheen pääasiallinen huoltaja on tullut pysyvästi työkyvyttömäksi, voidaan perhelisä myöntää toisesta lapsesta lähtien. Kaikista v. 1960 perhelisää saaneista perheistä 23.2 % sai lisäksi vielä huoltoavustusta muodossa tai toisessa.

av familjer med minst 4 barn. Observeras bör, att antalet familjer med 1—3 barn nedgick från föregående år med 7.0 % och antalet familjer med 4—7 barn med 4.6 %, då antalet familjer, som hade att försörja minst 8 barn, steg med 7.2 %.

Antalet barn i de understödda familjerna innefattar inte de barn, som omhändertagits av barnskyddet. Antalet omhändertagna barn i dessa familjer steg år 1960 till 3 656 motsvarande 3 822 barn år 1959.

Antalet ensamma understödsstagare, som hade minst 2 barn, var inalles 9 109. Av dessa erhöill 4 307 eller 47.3 % särskilt familjebidrag. För städerna och köpingarna var proportionstalet 30.7 och för landskommunerna 58.6. Antalet gifta par med minst 2 barn var 30 622 och av dessa erhöill 16 092 eller 52.6 % familjebidrag, i bosättningscentra 36.0 % och i landskommunerna 59.7 %. Familjebidrag beviljas i allmänhet åt gifta par, som har minst 4 barn att försörja, men om familjens huvudsakliga försörjare har blivit varaktigt arbetsförmögen, kan familjebidrag beviljas redan för andra barnet. Av hela antalet familjer, som år 1960 erhöill särskilt familjebidrag, åtnjöt 23.2 % dessutom socialhjälp i någon form.

Kun kaikki huoltoavun piiriin kuuluvat 161 134 lasta oli 16 vuotta nuorempia, saivat he myös lapsilisää. Kaikista v. 1960 lapsilisää saaneista lapsista 11.3 % kuului perheisiin, jotka olivat saaneet huoltoapua. Huoltoapua saavia lapsiperheitä oli kaikkiaan 53 327 eli 8.1 % kaikista lapsilisäperheistä.

Yksinäisiä 16 vuotta täyttäneitä avunsaajia tai perheen huoltajia oli kaikkiaan 103 172. Näistä 63 104 eli 61.2 % nautti kansaneläkkeen tukiosaa tai vanhuudentukea. Miesten vastaava suhdeluku oli 58.5 ja naisten 62.6. Asutuskeskuksissa 56.3 % yksinäisistä sai mainittua tukea, maalaiskunnissa 65.1 %. Avustettuja aviopareja oli kaikkiaan 54 538. Näistä 5 694 tapauksessa, 10.4%, molemmat aviopuoliset saivat tukiosan ja 10 602 tapauksessa, 19.4 %, jompikumpi aviopuolisoista. Jos otetaan huomioon kaikki 157 710 avustustapausta, oli 49.2 % sellaisia, että avunsaaja itse oli saanut k:en tukiosaa tai vanhuudentukea. Kun koko maassa v. 1960 oli 344 900 tukiosan tai vanhuudentuen saajaa, kuului näistä siis 24.7 % huoltoavun piiriin. V. 1959 vastaava suhdeluku oli 24.6.

Avustusmuoto. Avustuksen muotoon nähden avunsaajat on jaettu kolmeen ryhmään, nimittäin laitoksissa hoidettuihin, yksityishoidossa olleisiin ja kotiaivustusta saaneisiin. Tässä ryhmittelyssä ei ole otettu huomioon perhesuhteita, vaan on laskettu, montako henkilöä on saanut laitoshoidoa ja kuinka moni on ollut yksityiskotiin sijoitettuna. Kotiaivustusta saaneiden luku tarkoittaa yksinäisiä avunsaajia tai perheenpäämiehiä, jotka ovat saaneet vain kotiaivustusta joko itselleen tai perheelleen. Ryhmittely on siis samanlainen, kuin mitä aikaisemmissa köyhäinhuoltolastoissa on noudatettu.

Seuraava taulukko osoittaa, missä laajuudessa eri avustus- ja huoltomuotoja on käytetty.

Avustusmuoto — Understödsformen

Avustus- ja huoltomuoto Understöds- och vårdform	Kaupungit Städer		Kauppalat Köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Laitoksissa hoidetut — I anstalter vårdade	31 301	53.6	5 122	55.1	59 380	62.7	95 803	58.9
Yksityishoidossa olleet — I enskilt hem vårdade	7	0.0	5	0.1	423	0.4	435	0.3
Kotiaivustusta saaneet — I sina hem understödda	27 108	46.4	4 170	44.8	34 971	36.9	66 249	40.8
Yhteensä — Summa	58 416	100.0	9 297	100.0	94 774	100.0	162 487	100.0

Då alla barn inom området för socialhjälp, till ett antal av 161 134, var yngre än 16 år, erhöi de även barnbidrag. Av alla barn, som år 1960 åtnjöt barnbidrag tillhörde 11.3 % familjer, som hade erhållit socialhjälp. Antalet barnfamiljer, som erhållit socialhjälp, var 53 327 och utgjorde 8.1 % av samtliga barnbidragsfamiljer.

Antalet ensamman understödsstagare eller familjeförsörjare över 16 år var inalles 103 172. Av dessa åtnjöt 63 104 eller 61.2 % folkpensions understödsdel eller ålderdomsstöd. Motsvarande proportionstal för männen var 58.5 och för kvinnorna 62.6. I bosättningscentra fick 56.3 % av de ensamman understödsdel, i landskommunerna 65.1 %. Antalet understödda gifta par var 54 538. Av dessa var 5 694 eller 10.4 % sådana fall, i vilka bägge och 10 602 eller 19.4 % sådana, i vilka någöndera av makarna erhöi understödsdel. Om alla understödsfall till ett antal av 157 710 tages i betraktande, utgjorde 49.2 % av dessa sådana fall, där understödstagaren själv hade åtnjutit f. p:s understödsdel eller ålderdomsstöd. Då antalet personer, som år 1960 erhöi ifrågavarande understödsdel, var 344 900, tillhörde 24.7 % av dessa socialhjälpens krets. År 1959 var motsvarande proportionstal 24.6.

Understödsform. Med hänsyn till understödets beskaffenhet har understödstagarna indelats i tre grupper: på anstalter vårdade, i enskilt hem vårdade och personer, som erhållit hemunderstöd. I denna fördelning har ingen hänsyn tagits till familjeförhållandena utan antalet personer, som har åtnjutit anstaltsvård och personer, som vårdats i privata familjer, har uträknats. Antalet personer, som åtnjutit hemunderstöd, avser ensamman understödsstagare eller familjeförsörjare, som fått enbart hemunderstöd åt sig själva eller åt sin familj. Uppdelningen är alltså densamma, som i fattigvårdsstatistiken under tidigare år.

Följande tabell utvisar, i vilken utsträckning de olika understöds- och vårdformerna förekommit.

Edelliseen vuoteen verrattuna laitoshoidtoa saaneiden luku on noussut 1.4 % ja kotiaavustusta saaneiden luku alentunut 7.7 %. Viimeksi mainittuun ryhmään kuuluvista on melko suuri osa, noin 60 %, saanut avustusta vain tilapäisesti.

Kaikista laitoksissa hoidetuista on 34 519 avunsaajaa hoidettu *kunnalliskodeissa* tai *kunnallisissa vanhainkodeissa*. Näiden lisäksi hoidettiin kunnalliskodeissa vielä 111 lastensuojelun piiriin kuuluvaa lasta, joten hoidettavien luku oli v. 1960 kaikkiaan 34 630. Sukupuolen ja hoitopäivien mukaan jakaantuvat ne kaupunkien, kauppaloiden ja maalaiskuntien kunnalliskotien kesken seuraavasti.

	Kunnalliskodit — Kommunalhemmen					
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Lapsia Barn	Yhteensä Summa	%	Hoitopäiviä Vårdagar
Kaupungit — Städer	2 606	6 010	18	8 634	24.9	2 201 045
Kauppalat — Köpingar	647	1 276	7	1 930	5.6	482 942
Maalaiskunnat — Landskommuner	9 943	13 839	284	24 066	69.5	5 652 595
Yhteensä — Summa	13 196	21 125	309	34 630	100.0	8 336 582
%	38.1	61.0	0.9	100.0		

Kunnalliskodeissa hoidettujen 111 lastensuojelulapsen hoitopäiviä oli yhteensä 22 406. 236 huoltoapuun kuuluvaa lasta sekä 20 jo 16 v. täyttäneitä henkilöä oli vuorostaan hoidettu kunnallisissa lastenkodeissa hoitopäivien luvun ollessa 27 117.

V. 1959 oli kunnalliskodeissa huoltoapua nauttivien luku 34 331, joten se on v. 1960 noussut 0.9 % edelliseen vuoteen verrattuna. V:n 1960 lopussa oli kunnalliskodeissa yhteensä 25 736 hoidettavaa, joten kutakin kunnalliskotia kohden tuli v:n 1960 lopussa keskim. koko maassa 65 hoidettavaa, kaupungeissa 161, kauppalloissa 73 ja maalaiskunnissa 52.

Hoitopäiviä keskimäärin hoidettavaa kohden tuli 241, kaupunkien kunnalliskodeissa 255, kauppaloitten 250 ja maalaiskuntien 235.

Kunnalliskotien sairaosastoilla oli vuoden lopussa kaikkiaan 8 138 eli 31.6 % hoidettavien kokonaisluvusta ja mielisairasosastoilla 2 810 eli 10.9 %.

Jotta saataisiin ylimalkainen kuva siitä, missä *muissa laitoksissa* kuin kunnalliskodeissa avunsaajia on huoltoavun kustannuksella hoi-

I jämförelse med föregående år har antalet i anstalter vårdade stigit med 1.4 % och antalet hemunderstödda minskat med 7.7 %. Ett jämförelsevis stort antal, ca. 60 %, av sistnämnda grupp har erhållit endast tillfälligt understöd.

Av alla de personer, som erhållit anstaltsvård, har 34 519 vårdats på *kommunalhem* eller *kommunala äldreomsorgshem*. Dessutom vårdades på kommunalhemmen 111 barn, som omhändertagits av barnskyddet; antalet vårdade steg alltså år 1960 inalles till 34 630. Grupperade enligt kön och antalet vård dagar fördelade sig dessa på kommunalhemmen i städer, köpingar och landskommuner på följande sätt.

Antalet vård dagar för de ovannämnda 111 barnskydds barnen i kommunalhemmen steg till 22 406. I kommunala barnhem vårdades åter 236 socialhjälp barn samt 20 personer, som redan fyllt 16 år, och deras vård dagar steg till 27 117.

År 1959 var antalet vårdtagare på kommunalhem 34 331, så att antalet stigit i jämförelse med denna siffra med 0.9 %. I slutet av år 1960 var antalet vårdade i kommunalhemmen inalles 25 736. I medeltal kom på varje kommunalhem i hela landet i slutet av år 1960 65 vårdade, i städerna 161, i köpingarna 73 och i landskommunerna 52.

Antalet vård dagar per vårdtagare var i medeltal 241, i städernas kommunalhem 255, i köpingarnas 250 och i landskommunernas 235.

På kommunalhemmens sjukavdelningar fanns det i slutet av året 8 138 vårdade, eller 31.6 % av hela antalet vårdade och på sinnessjukavdelningarna 2 810 eller 10.9 %.

För att få en överblick av de övriga *anstalterna* utom kommunalhemmen på vilka understödsgatarna vårdats på socialhjälpens bekostnad, har

dettu, on koko tilastoaineistosta otettu joka kymmenes tapaus ja tutkittu näissä esiintyneet laitostapaukset erikseen. Tässä pienoisaineistossa esiintyi 9 607 laitoksissa hoidettua avunsaajaa. Seuraavassa taulukossa esitetään, kuinka monta prosenttia näiden hoidettavien kokonaishluvusta on erilaatuisissa laitoksissa hoidettu. Tällöin on otettava huomioon, että sama henkilö on vuoden kuluessa voinut olla useammanlaatuisessa laitoksessa.

Laitoshoidon laatu — Arten av anstaltsvården

Joka 10. tapaus — Vart 10 fall

Laitoksen laatu Arten av anstalten	Kaupungit Städer	Kauppalat Köpingar	Maalais- kunnat Landskom- muner	Koko maa Helalandet
Laitoksissa hoidettuja kaikkiaan — Antalet i anstalter vårdade	3 142	522	5 943	9 607
Niistä %:ssa — Därav i %				
kunnalliskodeissa — i kommunalhem	27.4	33.7	41.0	36.2
mielisairaaloissa, vajaamielis- ja kaatumatautihoitoloissa — i sinnes- sjukhus, i anstalter för psykiskt efterblivna och epileptiker	24.2	24.5	20.8	22.1
keuhkotautiparantoloissa — i tuberkulossanatorier	3.8	5.4	5.7	5.1
muissa sairaaloissa — i övriga sjukhus	48.1	40.4	39.2	42.2
muissa laitoksissa — i övriga anstalter	4.9	5.0	1.6	2.9

Laitoshoidon pituuden selville saamiseksi pienoisaineistossa esiintyneet 9 607 laitoshoitotapausta on *hoitopäivien luvun* mukaan ryhmitetty 5 eri ryhmään. Sitä paitsi on erikseen tutkittu niiden laitoksissa hoidettujen hoitopäivälukua, jotka ovat saaneet kansaneläkkeen tukiosaa tai vanhuudentukea. Tässä selonteossa käytetään näistä lyhyesti nimitystä tukiosan saajat. Kun eri sukupuolien hoitopäiväluku ei erikoisemmin vaihtelee asutuskeskuksissa ja maalaiskunnissa, on miehet, naiset ja lapset käsitelty erikseen ainoastaan koko maahan nähden.

Tukiosan saajista lähes puolet on ollut koko vuoden laitoksessa. Suurin osa heistä on kunnallistai vanhainkodeissa hoidettuja vanhuksia tai mielisairaaloissa hoidettuja henkilöitä. Lisäksi lähes $\frac{3}{10}$ heistä on ollut hoidettavana vain lyhyen aikaa, ei edes täyttä 3 kuukautta. Sen sijaan niiden avunsaajain hoitopäiväluku, joilla ei ole ollut tukiosaa, on enimmäkseen varsin alhainen, 84.8 %:lla heistä enintään 90 päivää. Samoin huoltoavun piiriin kuuluvat lapset ovat olleet yleensä sairaaloissa aivan lyhyen aikaa ja niitä, jotka ovat olleet laitoksissa koko vuoden, on

vart tionde fall av hela det statistiska materialet uttagits och varje anstaltsfall i detta material särskilt undersökts. Sådana understödstagare, som vårdats på någon anstalt, utgjorde härvid 9 607. Följande tabell utvisar, huru många procent av hela antalet vårdade som vårdats på olikartade anstalter. Härvid bör beaktas, att samma person under årets lopp har kunnat få vård på flere olika anstalter.

För att klarlägga anstaltsvårdens varaktighet har de ovannämnda 9 607 anstaltsfallen enligt antalet *vård dagar* grupperats i fem grupper. Dessutom har skilt för sig uträknats antalet *vård dagar* för de understödstagare, som åtnjöt folkpensions understödsdel eller åldersunderstöd. För alla dessa understödstagare har i denna redovisning använts benämningen understödstagare med understödsdel. Då antalet *vård dagar* för de olika könen inte nämnvärt växlar i bosättningscentra och landskommuner, har endast för hela landets vidkommande män, kvinnor och barn redovisats skilt för sig.

Av understödstagarna med understödsdel har nära hälften varit hela året på någon anstalt. Största delen av dessa utgjordes av åldringar på kommunal- och åldersdomshem samt av personer vårdade på sinnessjukhus. Dessutom har nära $\frac{3}{10}$ av dem vårdats på anstalt en kortare tid, mindre än 3 månader. Däremot var antalet *vård dagar* för de understödda, som inte åtnjöt någon understödsdel, ganska lågt, för 84.8 % av dem högst 90 dagar. Likaså har i allmänhet socialhjälpbarnen vårdats på sjukhus bara en kortare tid och de, som varit på någon anstalt hela året,

Laitoshoidon pituus — Anstaltsvårdens varaktighet

Joka 10. tapaus — Vart 10 fall

	Avunsaajain luku Antal vårdtagare	Niistä % hoidettu laitoksissa, päivää Därav % i anstalt vårdade, dagar				
		—90	90—180	180—270	270—360	360—
<i>Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar</i>						
Tukiosan saajat — Understödstagare med understödsdel	2 082	29.3	8.6	6.3	8.0	47.8
Muut avunsaajat — Övriga vårdtagare	1 582	83.8	9.6	2.6	1.0	3.0
Yhteensä — Summa	3 664	52.8	9.0	4.7	5.0	28.5
<i>Maalaiskunnat — Landskommuner</i>						
Tukiosan saajat — Understödstagare med understödsdel	3 612	28.6	9.4	6.2	7.4	48.4
Muut avunsaajat — Övriga vårdtagare	2 331	85.5	8.3	3.2	1.0	2.0
Yhteensä — Summa	5 943	50.9	9.0	5.0	4.9	30.2
<i>Koko maa — Hela landet</i>						
Tukiosan saajat — Understödstagare med understödsdel						
Miehet — Män	2 373	30.9	9.5	6.5	6.7	46.4
Naiset — Kvinnor	3 321	27.4	8.8	6.1	8.2	49.5
Yhteensä — Summa	5 694	28.9	9.1	6.2	7.6	48.2
Muut avunsaajat — Övriga vårdtagare						
Miehet — Män	1 249	82.3	10.9	3.5	1.4	1.9
Naiset — Kvinnor	1 656	86.2	8.5	2.6	0.7	2.0
Lapset — Barn	1 008	85.7	6.6	2.9	1.1	3.7
Yhteensä — Summa	3 913	84.8	8.8	3.0	1.0	2.4
Kaikkiaan — Inalles	9 607	51.7	9.0	4.9	4.9	29.5

pääasiallisesti hoidettu vajaamielisten hoitolaitoksissa.

Seuraavassa yhdistelmässä on vielä tehty selkoa siitä, kuinka monta prosenttia laitoksissa hoidetuista aikuisista on saanut tukiosaa kussakin laitoshoidon pituutta osoittavassa ryhmässä.

har huvudsakligen vårdats på anstalter för psykiskt efterblivna.

I följande sammanställning har ännu redovisats, huru många procent av de på anstalt vårdade fullvuxna, grupperade efter anstaltsvårdens längd, som åtnjutit understödsdel.

Laitoshoidon pituus, päivää Anstaltsvårdens längd, dagar	Hoidettavien luku Antal vårdade			Niistä % saanut tukiosaa Därav i % med understödsdel		
	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Landskom- muner	Koko maa Hela landet	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Landskom- muner	Koko maa Hela landet
— 90	1 591	2 507	4 098	38.3	41.2	40.1
90—180	301	494	795	59.5	68.8	65.3
180—270	167	276	443	79.0	81.2	80.4
270—360	181	281	462	92.3	94.7	93.7
360—	1 033	1 768	2 801	96.3	98.9	97.9
Yhteensä — Summa	3 273	5 326	8 599	63.6	67.8	66.2

Avunsaajain tai perheenhuoltajain ikä. Avunsaajain ikää valaisevaan taulukkoon on otettu vain joka 10. avustustapaus, ja se koskee yksinäisten avunsaajain ja avustettujen perheiden perheenhuoltajan ikää. 74 omalla nimellään avustettua lasta, jotka kaikki olivat 16 vuotta

Understödstagarnas eller familjeförsörjarnas ålder. I tabellen rörande understödstagarnas ålder har endast vart 10 fall medtagits, och den avser ålder för ensamman understödstagare eller familjeförsörjare i de understödda familjerna. De tidigare nämnda 74 barnen, som hade fått

nuorempia, eivät siihen sisälly. Laitoksissa hoidettujen ikä on myös laskettu joka 10:nnen avustustapauksen nojalla, mutta siihen sisältyvät paitsi päämiehet myös aviopuolisot, sikäli kuin ovat saaneet laitoshoidtoa.

Avunsaajain ikä — Understödstagarnas ålder

Joka 10. tapaus — Vart 10 fall

Ikä, vuotta — Ålder, år	Tukiosan saajat Understödstagare med understödsdel	Muut avunsaajat Övriga under- stödstagare	Yhteensä Summa	Laitoksissa hoidetut I anstalter vårdade
			%	
16—19	0.8	4.7	2.8	2.3
20—29	4.3	15.3	9.8	9.3
30—39	8.8	27.2	18.0	15.6
40—49	10.0	24.8	17.4	14.1
50—59	16.2	21.2	18.7	17.6
60—64	10.6	5.1	7.9	7.4
65—	49.3	1.6	25.3	33.6
Tuntematon — Okänd	0.0	0.1	0.1	0.1
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0
Tapausten luku — Antal fall	7 818	7 951	15 769	8 599

Parhaimmassa työiässä olevia, 20—49-vuotiaita, oli 45.2 %, edellisenä vuonna 48.4 %, kaikista avustustapauksista, mutta näistä oli 25.2 % sellaisia, jotka nauttivat kansaneläkkeen tukiosaa. Kaikista 65 vuotta täyttäneistä, jotka olivat kansaneläkeiässä, oli vain 3.3 % sellaisia, jotka eivät saaneet tukiosaa. Edelliseen vuoteen verrattuna 65 vuotta täyttäneiden luku on lisääntynyt 5.2 %, jota vastoin 20—29-vuotiaitten luku on alentunut 16.4 sekä 30—49-vuotiaitten 6.9 %.

Laitoksissa hoidetuista 10.3 % oli 16 vuotta nuorempia. Jos nämä otetaan huomioon ikäryhmityksessä, oli 16—29 vuotiaita kaikista laitoksissa hoidetuista 10.4 %, 30—49 vuotiaita 26.6 % ja 50 vuotta täyttäneitä 52.5 %.

Kotipaikka. Seuraavassa yhdistelmässä on joka 10:nneen avustustapaukseen nähden selvitetty, %-ein ilmaistuna, missä kunnassa avunsaajilla tai perheenhuoltajilla on ollut koti- tai asuinpaikkansa. Helsingin kaupungin avunsaajat eivät sisälly näihin lukuihin.

Kotipaikka — Hemort	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar	Maalaisk. Landsk.	Koko maa Hela landet
Avustavassa kunnassa — I understödande kommun	82.6	89.7	87.3
Muussa kunnassa — I annan kommun	17.4	10.2	12.6
Tuntematon — Okänd	0.0	0.1	0.1
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0
Tapausten luku — Antal fall	4 583	9 184	13 767

understöd på eget namn och som alla var under 16 år, ingår inte i tabellen. Även åldern för i anstalter vårdade har uträknats på grundval av vart 10 fall, men däri ingår förutom huvudmän också äkta makar, såvida de erhållit anstaltsvård.

Av alla understödsfall var 45.2 %, föregående år 48.4 %, i den bästa arbetsåldern mellan 20 och 49 år, men 25.2 % av dessa åtnjöt folkpensions understödsdel. Av alla understödstagare, som fyllt 65 år och som tillhör folkpensionsåldersgruppen, fanns det bara 3.3 % sådana, som inte åtnjöt understödsdel. I jämförelse med föregående år har antalet understödstagare, som fyllt 65 år, stigit med 5.2 %, då däremot antalet understödda i åldern 20—29 år har minskats med 16.4 och i åldern 30—49 år med 6.9 %.

10.3 % av alla de i anstalter vårdade var yngre än 16 år. Om dessa barn tages med i åldersgrupperingen, steg antalet 16—29 åringar till 10.4 %, antalet i åldern 30—49 till 26.6 % och antalet vårdade, som fyllt 50 år, till 52.5 %.

Hemort. I följande sammanställning har för vart tionde understödsfall redogjorts i vilken kommun understödstagarna eller familjeförsörjarna hade sin hem- eller vistelseort. Understödstagarna i Helsingfors stad ingår inte i dessa siffror.

Siviilisäätty. Henkilöt, joiden nimellä huoltoapu on myönnetty, jakaantuivat siviilisäädyn mukaan joka 10. tapauksen nojalla laskettuna seuraavan taulukon osoittamalla tavalla.

Civilstånd. Personerna, på vilkas namn understödet beviljats, fördelade sig enligt civilstånd på följande sätt räknat på grundval av vart tionde fall.

Siviilisäätty — Civilstånd

Joka 10. tapaus — Vart 10 fall

Siviilisäätty — Civilstånd	Kaupungit Kauppalat Städer Köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Koko maa Hela landet	Miehet Män	Naiset Kvinnor
			%		
Naimattomia — Ogifta	32.7	35.5	34.3	28.2	42.3
Naimisissa olevia — Gifta	34.2	40.8	38.0	61.2	7.3
Eronneita — Frånskilda	12.0	4.2	7.5	4.8	11.1
Leskiä — Änklingar och änkor	21.1	19.5	20.2	5.8	39.3
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Tapausten luku — Antal fall	6 585	9 184	15 769	8 978	6 791

Naimisissa oleviin nähden on otettava huomioon, että tähän ryhmään sisältyvät myös ne avustustapaukset, jolloin mies syystä tai toisesta ei enää asu perheensä kanssa, mutta aviopuolisot eivät silti ole laillisesti eronneet. Koko naimisissa olevien ryhmästä 9.0 % on tällaisia yksinäisiä avunsaajia, joko miehiä tai naisia. Yleensä on perheille, joissa aviopuolisot asuvat yhdessä, avustus myönnetty miehen nimellä, vain noin 2 %:ssa tapauksista vaimo on katsottu perheen päämieheksi. Tästä johtuu, että avustustapausten joukossa naisten kohdalla on ainoastaan 7.3 % naimisissa olevia naisia. Edelliseen vuoteen verrattuna naimattomien luku on alentunut 3.2 % ja naimisissa olevien 6.9 %, jota vastoin leskien luku on noussut 4.4 %.

Naimattomista naisista 12.0 %:lla oli lapsia huollettavana, 8.4 %:lla vain yksi lapsi ja 3.6 %:lla useampia. Leskillä ja eronneilla tai erossa asuvilla naisilla oli paljon useammin elätettävänä suurikin lapsilauma, 9.3 %:lla yksi, 9.2 %:lla kaksi, mutta 10.8 %:lla 3 tai sitä useampia.

Avuntarpeen syy. Avuntarpeen syyn määrittelemiseen käyttämällä vain yhtä pääsyytä on aina ollut vaikeata etenkin niissä tapauksissa, jolloin avunsaaja ei ole ollut jatkuvasti läpi vuoden huoltoavun varassa. Jotta kuitenkin saataisiin yleiskuva tavallisimmin esiintyvistä avuntarpeen syistä, on v:sta 1957 lähtien käytetty 9 syynimikettä seuraavalla tavalla. Nimikkeillä sairaus, mielisairaus ja vajaamielisyys tarkoitetaan sekä avunsaajan omaa että aviopuolison tai lasten sairautta. Sokeus, kuurous ja

Angående gruppen »gifta» bör beaktas, att i denna grupp ingår även de understödsfall, då mannen på grund av någon orsak inte mera bor tillsammans med sin familj, men makarna inte är lagligen frånskilda. Av hela gruppen gifta utgör sådana ensamma understödstagare, antingen män eller kvinnor, 9.0 %. I allmänhet har understödet beviljats på mannens namn, endast i ca 2 % av fallen har kvinnan ansetts vara familjens huvudman. Härpå beror, att bland understödsfallen vidkommande kvinnorna endast 7.3 % är gifta. I jämförelse med föregående år har antalet ogifta nedgått med 3.2 % och antalet gifta med 6.9 %, då däremot antalet änkor och änkringar stigit med 4.4 %.

12.0 % av de ogifta kvinnorna hade barn att försörja, 8.4 % endast ett och 3.6 % flere barn. Änkorna och de frånskilda eller skilt boende kvinnorna hade mycket oftare en stor barnskara att försörja, 9.3 % endast ett barn, 9.2 % två, men 10.8 % tre eller flere barn.

Orsaken till understödsbehovet. Det har alltid visat sig svårt att angiva huvudorsaken till understödsbehovet särskilt i sådana fall, då understödstagaren inte hela året varit fortlöpande i behov av understöd. För att erhålla en överblick över de orsaker, som oftast förekommer, har i orsaksgrupperingen från början av år 1957 använts 9 olika orsaksbenämningar på följande sätt. Med benämningarna sjukdom, sinnessjukdom och psykiskt efterblivenhet avses hädanefter såväl understödstagarens som makans

raajarikkoisuus on yhdistetty nimikkeeksi invaliditeetti. Aviopuolison kuolema, perheen suurilukuisuus ja huolehtiminen aviottomista lapsista on lyhyesti perhesuhteet. Työhaluttomuus, huolimattomuus, juoppous, vankilassa olo, perheensä jättäminen ja elatusvelvollisuuden laiminlyönti on yhdistetty nimikkeeksi epäsosiaalinen elämäntapa. Työnpuute ja työriita muodostavat yhdessä nimikkeen työttömyys. Lisäksi on syyryhmityksen otettu erillisenä syyinä synnytys, mikä aikaisemmin on useimmiten sisältynyt sairauteen tai muihin syihin. Asuntopula, opintoavustukset yms. sisältyvät nimikkeeseen muu syy.

Kun avuntarpeen syy on varsin erilainen riippuen perheen kokoonpanosta ja siitä, onko yksinäinen avunsaaja tai jompikumpi aviopuolisoista saanut kansaneläkkeen tukiosaa, on aineisto (joka 10. tapaus) jaoteltu näitä seikkoja silmällä pitäen ja tutkittu syiden jakaantumista näissä ryhmissä.

och barnens sjukdom. Blindhet, dövhet och vanförhet har sammanslagits under rubriken invaliditet. Makens (makans) död, familjens talrikhet och försörjning av oäkta barn benämnes kort familjeförhållanden. Arbetsovillighet, vårdslöshet, dryckenskap, fängelsevistelse, övergivande av familjen och underlåtenhet av försörjningsplikt har sammanslagits till en grupp med benämningen asocialt levnadssätt. Arbetsbrist och arbetstvist har sammanförts under rubriken arbetslöshet. Barnsbörd, som tidigare för det mesta ingått i gruppen sjukdom eller annan orsak, bildar nu en grupp för sig. Bostadsbrist, understöd till yrkesutbildning mm. ingår i gruppen annan orsak.

Då orsaken till understödsbehovet är mycket olika beroende på familjetyp och olika för de fall, då ensamman understödstagare eller någondera av makarna erhållit folkpensionens understödsdel, har materialet (vart tionde fall) grupperats på grund av dessa omständigheter och orsakerna har undersökts för dessa grupper vidkommande.

Avuntarpeen syy — Orsaken till understödsbehovet
Joka 10. tapaus — Vart 10 fall

Avuntarpeen syy — Orsaken till understödsbehovet	Kaikki avustustapaukset Samtliga understödsfall	Tukiosaa nauttivat Med understödsdel	Ilman tukiosaa Utan understödsdel	Ilman lapsia — Utan barn			Lapsia huollettavana — Med barn		
				miehet män	naiset kvinnor	avioparit gifta par	yksinäiset ensamman	avioparit gifta par	
				%					
Vanhuus — Alderdom	11.8	23.0	0.4	9.3	26.1	10.0	0.2	0.1	
Sairaus — Sjukdom	49.3	45.8	52.8	42.1	44.1	71.4	27.4	62.2	
Mielisairaus, vajaamielisyys — Sinnessjukdom, sinnesslöhet ...	17.8	27.9	7.4	30.7	23.1	10.2	3.0	7.5	
Synnytys — Barnsbörd	0.9	0.0	1.8	—	0.3	0.2	3.4	1.9	
Invaliditeetti — Invaliditet	1.4	1.7	1.1	2.5	1.4	0.8	0.6	0.9	
Perhesuhteet — Familjeförhållanden	5.3	0.5	10.2	0.2	0.8	0.2	35.5	6.3	
Epäsosiaalinen elämäntapa — Asocialt levnadssätt	6.2	0.4	12.1	6.2	0.8	2.0	22.0	9.1	
Työttömyys — Arbetslöshet	5.3	0.3	10.5	6.4	1.9	4.3	4.5	9.8	
Muu syy — Annan orsak	2.0	0.4	3.7	2.6	1.5	0.9	3.4	2.2	
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Tapausten luku — Antal fall	15 769	7 995	7 774	3 568	5 233	1 656	1 517	3 795	

Tukiosaa nauttivat yksinäiset avunsaajat ja perheet, joissa jompikumpi aviopuolisoista on saanut mainittua eläkelisää, ovat joutuneet avustettaviksi melkein kauttaaltaan vanhuuden tai erilaisten sairauksien vuoksi. Muiden syiden osalle jäi vain 1.6 % tapauksista.

De ensamman vårdtagarna med understödsdel samt de familjer, i vilka någondera av makarna erhållit sådant tillägg, har nästan alla åtnjutit understöd till följd av ålderdom eller till följd av olika sjukdomar. Endast 1.6 % av understödsfallen hade någon annan orsak.

Ryhmään lapsia huoltavat yksinäiset sisältyi 71.8 % leskiä, eronneita ja erossa asuvia naisia. Useimmat näistä, 32.5 %, joutuivat pyytämään apua perhesuhteiden takia ja 28.3 % sen vuoksi, että aviopuoliso on jättänyt perheensä ja laiminlyönyt elatusvelvollisuuden tms. (epäsosiaalinen elämäntapa). Oma tai lasten sairaus oli syynä 26.6 %:ssa tapauksista. Naimattomilla äideillä oli pääasiallisena syynä lastensa elättäminen sekä lasten tai oma sairaus. Nämä syyt muodostivat 47.6 ja 25.6 % kaikista naimattomien lapsistaan huolehtivien naisten ryhmästä.

Kaikista avustustapauksista 0.9 % oli aiheutunut lasten synnytyksestä. Puolet näistä tapauksista kuului ryhmään lapsia huoltavat avioparit.

Työttömyyden takia huoltoapua saaneiden luku on edellisestä vuodesta huomattavasti alentunut, 48.7 %. Kaikista avustustapauksista v. 1958 ilmoitettiin 11.7 %:n johtuneen työttömyydestä, v. 1959 10.1 % ja v. 1960 enää vain 5.3 %. Lapsia huoltavien avioparien ryhmässä työttömyyden vuoksi avustettuja oli kuitenkin vielä 9.8 %, kun heitä edellisena vuonna oli 16.8 %.

Kunnalliset vanhainkodit

V:n 1955 jälkeen, jolloin sosiaalinen tutkimustoimisto viimeksi toimitti tilastollisen selvityksen kunnalliskodeissa vallinneista olosuhteista on perustettu 20 uutta kunnalliskotia. Kun yhä useammat kunnat käyttävät kunnalliskodistaan nimitystä vanhainkoti, etenkin niistä, jotka on rakennettu 1950-luvulla, on myös seuraavassa esityksessä otettu käytäntöön tämä käsite kunnalliskodin asemesta. Tiedustelun ajankohtana, huhtikuun alussa 1960, oli kunnallisia vanhainkoteja kaikkiaan 398 kunnassa, minkä lisäksi Rovaniemen kaupungissa oli toiminnassa paitsi kaupungin omistama vanhainkoti vielä Lapin läänin kuntien yhteinen laitos, Kolpeneen huoltolaitokset. Varsinaisia vanhainkoteja on tosin enemmän kuin mainitut 399, sillä mm. Helsingin kaupunki omistaa 5 erillistä vanhainkotiä, Tampere ja Lahti 3 sekä lisäksi ainakin 6 kuntaa kukin 2. Nämä saman kunnan omistamat vanhainkodit on kuitenkin tässä käsitelty yhtenä kokonaisuutena. Mainittakoon, että tiedustelun jälkeen Riihimäen kaupungin omistama 66-paikkainen vanhainkoti aloitti toimintansa toukuussa 1960.

Inom gruppen ensamman med barn ingår 71.8 % änkor, fränskilda och skilt boende kvinnor. De flesta av dessa, 32.5 %, måste anhölla om understöd till följd av familjeförhållanden och 28.3 % till följd av att maken övergivit familjen eller underlåtit sin försörjningsplikt el. dgl. (asocialt levnadssätt). Egen eller barnens sjukdom förekom som orsak i 26.6 % av fallen. För de ogifta mödrarna var försörjande av barnen eller barnens och egen sjukdom de huvudsakliga orsakerna. De bildade 47.6 och 25.6 % av alla orsaker för de ogifta kvinnorna med barn.

Barnsbörd hade i 0.9 % av fallen föranlett understödsbehovet. Hälften av dessa förekom i gruppen gifta par med barn.

Antalet understödstagare, som erhållit understöd till följd av arbetslöshet, har från föregående år betydligt nedgått, med 48.7 %. År 1958 var 11.7 % av alla understödsfall föranledda av arbetslöshet, år 1959 10.1 % och år 1960 endast 5.3 %. I gruppen gifta par med barn, var antalet till följd av arbetslöshet understödda dock ännu 9.8 %, föregående år 16.8 %.

De kommunala åldringshemmen

Sedan år 1955, då byrån för social forskning senast utarbetade en statistisk redogörelse över förhållandena vid kommunalhemmen, har 20 nya kommunalhem inrättats. Emedan allt flere kommuner använder benämningen åldringshem för sitt kommunalhem, i synnerhet för dem, som byggs på 1950-talet, har i det följande denna benämning använts i stället för kommunalhem. Vid tidpunkten för undersökningen, i början av april 1960, fanns det kommunala åldringshem i inalles 398 kommuner, varjämte i Rovaniemi stad förutom stadens eget åldringshem även verkade en gemensam inrättning för Lapplands län, Kolpene vårdinrättningar. De egentliga åldringshemmens antal överstiger visserligen de nyss nämnda 399, ty t. ex. Helsingfors stad äger 5 olika åldringshem, Tammerfors och Lahti 3 samt ytterligare åtminstone 6 kommuner 2 var. Dessa av samma kommun drivna åldringshem har dock i det följande behandlats som en helhet. Det må nämnas att efter enkätens verkställande inledde Riihimäki stads åldringshem med 66 platser sin verksamhet i maj 1960.

Suurin osa vanhainkodeista, 340, oli yhden kunnan omistamia. Kuntayhtymien tai kuntainliittojen omistuksessa oli 59, pääasiallisesti Turun ja Porin sekä Vaasan lääneissä. 41 vanhainkoti toimi kaupungeissa, 23 kauppaloissa ja 335 maalaiskunnissa. Useissa niistä oli vain ns. yleinen osasto, toisissa myös erilliset osastot sairaita ja mielisairaita varten. Kolpeneen huoltolaitoksissa oli vain sairas- ja mielisairasosastot sekä Maarianhaminan vanhainkodissa sairasosasto. Viimeksi mainitussa yleinen osasto otettiin käytäntöön vasta kesällä 1960.

Eri osastojen lukumäärä vanhainkodeissa oli seuraava.

Vanhainkoteja, joissa oli —	Äldringhem med	Luku Antal	%
vain yleinen osasto — endast allmän avdelning		90	22.7
yleisen osaston lisäksi — utom allmän avdelning			
sairasosasto — sjukavdelning		191	48.1
mielisairasosasto — sinnessjukavdelning ..		31	7.8
sekä sairas- että mielisairasosasto — både			
sjuk- och sinnessjukavdelning		85	21.4
Yhteensä — Summa		397	100.0

Kolpeneen huoltolaitokset ja Maarianhaminan vanhainkoti mukaan luettuina sairasosastoja oli toiminnassa huhtikuussa 1960 kaikkiaan 278 ja mielisairasosastoja 117 eli 69.7 ja 29.3 %:ssa vanhainkotien kokonaisluvusta. Lokakuussa 1955 vastaavat suhdeluvut olivat 60.9 ja 38.8. Sen jälkeen kun viime vuosina yhä useammat B-mielisairaalat ovat aloittaneet toimintansa, on vanhainkotien mielisairaspotilaita voitu siirtää näihin laitoksiin. Siitä johtuu, että noin 30 mielisairasosastoa on voitu sulkea. Seuraava yhdistelmä osoittaa, montako vanhainkotiä eri osastoinen oli kussakin läänissä uutta lääninjakoa noudattaen huhtikuussa 1960.

De flesta åldringshemmen, 340, innehades av en kommun. Kommunala sammanslutningar eller kommunalförbund drev 59, huvudsakligen i Åbo och Björneborgs samt i Vasa län. 41 åldringshem var verksamma i städer, 23 i köpingar och 335 i landskommuner. I flera av dem fanns endast en s.k. allmän avdelning, i andra även olika avdelningar för sjuka och sinnessjuka. Kolpene vårdinrättningar förfogade endast över sjuk- och sinnessjukavdelningar samt Mariehamns stads åldringshem endast över en sjukavdelning. Den allmänna avdelningen vid sistnämnda hem togs i användning först sommaren 1960.

Antalet olika avdelningar vid åldringshemmen var följande.

Kolpene vårdinrättningar och Mariehamns åldringshem medräknade, var inalles 278 sjukavdelningar och 117 sinnessjukavdelningar eller i 69.7 och 29.3 % av totalantalet åldringshem i verksamhet i april 1960. I oktober 1955 var motsvarande proportioner 60.9 och 38.8. Efter det att allt flere B-sinnessjukhus under de senaste åren inlett sin verksamhet, har åldringshemmens sinnessjukpatienter kunnat överflyttas till dessa inrättningar. Detta är orsaken till att ca 30 sinnessjukavdelningar har kunnat nedläggas. Följande sammanställning anger antalet åldringshem med deras olika avdelningar i april 1960 i respektive län enligt den nya länsindelningen.

Läni — Län	Kuntien luku Antal kommuner	Vanhain- kotiä luku Antal äldringshem	Niistä sellaisia, joissa oli Därav med	
			sairasosasto sjukavdelning	mielisairas- osasto sinnessjukav- delning
Uudenmaan — Nylands	46	42	35	3
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	117	73	44	11
Ahvenanmaa — Åland	16	2	1	—
Hämeen — Tavastehus	59	50	39	13
Kymen — Kymmene	35	26	21	8
Mikkelin — S:t Michels	30	28	21	15
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	21	19	14	13
Kuopion — Kuopio	29	28	23	14
Keski-Suomen — Mellersta Finland	34	27	19	5
Vaasan — Vasa	78	47	29	17
Oulun — Uleåborgs	57	41	24	16
Lapin — Lapplands	25	16	8	2
Koko maa — Hela landet	574	399	278	117

V:n 1955 jälkeen perustetuista 20 uudesta vanhainkodista sijaitsi 7 Oulun läänissä, 4 Vaasan läänissä sekä Uudenmaan, Mikkelin ja Lapin lääneissä kussakin 2. Vanhainkoteja, joissa oli sekä saira- että mielisairasosasto, oli suhteellisesti eniten Kuopion ja Pohjois-Karjalan lääneissä, 21:ssä läänien 47 vanhainkodista; Mikkelin läänissä sellaisia oli 13:ssa 28:sta ja Vaasan läänissä 12:ssa 47:stä. Mielisairasosastoja on eniten lakkautettu Keski-Suomen läänissä, jossa v. 1955 oli 13 tällaista osastoa ja v. 1960 vain 5. Hämeen läänissä oli edellisen tutkimuksen aikana 20 mielisairasosastoa ja näistä on nyt suljettu 7. Aivan tarkkaa tietoa siitä, missä määrin uusia saira- ja mielisairasosastoja todella on perustettu tai vanhoja suljettu, ei voida saada, sillä osastojen olemassaolo näyttää osaksi riippuvan kulloisenkin tarpeen vaatimuksista. Niinpä esim. monessa vanhainkodissa oli sairaosasto huhtikuussa 1960, mutta ei lokakuussa 1955, vaikka vastaava osasto oli toiminnassa lokakuussa 1950, jolloin myös suoritettiin tutkimus vanhainkodeista.

Kaikista kunnallisista vanhainkodeista noin 61 % on perustettu ennen v. 1923, 21 % vv. 1923—1939, 5 % vv. 1940—1949 ja 13 % v. 1950 tai sen jälkeen. Noin 150 eli 38 % vanhainkodeista sijaitsi rakennuksissa, jotka olivat valmistuneet ennen v. 1923. Näistä kuitenkin 130 on myöhemmin perusteellisesti korjattu ja uusittu, joten vain 20 eli 5 % toimi rakennuksissa, joissa ei v:n 1923 jälkeen ollut suurempia muutoksia tehty. 131 sairaosastoa ja 5 mielisairasosastoa sijaitsi samassa rakennuksessa kuin yleinen osasto, joten suurin osa mielisairasosastoista ja lähes puolet sairaosastoista oli erillisessä rakennuksessa. Tämän johdosta esitetään seuraavalla sivulla olevassa yhdistelmässä erikseen eri osastojen rakennusvuodet. Kun vanhoja rakennuksia on melko runsaasti vuosien kuluessa perusteellisesti korjattu, esim. asentamalla keskuslämmitys-, vesi- tai viemärijohtoja, on yhdistelmässä otettu huomioon myös peruskorjausvuosi.

1950-luvulla rakennustoiminta on ollut varsin vilkasta. Tänä aikana valmistuneissa uusissa rakennuksissa toimii nykyään 113 yleistä osastoa eli 28 % niiden lukumäärästä, 150 sairaosastoa eli 54 % ja 26 mielisairasosastoa eli 22 %. Lisäksi on kymmenen viime vuoden aikana perusteellisesti korjattu 153 yleisen, 68 sairaosaston ja 54 mielisairasosaston rakennukset. Minkä laatuisia

Av de 20 nya åldringshem, som inrättats efter år 1955 var 7 belägna i Uleåborgs län, 4 i Vasa län samt i Nylands, S:t Michels och Lapplands län 2 i varje. Åldringshem med såväl sjuk- som sinnessjukavdelningar fanns proportionsvis mest i Kuopio och Norra Karelen län, i 21 av länens 47 åldringshem, i S:t Michels län resp. 13 av 28 och i Vasa län 12 av 47. Mest har sinnessjukavdelningar indragits i Mellersta Finlands län, där det år 1955 fanns 13 sådana avdelningar och år 1960 endast 5. I Tavastehus län fanns vid tiden för föregående undersökning 20 sinnessjukavdelningar av vilka 7 numera nedlagts. Fullt exakta uppgifter om, i vilken utsträckning nya sjuk- och sinnessjukavdelningar i verkligheten har inrättats eller gamla nedlagts kan inte erhållas, ty förekomsten av avdelningar synes i en viss utsträckning vara beroende av det för tillfället rådande behovet. Sålunda fanns det sjukavdelningar vid många åldringshem i april 1960 men inte i oktober 1955, trots att motsvarande avdelningar var i verksamhet i oktober 1950, då även en undersökning av åldringshemmen verkställdes.

Av samtliga kommunala åldringshem har ca 61 % grundats före år 1923, 21 % åren 1923—1939, 5 % åren 1940—1949 och 13 % år 1950 eller senare. Ungefär 150 eller 38 % av åldringshemmen var belägna i byggnader, som blivit färdiga före år 1923. Av dessa har dock 130 senare grundligt reparerats och förnyats, så att endast 20 eller 5 % var inrymda i byggnader, i vilka några större ändringar inte hade gjorts sedan år 1923. 131 sjukavdelningar och 5 sinnessjukavdelningar var belägna i samma byggnad som allmänna avdelningen, vilket ger vid handen att största delen av sinnessjukavdelningarna och i det närmaste hälften av sjukavdelningarna var inrymda i en skild byggnad. Av denna orsak anges i följande sammanställning de olika avdelningarnas byggnadsår skilt för sig. Emedan gamla byggnader i rätt stor utsträckning grundligt reparerats under årens lopp, såsom installering av centralvärme-, vatten- eller avloppsledningar, har i sammanställningen även beaktats året för grundreparationen.

Under 1950-talet har byggnadsverksamheten varit rätt livlig. I de nya byggnader, som under denna tid färdigstälts, verkar nu 113 allmänna avdelningar eller 28 % av totalantalet, 150 sjukavdelningar eller 54 % och 26 sinnessjukavdelningar eller 22 %. Dessutom har under de senaste tio åren utförts grundliga byggnadsreparationer på 153 allmänna, 68 sjuk- och 54

Rakennettu tai perusteellisesti korjattu vuonna
Uppförd eller grundligt reparerad år

—1923	20	5.1
1923—1939	72	18.1
1940—1949	39	9.8
1950—1954	122	30.7
1955—	144	36.3
Yhteensä — Summa	397	100.0

Yleinen osasto Allmän avdelning		Sairasosasto Sjukavdelning		Mielisairasosasto Sinnessjukavdelning	
Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%
20	5.1	3	1.1	9	7.7
72	18.1	37	13.3	24	20.5
39	9.8	20	7.2	4	3.4
122	30.7	90	32.4	38	32.5
144	36.3	128	46.0	42	35.9
397	100.0	279	100.0	117	100.0

nämä peruskorjaukset ovat olleet, siitä ei ole tietoa. Voihan olla, että joissakin tapauksissa tavallisia vuotuiskorjauksia, kuten esim. katon korjauksia, sisämaalauksia tms. on ilmoitettu peruskorjauksina; silloin edellä esitetty yhdistelmä antaisi ehkä liian valoisan kuvan vanhainkotien rakennuksista.

Yleisistä osastoista 194 eli 49 % sijaitsi puurakennuksissa, sairasantosastoista 91 eli 33 % ja mielisairasantosastoista 60 eli 51 %. Kivirakennuksissa oli vastaavasti yleisistä osastoista 165 eli 41 %, sairasantosastoista 176 eli 63 % ja mielisairasantosastoista 50 eli 43 %. Loput osastoista, 38, 11 ja 7, sijaitsivat rakennuksissa, joista osa oli puusta, osa kivistä. Oulun läänissä puurakennuksissa toimivia yleisiä osastoja oli vielä melko paljon, 41:stä 23, Vaasan läänissä 47:stä 28, Keski-Suomen läänissä 27:stä 17 sekä Turun ja Porin läänissä 73:sta 32.

Tarkasteltaessa eri mukavuuksien yleisyyttä vanhainkotiin eri osastoilla havaitaan, miten vanhoissakin rakennuksissa toimivat vanhainkodit melkein kauttaaltaan on saatettu nyky-aikaisia vaatimuksia vastaavaan kuntoon.

sinnessjukavdelningar. Av vilket slag dessa grundreparationer varit, finns det inga uppgifter om. Det kan hända att vanliga årsreparationer, som t. ex. takreparationer, målning av innervägar m.m. dyl. i några fall har uppgivits som grundreparationer; då skulle ovannämnda sammanställning ge en alltför ljus bild av åldringshemmens byggnader.

Av de allmänna avdelningarna var 194 eller 49 % inrymda i trähus, av sjukavdelningarna 91 eller 33 % och av sinnessjukavdelningarna 60 eller 51 %. I stenhus fanns av de allmänna avdelningarna 165 eller 41 %, av sjukavdelningarna 176 eller 63 % och av sinnessjukavdelningarna 50 eller 43 %. De återstående avdelningarna, 38, 11 och 7, var belägna i byggnader, som var uppförda dels av trä, dels av sten. I Uleåborgs län var ännu rätt många allmänna avdelningar inrymda i trähus, 23 av 41, i Vasa län 28 av 47, i Mellersta Finlands län 17 av 27 samt i Åbo och Björneborgs län 32 av 73.

Då man granskar förekomsten av olika bekvämligheter vid åldringshemmens olika avdelningar, konstaterar man att också de åldringshem, som är inrymda i gamla byggnader, nästan över lag bragts i ett mot nutida krav svarande skick.

Vanhainkoteja, joissa oli — Åldringshem, som hade							
keskus- lämmitys- central- värme	vesi- johto- vatten- ledning	viemäri- avlopps- ledning	pesu- huone- tvätt- rum	kylpy- huone badrum	vesi- klosetti wc	sähkö- valo el. ljus	
Yleinen osasto — Allmän avdelning	351	391	391	337	314	385	397
Sairasantosasto — Sjukavdelning	267	278	276	238	271	277	278
Mielisairasantosasto — Sinnessjukavdelning	98	116	116	82	110	113	117
				%			
Yleinen osasto — Allmän avdelning	88.4	98.5	98.5	84.9	79.1	97.0	100.0
Sairasantosasto — Sjukavdelning	96.0	100.0	99.3	85.6	97.5	99.6	100.0
Mielisairasantosasto — Sinnessjukavdelning	83.8	99.1	99.1	70.1	94.0	96.6	100.0

Sähkövalo on nyt kaikissa vanhainkodeissa; v. 1955 se puuttui yhdestä ja v. 1950 8:sta. Vain 6 yleistä osastoa oli vielä vailla vesi- ja viemärijohtoja; v. 1955 niitä oli 14 ja 12. Ilman vesi-

Samtliga åldringshem är nu försedda med elektriskt ljus; år 1955 saknades detta i ett och år 1950 i 8. Endast 6 allmänna avdelningar saknade fortfarande vatten- och avloppsledning;

klosettia oli enää vain 3 % yleisistä ja mielisairasosastoista, v. 1955 vastaavasti 6 ja 11 % sekä vuonna 1950 22 ja 28 %. Keskuslämmitys näyttää myös tulleen varsin yleiseksi. 12 % yleisistä osastoista, 4 % sairasa- ja 16 % mielisairasosastoista oli vielä toistaiseksi puulämmityksen varassa; v:n 1955 tutkimuksen mukaan vastaavat suhdeluvut olivat 21, 14 ja 25.

Eri mukavuuksien yleistymisen ohella osoittaa myös hoidettavien luku huonetta kohti, miten olosuhteet vanhainkoteissa ovat entisestään huomattavasti parantuneet. Melkein kaikissa uusissa vanhainkoteissa on entisajan suurien salien asemesta vain 1—2 hengen huoneita. Tosin on vielä jonkin verran sellaisia vanhainkoteja, joissa on 5—6 tai sitä useamman hengen huoneita, mutta niiden luku on selvästi pienentymässä.

år 1955 var deras antal 14 och 12. Utan wc var numera endast 3 % såväl av de allmänna som av sinnessjukavdelningarna, år 1955 resp. 6 och 11 % och år 1950 22 och 28 %. Centralvärme synes likaså ha blivit rätt allmänt. 12 % av de allmänna avdelningarna, 4 % av sjuk- och 16 % av sinnessjukavdelningarna var ännu hänvisade till vedeldning; enligt undersökningen år 1955 var motsvarande proportionstal 21, 14 och 25.

Jämsides med att bekvämligheterna blivit allt allmännare anger även antalet vårdade per rum, att förhållandena vid åldringshemmen ytterligare förbättrats. Så gott som i alla nya åldringshem finns det i stället för de forna stora salarna endast 1—2 personers rum. Visserligen finns det ännu en del åldringshem, i vilka det förekommer rum för 5—6 eller ännu flere personer, men dessas antal är tydligt i avtagande.

	Hoidettavien luku huonetta kohti				Eristys- Yh-		Summa	
	Antal vårdtagare per rum				huoneita teensä			
	1	2	3	4	5—6	7—	Isoleringsrum	
	Vanhainkotien luku — Antal åldringshem							
Yleinen osasto — Allmän avdelning	296	364	277	201	117	42	2	397
Sairasosasto — Sjukavdelning	225	250	166	113	58	14	9	278
Mielisairasosasto — Sinnessjukavdelning	93	84	72	56	35	7	14	117
	Huoneiden luku — Antal rum							
Yleinen osasto — Allmän avdelning	2 752	2 759	937	565	284	122	3	7 422
Sairasosasto — Sjukavdelning	789	1 179	552	337	164	57	16	3 094
Mielisairasosasto — Sinnessjukavdelning	457	359	183	124	79	13	30	1 245
Yhteensä — Summa	3 998	4 297	1 672	1 026	527	192	49	11 761

V:een 1955 verrattuna hoidettavien huoneluku on lisääntynyt 24 %. Suurin lisäys on ollut sairasaosastoilla, 54 %, kun sen sijaan mielisairasosastoilla huoneiden luku on vähentynyt 21 %:lla. Yleisillä osastoilla huoneita on nyt 25 % enemmän kuin v. 1955. Eristyshuoneita on ilmoitettu olleen vain 49. Kun niitä v:n 1955 tutkimuksessa oli 538, on ne nyt ilmeisesti laskettu yhden hengen huoneisiin. Kaikista hoidettavien huoneista 63 % oli yleisillä osastoilla, 26 % sairasa- ja 11 % mielisairasosastoilla. V:n 1955 vastaavat suhdeluvut olivat 62, 21 ja 17.

Yleisimmin käytännössä näytävät nykyään olevan 1 ja 2 hengen huoneet, joita oli vastaavasti 34 ja 37 % kaikista hoidettavien huoneista. Jos eristyshuoneet lasketaan yhden hengen huoneiksi

I jämförelse med år 1955 har antalet rum för vårdtagare ökat med 24 %. Störst har ökningen varit på sjukavdelningarna, 54 %, medan däremot antalet rum på sinnessjukavdelningarna nedgått med 21 %. På de allmänna avdelningarna är antalet rum nu 25 % större än år 1955. Antalet isoleringsrum har uppgivits vara endast 49. Då de vid undersökningen år 1955 uppgick till 538, har de numera tydligt innefattats i gruppen 1-personersrum. Av samtliga rum för vårdtagare kom 63 % på de allmänna avdelningarna, 26 % på sjuk- och 11 % på sinnessjukavdelningarna. År 1955 var motsvarande proportionstal 62, 21 och 17.

De vanligaste rumstyperna synes nu vara 1- och 2-personersrum, vilka utgjorde resp. 34 och 37 % av samtliga. Ifall isoleringsrummen innefattas i gruppen 1-personersrum både i 1955 och

sekä v:n 1955 että 1960 tutkimuksessa, oli edellisenä ajankohtana näitä huoneita 31 % ja jälkimmäisenä 34 %. Vain 1 ja 2 hengen huoneita oli v:n 1960 huhtikuussa 30 vanhainkodissa ja enintään 3 hengen huoneita 74:ssä. Niiden vanhainkotien luku, joissa yleisellä osastolla oli vain suuria huoneita, on supistunut melko pieneksi. Kuopion läänissä yhdessä vanhainkodissa oli kaksi 8 hengen huonetta ja kaksi 12 hengen huonetta sekä Pohjois-Karjalan läänissä yhdessä vanhainkodissa kaksi 8 hengen ja toisessa vanhainkodissa neljä 5 hengen ja kolme 7 hengen huonetta.

Suuria, 5 tai useamman hengen huoneita oli kaikkiaan 719 eli 6 % huoneiden kokonaisluvusta. Viisi vuotta sitten niiden luku oli 865 eli 9 % ja kymmenen vuotta sitten 1 096 eli 16 %, joten tilanne tässä suhteessa on huomattavasti parantunut.

Paitsi ulkonaisissa olosuhteissa edistystä on havaittavissa myös henkilökunnan lukumäärän lisääntymisessä ja sen pätevyudessa. Osastotyössä olevaa henkilökuntaa oli v. 1955 kaikkiaan 3 108 ja hoidettavia 22 595. V. 1960 vastaavat luvut olivat 4 509 ja 25 328. Edellisenä vuonna 100 hoidettavaa kohti tuli 14 ja jälkimmäisenä 18 hoitohenkilöä. Hoitohenkilökunnan ohella oli vanhainkodeissa keittiöhenkilökuntaa, talonmiehiä, pesijöitä yms. yhteensä 1 735 henkilöä. Suurimmissa vanhainkodeissa oli lisäksi omia lääkäreitä, yhteensä 17. Seuraava yhdistelmä valaisee, paljonko erilaista henkilökuntaa oli eri vanhainkodeissa. Muutamissa vanhainkodeissa avoinna olevia toimia ei tällöin ole otettu huomioon.

1960 års undersökningar, fanns det vid det förra tillfället 31 % dylika rum och vid det senare 34 %. Rum enbart för 1 och 2 personer fanns i april 1960 vid 30 åldringshem och rum för högst 3 personer vid 74. Antalet åldringshem, vid vilka det endast fanns stora rum i allmänna avdelningen, har sjunkit betydligt. I Kuopio län fanns det i ett åldringshem två rum för 8 personer och två för 12 personer samt i Norra Karelen län ett åldringshem med två rum för 8 personer samt vid ett annat åldringshem fyra rum för 5 personer och tre för 7 personer.

Antalet stora rum för 5 eller flere personer uppgick till inalles 719 eller 6 % av totalantalet rum. För fem år sedan uppgick de till 865 eller 9 % och för tio år sedan till 1 096 eller 16 %, varför läget i detta avseende märkbart förbättrats.

Förutom i de yttre förhållandena kan en förbättring också iakttagas i ökningen av personalen samt av dess kompetens. Antalet på avdelningarna sysselsatt personal var år 1955 inalles 3 108 och antalet vårdtagare 22 595. Motsvarande siffror år 1960 var 4 509 och 25 328. Föregående år kom per 100 vårdtagare en vårdpersonal om 14 och följande år om 18. Utöver vårdpersonalen fanns i åldringshemmen kökspersonal, gårdskarlar, tvätterskor m.fl. inalles 1 735 personer. De största åldringshemmen hade dessutom egna läkare, inalles 17. Följande sammanställning åskådliggör, hur mycket personal av olika kategorier det fanns på olika åldringshem. Härvid har inte tagits i beaktande lediga tjänster i några åldringshem.

	Vanhainkotien luku Antal åld- ringshem	Henkilökunnan luku Antal personal
Johtajia, apulaisjohtajia, ylihoitajia — Föreståndare, biträdande föreståndare, översköterskor	397	428
Koulutettuja sairaanhoitajia — Utbildade sjuksköterskor	103	293
Koulutettuja apuhoitajia — Utbildade hjälpsköterskor	309	1 231
Koulutettuja mielisairanhoitajia — Utbildade sinnessjukvårdare ...	146	499
Muita osastotyössä olevia — Andra på avdelningarna sysselsatta ...	389	1 958
Talonmiehiä — Gårdskarlar	280	299
Keittiöhenkilökuntaa — Kökspersonal	397	1 128
Muuta henkilökuntaa — Övrig personal	127	308

Edellä lueteltujen lisäksi oli viidessä vanhainkodissa yhteensä 14 lääkintävoimistelijaa, 15:ssä 24 askartelunohjaajaa ja 4:ssä 5 sosiaalihoitajaa.

Förutom de tidigare uppräknade fanns det i fem åldringshem inalles 14 medikalgympnaster, i femton 24 sysselsättningsledare och i fyra 5

Vain 35 vanhainkodissa oli harjoittelijoita, yhteensä 57. Parissa kolmessa tapauksessa askartelunohjaaja ja lääkintävoimistelija kävi vain muutaman kerran viikossa tai kuukaudessa.

Koulutettuja sairaanhoitajia oli varsin vähän sairastosastojen lukumäärään katsoen. Sairastosastoja oli kaikkiaan 278 ja vain 99:llä oli sairaanhoitaja. Kun v. 1955 oli yhteensä 149 ja v. 1960 293 koulutettua sairaanhoitajaa, heidän lukumääränsä on siis kaksinkertaistunut. Koulutettujen apuhoitajien lukumäärä on myös kasvanut tuntuvasti, 679:stä 1 231:een eli 81 %. 92 sairastosastolla oli sekä sairaanhoitaja että apuhoitaja, jota vastoin 38 osastoa oli ilman koulutettua hoitajaa. Nämä olivat yleensä varsin pieniä osastoja; lähes $\frac{3}{4}$:ssa potilaiden luku ei noussut edes 10:een. Yleistäsoa ajatellen on sairastosastojen hoitohenkilökunta pätevyydeltään huomattavasti parantunut.

Koulutettuja mielisairanhoitajia oli kaikkiaan 146 vanhainkodissa. Mielisairastosastoja oli tosin vain 117, mutta varsinaisia mielisairaita oli kaikkiaan 336 vanhainkodissa. Vailla koulutettua mielisairanhoitajaa oli 4 mielisairastosastoa; näistä kahdessa oli kyllä apuhoitaja ja yhdessä sairaanhoitaja. V:sta 1955 mielisairanhoitajien luku on alentunut vain 10:llä siitä huolimatta, että mielisairastosastojen luku on vähentynyt 30:llä. Osastoa kohti oli nyt 4 hoitajaa, viisi vuotta sitten 3.

Kuten jo alussa mainittiin, vanhainkodeissa oli toiminnassa yhteensä 278 sairastosastoa ja 117 mielisairastosastoa. Edellisissä vahvistettu paikkaluku nousi 7 276:een ja jälkimmäisissä 2 611:een. Käytännössä oleva paikkaluku oli kuitenkin ilmoituksista päättäen jonkin verran suurempi, sairastosastoilla 7 681 ja mielisairastosastoilla 2 872. Erotus johtuu ilmeisesti siitä, että sen jälkeen kun paikkaluku alkuaan on vahvistettu, hoituhuoneita on toisaalta otettu henkilökunnan käyttöön ja toisaalta hoidettavia varten on sisustettu huoneita, joita alkuaan ei ole lainkaan tarkoitettu hoidettavia varten. Jos sairaustapauksia on sattunut tavallista enemmän, on yleiseltä osastolta niitä varten erotettu joitakin huoneita, vaikka vahvistusta tälle muutokselle ei olisikaan saatu. Eri osastojen kohdalla vahvistetut ja todelliset paikkaluvut voivat monessakin vanhainkodissa vaihdella melko paljon, joskin eroavuudet kaikkien vanhainkotien yhteissummassa jossakin määrin tasoittuvat. Seuraava yhdistelmä osoittaa vahvistettujen paikkojen ja hoidettavien lukumäärää eri osastoilla.

socialsköterskor. Endast 35 åldringshem hade praktikanter, inalles 57. I ett par tre fall kom sysselsättningsledaren och medikalgyrnasten bara ett par gånger per vecka eller månad.

Utbildade sjuksköterskor fanns det rätt så litet i förhållande till antalet sjukavdelningar. Sjukavdelningarna utgjorde inalles 278 och blott 99 hade en sjuksköterska. Då antalet utbildade sjuksköterskor år 1955 var inalles 149 och år 1960 293, har deras antal således fördubblats. Antalet utbildade hjälpsköterskor har även vuxit betydligt, från 679 till 1 231 eller 81 %. Vid 92 sjukavdelningar fanns det såväl sjuksköterska som hjälpsköterska, medan däremot 38 avdelningar saknade utbildad sköterska. De var i allmänhet rätt små; i närmare $\frac{3}{4}$ av dem steg patientantalet inte ens till 10. Med avseende på den allmänna nivån har vårdpersonalens kompetens betydligt stigit.

Utbildade sinnessjukvårdare fanns det på inalles 146 åldringshem. Antalet sinnessjukavdelningar var visserligen endast 117, men egentliga sinnessjuka fanns det på inalles 336 åldringshem. Fyra sinnessjukavdelningar saknade utbildade sinnessjukvårdare; vid två fanns det visserligen 1 hjälpsköterska och vid en 1 sjuksköterska. Sedan år 1955 har antalet sinnessjukvårdare nedgått med endast 10 trots att sinnessjukavdelningarna minskat med 30. Per avdelning fanns det nu 4 vårdare, för fem år sedan 3.

Såsom i början redan nämndes, var inalles 278 sjukavdelningar och 117 sinnessjukavdelningar i verksamhet vid åldringshemmen. Vid de förra steg det fastställda platsantalet till 7 276 och vid de senare till 2 611. Antalet platser som var i bruk, var dock, utgående från de ingångna svaren, något större, vid sjukavdelningarna 7 681 och vid sinnessjukavdelningarna 2 872. Skillnaden beror uppenbarligen på att vårdrum, efter det att platsantalet ursprungligen fastställts, å ena sidan tagits i bruk av personalen och å den andra på att för vårdtagare inretts rum, vilka ursprungligen inte alls varit avsedda för dem. Om sjukdomsfall inträffat mer än vanligt, har för dessa från den allmänna avdelningen avskilts några rum, trots att tillstånd till denna ändring alls inte erhållits. På de olika avdelningarna kan det godkända och det verkliga platsantalet vid flere åldringshem avvika rätt mycket inbördes, trots att skillnaderna i totalsummorna i någon mån utjämnas. Följande sammanställning utvisar antalet godkända platser och vårdtagare vid de olika avdelningarna.

	Vahvistettu — Godkänt		4. 4. 1960	
	osastojen luku	paikkaluku	osastojen luku	hoidettavien luku
	antal avdelningar	platsantal	antal avdelningar	antal vårdtagare
Yleinen osasto — Allmän avdelning	397	15 989	397	14 517
Sairasosasto — Sjukavdelning	278	7 276	278	7 699
Mielisairasosasto — Sinnessjukavdelning	116	2 611	117	3 112
Yhteensä — Summa	—	25 876	—	25 328

Mielisairasosastoilla on jatkuvasti paljon enemmän hoidettavia, kuin mitä niille on vahvistettu hoitopaikkoja; samoin myös sairaosastoilla, joskaan ei samassa määrin: Yleisen osaston paikkoja on näin ollen ollut pakko antaa näiden osastojen käyttöön. Mielisairasosastojen kohdalla tilanne on viidessä vuodessa kuitenkin hieman parantunut, sillä v. 1955 niillä oli 26 %, mutta v. 1960 vain 19 % enemmän hoidettavia kuin mitä vahvistettu paikkaluku olisi edellyttänyt. Sen sijaan sairaosastoilla kehitys on ollut päinvastainen, vastaavien suhdelukujen ollessa 4 ja 6. Kaikista vanhainkodeista 41 %:ssa hoidettavien luku enemmän tai vähemmän ylitti vahvistetun paikkaluvun ja vain 23:ssa nämä luvut olivat yhtä suuret. Etenkin Itä-Suomessa, Kymen, Mikkelin, Kuopion ja Pohjois-Karjalan lääneissä, oli hoidettavia enemmän kuin paikkaluku olisi edellyttänyt, näiden läänien vanhainkodeista 55 %:ssa.

Vahvistettu paikkaluku on lisääntynyt viidessä vuodessa noin 12 % ja hoidettavien luku saman verran. Yleisille osastoille on v:een 1955 verrattuna tullut 8 % lisää paikkoja ja hoidettavia 9 %. Mielisairasosastoilla paikkaluku on pienentynyt 13 % ja hoidettavien luku 18 %. Sairasosastojen paikkaluku on kasvanut 40 % ja hoidettavien luku vielä enemmän, 42 %. Jos vanhainkotien vahvistettua paikkalukua verrataan maan 16 vuotta täyttäneiden asukkaiden kokonaislukuun, oli v. 1950 kutakin 10 000 asukasta kohti lähes 75 paikkaa, 1955 80 ja v. 1960 84.

Hoidettavien luku vaihteli huomattavasti eri vanhainkodeissa. Seuraava yhdistelmä valaisee vanhainkotien suuruutta erikseen kaupunki- ja kauppalakunnissa sekä maalaiskunnissa.

Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar
Maalaiskunnat — Landskommuner .....

På sinnessjukavdelningarna finns det fortfarande betydligt flere vårdtagare än vad som för dem godkänts platser, likaså på sjukavdelningarna, ehuru ej i samma mån. Man har sålunda varit tvungen att till dessa avdelningars bruk överlåta platser på den allmänna avdelningen. För sinnessjukavdelningarnas del har situationen dock på fem år något förbättrats, ty år 1955 hade de 26 % men år 1960 endast 19 % flere vårdtagare än vad det godkända platsantalet hade förutsatt. Däremot har utvecklingen vid sjukavdelningarna varit den motsatta, de motsvarande proportionstalen var 4 och 6. I 41 % av samtliga åldringshem översteg antalet vårdtagare mer eller mindre det fastställda platsantalet och endast i 23 var dessa tal lika stora. I synnerhet i östra Finland, Kymmene, S:t Michels, Kuopio och Norra Karelen län, fanns det flere vårdtagare än vad platsantalet skulle ha medgett, i 55 % av åldringshemmen i dessa län.

Det godkända platsantalet har på fem år ökat med ca 12 % och antalet vårdade lika mycket. På de allmänna avdelningarna har jämfört med år 1955 platsantalet stigit med 8 % och antalet vårdtagare med 9 %. På sinnessjukavdelningarna har platsantalet minskat med 13 % och antalet vårdade med 18 %. Platsantalet på sjukavdelningarna har stigit med 40 % och antalet vårdtagare ännu kraftigare, med 42 %. Om man jämför det godkända platsantalet på åldringshemmen med antalet 16 år fyllda i landet, kom år 1950 på 10 000 invånare i det närmaste 75 platser, år 1955 80 och år 1960 84.

Antalet vårdtagare växlade på de olika åldringshemmen i hög grad. Följande sammanställning belyser åldringshemmens storlek i städerna och köpingarna samt landskommunerna var för sig.

Vanhainkoteja, joissa hoidettavien luku oli								Yhteensä
Åldringshem, på vilka antalet vårdtagare var								
—19	20—39	40—59	60—79	80—99	100—119	120—	Summa	
4	13	11	13	2	6	15	64	
41	96	84	53	32	20	9	335	
45	109	95	66	34	26	24	399	

Pieniä vanhainkoteja, joissa hoidettavien luku alitti 40, oli 39 % kaikista, Jos keskiuurina pidetään niitä vanhainkoteja, joissa on 40—79 hoidettavaa, oli tällaisia 40 %, ja suuria, vähintään 80 hoidettavaa käsittäviä, 21 %. Suuria vanhainkoteja oli suhteellisesti eniten Mikkelin, Kuopion ja Pohjois-Karjalan lääneissä, 35 % näissä lääneissä sijaitsevista kodeista; keskiuuria oli niissä 48 % ja pieniä vain 17 %. Sen sijaan Uudenmaan sekä Turun ja Porin lääneissä pieniä vanhainkoteja oli 50 %, keskiuuria 36 % ja suuria ainoastaan 14 %. Sellaiset vanhainkodit, joissa on mielisairasosasto, ovat yleensä muita suurempia. Niinpä ensiksi mainittujen läänien vanhainkoteista 56 %:ssa oli osasto mielisairaita varten, Uudenmaan sekä Turun ja Porin läänien vanhainkoteista sen sijaan vain 12 %:ssa. Sellaisia vanhainkoteja, joissa oli vähintään 100 hoidettavaa, oli noin $\frac{1}{8}$, muutamaa poikkeusta lukuunottamatta kaikissa mielisairasosasto. Maalaiskuntien 17 287 hoidettavasta lähes 20 % hoidettiin näin suurissa vanhainkoteissa. Tällöin on kuitenkin otettava huomioon, etteivät kaikki hoidettavat silti ole samassa rakennuksessa, eri osastot kun sijaitsevat usein toisistaan erillään, kuten jo aikaisemmin on mainittu.

Vanhainkotien 25 328 hoidettavasta 9 134 eli 36 % oli miehiä ja 16 194 eli 64 % naisia. Miehistä 61 % oli yleisillä osastoilla, 23 % sairaosastoilla ja 16 % mielisairasosastoilla, naisten vastaavien suhdelukujen ollessa 55, 35 ja 10. Maalaiskunnissa oli suhteellisesti enemmän miehiä kuin asutuskeskuksissa, edellisissä 40 % ja jälkimmäisissä 28 % hoidettavien lukumäärästä. Yleensä hoidettavat ovat olleet melko pitkän ajan vanhainkoteissa, 9 756 eli 38 % 5 vuotta tai kauemmin. 9 073 eli 36 % on ollut hoidettavana 1—4 vuotta ja 26 % vuotta lyhyemmän ajan; näistä 2 350 eli 9 % on ollut vähemmän kuin 3 kuukautta. Maalaiskunnissa 44 % sekä kaupunki- ja kauppalakunnissa 27 % hoidettavien kokonaisluvusta on ollut vähintään 5 vuotta näissä vanhainkoteissa. Vain 4 vanhainkodissa kaikki hoidettavat olivat olleet vähintään vuoden.

Tarkasteltaessa hoidettavien ikää havaitaan, että vanhainkoteissa on jatkuvasti melko paljon 65 vuotta nuorempiakin, joskin vanhojen luku viidessä vuodessa on huomattavasti lisääntynyt.

Antalet små åldringshem med färre än 40 vårdtagare utgjorde 39 % av samtliga. Om man som medelstora betecknar åldringshem med 40—79 vårdtagare var deras antal 40 % och antalet stora, med minst 80 vårdtagare, 21 %. Stora åldringshem fanns det jämförelsevis mest i S:t Michels, Kuopio och Norra Karelen län, där de utgjorde 35 % av hemmen i dessa län, medan 48 % var medelstora och endast 17 % små. I Nylands samt Åbo och Björneborgs län åter utgjorde de små åldringshemmen 50 %, de medelstora 36 % och de stora blott 14 %. Åldringshem med sinnessjukavdelning är i allmänhet större än andra. Av åldringshemmen i de förstnämnda länen hade sålunda 56 % en avdelning för sinnessjuka, av åldringshemmen i Nylands samt Åbo och Björneborgs län däremot blott 12 %. Av åldringshem, i vilka det vårdades minst 100 personer, hade ca $\frac{1}{8}$ med några undantag när sinnessjukavdelning. Av de 17 287 vårdtagarna i landskommunerna vårdades nära 20 % på så stora åldringshem. Härvid bör dock beaktas, att alla vårdtagare inte befinner sig i samma byggnad, emedan de olika avdelningarna ofta är fristående, såsom tidigare omnämnts.

Av åldringshemmens 25 328 vårdtagare var 9 134 eller 36 % män och 16 194 eller 64 % kvinnor. Av männen var 61 % på de allmänna avdelningarna, 23 % på sjukavdelningarna och 16 % på sinnessjukavdelningarna, kvinnornas motsvarande proportionstal var 55, 35 och 10. I landskommunerna fanns det proportionsvis flere män än i bosättningscentra, i de förra 40 % och i de senare 28 % av antalet vårdade. I allmänhet har vårdtagarna vistats rätt länge på åldringshemmen, 9 756 eller 38 % 5 år eller mer. 9 073 eller 36 % har vårdats 1—4 år och 26 % kortare tid än ett år; av dessa har 2 350 eller 9 % vistats mindre än 3 månader. I landskommunerna har 44 % samt i städerna och köpingarna 27 % av alla vårdtagare varit minst 5 år på åldringshemmen. Endast på 4 åldringshem har alla vårdtagare varit minst ett år.

Vid granskning av vårdtagarnas ålder konstaterar man, att det på åldringshemmen fortfarande finns rätt många under 65 år, trots att de gamlas antal på fem år märkbart tilltagit.

	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar			Maalaiskunnat Landskommuner			Yhteensä Summa			
	—15	16—64	65—	Ikä, vuotta — Alder, år	—15	16—64	65—	—15	16—64	65—
Yleinen osasto — Allmän avdelning	1	1 240	3 337	50	4 005	5 884	51	5 245	9 221	
Sairasosasto — Sjukavdelning	—	586	2 486	24	1 000	3 603	24	1 586	6 089	
Mielisairasosasto — Sinnessjukavdelning	7	238	146	13	2 018	690	20	2 256	836	
Yhteensä — Summa	8	2 064	5 969	87	7 023	10 177	95	9 087	16 146	

Kaikista hoidettavista 64 % oli jo täyttänyt 65 vuotta. Aikaisempiin tutkimuksiin verrattuna tämä luku on suhteellisesti katsoen huomattavasti lisääntynyt; v. 1950 heitä oli 53 % ja v. 1955 56 % hoidettavien kokonaisluvusta. Tämänikäisiä oli nyt 3 446 eli 27 % enemmän kuin v. 1955 ja kokonaista 63 % enemmän kuin v. 1950. 65 vuotta nuorempia oli vielä 36 % kaikista, tosin runsaasti $\frac{2}{5}$ näistä sairas- tai mielisairasosastoilla.

Vanhainkotien 25 328 hoidettavasta 31 % hoidettiin sairasosastoilla ja 12 % mielisairasosastoilla. Jotakin sairautta potevia on ilmoitettu olleen kaikkiaan 20 883 eli 83 % hoidettavien kokonaisluvusta; näistä 53 % on hoidettu yleisillä osastoilla. Terveitä on ollut verraten vähän, vain 1 340 eli 5 % ja enemmän tai vähemmän raihnaisia vanhuudenheikkoja 3 105 eli 12 %.

Vaikka suurin osa vanhainkotien asukkaista sairasti jotakin tautia, ei varsinaisia vuodepotilaita kuitenkaan ollut erityisen paljon, vain 26 % hoidettavista. Miten asian laita oli eri osastoilla, selviää seuraavasta yhdistelmästä.

	Yleinen osasto Allmän avdelning		Sairasosasto Sjukavdelning		Mielisairasosasto Sinnessjukavdelning		Yhteensä Summa	
	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%
Liikuntakykyisiä—Vårdtagare med rörelseförmåga	13 258	91.3	2 591	33.6	2 885	92.7	18 734	74.0
Liikuntakykyisiä vuodepoti- laita — Sängliggande sjuka med rörelseförmåga	835	5.8	2 484	32.3	148	4.8	3 467	13.7
Liikuntakyvyttömiä vuodepo- tilaita — Sängliggande sjuka utan rörelseförmåga	424	2.9	2 624	34.1	79	2.5	3 127	12.3
Yhteensä — Summa	14 517	100.0	7 699	100.0	3 112	100.0	25 328	100.0

Hoidettavien liikuntakykyyn nähden tilanne on suhteellisesti katsoen pysynyt melkein ennallaan. Liikuntakykyisiä oli v. 1950 73 %, v. 1955 75 % ja nyt 74 % hoidettavien kokonaisluvusta. Kokonaan liikuntakyvyttömiä oli aikaisemmin 11 %, nyt 12 %. Yleisillä osastoilla olosuhteet olivat sikäli hieman parantuneet, että niissä oli vuodepotilaita aikaisemmin 14 ja 13 %, nyt vain 9 %. Huhtikuun alussa 1960 ei 12 vanhainkodissa ollut ainoatakaan vuodepotilasta ja 27:ssä ei ollut liikuntakyvyttömiä. Lokakuussa 1955 edellisiä oli vain 2 ja jälkimmäisiä 31. Jos pidetään silmällä vain yleisiä osastoja, on todettavissa, että 163 vanhainkodissa eli runsaasti

Av samtliga vårdtagare hade 64 % redan fyllt 65 år. Jämfört med tidigare undersökningar har detta antal relativt sett betydligt ökat; år 1950 utgjorde det 53 % och år 1955 56 % av alla vårdade. Det fanns nu 3 446 eller 27 % flere i denna ålder än år 1955 och hela 63 % mera än år 1950. 36 % av samtliga var ännu under 65 år, visserligen var drygt $\frac{2}{5}$ av dessa på sjuk- eller sinnessjukavdelningar.

Av åldringshemmens 25 328 vårdtagare vårdades 31 % på sjukavdelningarna och 12 % på sinnessjukavdelningarna. Av totalantalet vårdtagare har 20 883 eller 83 % uppgivits lida av någon sjukdom. Av dessa har 53 % vårdats på de allmänna avdelningarna. Antalet friska har inte varit stort, endast 1 340 eller 5 % och mer eller mindre skröpliga ålderdomssvaga 3 105 eller 12 %.

Trots att största delen av åldringshemmens invånare led av någon sjukdom, var antalet sängliggande patienter dock inte särskilt stort, endast 26 % av vårdtagarna. Hur saken förhöll sig på de olika avdelningarna, framgår av följande sammanställning.

Med avseende på vårdtagarnas rörelseförmåga har läget relativt sett bibehållits närapå oförändrat. År 1950 var 73 % sådana som kunde röra sig, år 1955 75 % och nu 74 % av samtliga vårdtagare. Helt utan rörelseförmåga var tidigare 11 %, nu 12 %. På de allmänna avdelningarna hade förhållandena sätillvida förbättrats något att det på dem tidigare fanns 14 och 13 % sängliggande sjuka, nu blott 9 %. I början av april 1960 fanns på 12 åldringshem inga sängliggande patienter och på 27 inga utan rörelseförmåga. I oktober 1955 var de förras antal 2 och de senares 31. Betraktar man endast de allmänna avdelningarna, kan man konstatera, att det på dessa

$\frac{2}{5}$:ssa ei yleisillä osastoilla ollut lainkaan vuodepotilaita ja lisäksi 83:ssa ei ollut liikuntakyvyttömiä vuodepotilaita. Näin ollen 62 % yleisistä osastoista oli sellaisia, joilla ei ollut ollenkaan liikuntakyvyttömiä hoidettavia; v. 1955 vastaava suhdeluku oli 52.

65 vuotta täyttäneistä 16 146 hoidettavasta 32 % oli vuodepotilaita. 2 367 eli 15 % oli liikuntakyvyttömiä ja 2 766 eli 17 % liikuntakykyisiä vuodepotilaita. Tämän ikäluokan yleistila on v. 1955 verrattuna pysynyt suunnilleen ennallaan, vuodepotilaita kun silloin oli 33 %.

Kuten jo aikaisemmin mainittiin, 5 % kaikista hoidettavista oli terveitä ja 12 % vanhuudenheikkoja. Kaikki muut 20 883 olivat tavalla tai toisella sairaita. Näiden sairauden laatua kysyttäessä on käytetty samoja tautinimikkeitä kuin v. 1955 tiedustelussa, kuitenkin niin, että mielisairaat on nyt jaettu kahteen ryhmään, vanhuudenmielisairautta ja muuta mielisairautta poteviin. On todennäköistä, että osa v. 1955 vanhuudenheikoiksi ilmoitetuista v. 1960 on käsitelty vanhuudenmielisairaustapauksina, sillä vanhuudenheikkoja oli edellisellä kerralla 3 780 eli 17 % kaikista, mutta nyt vain 3 105 eli 12 % hoidettavien kokonaisluvusta. Sellaisia tauteja kuin struuma ja muu kuin keuhkotuberkuloosi, joita vuonna 1955 sairasti vain 4 ja $5/100$ hoidettavista, ei tällä kertaa ole pyydetty erikseen ilmoittamaan, joten tämäkin seikka on otettava huomioon verrattaessa keskenään v. 1955 ja 1960 tietoja. Seuraavalla sivulla olevassa sairauden laatua selvittävässä yhdistelmässä hoidettavat on ryhmitetty tärkeimmän sairautensa mukaan.

Mielisairaiden, kaatumatautisten ja vajaa-mielisten lukumäärä oli jatkuvasti varsin suuri, heitä kun oli yhteensä 8 521 eli 41 % kaikista sairaita. Vastaava suhdeluku oli v. 1955 47 ja v. 1950 49, joten se siis on jonkin verran pienentynyt. Vanhuuden mielisairautta ja muuta mielisairautta potevia oli nyt 26 % kaikista sairaita, vastaten 29 % v. 1955. Vaikka mielisairaita on viime vuosina melko paljon siirretty vanhainkodeista B-mielisairaaloihin, on heitä vanhainkodeissa hoidettavina vielä huomattavan runsaasti.

Vanhainkotien hoidettavien kokonaisluvusta 34 % oli mielisairaita, kaatumatautisia ja vajaa-mielisiä. Näistä 4 265 eli 50 % oli yleisillä osastoilla, 1 173 eli 14 % sairasantastoilla ja 3 083 eli

avdelningar vid 163 åldringshem eller drygt $\frac{2}{5}$ inte alls fanns sängliggande sjuka och ytterligare på 83 allmänna avdelningar inga sängliggande sjuka utan rörelseförmåga. Sålunda var 62 % av de allmänna avdelningarna sådana, på vilka inga sjuka utan rörelseförmåga vårdades; år 1955 var motsvarande proportionstal 52.

Av de 65 år fyllda 16 146 vårdtagarna var 32 % sängliggande sjuka. 2 367 eller 15 % var utan rörelseförmåga och 2 766 eller 17 % sängliggande sjuka med rörelseförmåga. Allmäntillståndet i denna åldersklass har jämfört med år 1955 bibehållits ungefär oförändrat, de sängliggande sjukas antal var nämligen då 33 %.

Såsom redan tidigare nämndes, var 5 % av alla vårdtagare friska och 12 % ålderdomssvaga. Alla övriga 20 883 var sjuka på ett eller annat sätt. Vid utredningen av sjukdomarnas art har samma sjukdomsbenämningar använts som enkläten år 1955, dock så, att de sinnessjuka nu indelats på två grupper, de som lider av sinnessjukdom på grund av ålderdom och de som lider av annan sinnessjukdom. Det är troligt, att en del av dem som år 1955 införts som ålderdomssvaga år 1960 behandlats som ålderdomssinnessjukdomsfall, ty vid det föregående tillfället fanns det 3 780 ålderdomssvaga eller 17 % av alla, medan deras antal nu uppgick till endast 3 105 eller 12 % av totalantalet vårdtagare. Om sådana sjukdomar som struma samt annan än lungtuberkulos, av vilka år 1955 endast 4 och $5/100$ av de vårdade led, har uppgifter inte skilt begärts, varför även denna omständighet bör beaktas vid jämförande av uppgifterna från åren 1955 och 1960 med varandra. I sammanställningen på följande sida, som belyser sjukdomens art, har vårdtagarna grupperats enligt den väsentligaste sjukdomen.

Antalet sinnessjuka, fallandesjuka och sinnesslöa var fortfarande rätt stort; de utgjorde inalles 8 521 eller 41 % av samtliga sjuka. Motsvarande proportionstal var år 1955 47 och år 1950 49, varför det sålunda något minskat. 26 % av de sjuka led nu av ålderdomssinnessjukdom och övrig sinnessjukdom, mot 29 % år 1955. Ehuru sinnessjuka de senaste åren i rätt stor utsträckning har överflyttats från åldringshemmen till B-sinnessjukhusen, vårdas fortfarande anmärkningsvärt många på åldringshemmen.

Av samtliga vårdtagare på åldringshemmen var 34 % sinnessjuka, fallandesjuka och sinnesslöa. Av dessa var 4 265 eller 50 % på de allmänna avdelningarna, 1 173 eller 14 % på sjukavdel-

Keuhkotuberkuloosi — Lungtuberkulos	652	31
Hengityselinten taudit — Sjukdomar i andningsorganen	653	31
Sydän- ja verisuonten taudit — Hjärt- och blodkärllssjukdomar	3 656	175
Anemia tai muu veritauti — Anemi eller annan blodsjukdom	234	11
Syöpä — Kräfta	339	16
Ruuansulatushäiriöt, maksa- ja suoliston taudit — Matsmältningsstörningar, lever- och tarmsjukdomar	497	24
Munuaistaudit, virtsaamishäiriöt — Njursjukdomar, urineringsstörningar ...	353	17
Sokeritauti — Sockersjuka	672	32
Krooninen säärihaava — Kroniskt bensår	158	8
Krooninen nivelreumatismi — Kronisk ledgångsreumatism	945	45
Kirurgisten tautien jälkitila — Sviter efter kirurgiska sjukdomar	371	18
Muut luustossa, nivelissä tai lihaksissa ilmenevät taudit — Andra sjukdomar i benbyggnad, leder eller muskler	450	22
Aivohalvaus — Hjärnblödning	1 196	57
Muut keskushermoston taudit — Andra sjukdomar i det centrala nervsystemet	657	32
Sokeus — Blindhet	474	23
Kuurous — Dövhhet	519	25
Raajarikkaisuus — Vanförhet	395	19
Vanhuuden mielisairaus — Ålderdomssinnessjukdom	1 490	71
Muu mielisairaus — Övrig sinnessjukdom	3 912	187
Kaatumatauti — Fallandesot	509	24
Vajaamielisyys — Sinnesslöhet	2 610	125
Muu — Övrig	141	7
Yhteensä — Summa	20 883	1 000

36 % mielisairasosastoilla. Kun viimeksi mainituilla osastoilla paikkoja oli vain 2 872 potilaalle, on näitä sairaita ollut pakko sijoittaa muille osastoille enemmän tai vähemmän terveiden joukkoon.

Kastelevia potilaita oli kaikkiaan 2 665 eli 11 % hoidettavien kokonaisluvusta. Vuonna 1955 heitä oli vain 9 %. Yleisillä osastoilla oli kastelevia 498 eli 3 % ja mielisairasosastoilla 310 eli 10 % niiden hoidettavien määräst, mutta sairaasosastoilla oli kastelevia melkein joka neljäs potilas eli yhteensä 1 857. Näin suuri kastelevien potilaiden luku lisää tietenkin huomattavasti hoitohenkilökunnan työmäärää.

Varsin vähän oli sellaisia vanhainkoteja, joissa kaikki hoidettavat olivat sopeutuvia, vain 63 eli 16 % vanhainkotien koko lukumääräst. Sopeutumattomia hoidettavia ei tosin ollut kuin 737 eli 3 % ja vaikeasti sopeutuvia 2 941 eli 12 %, mutta edellisiä oli 165:ssä ja jälkimmäisiä 327 vanhainkodissa. Yleisillä osastoilla oli 404 sopeutumattomia ja 1 639 vaikeasti sopeutuvaa eli yhteensä 14 % näillä osastoilla hoidettavien kokonaismääräst, sairaasosastoilla vastaavasti

ningarna och 3 083 eller 36 % på sinnessjukavdelningarna. Emedan det endast fanns platser för 2 872 patienter på de sistnämnda avdelningarna, har man varit tvungen att placera dessa sjuka på andra avdelningar tillsammans med mer eller mindre friska.

Sängvätare var inalles 2 665 vårdtagare eller 11 % av totalantalet. År 1955 var deras antal endast 9 %. På de allmänna avdelningarna var antalet sängvätare 498 eller 3 % och på sinnessjukavdelningarna 310 eller 10 % av totalantalet vårdtagare, men på sjukavdelningarna var i det närmaste var fjärde patient eller inalles 1 857 sängvätare. Ett så stort antal sängvätare ökar avsevärt vårdpersonalens arbetsböda.

Det fanns rätt få åldringshem, i vilka samtliga vårdtagare kunde anpassa sig, endast 63 eller 16 % av alla åldringshem. Missanpassade vårdtagare fanns det visserligen endast till ett antal av 737 eller 3 % och svårpassade 2 941 eller 12 %, men de förra fanns på 165 och de senare på 327 åldringshem. På de allmänna avdelningarna fanns 404 missanpassade vårdtagare och 1 639 svårpassade eller inalles 14 % av totalantalet vårdtagare på dessa avdelningar,

163 ja 775 eli 12 % sekä mielisairasosastoilla 170 ja 527 eli 22 %. V. 1950 oli rauhallisia hoidettavia kaikkiaan 82 %, v. 1960 sopeutuvia 85 %.

Hoidettavien mielialan hoitoa koskevia tietoja kerättiin v:n 1950 tiedustelun yhteydessä, mutta ei v. 1955. Jotta saataisiin selvitettyksi, missä määrin tässä suhteessa on havaittavissa edistystä, on jälleen pyydetty tietoja siitä, oliko vanhainkodeissa radiovastaanottimia, televisio, kirjasto, askartelutoimintaa, pidettiinkö niissä juhlia, jumalanpalveluksia tai hartautilaisuuksia, esiintyikö ryhmävierailuja, kerhotoimintaa tms. Vastaukset eivät tosin kaikilta kohdiltaan olleet aivan tarkkoja, mutta niistä saa kuitenkin ylimalkaisen kuvan siitä, mitä kaikkea hoidettavien viihtyisyyttä silmällä pitäen on saatu aikaan.

Radiovastaanottimia oli nyt kaikissa vanhainkodeissa. Keskusradio oli 207:ssä eli 52 %:ssa ja radiovastaanotin vain päivä- tai seurusteluhuoneessa 192 vanhainkodissa eli 48 %:ssa. Muutamissa vanhainkodeissa oli hoidettavilla lisäksi omat vastaanottimensa. Televisiokin on jo saatu hankituksi 59 vanhainkotiin, joista 19 oli kaupunki- ja kauppalakunnissa ja 40 maalaiskunnissa.

Hoidettavien käytössä olevien kirjojen lukumäärä on suurin piirtein katsoen melko pieni. 139 vanhainkotiä, joista 18 oli asutuskeskuksissa, on ilmoittanut, ettei niissä ole kirjastoa. 13 vanhainkodissa kirjojen luku ei noussut edes 20:een, ja nekin olivat yksistään virsikirjoja tai muita hartauskirjoja. 51:ssä kirjojen luku vaihteli 20:stä 50:een. Näin ollen runsaasti puolet vanhainkodeista oli vailla pienintäkään kirjastoa. Tosin näistä 203 vanhainkodista 84 on ilmoittanut, että lukemista haluaville hankitaan kirjoja kunnan lainakirjastosta. Vain 3 vanhainkodissa niteitten luku ylitti 1 000:n ja 8:ssa niiden luku oli 500—850. 23 vanhainkodissa oli 300—500 kirjaa, 95:ssä 100—300 ja 65:ssä 50—100 kirjaa. Niissä vanhainkodeissa, joissa oli vähintään 50, kirjaa, oli niteiden luku kaiken kaikkiaan 45 556, joista suunnilleen puolet oli asutuskeskuksien vanhainkodeissa. Lisäksi 75 vanhainkotiä käytti kunnan lainakirjastoa, vaikka niillä itselläänkin oli jonkinlainen kirjasto. Kaikkiin vanhainkoteihin, yhtä ainoata lukuunottamatta, tilattiin sanomalehtiä hoidettavien luettavaksi.

Askartelukurssien järjestäminen ei vielä toistaiseksi ole erikoisemmin yleistynyt. Tosin askartelutoimintaa on esiintynyt useimmissa

på sjukavdelningarna resp. 163 och 775 eller 12 % samt på sinnessjukavdelningarna 170 och 527 eller 22 %. År 1950 fanns det inalles 82 % lugna vårdtagare, år 1960 var de anpassbaras andel 85 %.

Uppgifter om vårdtagarnas andliga vård insamlades i samband med enkäten år 1950, men inte år 1955. För att få klarlagt, i vilken mån framsteg i detta avseende kan iakttagas, har åter begärts uppgifter om huruvida det på åldringshemmen fanns radiomottagare, television, bibliotek, sysselsättningsverksamhet, om det hölls fester, gudstjänster eller andaktsstunder, om det förekom gruppbesök, klubbverksamhet etc. Svaren har visserligen inte på alla punkter varit alldeles exakta, men de ger dock en ungefärlig bild av vad allt man fått till stånd med tanke på de vårdades trivsel.

Radiomottagare fanns nu vid samtliga åldringshem. Centralradio fanns vid 207 eller 52 % och radiomottagare endast i dag- eller sällskapsrum vid 192 åldringshem eller vid 48 %. Vid några åldringshem hade vårdtagarna dessutom egna mottagare. Television har redan anskaffats till hela 59 åldringshem, av vilka 19 var i städer och köpingar och 40 i landskommuner.

Antalet böcker till vårdtagarnas användning var i allmänhet rätt litet. 139 åldringshem, av vilka 18 var i bosättningscentra, har meddelat, att de saknar bibliotek. Vid 13 åldringshem har antalet böcker inte ens uppgått till 20, och dessa var enbart psalmböcker eller andra andaktsböcker. Vid 51 växlade böckernas antal från 20 till 50. Sälunda var drygt hälften av åldringshemmen utan något som helst bibliotek. Visserligen har av dessa 203 åldringshem 84 meddelat, att böcker anskaffas från kommunens lånebibliotek till dem som så önskar. Vid endast 3 åldringshem översteg antalet band 1 000 och vid 8 var deras antal 500—850. Vid 23 åldringshem fanns det 300—500 böcker, vid 95 100—300 och vid 65 50—100 böcker. Vid de åldringshem som hade minst 50 böcker, var antalet band allt som allt 45 556, av vilka ungefär hälften fanns vid åldringshemmen i bosättningscentra. 75 åldringshem begagnade ytterligare det kommunala lånebiblioteket, ehuru de själva förfogade över ett bibliotek av något slag. Till alla åldringshem, med ett enda undantag när, beställdes tidningar för vårdtagarna.

Sysselsättningskurser har tills vidare inte anordnats i någon större omfattning. Visserligen har sysselsättningsverksamhet förekommit vid

vanhainkodeissa, mutta varsinaisten kurssien muodossa vain 47:ssä. Kurssien pituus on ollut keskimäärin 6 päivää ja osanottajien luku noin 10—14. Kuten jo aikaisemmin on mainittu, oli sitä paitsi 15 vanhainkodissa palkattu oma askartelunohjaaja.

Jumalanpalveluksia tai hartaustilaisuuksia pidetään 267 vanhainkodissa kerran kuukaudessa, 80:ssä kaksi kertaa kuussa ja 20:ssä kerran viikossa. Vain 31:ssä näitä tilaisuuksia pidetään harvemmin, suurien juhlien yhteydessä. Sitä paitsi on tavallisesti kuunneltu jumalanpalveluksia radion välityksellä.

Ryhmävierailuja on esiintynyt melkein kaikissa vanhainkodeissa. Erilaiset laulukoorot ja soittokunnat käyvät kerran pari vuodessa viihdyttämässä hoidettavia. Nuorisokerhot, martat ja maatalousnaiset, diakoniayhdistykset yms. järjestöt ovat järjestäneet ohjelmallisia tilaisuuksia mahdollisine kahvitarjoiluineen myös enimmäkseen kerran vuodessa. Elokuva- tai rainakuvaesityksiä on ollut varsin monessa vanhainkodissa, 137:ssä, joista 108 oli maaseudulla. Näitäkin kuvaesityksiä ei yleensä ole ollut kuin kerran tai pari vuodessa, muutamissa tapauksissa kuitenkin kerran kuukaudessa. Eräissä vanhainkodeissa hoidettavat ovat muodostaneet omia kerhojaan, harrastaen mm. laulua ja näyttämötoimintaa, jopa toimittaen omaa lehteäkin. Joissakin vanhainkodeissa on ilmoitettu järjestetyn vielä yhteisiä takkailtoja ja kesäiseen aikaan retkeilyjä.

de flesta åldringshemmen, men i form av egentliga kurser endast vid 47. Kurserna har i medeltal varat 6 dagar och deltagarnas antal har varit ca 10—14. Såsom tidigare nämnts, hade därtill vid 15 åldringshem avlönats en egen sysselsättningsledare.

Gudstjänster eller andaktsstunder hålles vid 267 åldringshem en gång i månaden, vid 80 två gånger per månad och vid 20 en gång i veckan. Endast vid 31 anordnas dessa tillfällen sparsammare, i samband med stora fester. Dessutom har man vanligen åhört gudstjänster i radion.

Gruppbesök har förekommit vid så gott som samtliga åldringshem. Olika sångkörer och orkestrar underhåller vårdtagarna en eller två gånger om året. Ungdomsföreningar, marthor och lantbrukskvinnor, diakoniföreningar m. fl. organisationer har anordnat tillfällen med program och eventuellt kaffeservering, vanligen en gång årligen. Film- eller ljusbildsförevisningar har hållits vid rätt många åldringshem, 137 av vilka 108 på landsorten. Inte heller dessa förevisningar har i allmänhet anordnats mer än en eller två gånger årligen, i några fall dock månatligen. Vid en del åldringshem har vårdtagarna bildat egna klubbar, med sång och teaterverksamhet på programmet, man har t. o. m. gett ut en egen tidning. Vid ett och annat åldringshem har man ytterligare meddelat att gemensamma braskvällar och sommartid utfärder anordnats.

Yksityiset vanhainkodit

Helmikuussa 1951 sosiaalinen tutkimustoimisto suoritti vanhusten huoltokomitean tarpeita varten tutkimuksen yksityisissä vanhainkodeissa vallitsevista olosuhteista. Tutkimus kohdistui vain niihin 51 vanhainkotiin, jotka silloin olivat huoltoviranomaisten tiedossa. Kun v:n 1957 huoltoapulain mukaan yksityiset vanhainkodit nykyään ovat sosiaaliministeriön ja sen tarkastusviranomaisten valvonnan alaisia, luettelot toiminnassa olevista vanhainkodeista ovat entistä täydellisemmät. Ottaen huomioon, että v. 1951 tai sen jälkeen on perustettu ainakin 40 uutta yksityistä vanhainkotiä ja että osa sitä ennen toimineista ei sisällynyt v:n 1951 tutkimukseen, on pidetty tarpeellisenä suorittaa uusi tutkimus, joka kohdistuu kaikkiin yksityisiin vanhainkoteihin. Ajankohdaksi valittiin huhtikuu 1960, jolloin samanaikaisesti toimitettiin kunnallisia vanhainkoteja koskeva tutkimus.

Tutkimus käsitti kaikkiaan 98 yksityistä vanhainkotiä. Näistä suurin osa, kokonaista 74, toimi kaupungeissa; maaseudulle oli sijoitettu vain 22 ja kauppaloihin 2. Yksistään Helsingissä oli 28, Turussa 6, Tampereella ja Vaasassa kummassakin 5 sekä Porvoossa 3 ja Oulussa samoin 3. Porissa, Hämeenlinnassa, Mikkelissä, Kuopiossa, Jyväskylässä ja Pietarsaaressa oli kussakin 2 vanhainkotiä. Nimestä päätellen 57 oli suomen- ja 35 ruotsinkielisiä, osa niistä todennäköisesti kaksikielisiä, sekä 6 muunkielisiä. Suurin osa vanhainkodeista oli erilaisten vanhainkotiyhdistysten ja säätiöiden hallinnassa. Erilaisilla seurakunnilla oli 10 vanhainkotiä. Sisälähetys ja kaupunkilähetys omistivat 5, Pelastusarmeija 5 ja diakonissalaitokset 3 vanhainkotiä. Kukkasrahastoilla oli 4 vanhainkotiä, eri naisyhdistyksillä samoin 4 ja Punaisella Ristillä 2. Vain 2 vanhainkotiä oli yksityisten henkilöiden ylläpitämiä.

Kunnallisiin vanhainkoteihin verrattuna yksityiset ovat suhteellisen pieniä. Niinpä esim. kahdessa on vain 4—5 paikkaa, kahdeksassa 6—9 paikkaa ja 48 vanhainkodissa paikkaluku on pienempi kuin 20. Vähän suurempia, 20—29 paikkaisia on 23 ja 30—39-paikkaisia 8, kun taas 15 vanhainkodissa paikkaluku vaihtelee 40—74:n välillä. Suuria vanhainkoteja on ainoastaan 4; näistä Helsingin ruotsalaisten seurakuntien vanhainkodissa on 93 ja suomalaisten seurakuntien 173, Vanhojen Huolto r.y:n Käpyrinteen

De privata åldringshemmen

I februari 1951 utförde byrån för social forskning för kommitténs för ordnande av åldringsvården räkning en undersökning av förhållandena i de privata åldringshemmen. Undersökningen omfattade endast de 51 åldringshem, om vilka vårdmyndigheterna då hade kännedom. Emedan de privata åldringshemmen numera enligt lagen om socialhjälp av år 1957 står under socialministeriets och dess övervakningsorgans uppsikt, är förteckningarna över de verksamma åldringshemmen fullständigare än tidigare. Med beaktande av att det år 1951 eller senare har grundats åtminstone 40 nya privata åldringshem och att en del av dem som varit verksamma tidigare inte ingick i 1951 års undersökning, har en ny undersökning, som omfattar samtliga privata åldringshem ansetts vara av nöden. Som tidpunkt för undersökningen valdes april 1960, då en undersökning rörande de kommunala åldringshemmen samtidigt verkställdes.

Undersökningen omfattade sammanlagt 98 privata åldringshem. Av dessa verkade största delen, hela 74, i städerna; på landsbygden fanns endast 22 och i köpingarna 2. Enbart i Helsingfors fanns det 28, i Åbo 6, i Tammerfors och Vasa 5 i vardera samt i Borgå 3 liksom även i Uleåborg. I Björneborg, Tavastehus, S:t Michel, Kuopio, Jyväskylä och Jakobstad fanns 2 i varje. Av namnet att döma var 57 finsk- och 35 svenskspråkiga, en del av dem sannolikt tvåspråkiga; 6 hörde till någon annan språkgrupp. Största delen av åldringshemmen ägdes av olika stiftelser och föreningar för åldringshem. Olika församlingar innehade 10 åldringshem. Inremissionen och stadsmissionen innehade 5, Frälsningsarmén 5 och diakonissanstalterna 3 åldringshem. Blomsterfonderna hade 4 åldringshem, olika kvinnoföreningar likaså 4 och Röda Korset 2. Endast 2 åldringshem upprätthölls av enskilda personer.

Jämfört med de kommunala åldringshemmen är de privata rätt små. Sälunda finns det t. ex. i två endast 4—5 platser och i åtta 6—9 platser. I 48 åldringshem är antalet platser mindre än 20. Något större, med 20—29 platser är 23 och med 30—39 platser 8, medan platsantalet på 15 åldringshem växlar mellan 40 och 74. Det finns endast 4 stora åldringshem; av dessa finns det i Helsingfors svenska församlingars åldringshem 93 och i de finska församlingarnas 173, i Vanhojen Huolto r.y:s åldringshem Käpyrinne 100 och i

vanhainkodissa 100 ja Turun kaupunkilähetyksen vanhainkoti Betaniassa 122 paikkaa. Kaikkiaan oli huhtikuussa 1960 2 663 hoitopaikkaa, joista puolet eli 1 346 oli 1950-luvulla perustetuissa vanhainkodeissa.

Useimmat vanhainkodit omistavat itse talon, mihin koti on sijoitettu. Helsingissä on 7 ja muualla 2 vanhainkotia osakehuoneistossa. Kolme vanhainkotia on vuokratulossa ja yksi vuokrahuoneistossa. Rakennukset ovat enimmäkseen melko vanhoja, sillä 35 on valmistunut jo ennen vuotta 1923, 29 vv. 1923—1939, 8 1940-luvulla ja 26 1950-luvulla. Lähes puolet, 48 vanhainkotia, toimii puutaloissa, 44 kivitaloissa ja 6 sellaisissa rakennuksissa, joista osa on puusta, osa kivistä. Vanhainkotirakennukset ovat yleensä melko matalia; 14:ssä on vain yksi kerros, 47:ssä kaksi ja 14:ssä kolme kerrosta. Useampikerroksissa rakennuksissa sijaitsee 23 vanhainkotia, joista 19 on Helsingissä. Viimeksi mainituista on asukkaiden käytettävissä hissi muualla, paitsi yhdessä neljännessä kerroksessa sijaitsevassa vanhainkodissa.

Vaikka useat rakennukset ovatkin melko vanhoja, on varsin vähän sellaisia vanhainkoteja, joissa ei ole nykyajan mukavuuksia. Niinpä 84:ssä on keskuslämmitys ja vain 14:ssä uunilämmitys. Sähkövalo ja vesijohto on kaikissa ja vain yksi maaseudulla sijaitseva vanhainkoti on vailla viemäriä. Ilman vesiklosettia on ainoastaan 3 vanhainkotia, kaikki maaseudulla. Kylpyhuone on 84 vanhainkodissa, minkä lisäksi 44:llä on vielä oma sauna; 12:lla ei ollut kylpyhuonetta, mutta on sauna. Täten vain 2 vanhainkodissa ei ollut kumpaakaan pesumahdollisuutta; kumpikin sijaitsee kaupungissa.

Yleensä vanhainkodit antavat asukkailleen täysihoidon. Ainoastaan 4 vanhainkotia on ns. vanhusten asuntoloita, joissa he saavat vain asunnon, valon ja lämmön. Niistä 2 sijaitsee Helsingissä ja 2 Porvoossa. Sitä paitsi 6 vanhainkodissa on mahdollisuus saada joko täysihoido tai vain asunto, valo ja lämpö. Varsin yleistä on, että vanhainkotien asukkaat saavat itse sisustaa huoneensa. Näin on asian laita 38 vanhainkodissa, kun taas 21 vanhainkodissa huoneet ovat kokonaan ja 12:ssa osaksi talon sisustamia. Muissa vanhainkodeissa on huoneita, jotka ovat joko talon tai vanhusten sisustamia tai osaksi kummankin riippuen siitä, missä määrin asukkailla on ollut tarpeeksi omia huonekaluja.

Vanhusten asuinhuoneita oli tutkimukseen osallistuneissa vanhainkodeissa kaikkiaan 2 166.

Åbo stadsmissions åldringshem Betania 122 platser. Inalles fanns det i april 1960 2 663 vårdplatser, av vilka hälften eller 1 346 i åldringshem färdigställda på 1950-talet.

De flesta åldringshemmen äger själva huset, i vilket åldringshemmet är inrymt. I Helsingfors är 7 och på annan ort 2 åldringshem belägna i aktielägenheter. Tre åldringshem är i hyreshus och ett i en hyreslägenhet. Byggnaderna är för det mesta rätt gamla, ty 35 har uppförts redan före år 1923, 29 åren 1923—1939, 8 på 1940-talet och 26 på 1950-talet. Närmare hälften, 48 åldringshem, verkar i trähus, 44 i stenhus och 6 i byggnader, vilka består dels av trä, dels av sten. Byggnaderna, i vilka åldringshemmen är inrymda, är i allmänhet rätt så låga; 14 hade endast en våning, 47 två och 14 tre våningar. I hus med flere våningar finns 23 åldringshem, av vilka 19 är i Helsingfors. I de sistnämnda finns hiss till invånarnas förfogande utom i ett åldringshem, beläget i fjärde våningen.

Trots att flera byggnader är rätt gamla, finns det mycket få åldringshem utan nutida bekvämligheter. Sälunda har 84 centralvärme och endast 14 ugnsvärme. Samtliga har elektriskt ljus och vattenledning och endast ett på landsorten beläget åldringshem saknar avlopp. Blott 3 åldringshem, alla på landsorten, är utan wc. Inalles 84 åldringshem har badrum, vartill 44 dessutom egen bastu; 12 saknar badrum, men har bastu. Sälunda saknar endast 2 åldringshem bägge slagen av tvättmöjligheter; båda är belägna i stad.

I allmänhet erbjuder åldringshemmen sina gäster helpension. Endast 4 åldringshem är s.k. pensionärshem för åldringar, där dessa endast får bostad, lyse och värme. Av dem är 2 i Helsingfors och 2 i Borgå. Dessutom kan man på 6 åldringshem erhålla antingen helpension eller endast bostad, lyse och värme. Det är rätt allmänt att pensionärerna själva får inreda sina rum. Detta är fallet på 38 åldringshem, medan åter rummen i 21 åldringshem är helt och i 12 delvis inredda från anstaltens sida. I de övriga åldringshemmen finns det rum, som är inredda antingen från husets sida eller av åldringarna eller delvis av vardera beroende på, i vilken utsträckning pensionärerna haft tillräckligt egna möbler.

Antalet bostadsrum för åldringar i de åldringshem, som innefattades i undersökningen,

Ne jakaantuivat suuruuden mukaan seuraavalla tavalla.

Huoneita — Rum för	Huoneiden luku Antal rum	Vanhainkotien luku Antal äldlingshem
1 hengen — 1 person	1 804	94
2 » — 2 personer	239	52
3 » — 3 »	71	25
4 » — 4 »	23	11
5 tai us. hengen — 5 el. flere	9	5

Yhdistelmässä mainittujen huoneiden lisäksi oli neljässä vanhainkodissa vielä 10 kaksiota. Kun hoitopaikkojen kokonaismäärä oli 2 663, voidaan laskea, että 68 % vanhainkotien asukkaista asuu yksinään omassa huoneessa ja 18 % jakaa huoneen toisen kanssa. Vain yhden hengen huoneita on 44 vanhainkodissa, vain 1—2 hengen huoneita 25:ssä ja vain 1—3 hengen huoneita 14:ssä.

Varsinaisia sairashuoneita, joihin vanhukset sairastuessaan voidaan siirtää, on suhteellisen harvassa. Vain 17 vanhainkotia on ilmoittanut, että niissä on yhteensä 30 tällaista huonetta sairaita varten. Seurustelu- tai ruokailuhuoneita on melkein kaikissa vanhainkodeissa, paria poikkeusta lukuunottamatta. Useimmiten näitä huoneita on ainakin kaksi, suuremmissa useampiakin. Kaikkiaan on ilmoitettu vanhainkodeissa olevan 230 seurustelu- tai ruokailuhuonetta. Jos lasketaan yhteen vanhuksien asuinhuoneet, sairashuoneet, henkilökunnan käytössä olevat 374 huonetta sekä seurustelu- ja ruokailuhuoneet, on kaikkien vanhainkotien käytössä yhteensä 2 800 huonetta.

Tiedustelun ajankohtana huhtikuussa 1960 oli vanhainkodeissa asukkaita kaikkiaan 2 531, joten 132 paikkaa ei ollut vielä käytössä. Kaikista vanhuksista on 41 % ollut vähintään 5 vuotta nykyisessä asuinpaikassaan, 40 % 1—4 vuotta ja 19 % vuotta lyhyemmän ajan. Vain kolmessa vanhainkodissa kaikki asukkaat ovat olleet vähintään 5 vuotta, jota paitsi 13:ssa kaikki vanhukset olivat asuneet vähintään vuoden ja neljässä aivan uudessa vanhainkodissa kaikki asukkaat olivat tulleet vuoden kuluessa.

Vain 6 vanhainkodissa on yksinomaan miehiä, 59 vanhainkodissa ainoastaan naisia ja 33:ssa kumpaakin sukupuolta. Miehiä on vanhainkodeissa yhteensä varsin vähän, 311 eli 12 %, mutta naisia kokonaista 2 220 eli 88 %. Vanhainkotien asukkaista 84 eli 3 % ei ollut vielä täyttä-

var inalles 2 166. De fördelade sig med avseende på storleken på följande sätt.

Förutom de i sammanställningen omnämnda rummen fanns det i fyra äldlingshem ytterligare 10 dubletter. Då totalantalet vårdplatser uppgick till 2 663, kan man konstatera, att 68 % av äldringshemmens pensionärer bor ensamma i eget rum och 18 % delar rum med någon annan. Enbart enpersonsrum finns det i 44 äldlingshem, rum för endast 1—2 personer i 25 och endast 1—3 personers rum i 14 hem.

Egentliga sjukrum, dit äldringarna kan flyttas när de insjuknar, förekommer rätt sparsamt. Blott 17 äldlingshem har meddelat att de förfogar över inalles 30 dylika rum för sjuka. Sällskapsrum eller matsalar finns i nästan alla äldlingshem på ett par undantag när. I de flesta fall är antalet sådana rum åtminstone två, vid de största ännu fler. Inalles har uppgivits 230 sällskapsrum eller matsalar. Ifall äldringarnas bostadsrum, sjukrummen, de 374 rum som är i personalens användning samt sällskapsrummen och matsalarna sammanräknas, är totalantalet rum, som äldringshemmen förfogar över, inalles 2 800.

Vid tiden för undersökningen i april 1960 var antalet pensionärer i äldringshemmen inalles 2 531, varför 132 platser ej var i bruk. Av samtliga äldringar har 41 % varit minst 5 år i sitt nuvarande hem, 40 % 1—4 år och 19 % mindre än ett år. Endast i tre äldlingshem har samtliga pensionärer varit minst fem år, vartill alla äldringarna på 13 äldlingshem bött i äldringshemmet minst ett år och i fyra helt nya äldringshem hade alla pensionärer intagits under årets lopp.

I endast 6 äldlingshem fanns det enbart män, i 59 äldlingshem blott kvinnor och i 33 bägge könen. I äldringshemmen finns det sammanlagt rätt få män, 311 eller 12 %, men kvinnor hela 2 220 eller 88 %. Av äldringshemmens pensionärer hade 84 eller 3 % inte ännu fyllt 60 år och

nyt 60 vuotta ja 102 eli 4 % oli 60—64 vuotiaita. Asukkaiden ikäryhmitus selviää tarkemmin seuraavasta yhdistelmästä.

	Ikä, vuotta — Ålder, år				Yhteensä Summa
	—64	65—69	70—79	80—	
Miehiä — Män	42	45	145	79	311
Naisia — Kvinnor	144	252	1 203	621	2 220
Yhteensä — Summa	186	297	1 348	700	2 531
	%				
Miehiä — Män	13.5	14.5	46.6	25.4	100.0
Naisia — Kvinnor	6.5	11.3	54.2	28.0	100.0
Yhteensä — Summa	7.3	11.7	53.3	27.7	100.0

Kaikkiaan 34 vanhainkodissa oli 60 vuotta nuorempia hoidettavia, yleensä yksi tai kaksi kussakin. Kuuromykkänaisten vanhainkodissa heitä oli kuitenkin 13, samoin eräessä veljekodissa 13, eräessä Pelastusarmeijan vanhainkodissa 7 sekä venäläisissä vanhainkodeissa yhteensä 12. Yhdessä pienessä vanhainkodissa kaikki 6 vanhusta oli jo täyttänyt 80 vuotta, ja 8 vanhainkodissa ei ollut ketään 70 vuotta nuorempaa. Suhteellisesti katsoen vanhainkotien naispuoliset asukkaat ovat hieman vanhempia kuin miespuoliset. Miehistä 28 % ja naisista vastaavasti vain 18 % ei vielä ollut täyttänyt 70 vuotta. Vanhainkotien asukkaat ovat enimmäkseen rauhallisia, mutta joukossa on aina joku levoton tai häiritseväkin. Ilmoitusten mukaan 29 vanhainkodissa oli yhteensä 84 levotonta tai häiritsevää vanhusta.

Vanhainkoteihin ei tavallisesti oteta sairaita. Tämän johdosta vuodepotilaita oli melko vähän, vain 143 eli 6 % vanhainkotien koko asukasluvusta. Näistä 109 oli liikuntakykyisiä ja 34 liikuntakyvyttömiä vuodepotilaita. Toisaalta 63 vanhainkodissa ei ollut vuodepotilaita lainkaan, ja vain 16:ssa oli liikuntakyvyttömiä vanhuksia, joissakin ainoastaan yksi toisissa pari kolme.

Asukkaiden yleistila on ilmoitettu huomattavasti osalta verraten hyväksi. Niinpä 1 088 henkilöstä, jotka edustavat 43 % vanhainkotien kaikista asukkaista, ei ole todettu mitään erityistä sairautta, kun taas 319 eli 13 % on merkitty yleensä raihnaisiksi ja 100 eli 4 % tiedusteluhetkellä tilapäisesti sairaiksi. Sen sijaan 1 024 eli 40 % kaikista poti pitkäaikaista tai parantumatonta sairautta. Mahdollisesti moni niistäkin, joiden yleistila on katsottu hyväksi tai raihnaisiksi, on voinut sairastaa jotakin vanhoille

102 eller 4 % var 60—64 år. Pensionärernas åldersfördelning framgår noggrannare av följande sammanställning.

I inalles 34 åldringshem fanns det pensionärer, som var under 60 år, i allmänhet en eller två i vart hem. I åldringshemmet för dödstumma kvinnor uppgick deras antal dock till 13; i ett brödrahem var motsvarande antal likaså 13, i ett av Frälsningsarméns åldringshem 7 samt i de ryska åldringshemmen inalles 12. I ett litet åldringshem hade samtliga 6 åldringar redan uppnått 80 års ålder, och i 8 åldringshem fanns det ingen under 70 år. Relativt sett är åldringshemmens kvinnliga pensionärer något äldre än de manliga. Av männen hade 28 % och av kvinnorna endast respektive 18 % ännu inte fyllt 70 år. Åldringshemmens pensionärer är i huvudsak fredliga, men bland dessa finns det alltid någon orolig eller störande. Enligt uppgift fanns det på 29 åldringshem inalles 84 oroliga eller störande åldringar.

I åldringshemmen intas i vanliga fall inte sjuka. Av denna orsak fanns det förhållandevis få sängliggande patienter, endast 143 eller 6 % av hela antalet pensionärer i åldringshemmen. Av dessa sängliggande patienter kunde 109 röra sig, medan 34 saknade rörelseförmåga. Å andra sidan fanns det i 63 åldringshem inga sängliggande patienter, och endast i 16 sådana åldringar, som saknade rörelseförmåga, i några bara en, i andra två till tre.

Pensionärernas allmäntillstånd har i påfallande utsträckning uppgetts vara rätt gott. Sålunda har hos 1 088 personer, representerande 43 % av samtliga pensionärer i åldringshemmen, ingen särskild sjukdom konstaterats, medan åter 319 eller 13 % uppgetts vara i största allmänhet svaga till hälsan och 100 eller 4 % tillfälligt sjuka vid undersökningstidpunkten. Däremot led 1 024 eller 40 % av alla av någon långvarig eller obotlig sjukdom. Möjligen har många även av dem, vilkas allmäntillstånd befunnits vara

ihmisille ominaista sairautta, vaikka sitä ei ole ilmoitettu, vaan on pidetty heitä suurin piirtein terveinä. Kroonisesti sairaiden sairauden laatu selviää seuraavasta yhdistelmästä.

gott eller skralt, kunnat lida av någon för äldre personer vanlig sjukdom, trots att den inte uppgivits, utan de har ansetts vara i huvudsak friska. Sjukdomens art bland de kroniskt sjuka framgår av följande sammanställning.

Sairauden laatu — Sjukdomens art	Hoidettavien luku Antal vårdade	%
Hengityselinten taudit — Sjukdom i andningsorganen	41	4.0
Sydän- ja verisuonten taudit — Hjärt- och blodkärlssjukdomar	297	29.0
Anemia tai muu veritauti — Anemi eller annan blodsjukdom	32	3.1
Ruuansulatushäiriöt, maksa- ja suolistotaudit — Matsmältningsstörningar, lever- och tarmnsjukdomar	69	6.7
Munuaistaudit, virtsaamishäiriöt — Njursjukdomar, urineringsstörningar	47	4.6
Sokeritauti — Sockersjuka	93	9.1
Krooninen nivelreumatismi — Kronisk ledgångsreumatism	83	8.1
Muut luustossa, lihaksissa tai nivelissä ilmenevät taudit — Andra sjukdomar i benbyggnad, leder eller muskler	91	8.9
Aivohalvaus — Hjärnblödning	31	3.0
Muut keskushermoston taudit — Andra sjukdomar i det centrala nervsystemet	13	1.3
Sokeus — Blindhet	40	3.9
Kuurous, huonokuuloisuus — Dövhhet, lomhörddhet	109	10.7
Vanhuuden mielisairaus — Ålderdomssinnessjukdom	50	4.9
Muu — Övrig	28	2.7
Yhteensä — Tillsammans	1 024	100.0

Useimmissa vanhainkodeissa oli näitä kroonisesti sairaita. Vain 17 vanhainkodista on ilmoitettu, että kaikkien niissä asuvien vanhuksien yleisillä oli hyvä tai raihnainen. Sen sijaan 9 vanhainkodissa kaikki asukkaat potivat jotakin tautia. Näyttää siltä, että vanhuksien sairauksia koskevat ilmoitukset ovat olleet enemmän tai vähemmän tietojen antajien harkinnan varassa.

Mitä vanhainkotien henkilökuntaan tulee, on 85 vanhainkodissa johtaja, suuremmissa lisäksi apulaisjohtaja; johtavassa asemassa olevia henkilöitä oli täten yhteensä 95. Kahdessa vanhainkodissa oli yhteinen johtaja ja neljässä vanhusten asuntolassa ei ollut varsinaista palkattua johtajaa. Emännöitsijä oli 8 vanhainkodissa vastuussa kodin hoidosta. Koulutettu sairaanhoitaja oli melkein kaikissa vanhainkodeissa, joissa paikkaluku oli vähintään 40, toisissa jopa useampiakin. Vain apuhoitaja oli 8 vanhainkodissa, mutta 12:ssa sekä sairaanhoitaja että apuhoitaja, kumpikin koulutettuja. Kaikkiaan oli 19 vanhainkodissa 28 sairaanhoitajaa ja 20:ssä 25 apuhoitajaa. Ilman koulutettua sairaanhoitohenkilökuntaa oli 71 vanhainkotia.

Emännöitsijä tai emäntä oli 55 vanhainkodissa. Keittiöhenkilökuntaa oli 71 vanhainkodissa 132

I flertalet åldringshem fanns det dylika kroniskt sjuka. Endast från 17 åldringshem har meddelats, att samtliga åldringars allmäntillstånd var gott eller skralt. Däremot led alla pensionärer i 9 åldringshem av någon sjukdom. Det förefaller som om uppgifterna om åldringarnas sjukdomar mer eller mindre varit beroende av uppgiftslämnarnas egen prövning.

I ifråga om åldringshemmens personal har 85 åldringshem föreståndare, i de största därtill en biträdande föreståndare; antalet personer i ledande ställning uppgick härmed till inalles 95. Gemensam föreståndare hade två åldringshem och fyra pensionärshem för åldringar saknade särskilt avlönad föreståndare. Vid 8 åldringshem hade en hushållerska ansvaret för hemmets vård. Så gott som samtliga åldringshem, i vilka platsantalet var minst 40, hade en examinerad sjuksköterska, en del t.o.m. flera. Vid 8 åldringshem fanns det endast en hjälpsköterska, men vid 12 såväl sjuksköterska som hjälpsköterska, bägge utbildade. Inalles fanns det vid 19 åldringshem 28 sjuksköterskor och vid 20 25 hjälpsköterskor. 71 åldringshem saknade utbildad sjuksköterskepersonal.

Hushållerska eller värdinna fanns vid 55 åldringshem. Kökspersonalen uppgick vid 71

henkilöä ja 77:ssä siivoojia tai muita apulaisia 222. Kaikkiaan oli 95 vanhainkodissa henkilökuntaa 557 henkilöä. Kolmessa asuntolassa ei ollut lainkaan palkattua henkilökuntaa. Kuinka paljon henkilökuntaa oli erisuuruissa vanhainkodeissa, nähdään seuraavasta yhdistelmästä.

Henkilökunta — Personal	Vanhainkoteja, joissa hoitopaikkojen luku oli Äldringshem, i vilka antalet vårdplatser var						Yhteensä Inalles
	—9	10—19	20—29	30—39	40—49	50—	
1—2 henkilöä — personer	7	5	—	—	—	—	12
3—4 » — »	3	23	4	3	1	—	34
5—6 » — »	—	7	14	2	—	1	24
7—8 » — »	—	—	3	3	3	—	9
9—10 » — »	—	—	2	—	1	2	5
11— » — »	—	—	—	—	4	7	11
Yhteensä — Inalles	10	35	23	8	9	10	95

Henkilökunnan lukumäärä riippuu monista tekijöistä. Paitsi vanhainkotien taloudellista asemaa, voi siihen vaikuttaa se seikka, että toisissa vanhainkodeissa on enemmän sairaita ja vuodepotilaita, joten henkilökuntaa tarvitaan enemmän. Joissakin taas vanhusten yleistila on niin hyvä, että he voivat auttaa kotien jokapäiväisissä askareissa. Niinpä esim. 7 vanhainkodissa asukkaat itse siivoavat huoneensa ja 67:ssä ottavat osaa siivoustöihin, ts. suorittavat päivittäisen siivouksen, palkattujen siivoojien huolehtiessa vain viikkosiivouksesta. Asukkaat auttavat 15 vanhainkodissa myös keittiöaskareissa.

Vanhuksien viihtyisyyttä silmällä pitäen on melkein kaikkiin vanhainkoteihin hankittu radiovastaanottimet. Enimmäkseen radio on sijoitettu seurusteluhuoneisiin, mutta muutamissa on myös keskusradio. Niissä 6 vanhainkodissa, joissa laitoksen puolesta ei ole radiota, asukkailla itsellään on todennäköisesti ollut sellainen käytettävissä. Televisio on hankittu 6 vanhainkotiin. Useimmiten vanhuksat seuraavat jumalanpalveluksia radion välityksellä, mutta sitä paitsi on 18 vanhainkodissa järjestetty hartaustilaisuuksia kerran viikossa, 22:ssa suunnilleen joka toinen viikko, 14:ssä kerran kuukaudessa ja 8:ssa hieman harvemmin. Toisissa pidetään lyhyitä hartaustilaisuuksia joka päivä.

Ilmoitusten mukaan on 80 vanhainkodissa käytettävissä kirjasto. Tosin 16:ssa kirjojen luku ei noussut edes 100:aan, kun taas 34:ssä oli 100—300, 7:ssä 300—500 ja 4:ssä 500—1 000

äldringshem till 132 personer. Städerskor och andra biträden fanns det vid 77 inalles 222. Personalen vid 95 äldringshem uppgick till inalles 557 personer. Tre pensionärshem saknade helt och hållet avlönad personal. Personalens storlek vid äldringshem med olika antal vårdplatser framgår av följande sammanställning.

Personalens storlek beror på många faktorer. Förutom äldringshemmens ekonomiska ställning, kan det bero av, att det på en del äldringshem finns flera sjuka och sängliggande patienter än på andra, varför en större personal är av nöden. På andra åter är äldringarnas allmänbefinnande så gott, att den kan deltaga i hemmets dagliga sysslor. Sålunda städar pensionärerna i 7 äldringshem själva sina rum och deltar i städningens arbetena i 67, dvs. de utför den dagliga städningen, medan de avlönade städerskorna endast svarar för veckostädningen. I 15 äldringshem hjälper pensionärerna också till med köksbestyren.

Med tanke på äldringarnas trivsel har till så gott som alla äldringshem anskaffats radiomottagare. För det mesta har radion placerats i sällskapsrummen, men en del har också centralradio. Vid de 6 äldringshem, som inte har radio från hemmets sida, har pensionärerna sannolikt själva haft en sådan till förfogande. Television har anskaffats till 6 äldringshem. För det mesta hör äldringarna gudstjänster genom radions förmedling, men därtill har andaktsstunder en gång i veckan anordnats vid 18 äldringshem, ungefär varannan vecka vid 22, månatligen vid 14 och något mer sällan vid 8. Vid några hem hålles korta andaktsstunder varje dag.

Enligt uppgift förfogar 80 äldringshem över ett bibliotek. Visserligen understeg antalet böcker vid 16 t.o.m. 100, medan 34 hade 100—300, 7 hem 300—500 och 4 slutligen 500—1 000 böcker.

kirjaa. Neljässä vanhainkodissa oli jo melko suuri kirjasto, 1 000—2 000 nidettä, ja kuudessa 2 000—4 000 nidettä. Kaikkiaan oli niissä 71 vanhainkodissa, joiden kirjojen lukumäärä on ilmoitettu, 32 058 kirjaa.

Askartelukursseja on koitettu järjestää monesakin vanhainkodissa, mutta jatkuvaa kiinnostusta niihin ei ole riittänyt lähinnä vanhusten sairauden ja väsymyksen takia. Vain kolmessa vanhainkodissa tällaiset kurssit saatiin aikaan vuonna 1959, ja osanottajia niissä oli 28. Sen sijaan vanhukset mielellään kutovat ja ompelevat jotakin joko omaisilleen tai myytäväksi, saadakseen siten tuloja hoitomaksujen peittämiseksi. Muutamissa vanhainkodeissa vanhusten kodin hyväksi suorittama työ otetaan huomioon hoitomaksuja määrättäessä. Ainakin 15 vanhainkodissa ja todennäköisesti useammassakin, vaikka sitä ei nimenomaan ole ilmoitettu, on säännöllisesti kokoontuva oma ompeluseura. Retkeilyt joko lähiympäristöön tai pitemmällekin ovat suosittuja, samoin myös elo- ja rainakuvaesitykset. Vanhainkoteja ylläpitävät yhdistykset, seurakunnat ja monet muut paikkakunnilla toimivat yhtymät järjestävät vanhainkodeissa enimmäkseen kerran pari vuodessa ohjelmallisia illanviettoja kahvitarjoiluineen. Johtajattarien ilmoitusten mukaan tällaiset tilaisuudet ovat hyvin odotettuja ja osanotto niihin on ollut varsin vilkasta. Musiikkitilaisuuksia vanhusten viihdyttämiseksi on myös järjestetty lukuisissa vanhainkodeissa.

Eräissä vanhainkodissa kodin ystävät ovat ottaneet huolehtiakseen kukin omista vanhuksistaan mm. käymällä lukemassa ääneen niille, jotka eivät itse näe lukea, sekä noutamassa heitä ulos kävelyille. Samassa vanhainkodissa partiolaiset käyvät kerran viikossa suorittamassa vanhusten ostoksia. Onpa vanhuksille järjestetty päivittäin voimistelua neljännestantunnin ajaksi.

Hoitomaksut vaihtelevat huomattavasti eri vanhainkodeissa riippuen osaksi ehkä vanhainkotien tasosta ja siitä, asuvatko hoidettavat yhden, kahden vai useamman hengen huoneissa. Monissa tapauksissa on ilmoitettu, että hoitomaksun suuruus riippuu osittain myös asukkaan maksukyvyistä. Tarkkoja lukuja keskimääräisistä hoitomaksuista ei voida esittää, sillä niin vaihtelevia ne ovat. Seuraava yhdistelmä antaa vain ylimalkaisen kuvan siitä, millaisissa suuruusluokissa hoitomaksut liikkuvat. Tietoja on saatu 93 vanhainkodista.

Fyra åldringshem hade redan ett rätt stort bibliotek, 1 000—2 000 band, och sex 2 000—4 000 band. Allt som allt uppgick antalet böcker vid de 71 åldringshem, från vilka uppgifter inkommit, till 32 058.

Sysselsättningskurser har man försökt anordna t.o.m. vid flera åldringshem, men det har inte kunnat uppbringas ett fortsatt intresse för dessa, närmast på grund av åldringarnas sjukdom och trötthet. Endast vid tre åldringshem fick man dylika kurser till stånd under år 1959, med inalles 28 deltagare. Däremot sticker och syr åldringarna gärna något antingen till sina anhöriga eller till försäljning för att få medel till täckande av vårdavgifterna. Vid några åldringshem tas det arbete, som åldringarna utför till godo för hemmet, i beaktande vid fixerandet av vårdavgifternas storlek. Vid åtminstone 15 åldringshem och sannolikt vid ännu fler, finns det en egen syförening som regelbundet sammankommer. Utflykter antingen till omgivningarna eller till och med längre är omtyckta, likaledes film- och ljusbildsföreläsningar. De föreningar, församlingar samt många andra sammanslutningar på orterna, vilka upprätthåller åldringshemmen, anordnar vanligen en eller två gånger årligen aftonsamkväm med program och kaffeservering. Enligt föreståndarinnornas uppgifter har dylika tillfällen varit mycket efterlängtade och deltagandet i dem har varit synnerligen livligt. Musikprogram för åldringarnas underhållning har likaså anordnats vid talrika åldringshem.

Vid ett åldringshem har hemmets vänner tagit till uppgift att var och en sörja för sina egna åldringar bl. a. genom att läsa högt för dem, som inte själva ser att läsa, samt taga dem med ut på promenad. Vid samma åldringshem kommer scouterna en gång i veckan och gör åldringarnas uppköp. T. o. m. gymnastikövningar för åldringarna har hållits en kvarts timme per dag.

Vårdavgifterna varierar betydligt vid olika åldringshem, beroende kanske delvis på åldringshemmens standard samt därpå, om pensionärerna bor i rum för en, två eller flera personer. I flera fall har det också uppgivits, att vårdavgiftens storlek till en del även är beroende av pensionärens betalningsförmåga. Noggranna uppgifter rörande de genomsnittliga vårdavgifterna kan inte anföras, när de varierar i mycket hög grad. Följande sammanställning ger endast en ungefärlig föreställning om, inom vilka storleksklasser vårdavgifterna rör sig. Uppgifter har erhållits från 93 åldringshem.

Kuukausimaksu — Månadsavgift mk	Vanhainkotien luku Antal äldringshem
Alle 10 000 — Under 10 000	10
10 000—14 999	50
15 000—19 999	28
20 000—24 999	4
25 000—	1

Tavallisimpia näyttävät olevan 12—13 000 markan täysihoitomaksut kuukaudessa, niitä kun esiintyy 43 vanhainkodissa. Edelleen suoritetaan 31 vanhainkodissa 15—16 000 markan ja 25:ssä 10—11 000 markan kuukausimaksuja. Vähintään 20 000 markan hoitomaksuja esiintyy vain 3 vanhainkodissa, mutta sen sijaan 6—7 000 markan hoitomaksuja 8:ssä. Monissa tapauksissa on ilmoitettu näiden rinnalla myös sekä suurempia että pienempiä hoitomaksuja eri asianhaaroista riippuen.

Edellä esitetyn lisäksi pyydettiin tietoja myös vanhainkotien tuloista ja menoista v. 1959. Saadut tiedot ovat kuitenkin olleet osittain epäyhtenäisiä ja puutteellisia. Tärkeimpänä tulolähteenä näyttävät olleen asukkaiden suorittamat hoitomaksut, joilla on peitetty suunnilleen $\frac{2}{3}$ menoista. Valtio on avustanut 77 vanhainkotiä yhteensä 30 milj. markalla ja kunnat 54 vanhainkotiä 22 milj. markalla. Myös seurakunnat ovat sen lisäksi, että ne ovat ylläpitäneet omia vanhainkoteja, jossain määrin antaneet avustuksia. Muista tulolähteistä on mainittava esim. lahjoitukset, korko- ja osinkotulot, myyjäisistä ja keräyksistä koituneet tulot sekä vuokratulot ulkopuolisilta silloin, kun koko kiinteistöä ei ole käytetty vanhainkodin omiin tarpeisiin. Menopuolella palkat, ravinto- ja huoneistomenot edustavat suurimpia menoeriä, lähes $\frac{4}{5}$ kaikista menoista. Lainojen korot ja lyhennykset näyttävät myös monessa vanhainkodissa nousseen melko suuriin rahamääriin.

Kymmenessä vuodessa yksityisten vanhainkotien luku on melkein kaksinkertaistunut ja hoitopaikkojen luku kasvanut vielä enemmän. Niistä ilmoituksista päätellen, joita edellä selotetun tiedustelun yhteydessä on annettu, muuttamat vanhainkodit jo lähitulevaisuudessa siirtyvät uusiin ajanmukaisiin rakennuksiin, toiset taas suunnittelevat laajennuksia saadakseen siten lisätuloja yhä useammille vanhuksille.

De vanligaste pensionsavgifterna torde uppgå till 12—13 000 mark per månad, de förekommer vid 43 äldringshem. Ytterligare erlägges vid 31 äldringshem månadsavgifter om 15—16 000 mark och vid 25 hem 10—11 000 mark. Vårdavgifter om minst 20 000 mark förekommer endast vid 3 äldringshem, men däremot sådana på 6—7 000 mark vid 8 hem. I många fall har förutom dessa även uppgetts såväl större som mindre vårdavgifter beroende på olika omständigheter.

Utöver vad som tidigare omnämnts anhölls även om uppgifter över äldringshemmens inkomster och utgifter år 1959. De erhållna uppgifterna har dock varit delvis heterogena och ofullständiga. Den viktigaste inkomstkällan synes ha varit de av pensionärerna erlagda vårdavgifterna, med vilka ungefär $\frac{2}{3}$ av utgifterna täckts. Staten har understött 77 äldringshem med inalles 30 milj. mark och kommunerna 54 äldringshem med 22 milj. mark. Församlingarna har även, förutom att de upprätthållit egna äldringshem, i någon mån givit understöd. Av övriga inkomstkällor bör nämnas t.ex. donationer, inkomster av räntor och dividender, inkomster genom basarer och insamlingar samt hyresinkomster av utomstående, i det fall att hela fastigheten inte använts för äldringshemmets egna behov. På utgiftssidan utgör lönerna, utgifterna för kost och logi de största utgiftsposterna, nära $\frac{4}{5}$ av alla utgifter. Låneräntor och amorteringar synes likaså i flera äldringshem uppgå till rätt stora belopp.

På tio år har antalet privata äldringshem i det närmaste fördubblats och antalet vårdplatser ökat ännu mer. Av de uppgifter att döma, som i samband med den här refererade enkäten meddelats, kommer några äldringshem redan i den närmaste framtiden att flytta till nya tidsenliga byggnader, andra åter planerar utvidgningar för att bereda ökat utrymme för allt flere äldringar.

III. Lastensuojelu

Valtionapua saaneet lastentarhat

Valtionapua nauttivien lastentarhojen on vuosittain lähetettävä toimintakertomuksensa sosiaaliministeriöön. Näiden kertomusten nojalla selostetaan seuraavassa lyhyesti lastentarhojen toimintaa v. 1960.

Valtionapua saaneita lastentarhoja oli kaikkiaan 251 eli 8 enemmän kuin v. 1959. Näistä 179 oli kunnallisia ja 72 yksityisten yhtymien ylläpitämiä. Viimeksi mainituista 14 kuului Mannerheimliitolle ja Suomen Punaiselle Ristille. Teollisuuslaitokset omistivat 13 lastentarhaa, nuorisoyhdistykset 10, seurakunnat ja kaupunkilähetys 7, minkä lisäksi kannatusyhdistysten varassa toimi 18 lastentarhaa. Erilaisten säätiöiden ja yhdistysten hallinnassa oli vielä 10 lastentarhaa.

Suurin osa lastentarhoista, 206, toimi kaupungeissa, 24 kauppaloissa ja 21 maalaiskunnissa. Vahvistettu paikkaluku nousi kaikkiaan

III. Barnskyddet

De statsunderstödda barnträdgårdarna

De barnträdgårdar, som åtnjuter statsunderstöd, bör årligen insända en verksamhetsberättelse till socialministeriet. På grund av dessa berättelser redogöres i det följande i korthet för barnträdgårdarnas verksamhet under år 1960.

Antalet barnträdgårdar med statsunderstöd var inalles 251 eller 8 mera än år 1959. Av dessa var 179 kommunala och 72 tillhörde privata sammanslutningar. Av de sistnämnda tillhörde 14 Mannerheimförbundet och Finlands Röda Kors. Industriinrättningarna hade 13 barnträdgårdar, ungdomsföreningarna 10, församlingarna och stadsmissionen 7, vartill kom 18 barnträdgårdar som verkade med stöd av understödsföreningar. Dessutom var 10 barnträdgårdar i olika stiftelsers och föreningars besittning.

Största delen av barnträdgårdarna, 206, verkade i städerna, 24 i köpingarna och 21 i landskommunerna. Det fastställda antalet platser

Lääni — Län	Lastentarhoja Antal barnträdgårdar			Paikkaluku Antal platser			Lapsia Antal barn 1. 10. 1960
	Kun- nallisia Kom- munala	Yksi- tyisiä Privata	Yh- teensä Summa	Kun- nallisia Kom- munala	Yksi- tyisiä Privata	Yh- teensä Summa	
Uudenmaan — Nylands	75	22	97	5 802	1 027	6 829	6 746
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs ..	25	10	35	1 875	445	2 320	2 241
Hämeen — Tavastehus	21	6	27	1 463	332	1 795	1 795
Kymen — Kymmene	11	9	20	620	375	995	986
Mikkelin — St Michels	8	1	9	405	30	435	440
Pohjois-Karjalan — Norra-Kare lens	4	—	4	195	—	195	192
Kuopion — Kuopio	5	4	9	355	155	510	503
Keski-Suomen — Mellersta-Finlands	6	5	11	325	200	525	530
Vaasan — Vasa	17	4	21	1 395	115	1 510	1 492
Oulun — Uleåborgs	4	10	14	325	543	868	892
Lapin — Lapplands	3	1	4	125	100	225	235
Koko maa — Hela landet	179	72	251	12 885	3 322	16 207	16 052
Näistä — Därav							
kaupungeissa — i städer	158	48	206	11 827	2 324	14 151	13 995
kauppaloissa — i köpingar	15	9	24	673	489	1 162	1 171
maalaiskunnissa — i landskom- muner	6	15	21	385	509	894	886

16 207:aan, joista 79.5 % oli kunnallisissa ja 20.5 % yksityisissä lastentarhoissa. Lokakuun 1 p:nä oli lastentarhoissa kaikkiaan 16 052 lasta. V:een 1959 verrattuna paikkaluku lisääntyi 369:llä ja lasten luku 473:llä. Lastentarhojen, hoitopaikkojen ja lasten luku jakaantui eri läänien kesken edellisellä sivulla olevalla tavalla.

Kaikista lastentarhoista 75 toimi Helsingissä, 23 Turussa, 12 Tampereella, 9 Oulussa sekä Vaasassa ja Jyväskylässä kummassakin 8, joten näissä kuudessa kaupungissa oli runsaasti puolet koko maan lastentarhoista. Kokonaispaikkaluvusta 60.0 % tuli niiden osalle.

Suurin osa, 62.5 %, lastentarhoista oli sellaisia, joissa oli sekä puolipäivä- että kokopäiväosasto. 30.7 %:ssa oli vain puolipäiväosasto ja 6.8 %:ssa vain kokopäiväosasto. Näissä erilaatuisissa lastentarhoissa oli seuraava määrä vahvistettuja paikkoja.

Lastentarhoja, joissa oli
Barnträdgårdar med

	Lastentarhoja Antal barnträdgårdar			Paikkaluku Antal platser		
	Kun- nallisia Kom- munala	Yksi- tyisiä Privata	Yh- teensä Summa	Kun- nallisia Kom- munala	Yksi- tyisiä Privata	Yh- teensä Summa
sekä koko- että puolipäiväosasto — hel- och halvdagsavdelning	133	24	157	10 260	1 181	11 441
vain puolipäiväosasto — endast halvdagsav- delning	37	40	77	2 360	1 942	4 302
vain kokopäiväosasto — endast heldagsav- delning	9	8	17	265	199	464

Lastentarhoissa, joissa oli sekä koko- että puolipäiväosasto, oli puolipäiväosastojen paikkaluku yhteensä 7 332 ja kokopäiväosastojen 4 109. Näin ollen oli paikkoja kaikkiaan puolipäiväosastoilla 11 634 eli 71.8 % lastentarhojen kokonaispaikkaluvusta ja kokopäiväosastoilla 4 573 eli 28.2 %. Puolipäiväosastojen paikkaluku lisääntyi v:een 1959 verrattuna 221:llä ja kokopäiväosastojen 148:lla. Lokakuun 1 p:nä lapsia oli puolipäiväosastoilla 11 549 ja kokopäiväosastoilla 4 503.

Kevätlukukauden alussa otettiin lastentartoihin kaikkiaan 15 681 lasta. Näistä erosi lukukauden kuluessa 1 579 ja tilalle otettiin 1 469, joten lukukauden päättyessä oli lapsia 15 571. Syyslukukaudella vastaavat luvut olivat 16 006, 1 071, 1 060 ja 15 995. Kun paikkojen kokonais-

uppgick inalles till 16 207, varav 79.5 % fanns i kommunala och 20.5 % i enskilda barnträdgårdar. Den 1 oktober var antalet barn i barnträdgårdarna sammanlagt 16 052. I jämförelse med år 1959 steg platsantalet med 369 och barnantalet med 473. Antalet barnträdgårdar, vårdplatser och barn fördelade sig på de olika länen enligt tabellen på föregående sida.

Av samtliga barnträdgårdar verkade 75 i Helsingfors, 23 i Åbo, 12 i Tammerfors, 9 i Uleåborg samt i Vasa och Jyväskylä 8; i dessa sex städer fanns alltså drygt hälften av barnträdgårdarna i landet. Av totala antalet platser kom 60.0 % på dessa.

Största delen av barnträdgårdarna, 62.5 %, bestod av både hel- och halvdagsavdelningar. 30.7 % hade endast halvdagsavdelning och 6.8 % endast heldagsavdelning. I dessa olikartade barnträdgårdar var antalet fastställda platser, såsom följer.

I barnträdgårdar med såväl både heldags- och halvdagsavdelning var antalet platser på halvdagsavdelningarna inalles 7 332 och på heldagsavdelningarna 4 109. Totalantalet platser på halvdagsavdelningarna var alltså sammanlagt 11 634 eller 71.8 % av barnträdgårdarnas hela platsantal och på heldagsavdelningarna 4 573 eller 28.2 %. Antalet platser på halvdagsavdelningarna steg med 221 och på heldagsavdelningarna med 148 sedan föregående år. Den 1 oktober var antalet barn på halvdagsavdelningarna 11 549 och på heldagsavdelningarna 4 503.

I början av vårterminen intogs i barnträdgårdarna inalles 15 681 barn. Av dessa avgick under terminen 1 579 barn, i vilkas ställe intogs 1 469 andra, varför totalantalet barn i slutet av vårterminen var 15 571. Motsvarande tal för höstterminen var 16 006, 1 071, 1 060 och 15 995.

luku oli 16 207, näyttää siltä kuin muutamia satoja paikkoja olisi ollut vapaana. Kuitenkin on 144 lastentarhaa ilmoittanut, ettei syksyllä tilan-
ahtauden vuoksi ole voitu vastaanottaa 3 403 lastentarhoihin pyrkivää lasta. Syksyllä 1960 oli lastentarhoihin pyrkijöitä kaikkiaan 19 409 eli 254 lasta enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Jos otetaan huomioon, että osa lapsista oli lastentarhoissa sekä keväällä että syksyllä, pääsi v:n 1960 kuluessa kaikkiaan 26 874 lasta osalliseksi lastentarhaopetuksesta. V:n 1959 vastaava luku oli 25 996 eli 878 lasta vähemmän.

Lastentarhoihin otetaan yleensä 3—6-vuotiaita lapsia. Syksyllä 1960 oli niissä kuitenkin myös 2-vuotiaita lapsia 6 sekä 7 v. täyttäneitä 78. Eri osastoilla lasten ikä vaihteli seuraavasti.

Lapsia lastentarhojen — Antal barn på barnträdgårdarnas	Ikä, vuotta — Ålder, år						Yhteensä Summa
	2	3	4	5	6	7—	
puolipäiväosastoilla — halvdagsavdelningar	2	659	2 325	4 033	4 472	58	11 549
kokopäiväosastoilla — heldagsavdelningar	4	666	1 376	1 487	950	20	4 503
Yhteensä — Summa	6	1 325	3 701	5 520	5 422	78	16 052
				%			
puolipäiväosastoilla — halvdagsavdelningar	0.0	5.7	20.2	34.9	38.7	0.5	100.0
kokopäiväosastoilla — heldagsavdelningar	0.1	14.8	30.6	33.0	21.1	0.4	100.0
Yhteensä — Summa	0.0	8.2	23.1	34.4	33.8	0.5	100.0

Puolipäiväosastoilla 5—6-vuotiaat muodostavat enemmistön, heitä kun oli 73.6 % kaikista, jota vastoin kokopäiväosastoilla on eniten 4—5-vuotiaita, 63.6 %.

Lasten syntyperästä mainittakoon, että loka-
kuun alussa lastentarhoissa hoidetuista 16 052 lapsesta 96.3 % oli syntynyt avioliitossa ja 595 eli 3.7 % avioliiton ulkopuolella. Aviosyntyisistä lapsista 96.6 %:lla olivat molemmat vanhemmat elossa, 2.6 %:lla oli isä kuollut ja 0.6 %:lla äiti kuollut. Vain 35 eli 0.2 % oli täysorpoja. Niistä 494:stä, joiden vanhemmista jompikumpi oli kuollut, 54 lapsen isä tai äiti oli mennyt uudelleen naimisiin. 1 088 lapsen vanhemmat asuivat erossa. Suurin osa aviottomista lapsista, 89.2 % eli 531, asui kotonaan äitinsä luona. 32 lasta asui omaisten luona ja samoin 32 lasta kasvatuskodissa.

Mitä lasten vanhempien ammattiin tulee, on käytetty vain kolmea seuraavalla sivulla mainittua ryhmää, ja jakaantuivat lapset näiden ryhmien kesken seuraavasti.

Eftersom totalantalet platser var 16 207, synes några hundra platser ha varit lediga. Likväl har 144 barnträdgårdar uppgivit, att de på grund av utrymmesbrist inte kunnat taga emot 3 403 inträdessökande. Hösten 1960 fanns det inalles 19 409 inträdessökande till barnträdgårdarna eller 254 barn mera än ett år tidigare.

Om man beaktar, att en del av barnen vistats i barnträdgårdarna såväl på våren som på hösten, blev under år 1960 inalles 26 874 barn delaktiga av barnträdgårdundervisning. År 1959 var motsvarande tal 25 996 eller 878 barn mindre.

I barnträdgårdarna intages i allmänhet barn mellan 3 och 6 år. Hösten 1960 fanns det likväl också 6 barn på 2 år och 78, som hade fyllt 7 år. På de olika avdelningarna växlade barnens ålder på följande sätt.

På halvdagsavdelningarna är 5—6-åringarna i majoritet, ty deras antal utgjorde 73.6 % av samtliga, medan på heldagsavdelningarna fanns mest 4—5-åringar, 63.6 %.

Om barnens börd kan nämnas, att 96.3 % av de i början av oktober omskötta 16 052 barnen var födda inom äktenskapet och 595 eller 3.7 % utom äktenskapet. Av de legitima barnen hade 96.6 % båda föräldrarna i livet, medan 2.6 % var fader- och 0.6 % moderlösa. Endast 35 eller 0.2 % var helt föräldralösa. Av de 494 barn, av vilkas föräldrar den ena dött, var 54 barns fader eller moder omgift. 1 088 barns föräldrar var fränskilda. Största delen, 89.2 % eller 531, av de illegitima barnen bodde hos modern. 32 bodde hos släktingar och likaså 32 i uppfostringshem.

Vad föräldrarnas yrke vidkommer, har i följande tabell använts endast tre yrkesgrupper och fördelade sig barnen mellan dem på följande sätt.

Vanhempien ammatti Föräldrarnas yrke	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Lands- kommuner		Yhteensä Summa	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Virkamiehiä, vapaiden ammattien harjoittajia yms. — Tjänstemän o. idkare av fria yrken o.a. dyl.	2 650	17.5	212	23.9	2 862	17.8
Pikkuliikkeenharjoittajia, ammattityöntekijöitä, liikeapulaisia yms. — Mindre affärsidkare, yrkes- arbetare, affärsanställda o.a. dyl.	8 280	54.6	370	41.8	8 650	53.9
Tehdas- ja sekatyöntekijöitä yms. — Fabriks- och diversearbetare o.a. dyl.	4 236	27.9	304	34.3	4 540	28.3
Yhteensä — Summa	15 166	100.0	886	100.0	16 052	100.0

2 426 lapsen eli 15.1 %:n äidinkieleksi on ilmoitettu ruotsi; 13 602 oli suomenkielisiä ja 24:llä oli äidinkielenään jokin muu kieli. Lastentarhojen nimistä päätellen ruotsalaisia lastentarhoja oli kaikkiaan 38, noin puolet kunnallisia ja puolet yksityisiä. Lisäksi oli vielä 13 kaksikielistä lastentarhaa. Paikkaluku näissä lastentarhoissa oli yhteensä 3 195, joista 930 paikkaa kaksikielisissä lastentarhoissa.

Lastentarhoissa oli kaikkiaan 812 opettajaa, joista 662 kunnallisissa ja 150 yksityisissä lastentarhoissa. V:sta 1959 opettajien luku on lisääntynyt 11:llä. Lastentarhoissa, joissa oli vain puoli-päiväosasto, oli opettajia 169 eli keskimäärin yksi kutakin 25 hoitopaikkaa kohti. Niissä, joissa oli vain kokopäiväosasto, opettajien luku oli 34 eli yksi kutakin 13 paikkaa kohti. Sekä puoli- että kokopäiväosaston käsittävissä lastentarhoissa opettajia oli kaikkiaan 609 eli yksi kutakin 19 paikkaa kohti. Kaikista 812 opettajasta 775:llä eli 95.4 %:lla oli lastentarhanopettajan pätevyys, jota vastoin 37 eli 4.6 % oli epäpäteviä. Kunnallisten lastentarhojen opettajista vain 9 eli 1.4 % oli epäpäteviä, yksityisten lastentarhojen opettajista 28 eli 18.7 %.

Lastentarhojen kokonaismenot olivat 1 262.0 milj. mk, joista 1 042.2 milj. eli 82.6 % tuli kunnallisten ja 219.8 milj. eli 17.4 % yksityisten lastentarhojen osalle. Edellisestä vuodesta menot ovat nousseet 91.3 milj. mk eli 8 %. Kustannukset hoitopäivää kohti olivat keskimäärin kaikissa lastentarhoissa yhteensä 452 mk, kunnallisissa lastentarhoissa erikseen 467 mk ja yksityisissä 392 mk. Ruokamenot muodostivat 11—12 % kokonaismenoista.

Koska kunnallisten ja yksityisten lastentarhojen tulolähteet olivat jossakin määrin toisistaan poikkeavia, esitetään ne seuraavassa erikseen.

2 426 eller 15.1 % av barnen uppgavs ha svenska till modersmål; 13 602 var finskspråkiga och 24 hade något annat språk som modersmål. Av barnträdgårdarnas namn att döma var 38 av dem svenskspråkiga, nästan hälften kommunala och hälften privata. Dessutom fanns det ännu 13 tvåspråkiga barnträdgårdar. Antalet platser i dessa barnträdgårdar var 3 195, varav 930 i de tvåspråkiga.

I barnträdgårdarna fanns sammanlagt 812 lärarinnor, varav 662 i kommunala och 150 i privata barnträdgårdar. Antalet lärarinnor har stigit med 11 sedan år 1959. I barnträdgårdar med endast halvdagsavdelning fanns 169 lärarinnor eller i medeltal en lärarinna per 25 vårdplatser. I barnträdgårdar med endast heldagsavdelning var lärarinnornas antal 34 eller en per 13 platser. I barnträdgårdar med både hel- och halvdagsavdelning var antalet lärarinnor inalles 609 eller en per 19 platser. Av samtliga 812 lärarinnor hade 775 eller 95.4 % barnträdgårdslärlarinnekompetens, medan 37 eller 4.6 % var inkompetenta. Av de kommunala barnträdgårdarnas lärarinnor var endast 9 eller 1.4 % inkompetenta, av de privata barnträdgårdarnas lärarinnor 28 eller 18.7 %.

Barnträdgårdarnas totalutgifter uppgick till 1 262.0 milj. mk, av vilka 1 042.2 milj. eller 82.6 % kom på de kommunala och 219.8 milj. eller 17.4 % på de privata barnträdgårdarnas del. Från föregående år har utgifterna stigit med 91.3 milj. mk eller 8 %. De genomsnittliga kostnaderna per vårdtag steg i samtliga barnträdgårdar till 452 mk, i de kommunala till 467 och i de privata till 392 mk. Utgifterna för föda utgjorde 11—12 % av totalutgifterna.

Eftersom de kommunala och de privata barnträdgårdarnas inkomster kom från något olika källor, redovisas de i det följande var för sig.

Tulolähteet Inkomstkällor	Lastentarhojen tulot — Barnträdgårdarnas inkomster					
	Kunnalliset Kommunala		Yksityiset Privata		Yhteensä Summa	
	milj. mk	%	milj. mk	%	milj. mk	%
Lasten ruokamaksut — Barnens bespisning	138.7	13.3	36.4	16.5	175.1	13.9
Henkilökunnan luontoisedut — Personalens naturaförmåner	20.1	1.9	2.9	1.3	23.0	1.8
Valtionapu — Statsunderstöd	264.4	25.4	55.7	25.3	320.1	25.3
Kuntien kannatus — Kommunernas bidrag	615.5	59.0	53.8	24.4	669.3	53.0
Seurakuntien kannatus — Församlingarnas bidrag	—	—	7.4	3.4	7.4	0.6
Kannatusyhdistysten maksut — Understödsföreningarnas bidrag	—	—	57.2	26.0	57.2	4.5
Lahjoitukset — Donationer	0.7	0.1	2.7	1.2	3.4	0.3
Muut tulot — Övriga inkomster	2.8	0.3	4.2	1.9	7.0	0.6
Yhteensä — Summa	1 042.2	100.0	220.3	100.0	1 262.5	100.0

V. 1959 kannatusyhdistysten maksuja sisältyi osaksi myös lahjoituksiin, osaksi muihin tuloihin, mikä seikka on otettava huomioon verrattaessa keskenään vv:n 1959 ja 1960 tietoja. Valtionapu on edellisestä vuodesta noussut noin 7 % ja kuntien suorittamat maksut lähes 10 %.

År 1959 innefattades en del av understödsföreningarnas bidrag dels i donationer, dels i övriga inkomster, vilken omständighet hör beaktas vid jämförande av uppgifterna för åren 1959 och 1960 med varandra. Statsunderstödet har sedan föregående år stigit med ca 7 % och kommunernas bidrag med nära 10 %.

Kunnallinen lastensuojelu

Lapset, joihin nähden lastensuojelulain nojalla on ryhdytty toimenpiteisiin, jaetaan yleensä kahteen ryhmään: turvattomiin, jos toimenpiteen syynä on jokin lastensuojelulain 8 §:n a—d kohdissa mainituista seikoista, ja suojelukasvatusta tarvitseviin, jos syynä on jokin saman pykälän e-kohdassa tai 2. momentissa mainituista seikoista.

Toimenpiteet, joihin lastensuojelulain nojalla on ryhdytty, ovat joko ehkäiseviä laadultaan, tai on sosiaalilautakunta ottanut lapsen tai nuoren henkilön huostaansa. Seuraavassa selonteossa on nämä molemmat ryhmät käsitelty erikseen.

Ehkäisevät toimenpiteet. Lastensuojelulaki edellyttää, että ennen kuin lapsi tai nuori henkilö otetaan lautakunnan huostaan, on laissa tarkemmin määrättyissä tapauksissa lapselle, nuorelle henkilölle tai hänen vanhemmilleen annettava lautakunnan edessä tai muulla sopivalla tavalla varoitusta tai lapselle tai nuorelle henkilölle määrättävä suojeluvälvoja.

Saapuneiden tietojen mukaan on v. 1960 vain 118 tapauksessa annettu varoitus vanhemmille lapsensa hoidon laiminlyömisestä ja 357 tapauksessa turvattomalle lapselle on määrätty suojeluvälvoja. Edellisen vuoden vastaavat numerot olivat 136 ja 308. Suojelukasvatuksen tarpeessa

Det kommunala barnskyddet

De barn, vilka med stöd av lagen om barnskydd blivit föremål för åtgärder, indelas i allmänhet i två grupper: värnlösa barn, om orsaken till åtgärden är någon i barnskyddslagens 8 § punkterna a—d nämnd omständighet, och barn i behov av skyddsufffostran, om orsaken är någon av de i punkt e eller i 2. momentet av samma paragraf nämnda omständigheterna.

Åtgärder, som enligt barnskyddslagen vidtagits, är antingen förebyggande till sin art eller har socialnämnden omhändertagit barnet eller den unga personen. I följande redovisning har dessa två grupper särredovisats.

Förebyggande åtgärder. Lagen om barnskyddet förutsätter, att innan ett barn eller en ung person i fall som närmare specificeras i lagen, tages om hand av nämnden, skall honom eller föräldrarna tilldelas varning inför nämnden eller på annat lämpligt sätt, eller skall åt barnet eller den unga personen förordnas en skyddsövervakare.

Enligt de insända uppgifterna har år 1960 i endast 118 fall föräldrarna varnats på grund av försummad vård och åt värnlösa barn förordnats skyddsövervakare i 357 fall. Motsvarande siffror för år 1959 var 136 och 308. För de barns del, som var i behov av skyddsufffostran, är talen

oleviin lapsiin nähden luvut ovat huomattavasti suuremmat; 2 363 lasta tai nuorta henkilöä on varoitettu ja suojeluvälvoja määrätty 809:lle. Lisäksi oli vielä laitoshoidon jälkeen jälki-valvonnan alaisena 96 nuorta henkilöä, jotka oikeastaan eivät kuuluisi tähän ehkäisevien toimenpiteiden ryhmään, mutta kun osa heistä ei ole enää huostaanotettuja, on heidät otettu tässä yhteydessä huomioon. Edellisenä vuonna ilmoitettiin varoitustapauksia 2 384 ja valvontatapauksia 797, joista 364 oli vielä v. 1960 valvonnan alaisina. V. 1959 varoituksen saaneista 84:lle määrättiin suojeluvälvoja v. 1960. Miten v:n 1960 tapaukset jakaantuivat kaupunkien, kauppala- ja maalaiskuntien kesken, selviää seuraavasta yhdistelmästä.

Turvattomat — Värnlösa

Varoitus — Varning	36	1	81	118
Suojeluvälvonta — Skyddsövervakning	241	15	101	357

Suojelukasvatusta tarvitsevat — I behov av skyddsuppfostran

Varoitus — Varning	1 687	107	569	2 363
Suojeluvälvonta — Skyddsövervakning	584	94	227	905

Suurin osa, 61.7 %, turvattomien lasten tapauksista esiintyi kaupungeissa ja kauppaloissa, edellisenä vuonna 60.8 %. Samoin oli myös suojelukasvatustapauksia eniten asutuskeskuk-sissa, 75.6 %, vastaten 80.9 % v. 1959. Maalais-kunnissa suojelukasvatustapausten luku on nous-sut v:sta 1959 30.7 %, jota vastoin kaupunki- ja kauppalakunnissa se on alentunut 3.9 %. Varoi-tuksen saaneista 2 363:sta 2 090 oli poikia ja 273 tyttöjä ja valvonnan alaisista 905:stä vastaavasti 692 ja 213.

Ikäryhmitys muodostuu turvattomilla ja suo-jelukasvatusta tarvitsevilla lapsilla varsin eri-laiseksi, koska toimenpiteet edellisissä tapauksissa kohdistuvat vanhempiin heidän laiminlyödessään lastensa hoidon ja jälkimmäisissä tapauksissa itse lapsiin tai nuoriin henkilöihin.

betydligt större; 2 363 barn eller unga personer har varnats och skyddsövervakare har förordnats åt 809. Dessutom var under övervakning efter anstaltsvård ännu 96 unga personer, vilka egentligen icke hör till gruppen »förebyggande åtgärder», men då en del av dem ej mera är omhändertagna, har de beaktats i detta samman-hang. Föregående år uppgavs 2 384 varningsfall och 797 övervakningsfall, av vilka 364 var fort-farande under övervakning år 1960. Av de år 1959 varnade förordnades för 84 en skyddsöver-vakare år 1960. Av följande sammanställning framgår, hur de ifrågavarande fallen år 1960 fördelade sig mellan städer, köpingar och lands-kommuner.

Kaupungit Städer	Kauppalat Köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Koko maa Hela landet
---------------------	-----------------------	--	-------------------------

De flesta fallen berörande värnlösa, 61.7 %, förekom i städerna och köpingarna, föregående år 60.8 %. Likaledes fanns även de flesta skydds-uppfostringsfallen i bosättningscentra, 75.6 %, motsvarande 80.9 % år 1959. I landskommunerna har antalet skyddsuppfostringsfall stigit med 30.7 % från år 1959, då däromst antalet i städerna och köpingarna nedgått 3.9 %. Av antalet varnade 2 363 var 2 090 gossar och 273 flickor och av antalet övervakade 905 motsva-rande 692 och 213.

Åldersgrupperingen bland de värnlösa och de skyddsuppfostrade barnen gestaltar sig mycket olika, då åtgärdena i de förstnämnda fallen riktar sig mot föräldrarna på grund av försummad vård och i de sistnämnda fallen mot själva barnen eller de unga personerna.

Ikä, vuotta — Alder, år

	Turvattomat Värnlösa		Suojelukasvatusta tarvitsevat I behov av skydds- uppfostran	
	abs.	%	abs.	%
— 2	25	5.3	—	—
2— 6	112	23.6	4	0.1
7—12	181	38.1	690	21.1
13—15	75	15.8	1 501	46.0
16—	80	16.8	1 069	32.7
Tuntematon — Okänd	2	0.4	4	0.1
Yhteensä — Summa	475	100.0	3 268	100.0

Suojelukasvatusta tarvitsevista 385 eli 11.8 % oli 16-vuotiaita, 401 eli 12.3 % 17-vuotiaita ja 283 eli 8.6 % sitä vanhempia.

Suurin osa, 93.9 %, kaikista näistä lapsista oli aviosyntyisiä ja vain 6.1 % oli syntynyt ulkopuolella avioliiton. Aviosyntyisistä lapsista 266 oli ns. avioerolapsia, näistä 47 turvatonta ja 219 suojelukasvatusta tarvitsevaa. V. 1959 näitä lapsia oli 278.

Syyt, miksi lapsia tai nuoria henkilöitä on varoitettu tai asetettu suojeluvalvontaan, selviävät seuraavasta yhdistelmästä.

Toimenpiteen syy — Orsak till åtgärden

	Suojelukasvatusta tarvitsevat — Barn i behov av skyddsufffostran					
	Poikia — Gossar		Tyttyöjä — Flickor		Yhteensä — Summa	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Sopimaton ansiotoimi — Olämpligt förvärvsarbete	6	0.2	1	0.2	7	0.2
Koulunkäynnin laiminlyönti — Försummande av skolgång	127	4.6	34	7.0	161	4.9
Koulun järjestyksen rikkominen — Störande av skolordningen	37	1.3	5	1.0	42	1.3
Rangaistava teko — Straffbar handling	2 080	74.8	205	42.2	2 285	69.9
Irtolaisuus — Lösdriveri	28	1.0	186	38.3	214	6.5
Tapaaminen juopuneena — Anträffad berusad	485	17.4	46	9.5	531	16.3
Muu — Annan	19	0.7	9	1.8	28	0.9
Yhteensä — Summa	2 782	100.0	486	100.0	3 268	100.0

Huostaanotettujen lasten luku. Sosiaalilautakuntien huostaanottamia lapsia oli v. 1960 koko maassa yhteensä 16 157. Näistä oli turvattomia 14 509 eli 89.8 % ja suojelukasvatusta tarvitsevia 1 648 eli 10.2 %. Lisäksi oli 32 turvatonta ja 19 suojelukasvatusta tarvitsevaa lasta, jotka olivat huostaanotettuja v. 1960, mutta mihinkään toimenpiteisiin ei vielä oltu ryhdytty. Nämä 51 lasta eivät sisälly seuraavaan selontekoon. Kaupunkien, kauppala- ja maalaiskuntien kesken tapaukset jakaantuivat seuraavasti.

	Turvattomat Värnlösa		Suojelukasvatusta tarvitsevat — För skyddsufffostran omhändertagna		Yhteensä Summa	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Kaupungit — Städer	7 211	49.7	1 074	65.2	8 285	51.3
Kauppalat — Köpingar	762	5.3	104	6.3	866	5.3
Maalaiskunnat — Landskommuner	6 536	45.0	470	28.5	7 006	43.4
Koko maa — Hela landet	14 509	100.0	1 648	100.0	16 157	100.0

V:n 1960 lastensuojelulasten luku on v:een 1959 verrattuna noussut 156:lla eli 1.0 %, turvattomien luku 0.3 % ja suojelukasvatusta tarvitsevien

Av de unga personerna i behov av skyddsufffostran var 385 eller 11.8 % 16-åringar, 401 eller 12.3 % 17-åringar och 283 eller 8.6 % ännu äldre.

Största delen, 93.9 %, av alla dessa redovisade barn var födda inom äktenskapet och endast 6.1 % var illegitima. Av de inom äktenskapet födda var 266 sådana, vilkas föräldrar var fränskilda; av dessa var 47 värnlösa och 219 i behov av skyddsufffostran. År 1959 var antalet 278.

Orsakerna till att barnen eller de unga personerna varnats eller ställts under skyddsövervakning, framgår av följande sammanställning.

Antalet omhändertagna barn. År 1960 fanns i hela landet sammanlagt 16 157 av socialnämnderna omhändertagna barn. Av dessa var 14 509 eller 89.8 % värnlösa och 1 648 eller 10.2 % i behov av skyddsufffostran. Dessutom fanns det ännu 32 värnlösa och 19 barn i behov av skyddsufffostran, vilka blivit omhändertagna år 1960, men beträffande vilka inga åtgärder ännu företagits. Dessa 51 barn ingår ej i följande redogörelse. Fördelningen på städer, köpingar och landskommuner var följande.

Antalet barnskydds barn år 1960 har i jämförelse med år 1959 stigit med 156 eller 1.0 %, antalet värnlösa med 0.3 % och antalet för skydds-

luku 6.9 %. Kaupunki- ja kauppalakunnissa turvattomien luku on noussut 1.9 % ja suojelukasvatustapausten luku 11.0 %, maalaiskunnissa taas vähentynyt vastaavasti 1.4 ja 2.3 %.

uppfosttran omhändertagna med 6.9 %. I stads- och köpingskommuner har antalet värnlösa stigit med 1.9 % och antal skyddsuppfosttrade med 11.0 %, men däremot nedgått i landskommunerna resp. 1.4 och 2.3 %.

Huostaanotettujen lasten luku lääneittäin — Antäl omhändertagna barn länsvis

Lääni — Län	Turvattomat — Värnlösa			Suojelukasvatusta tarvitsevat — I behov av skyddsuppfosttran			Yhteensä — Summa			
	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	% väestöstä av befolkningen
Uudenmaan — Nylands ...	3 642	824	4 466	382	66	448	4 024	890	4 914	0.60
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	916	778	1 694	134	71	205	1 050	849	1 899	0.29
Ahvenanmaa — Åland	12	14	26	2	—	2	14	14	28	0.13
Hämeen — Tavastehus	1 395	679	2 074	287	57	344	1 682	736	2 418	0.42
Kymen — Kymmene	537	334	871	105	33	138	642	367	1 009	0.30
Mikkelin — S:t Michels	150	508	658	35	33	68	185	541	726	0.31
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	59	592	651	18	34	52	77	626	703	0.33
Kuopion — Kuopio	276	543	819	49	45	94	325	588	913	0.34
Keski-Suomen — Mellersta Finland	170	534	704	37	44	81	207	578	785	0.32
Vaasan — Vasa	245	496	741	52	32	84	297	528	825	0.18
Oulun — Uleåborgs	316	816	1 132	46	44	90	362	860	1 222	0.30
Lapin — Lapplands	255	418	673	31	11	42	286	429	715	0.35
Koko maa — Hela landet	7 973	6 536	14 509	1 178	470	1 648	9 151	7 006	16 157	0.36

Vertailun vuoksi mainittakoon, että uuden läänijaon mukaan v. 1959 oli Hämeen, Mikkelin, Pohjois-Karjalan, Kuopion, Keski-Suomen ja Vaasan lääneissä turvattomia lapsia vastaavasti 1 993, 704, 658, 896, 717 ja 788 sekä suojelukasvatusta tarvitsevia 298, 58, 52, 95, 69 ja 72.

Suojelukasvatusta tarvitsevista lapsista tai nuorista henkilöistä oli v. 1960 suurin osa, $\frac{7}{10}$, kaupunkien ja kauppaloiden huostaanottamia. Jo yksistään Helsingissä oli 352 eli 21.4 % kaikista ja Tampereella, Turussa sekä Porissa yhteensä 316 eli 19.2 %. Turvattomista lapsista oli samoin suuri osa Helsingin huostaanottamia, 3 449 eli 23.8 % kaikista, ja mainittujen kolmen muun kaupungin lapsia 1 612 eli 11.1 %.

Jotta saataisiin selville, paljonko vuosittain otetaan huostaan lapsia tai nuoria henkilöitä, on pyydetty tietoja lasten huostaanottovuodesta. Tämän nojalla lapset on jaettu kahteen ryhmään: ns. uusiin tapauksiin, jolloin lapset on otettu huostaan kertomusvuoden kuluessa, ja vanhoihin tapauksiin eli sitä ennen huostaanotettuihin.

Såsom jämförelse kan nämnas, att enligt den nya länsindelningen var antalet värnlösa omhändertagna barn år 1959 i Tavastehus, S:t Michels, Norra Karelen, Kuopio, Mellersta Finland och Vasa län 1993, 704, 658, 896, 717 och 788 samt antalet omhändertagna i behov av skyddsuppfosttran resp. 298, 58, 52, 95, 69 och 72.

Största delen, $\frac{7}{10}$, av de barn och unga personer, som år 1960 var i behov av skyddsuppfosttran, var omhändertagna i städer och köpingar. Enbart på Helsingfors kom 352 eller 21.4 % av samtliga, och på Tammerfors, Åbo och Björneborg kom sammanlagt 316 eller 19.2 %. Av de värnlösa barnen var likaledes en stor del omhändertagna i Helsingfors, 3 449 eller 23.8 % av samtliga, och i de övriga tre nämnda städerna 1 612 eller 11.1 %.

För att få fram, hur många barn och unga personer som årligen omhändertages, har året för omhändertagandet efterfrågats. På grundval av denna omständighet har barnen indelats i två grupper: de s.k. nyttillkomna fallen, då omhändertagandet skett under redogörelseåret, och de gamla fallen, dvs. de därförinnan omhän-

Seuraavassa yhdistelmässä on tästä tehty selkoa erikseen turvattomiin ja suojelukasvatusta tarvitseviin nähden kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa.

	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Yhteensä Summa	
	poikia gossar	tyttöjä flickor	poikia gossar	tyttöjä flickor	poikia gossar	tyttöjä flickor
<i>Turvattomia — Värnlösa</i>	4 355	3 618	3 535	3 001	7 890	6 619
niistä uusia tapauksia — därav nytillkomna	974	832	497	426	1 471	1 258
niistä aikaisemmin huostaanotettuja — därav tidigare omhändertagna	3 381	2 786	3 038	2 575	6 419	5 361
<i>Suojelukasvatusta tarvitsevia — I behov av skyddsuppfostran</i>	900	278	354	116	1 254	394
niistä uusia tapauksia — därav nytillkomna	232	115	61	26	293	141
niistä aikaisemmin huostaanotettuja — därav tidigare omhändertagna	668	163	293	90	961	253

Turvattomista lapsista 54.4 % oli poikia ja 45.6 % tyttöjä. Suojelukasvatusta tarvitsevista sen sijaan valtaosa, 76.1 %, oli poikia ja vain 23.9 % tyttöjä. Kertomusvuoden kuluessa sosiaalilautakunnat ovat ottaneet huostaan 2 729 turvatonta lasta eli 4 lasta vähemmän kuin v. 1959. Uusia suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia on vuoden kuluessa otettu huostaan 434 eli 20.2 % enemmän kuin edellisellä vuonna. Uudet tapaukset muodostivat 18.8 % turvattomien ja 26.3 % suojelukasvatusta tarvitsevien ryhmästä.

Huostaanoton perustelu. Lastensuojelulain 9 §:n 1. mom:n mukaan lapsi, jonka vanhemmat ovat kuolleet tai hänet hylänneet ja joka varattomuuden takia on vaarassa jäädä huoltoon ja kasvatusta vaille, on otettava sosiaalilautakunnan huostaan.

Saman pykälän 2. mom:n c-kohtaan mukaan voidaan lapsi tai nuori henkilö ottaa vanhempien suostumuksella vain toistaiseksi lautakunnan huostaan, jos asianhaarat niin vaativat.

11 §:n mukaan lautakunnan on, jos 9 §:n 2. mom:ssa mainitut toimenpiteet osoittautuvat riittämättömiksi tai jos suojeluvalvonta ei ole johtanut tarkoitettuun tulokseen, koetettava aikaansaada lapsen tai nuoren henkilön vanhempien tai holhoojan kanssa kirjallinen sopimus, jolla lapsi luovutetaan lautakunnan huostaan kodin ulkopuolella kasvatettavaksi.

Jollei 11 §:ssä mainittua sopimusta saada aikaan, voi lautakunta 12 ja 17 §:ien nojalla päättää, jos se osoittautuu välttämättömäksi, että lapsi tai nuori henkilö otetaan siitä huolimatta lautakunnan huostaan.

dertagna. I följande sammanställning redogöres härför med uppdelning på värnlösa barn och barn i behov av skyddsuppfostran, skilt för städer, köpingar och landskommuner.

Av de värnlösa barnen var 54.4 % gossar och 45.6 % flickor. Av de för skyddsuppfostran omhändertagna var däremot största delen, 76.1 %, gossar och blott 23.9 % flickor. Under redogörelseåret har socialnämnderna omhändertagit 2 729 värnlösa barn eller 4 barn mindre än år 1959. Antalet nya fall inom gruppen i behov av skyddsuppfostran utgjorde 434 eller 20.2 % mera än närmast föregående år. De nya fallens andel utgjorde 18.8 % av samtliga värnlösa och 26.3 % av de för skyddsuppfostran omhändertagna.

Grunden för omhändertagandet. Enligt § 9 mom. 1 i barnskyddslagen bör barn, vars föräldrar dött eller som övergivits av dem samt vars vård och uppfostran på grund av medellöshet äventyras, omhändertagas av socialnämnden.

Enligt mom. 2 c i samma paragraf kan barnet eller den unga personen med föräldrarnas begivande omhändertagas tillsvicare, om omständigheterna så fordrar.

Enligt § 11 bör nämnden, om i § 9 mom. 2 nämnda åtgärder ej är tillfyllest eller om ej skyddsupsikten lett till avsett resultat, söka att med barnets eller den unga personens föräldrar eller förmyndare träffa skriftligt avtal, varigenom barnet överlämnas i nämndens vård för att uppfostras utom hemmet.

Kommer i § 11 omnämnt avtal icke till stånd, kan nämnden enligt § 12 och 17 besluta, om det visar sig nödvändigt, att barnet eller den unga personen det oaktat omhändertagas för vård.

Seuraavassa taulukossa esitetään, minkä lastensuojelulain pykälien nojalla huostaanotto on tapahtunut.

I följande tabell redovisas för, enligt vilka paragrafer i barnskyddslagen omhändertagandet skett.

Huostaanoton perustelu — Grunden för omhändertagandet

Huostaanoton perustelu Grunden för omhändertagandet	Turvattomat — Värnlösa				Suojelukasvatusta tarvitsevat I behov av skyddsuffostran			
	Kaup- pungit, kaup- palat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kom- muner	Yh- teensä Summa	Uusia Nytill- komna	Kaup- pungit, kaup- palat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kom- muner	Yh- teensä Summa	Uusia Nytill- komna
Orpo — Föräldralös	377	845	1 222	168	19	20	39	5
Hylätty — Övergiven	500	1 061	1 561	134	23	23	46	4
Väliaikaisesti vanhempien suostu- muksella — Interimistiskt med föräldrarnas begivande	2 458	1 413	3 871	1 446	154	51	205	104
Luovutussopimus — Överlåtelse- avtal	4 354	2 716	7 070	887	855	325	1 180	279
Päätös vastoin vanhempien tahtoa — Beslut mot föräldrarnas vilja	243	467	710	67	113	49	162	31
Ei ilmoitettu — Ouppgiven	41	34	75	27	14	2	16	11
Yhteensä — Summa	7 973	6 536	14 509	2 729	1 178	470	1 648	434
				%				
Orpo — Föräldralös	4.7	12.9	8.4	6.2	1.6	4.3	2.4	1.2
Hylätty — Övergiven	6.3	16.2	10.8	4.9	1.9	4.9	2.8	0.9
Väliaikaisesti vanhempien suostu- muksella — Interimistiskt med föräldrarnas begivande	30.8	21.6	26.7	53.0	13.1	10.9	12.4	24.0
Luovutussopimus — Överlåtelse- avtal	54.6	41.6	48.7	32.5	72.6	69.1	71.6	64.3
Päätös vastoin vanhempien tahtoa — Beslut mot föräldrarnas vilja	3.1	7.2	4.9	2.4	9.6	10.4	9.8	7.1
Ei ilmoitettu — Ouppgiven	0.5	0.5	0.5	1.0	1.2	0.4	1.0	2.5
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Lapsia huostaanotettaessa on suhteellisesti katsoen huomattavasti useammin tehty luovutus-sopimus asutuskeskuksissa kuin maalaiskunnissa, joissa taas orpoina ja hylättyinä huostaan-otettuja lapsia on suhteellisesti paljon enemmän. Näyttää siltä kuin lapset yhä useammin ensi- luovutettaisiin vain väliaikaisesti, ennen kuin lopullinen luovutussopimus saadaan aikaan, sillä v. 1960 huostaanotetuista turvattomista lapsista 53.0 % (v. 1959 48.2 %) oli otettu huostaan väliaikaisesti vanhempien suostumuksella, kun aikaisempina vuosina huostaanotettujen vastaava suhdeluku oli vain 20.6. Suojelukasvatusta tarvitsevien ryhmässä vastaavat luvut olivat 24.0 ja 8.3 %.

Huostaanotettujen huoltomuoto. Suurin osa lapsista on vuoden kuluessa ollut joko vain laitoksissa tai vain yksityiskodeissa, mutta osa on ollut kummassakin. Seuraavassa huolto-
muotoa valaisevassa taulukossa nämä on pidetty erillisenä ryhmänä.

Vid omhändertagandet av barn har över-
låtelseavtal relativt taget betydligt oftare träffats i bosättningscentra än i landskommuner, där åter antalet omhändertagna föräldralösa och övergivna är relativt mycket högre. Det före-
faller som om barnen allt oftare först skulle omhändertagas tillsvidare före det slutliga över-
låtelseavtalet fås till stånd. Av de år 1960 om-
händertagna värnlösa barnen var 53.0 % (år 1959 48.2 %) provisoriskt omhändertagna med föräldrarnas begivande, medan motsvarande proportionstal för de under tidigare år omhänder-
tagna barnen var blott 20.6. Inom gruppen av barn i behov av skyddsuffostran var resp. procenttal 24.0 och 8.3.

De omhändertagnas vårdform. Största delen av barnen har under årets lopp varit endera endast i anstalt eller endast i enskilt hem, men en del har varit i båda. De sistnämnda har hållits som en skild grupp i följande tabell belys-
ande vårdformen.

Huoltomuoto — Vårdform

Huoltomuoto — Vårdform	Turvattomat — Värnlösa						Suojelukasvatusta tarvitsevat I behov av skyddsuppfostran					
	Kaupungit ja kauppalat Städer o. köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Näistä Därav		Uusia Nytilkomna	Kaupungit ja kauppalat Städer o. köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Näistä Därav		Uusia Nytilkomna
				poikia gossar	tyttöjä flickor					poikia gossar	tyttöjä flickor	
Laitoshoido — Anstaltsvård	4 061	2 118	6 179	3 658	2 521	1 849	1 085	420	1 505	1 150	355	402
Yksityiskotihoito — Vård i enskilt hem	3 334	4 106	7 440	3 748	3 692	726	53	33	86	66	20	22
Laitos- ja yksityiskotihoito — Vård i anstalt och enskilt hem	578	312	890	484	406	154	40	17	57	38	19	10
Yhteensä — Summa	7 973	6 536	14 509	7 890	6 619	2 729	1 178	470	1 648	1 254	394	434
						%						
Laitoshoido — Anstaltsvård	50.9	32.4	42.6	46.4	38.1	67.8	92.1	89.4	91.3	91.7	90.1	92.6
Yksityiskotihoito — Vård i enskilt hem	41.8	62.8	51.3	47.5	55.8	26.6	4.5	7.0	5.2	5.3	5.1	5.1
Laitos- ja yksityiskotihoito — Vård i anstalt och enskilt hem	7.3	4.8	6.1	6.1	6.1	5.6	3.4	3.6	3.5	3.0	4.8	2.3
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Asutuskeskuksissa turvattomien lasten sijoittaminen laitoksiin on huomattavasti yleisempää kuin maaseudulla. 58 % kaupunkien ja kauppalain huostaanotetuista lapsista hoidettiin laitoksissa, maalaiskuntien lapsista vain 37 %. Tämä onkin luonnollista, sillä 57 % kaikista yksityisten ja kuntien omistamista lastenkodeista sijaitsi asutuskeskuksissa. Lapsia huostaan otettaessa sijoitetaan heidät usein ensin laitoksiin, kunnes sopiva yksityiskoti on ilmaantunut. Niinpä 73.4 % kertomusvuonna huostaanotetuista turvattomista lapsista on hoidettu laitoksissa, mutta aikaisemmin huostaanotetuista vain 43.0 %. Asutuskeskuksissa jopa 82.6 % uusista tapauksista sijoitettiin laitoksiin, maalaiskunnissa 55.5 %. Suojelukasvatusta tarvitsevat lapset ja nuoret henkilöt kasvatettiin pääasiallisesti laitoksissa, 94.9 % heistä. Yksityiskoteihin sijoittaminen näyttää olevan aivan poikkeuksellista.

Kaikista yksityishoitoon sijoitetuista 7 440 turvattomasta lapsesta vain 371 eli 5.0 % oli ilmaissessa hoidossa. Näistä 220 oli kaupunkien, 13 kauppalain ja 138 maalaiskuntien huostaanottamia. Kaupunkien ja kauppalain yksityishoidossa olleista 3 334 lapsesta 2 143 eli 64.3 % oli sijoitettu perheisiin oman kunnan ulkopuolelle, maalaiskuntien 4 106 lapsesta vain 597 eli 14.5 %.

I befolkningscentra är det betydligt vanligare att placera barn i anstalt än på landsbygden. I städerna och köpingarna vårdades 58 % av de omhändertagna barnen i anstalt, i landskommunerna blott 37 %. Detta är naturligt, då 57 % av samtliga barnhem i kommunal och enskild ägo fanns i befolkningscentra. Omhändertagna barn placeras ofta först i anstalt, tills ett lämpligt enskilt hem har uppenbarats sig. Sälunda har 73.4 % av de under redogörelseåret omhändertagna värnlösa barnen vårdats i anstalt men blott 43.0 % av de tidigare omhändertagna. I bosättningscentra placerades rent av 82.6 % av de nya fallen i anstalt, i landskommunerna åter 55.5 %. Skyddsuppfostrade barn och unga personer uppfostrades huvudsakligen i anstalter; andelen var 94.9 %. Placering i enskilda hem synes höra till undantagen.

Av hela antalet i enskilt hem vårdade värnlösa barn, 7 440, åtnjöt endast 371 eller 5.0 % fri vård. Av dessa var 220 omhändertagna i städerna, 13 i köpingarna och 138 i landskommunerna. Av alla de 3 334 barn, vilka utackorderats av städer och köpingar, var 2 143 eller 64.3 % placerade i familjer utom egen kommun medan motsvarande tal för landskommunernas 4 106 barn var endast 597 eller 14.5 %.

Seuraavassa taulukossa esitetään, missä laitoksissa lapsia on hoidettu. Tällöin sama lapsi voi esiintyä useamman laitoksen kohdalla, riippuen siitä, monessako laitoksessa hän vuoden kuluessa on ollut.

I följande tabell redovisas, i vilka anstalter barnen har vårdats. Härvid kan samma barn förekomma på mer än ett ställe i tabellen, om det har vårdats i olika anstalter under året.

Laitoshoidon laatu — Arten av anstaltsvården

Laitoksen laatu Arten av anstalten	Turvattomat — Värnlösa						Suojelukasvatusta tarvitsevat I behov av skyddsuffostran					
	Kaupungit ja kauppala- Städer o. köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Näistä Därav		Uusia Nytilkomna	Kaupungit ja kauppala- Städer o. köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Näistä Därav		Uusia Nytilkomna
				poikia gossar	tyttöjä flickor					poikia gossar	tyttöjä flickor	
Kunnalliset lastenkodit — Kommunala barnhem ..	2 904	1 132	4 036	2 409	1 627	1 339	341	19	360	275	85	155
Yksityiset lastenkodit — Privata barnhem	1 330	517	1 847	1 021	826	567	87	12	99	68	31	32
Koulukodit — Skolhem ...	10	13	23	16	7	—	747	383	1 130	890	240	220
Kunnalliskodit — Kommun- alhem	6	87	93	56	37	16	3	15	18	5	13	10
Vajaamielislaitokset ja mieli- sairaalat — Anstalter för sinnesslöa och sinnessjuka	520	538	1 058	648	410	132	29	20	49	29	20	19
Sokeain, kuurojen ja raaja- rikk. laitokset — Anstal- ter för blinda, döva och vanföra	4	14	18	9	9	1	—	—	—	—	—	—
Parantolat — Sanatorier	5	22	27	11	16	5	—	—	—	—	—	—
Muut laitokset — Övriga anstalter	398	263	661	393	268	181	95	22	117	50	67	43

Lähes $\frac{3}{5}$ laitushoitoa saaneista turvattomista lapsista on ollut hoidettavana kuntien omissa lastenkodeissa. Yksityisissä lastenkodeissa on ollut runsaasti $\frac{1}{4}$. Koulukodeissa hoidetut turvattomat lapset olivat pääasiassa sellaisia, joita syystä tai toisesta ei olekaan voitu hoitaa lastenkodeissa, joihin heidät ensin on sijoitettu, vaan on ollut pakko siirtää koulukoteihin. Suojelukasvatusta tarvitsevat lapset tai nuoret henkilöt ovat enimmäkseen olleet koulukodeissa. Huostaan otettaessa monet heistä on ensin sijoitettu tavallisiin lastenkoteihin ja vasta sieltä koulukoteihin.

Kuten taulukossa on mainittu, on kertomusvuoden kuluessa kunnallisissa lastenkodeissa hoidettu kaikkiaan 4 396 lastensuojelulasta ja heidän hoitopäiviensä kokonaisluku oli 938 512. Lisäksi on näissä lastenkodeissa ollut myös huoltoapulapsia, yhteensä 256. Näiden huollettavien hoitopäiväluku oli 27 117. Kunnallisissa lastenkodeissa hoidettiin siis yhteensä 4 652 henkilöä 965 629 päivää. Keskimäärin huollettavaa kohden tuli näin ollen koko maassa 208 hoito-

Nära $\frac{3}{5}$ av de på anstalt intagna barnen har vårdats i kommunernas egna barnhem. Drygt $\frac{1}{4}$ av barnen har varit i enskilda barnhem. De i skolhem vårdade värnlösa barnen var huvudsakligen sådana, vilka flyttas över dit, emedan de av någon orsak ej kunnat vårdas på barnhem, där de först placerats. Barn och unga personer omhändertagna för skyddsuffostran har för det mesta varit i skolhem. Flere av dem har först placerats på vanliga barnhem och därifrån överflyttats till skolhem.

Såsom i tabellen nämnts har under redogörelseåret sammanlagt 4 396 barnskydds barn vårdats i de kommunala barnhemmen; totalantalet vård dagar var 938 512. Dessutom har i dessa barnhem funnits även socialhjälp barn till ett sammanlagt antal av 256. Antalet vård dagar för dessa var 27 117. I de kommunala barnhemmen vårdades alltså sammanlagt 4 652 personer i 965 629 dagar. Det genomsnittliga antalet vård dagar per person var sålunda i hela

päivää, erikseen kaupunkien ja kauppaloiden lastenkodeissa 189 sekä maalaiskuntien 257 hoitopäivää. Kunnallisissa koulukodeissa hoidettiin kaikkiaan 94 lasta tai nuorta henkilöä yhteensä 23 951 hoitopäivää eli 255 päivää huollettavaa kohden.

Huostaanotettujen ikä. Turvattomien ja suo-
jelukasvatusta tarvitsevien lasten ja nuorten henkilöiden ikä selviää seuraavasta taulukosta. Laitoksissa hoidettujen ryhmään on tällöin laskettu paitsi ne lapset, jotka vuoden kuluessa ovat olleet yksinomaan jossain laitoksessa, myös ne, joita selontekovuoden aikana on hoidettu myös yksityiskodeissa, mutta laitoksessa pitemmän aikaa.

Turvattomat näyttävät tulevan huostaanotetuiksi pääasiallisesti ennen 7 ikävuottaan; kertomusvuoden uusista tapauksista $\frac{3}{5}$ oli tämän ikäisiä. Täytettyään 16 vuotta suurin osa heistä poistetaan kirjoista. 17 vuotta tai sitä vanhempia oli v. 1960 kirjoissa kuitenkin vielä 332 eli 2.3 % kaikista turvattomista.

landet 208, i städernas och köpingarnas barnhem 189 och i landskommunernas 257 vård dagar. I de kommunala skolhemmen vårdades i allt 94 barn eller unga personer i sammanlagt 23 951 dagar, vilket gör 255 dagar per person.

De omhändertagnas ålder. De värnlösa och skyddsuppfostrade barnens och unga personernas ålder framgår av följande tabell. Gruppen »i anstalter vårdade» innefattar alla de barn, som under året åtnjutit endast anstaltsvård, och även de barn, som under redogörelseåret dessutom vårdats i enskilt hem, men varit en längre tid på anstalt.

De värnlösa har huvudsakligen blivit omhändertagna före sitt 7 levnadsår; under redogörelseåret var $\frac{3}{5}$ av de nytillkomna fallen i denna ålder. Största delen utskrivs vid 16 års ålder; år 1960 fanns det dock ännu 332 17-åringar eller äldre, dvs. 2.3 % av samtliga värnlösa.

Ikä — Ålder

Ikä, vuotta — Ålder, år	Turvattomat — Värnlösa						Suo- jelukasvatusta tarvitsevat I behov av skyddsuppfostran					
	Kaikkiaan—Inalles			Näistä hoidettu Därav vårdade			Kaikkiaan—Inalles			Näistä hoidettu Därav vårdade		
	poikia gossar	tyttöjä flickor	yhteensä summa	laitoksissa i anstalter	yksityis- kodeissa i enskilda hem	Uusia Nyttillkomna	poikia gossar	tyttöjä flickor	yhteensä summa	laitoksissa i anstalter	yksityis- kodeissa i enskilda hem	Uusia Nyttillkomna
— 2	603	514	1 117	964	153	780	—	—	—	—	—	—
2—6	1 909	1 591	3 500	1 689	1 811	875	—	—	—	—	—	—
7—12	3 122	2 669	5 791	2 259	3 532	798	208	22	230	215	15	90
13—15	1 673	1 401	3 074	1 080	1 994	259	535	137	672	622	50	230
16—17	489	396	885	398	487	13	361	158	519	486	33	103
18—	91	46	137	117	20	2	149	77	226	209	17	11
Ilmoittamaton — Ouppgiven	3	2	5	3	2	2	1	—	1	1	—	—
Yhteensä — Summa	7 890	6 619	14 509	6 510	7 999	2 729	1 254	394	1 648	1 533	115	434
	%											
— 2	7.6	7.8	7.7	14.8	1.9	28.6	—	—	—	—	—	—
2—6	24.2	24.0	24.1	26.0	22.6	32.0	—	—	—	—	—	—
7—12	39.6	40.3	39.9	34.7	44.2	29.2	16.6	5.6	13.9	14.0	13.0	20.8
13—15	21.2	21.2	21.2	16.6	24.9	9.5	42.6	34.8	40.8	40.6	43.5	53.0
16—17	6.2	6.0	6.1	6.1	6.1	0.5	28.8	40.1	31.5	31.7	28.7	23.7
18—	1.2	0.7	1.0	1.8	0.3	0.1	11.9	19.5	13.7	13.6	14.8	2.5
Ilmoittamaton — Ouppgiven	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	—	0.1	0.1	—	—
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Suojelukasvatusta tarvitsevat lapset joutuvat tavallisesti huoltoon vasta täytettyään 7 vuotta. Suurimman ryhmän muodostavat kuitenkin ne, jotka ovat 13—15-vuotiaita. Runsaasti puolet

Barn i behov av skyddsuppfostran omhändertages vanligtvis först sedan de fyllt 7 år. Den största gruppen utgör likväl 13—15-åringarna. Drygt hälften av de år 1960 omhändertagna var

v. 1960 huostaanotetuista oli tämän ikäisiä. 17 vuotta täyttäneitä nuoria henkilöitä otettiin kertomusvuonna huostaan vielä 45. Useimpien kohdalla suojelutoimenpiteet lakkaavat henkilön täytettyä 18 vuotta. 19 vuotta ja sitä vanhempia nuoria henkilöitä oli v. 1960 kirjoissa enää vain 103 eli 6.3 % kaikista.

Kaikista v. 1960 lapsilisää saaneista 16 v. nuoremmista lapsista oli huostaanotettuja 1.0%, samoin kuin edellisenä vuonna. Väestön ikärakenteeseen verrattuna maamme kaikista 2 vuotta nuoremmista lapsista 0.69 % oli huostaanotettuja, 2—6-vuotiaista 0.83 %, 7—15-vuotiaista 1.15 % ja 16—17-vuotiaista 0.98 %.

Huostaanotettujen syntyperä ja vanhemmat. Huostaanotettujen lasten syntyperää ts., ovatko he syntyneet avioliitossa vai sen ulkopuolella samoin kuin vanhempien elossaoloa valaisee seuraava taulukko. Kun v:sta 1957 lähtien on tietoja saatu myös siitä, ovatko lasten vanhemmat eronneet, on nämä avioerolapset esitetty erillisenä ryhmänä. Ne tapaukset, jolloin vanhemmista ei ole mitään tietoa, on laskettu aviottomien ryhmään.

i denna ålder. Vid 17 års ålder omhändertogs ännu 45 unga personer. För de flestas del upphör vårdåtgärderna, när de fyllt 18 år. Antalet unga personer i 19 års ålder eller mera var år 1960 endast 103 eller 6.3 % av samtliga.

Av alla barn under 16 år, som år 1960 erhöi barnbidrag, var 1.0 % omhändertagna; motsvarande relationstal för år 1959 var även 1.0. I jämförelse med hela befolkningens åldersfördelning var av landets alla barn under två år 0.69 % omhändertagna, av 2—6-åringarna 0.83 %, av 7—15-åringarna 1.15 % och av 16—17-åringarna 0.98 %.

De omhändertagnas börd och föräldrar. Av följande tabell framgår de omhändertagna barnens börd, dvs. huruvida de är legitima eller illegitima, och även huruvida föräldrarna levde. Då fr.o.m. år 1957 uppgifter erhållits även däröver, huruvida barnens föräldrar varit frånskilda, har dessa barn redovisats som särskild grupp. De fall, då föräldrarna är okända, har överförts till gruppen illegitima.

Lasten vanhemmat — Barnens föräldrar

	Turvattomat — Värnlösa					Suojelukasvatusta tarvitsevat I behov av skyddsufffostran				
	Kaup- pungit Städer	Kaup- palat Köpin- gar	Maalais- kunnat Lands- kom- muner	Yhteensä Summa	1960 huos- taan- otetut om- händer- tagna	Kaup- pungit Städer	Kaup- palat Köpin- gar	Maalais- kunnat Lands- kom- muner	Yhteensä Summa	1960 huos- taan- otetut om- händer- tagna
<i>Aviosyntymiset — Legitima</i>	%									
Vanhemmat elivät — Föräldrarna levde ...	61.9	56.7	50.0	56.3	68.8	57.5	59.1	56.2	57.2	57.9
Vanhemmat eronneet — Föräldrarna frånskilda	18.2	11.6	7.8	13.1	12.2	15.3	8.0	10.8	13.6	16.6
Jompikumpi eli — Nå- gondera levde	16.3	24.7	32.5	24.1	15.5	25.7	29.5	29.4	27.0	23.9
Molemmat kuolleet — Bägge döda	3.6	7.0	9.7	6.5	3.5	1.5	3.4	3.6	2.2	1.6
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Kaikkiaan lapsia — In- alles barn	4 571	527	4 168	9 266	2 039	924	88	361	1 373	385
<i>Aviottomat — Illegitima</i>	%									
Äiti eli — Modern levde	95.2	91.9	87.5	91.5	93.5	88.7	81.3	85.3	86.9	83.7
Äiti kuollut tai tunte- maton — Modern död eller okänd	4.8	8.1	12.5	8.5	6.5	11.3	18.7	14.7	13.1	16.3
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Kaikkiaan lapsia — In- alles barn	2 640	235	2 368	5 243	690	150	16	109	275	49

Kaikista turvattomista lapsista 63.9 % oli avioliapsia ja 36.1 aviottomia. V. 1960 huostaanotetuista edellisten osuus oli 74.7 % ja jälkimäisten 25.3 %. Suojelukasvatusta tarvitsevien ryhmässä avioliitossa syntyneitä oli suhteellisesti katsoen paljon enemmän, heitä kun oli 83.3 % ja aviottomia lapsia vain 16.7 %.

Lapsia, joiden vanhemmat olivat eronneet, ilmoitettiin v. 1959 olleen 1 289 eli 8.1 % kaikista huostaanotetuista. V:n 1960 vastaavat luvut olivat 1 405 ja 8.7 %, joten huostaanotettujen avioerolasten luku on noussut 9.0 %. Turvattomia avioerolapsia oli 1 218 ja suojelukasvatusta tarvitsevia 187. Edellisenä vuonna vastaavat luvut olivat 1 160 ja 129.

Huostaanottamisen syy. Lastensuojelulain mukaan lapsi tai nuori henkilö voidaan ottaa sosiaalilautakunnan huostaan syistä, jotka johtuvat joko lapsesta itsestään tai hänen vanhemmistaan. Lapsi voi olla henkisesti tai ruumiillisesti niin sairas ja vajaakykyinen, pahantapainen tai rikollinen, ettei häntä voi kotona hoitaa tai kasvattaa. Vanhemmat taas voivat olla sairaita, huolimattomia tai niin vailla kasvatuskykyä, ettei lasta voi jättää heidän huostaansa. Kun turvattomien ja suojelukasvatusta tarvitsevien huostaanottamisen syyt ovat aivan erilaisia, esitetään ne erikseen.

Suurin osa *turvattomista lapsista* on joutunut huoltoon menetettyään luonnollisen huoltajansa, joko isän, äidin tai molemmat. Tällaisia lapsia oli kaikkiaan 22.0 %. 11.3 %:lla oli jompi-kumpi tai molemmat kuolleet sekä 10.7 % oli isän tai äidin, toisinaan molempien hylkäämä. Lapsen oman sairauden tai vajavaisuuden tähden oli vain 10.6 % otettu huostaan. Vanhempain sairaus tai muuten vähentynyt työkyky, ansio-työ tai työnpuute oli 22.8 %:ssa tapauksista estänyt vanhempia hoitamasta itse lapsiaan, mutta 23.8 % kaikista lapsista ei saanut asianmukaista hoitoa kotonaan sen vuoksi, että vanhemmat olivat huolimattomia, juoppoja, irtolaisia, pahoinpitelivät lapsiaan tai olivat muuten vailla kasvatuskykyä. Kaupunki- ja kauppalakunnissa puutteelliset asunto-olot olivat huomattavana syynä lasten huostaanottamiseen; $\frac{1}{5}$ lapsista oli sen vuoksi pakko ottaa yhteiskunnan huostaan.

V:n 1960 uusien tapausten joukossa oli suhteellisesti katsoen paljon vähemmän kuin ennen sellaisia lapsia, joiden vanhemmat olivat kuolleet tai heidät hylänneet, vain 8.0 ja 7.1 % kaikkien

Av hela antalet värnlösa barn var 63.9 % legitima och 36.1 % illegitima. Bland de under år 1960 omhändertagna var motsvarande procenttal 74.7 och 25.3. Bland de skyddsuppfosttrade var de legitima jämförelsevis långt talrikare, d.v.s. 83.3 %, mot 16.7 % för de illegitima.

Antalet barn, vilkas föräldrar var frånskilda, har år 1959 uppgivits vara 1 289 eller 8.1 % av alla omhändertagna. Då de motsvarande talen år 1960 var 1 405 och 8.7 %, har antalet omhändertagna skilsmässobarn stigit med 9.0 %. Antalet bland de värnlösa var 1 218 och bland de i behov av skyddsuppfosttran 187. Motsvarande tal år 1959 var 1 160 och 129.

Orsaken till omhändertagandet. Enligt lagen om barnskyddet kan ett barn eller en ung person omhändertagas av socialnämnden på grund av omständigheter, som beror antingen på barnet självt eller föräldrarna. Barnet kan vara själsligt eller kroppsligt så sjukt eller andesvagt, vanartigt eller brottsligt, att det icke kan vårdas eller uppfostras i hemmet. Föräldrarna åter kan vara sjuka, värdslösa eller så i avsaknad av uppfostringsförmåga, att barnet ej kan lämnas i deras vård. Emedan orsakerna till omhändertagandet är helt andra för de värnlösa än för de skyddsuppfosttrade, framställes de särskilt.

Största delen av de värnlösa barnen har blivit omhändertagna efter att ha mist sin naturliga vårdare, antingen fadern eller modern eller båda. 22.0 % av barnen hörde till denna kategori. För 11.3 % var någondera eller båda föräldrarna döda och 10.7 % hade övergivits av fadern eller modern, stundom av båda. Endast 10.6 % hade omhändertagits på grund av egen sjukdom eller efterblivenhet. Föräldrarnas sjukdom, minskade arbetsduglighet, förvärvsarbete eller arbetslöshet hade i 22.8 % av fallen förhindrat föräldrarna att själva vårda sina barn, medan 23.8 % av samtliga barn icke erhöill tillbörlig skötsel därför, att föräldrarna var värdslösa, fyllerister, lösdrivare, misshandlade sina barn eller eljest saknade uppfostringsförmåga. I städerna och köpingarna var bristfälliga bostadsförhållanden ett ofta förekommande skäl till omhändertagandet; $\frac{1}{5}$ av barnen måste av denna orsak tagas om hand av samhället.

Bland de 1960 nytillkomna fallen var det relativa antalet sådana barn, vilkas föräldrar avlidit eller övergivit dem, mycket mindre än tidigare, endast 8.0 % och 7.1 %, då för samtliga

Turvattomien lasten huostaanottamisen syy — Orsaken till de värnlösa barnens omhändertagande

Huostaanottamisen syy Orsaken till omhändertagandet	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Koko maa Hela landet	1960 huos- taan- otetut om- hän- der- tagna	Kau- pungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Koko maa Hela landet	1960 huos- taan- otetut om- hän- der- tagna
Lapsen — Barnets					%			
sairaus — sjukdom	158	64	222	70	2.0	1.0	1.5	2.6
mielisairaus, vajaamielisyys — sinnes- sjukdom, psykiska efterblivenhet ...	599	582	1 181	159	7.5	8.9	8.1	5.8
muu sielullinen poikkeavuus — annan psykisk defekt	77	28	105	30	1.0	0.4	0.7	1.1
sokeus, kuurous — blindhet, dövhet ..	7	8	15	—	0.1	0.1	0.1	—
raajarikkoisuus — vanförhet	13	14	27	3	0.2	0.2	0.2	0.1
Isän, äidin tai molempien — Faderns, moderns eller bådas								
kuolema — död	610	1 036	1 646	217	7.6	15.9	11.3	8.0
sairaus, vähentynyt työkyky — sjuk- dom, minskade arbetsduglighet	1 575	1 207	2 782	798	19.8	18.5	19.2	29.2
ansiotyö — förvärsarbete	405	85	490	85	5.1	1.3	3.4	3.1
hoidon laiminlyönti — underlåtenhet av barnets vård	347	434	781	121	4.3	6.7	5.4	4.4
kasvatuskyvyn puute — brist på upp- fostringsförmåga	617	1 243	1 860	160	7.7	19.0	12.8	5.9
lapsen hylkääminen — barnets över- givande	603	956	1 559	194	7.6	14.6	10.7	7.1
elatusvelvollisuuden laiminlyönti — underlåtenhet av försörjningsplikt ..	207	178	385	65	2.6	2.7	2.7	2.4
työhaluttomuus, huolimattomuus — arbetsovillighet, vårdslöshet	155	86	241	32	1.9	1.3	1.7	1.2
juoppous — dryckenskap	297	105	402	82	3.7	1.6	2.8	3.0
irtolaisuus — lösdriveri	131	55	186	23	1.6	0.9	1.3	0.9
vapausrangaistus — frihetsstraff	133	116	249	53	1.7	1.8	1.7	1.9
lapsen pahoinpitely — misshandel av barnet	23	27	50	12	0.3	0.4	0.3	0.4
koulunkäynnin estäminen — förhin- drande av skolgång	2	7	9	1	0.0	0.1	0.1	0.0
työnpuute — arbetsbrist	23	1	24	5	0.3	0.0	0.2	0.2
asuntovaikeudet — bostadssvårigheter	1 586	86	1 672	444	19.9	1.3	11.5	16.3
avio- tai asumusero — äktenskaps- eller boskillnad	169	179	348	53	2.1	2.7	2.4	1.9
Muu syy — Annan orsak	236	39	275	122	3.0	0.6	1.9	4.5
Yhteensä — Summa	7 973	6 536	14 509	2 729	100.0	100.0	100.0	100.0

lasten vastaavien suhdelukujen ollessa 11.3 ja 10.7. Sensijaan kokonaista 29.2 % v. 1960 huostaanotetuista on vanhempien sairauden ja 16.3 % asunto-olojen vuoksi joutunut huollettavaksi, kun aikaisempina vuosina huostaanotettujen joukossa oli vain 16.8 ja 10.4 % vastaavanlaatuista tapauksia.

Lasten syntyperä näyttää suuresti vaikuttavan huollon syyn erilaisuuteen. Kun aviosyntyisistä turvattomista lapsista kokonaista 13.8 % oli joutunut yhteiskunnan huostaan vanhempain kuoleman takia, oli vain 7.0 % aviottomista lapsista saman syyn tähden huollettu. Sen sijaan 16.7 % aviottomista oli vanhempainsa hylkäämiä, kun taas vain 7.4 % aviosyntyisistä

barn motsvarande procenttal var 11.3 och 10.7. Däremot har hela 29.2 % av de år 1960 omhändertagna kommit under vård till följd av föräldrarnas sjukdom och 16.3 % till följd av bostadsförhållandena, medan bland de under tidigare år omhändertagna fanns blott 16.8 och 10.4 % av denna art.

Barnets börd synes i hög grad inverka på orsaken till vården. Medan hela 13.8 % av de legitima värnlösa barnen hade tagits omhand av samhället på grund av föräldrarnas död, vårdades endast 7.0 % av de illegitima barnen av samma orsak. Däremot var 16.7 % av de illegitima övergivna av föräldrarna, medan endast 7.4 % av de legitima var i samma ställning.

oli samassa asemassa. Asuntovaikeuksien vuoksi 17.4 % aviottomista lapsista on otettu huoltoon, aviosyntyisistä vain 8.2 %. Vielä on huomattava, että 7.3 %:ssa aviottomien lasten tapauksista äiti ansiotyönsä vuoksi oli estetty itse hoitamasta lastaan, kun vastaava suhdeluku aviosyntyisillä oli vain 1.2.

Suojelukasvatusta tarvitsevat lapset tai nuoret henkilöt on ilmoitettu huostaanotetuiksi melkein kauttaaltaan huonojen taipumustensa vuoksi. Vaikka seuraavassa taulukossa, jossa erilaatuiset syyt on tarkemmin eritelty, kullekin tapaukselle on määrätty vain yksi syy, on useissa tapauksissa ilmoitettu useampia seikkoja huostaanoton perusteeksi.

Suojelukasvatusta tarvitsevien huostaanottamisen syy — Orsaken till omhändertagandet av barn i behov av skyddsuppfostran

Huostaanottamisen syy Orsaken till omhändertagandet	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kom- muner	Koko maa Hela landet	1960 huos- taan- otetut om- händer- tagna	Kau- pungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kom- muner	Koko maa Hela landet	1960 huos- taan- otetut om- händer- tagna
Lapsen tai nuoren henkilön — Barnets eller den unga personens sielullinen poikkeavuus — psykiska defekt	23	32	55	3	1.9	6.8	3.3	0.7
sopimaton ansiotoimi — olämpliga för- värvsarbete	—	2	2	—	—	0.4	0.1	—
koulunkäynnin laiminlyönti — för- summande av skolgång	205	67	272	80	17.4	14.3	16.5	18.4
koulun järjestyksen rikkominen — störande av skolordning	42	51	93	12	3.6	10.9	5.7	2.8
rangaistava teko — straffbara handling kerjääminen — tiggeri	675	254	929	225	57.3	54.0	56.4	51.9
irtolaisuus — lösdriveri	3	2	5	1	0.3	0.4	0.3	0.2
tapaaminen juopuneena — anträffande berusad	169	57	226	80	14.3	12.1	13.7	18.4
Muu syy — Annan orsak	21	5	26	13	1.8	1.1	1.6	3.0
Yhteensä — Summa	40	—	40	20	3.4	—	2.4	4.6
	1 178	470	1 648	434	100.0	100.0	100.0	100.0

Runsaasti puolet, 56.4 %, kaikista lapsista tai nuorista henkilöistä on joutunut huostaanotetuksi tehtyään jonkun rangaistavan teon. Usein on samasta lapsesta ilmoitettu, että hän rangaistavan teon lisäksi on laiminlyönyt koulunkäyntinsä tai että hän käytöksellään on rikkonut koulun järjestystä vastaan. Jos nämä kolme syytä käsitellään yhtenä kokonaisuutena, on lähes $\frac{4}{5}$ kaikista suojelukasvatusta tarvitsevista joutunut huostaanotetuksi näiden seikkojen vuoksi. V. 1960 huostaanotetuista 73.1 %:lla oli jokin näistä syistä, kun aikaisemmin huostaanotettujen vastaava suhdeluku oli 80.5. Sen sijaan

Till följd av bostadsbrist har 17.4 % av de illegitima barnen blivit omhändertagna, av de legitima blott 8.2 %. Ännu bör observeras, att modern i 7.3 % av de fall, som gällde illegitima barn, på grund av yrkesarbete var förhindrad att själv sköta barnet, medan motsvarande procent bland de legitima var blott 1.2.

De skyddsuppfostrade barnen eller unga personerna har nästan undantagslöst uppgivits ha blivit omhändertagna till följd av vanartighet. Trots att i följande tabell för varje fall har angivits blott en orsak, har ofta flere omständigheter uppgivits som motiv för omhändertagandet.

Drygt hälften, 56.4 %, av samtliga barn och unga personer har omhändertagits efter att ha begått någon straffbar handling. Ofta har uppgivits, att samma barn ej endast begått en straffbar handling utan även försummat sin skolgång eller med sitt uppförande stört skolordningen. Om dessa tre orsaker behandlas som en helhet, finner man, att nära $\frac{4}{5}$ av samtliga skyddsuppfostrade omhändertagits på grund av dem. Av de under år 1960 omhändertagna hörde 73.1 % till denna grupp, medan procenttalet för de tidigare omhändertagna var 80.5. Däremot fanns bland fallen från 1960 18.4 %

v:n 1960 tapausten joukossa oli 18.4 % sellaisia, jotka irtolaisuuden vuoksi joutuivat huoltoon, aikaisempien vuosien tapauksista vain 12.0 %.

Huostaanottamisen syyt näyttävät tytöillä ja pojilla olleen jonkin verran erilaiset. Kun kokonaista 47.7 % tytöistä joutui huoltoon irtolaisuuden tähden, oli pojilla vastaava suhdeluku vain 3.0. Sen sijaan pojista 65.6 % otettiin huostaan rangaistavan teon vuoksi ja 25.0 % koulunkäynnin laiminlyömisen tai koulun järjestyksen rikkomisen tähden, tytöistä vastaavasti vain 26.9 ja 13.2 %.

Kasvattilapset. Lastensuojelulain mukaan kasvattilapsi on sellainen 16 vuotta nuorempi lapsi, jota muun kuin sosiaalilautakunnan toimipiteestä kasvatetaan yksityisessä lastenkodissa tai muun henkilön kuin vanhempainsa tai erityisesti määrätyn holhoojan luona. Lautakunnan huostaan otettua lasta ei näin ollen katsota kasvattilapseksi. Nämä lapset ovat sosiaalilautakunnan valvonnan alaisia ja niistä olisi pidettävä luetteloa. Tiedot, joita sosiaalilautakunnat vuosittain antavat kasvattilasten lukumäärästä, vaihtelevat eri kunnissa melko paljon vuodesta toiseen eikä niitä aina ole kaikista kunnista saatukaan. Seuraavassa esitetyt kasvattilasten lukumääriä osoittavat luvut eivät näin ollen ole aivan tarkkoja, joskin ne antavat summittaisen tiedon siitä, paljonko kasvattilapsia maassa on.

Vuosi—År	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Yhteensä Inalles	
	Kuntia Antal kommuner	Kasvattilapsia Antal fosterbarn	Kuntia Antal kommuner	Kasvattilapsia Antal fosterbarn	Kuntia Antal kommuner	Kasvattilapsia Antal fosterbarn
1950	49	1 105	377	5 980	426	7 085
1955	61	1 970	405	5 265	466	7 235
1956	61	2 007	405	5 199	466	7 206
1957	62	2 053	408	4 958	470	7 011
1958	62	2 011	414	4 819	476	6 830
1959	61	2 013	411	4 705	472	6 718
1960	63	1 986	417	4 618	480	6 604

Lastenkodit

Sosiaalihuollon piiritarkastajien välityksellä lastenkotien johtajat lähettävät sosiaaliministeriöön puolivuositain tietoja lastenkotien toiminnasta. Seuraava katsaus perustuu tietoihin, jotka on saatu v:n 1960 lopussa vallitsevasta tilanteesta.

V:n 1960 lopussa toimi maassa kaikkiaan 195 lastenkotia, joista 114 oli kuntien ja 81 yksityisten

sådana, som kom under vård till följd av lösdriveri, mot 12.0 % av fallen från tidigare år.

Orsakerna till omhändertagandet synes ha varit något olika för flickor och gossar. Medan hela 47.7 % av flickorna kom under vård till följd av lösdriveri, var motsvarande tal för gossarna endast 3.0. I stället omhändertogs 65.6 % av gossarna på grund av straffbar handling och 25.0 % till följd av försummad skolgång eller störande av skolordningen; för flickorna var motsvarande tal endast 26.9 och 13.2 %.

Fosterbarn. Enligt barnskyddslagen förstås med fosterbarn ett sådant barn under 16 år, som på åtgärd av annan än socialnämnden uppföstras i enskilt barnhem eller hos annan person än föräldrarna eller hos särskilt förordnad förmyndare. Ett barn, som socialnämnden omhändertagit, anses alltså icke vara ett fosterbarn. Dessa barn står under socialnämndens övervakning och bör en förteckning föras över dem. De uppgifter, som socialnämnderna årligen avger över antalet fosterbarn, varierar i olika kommuner från år till år rätt så mycket och dessutom har dessa uppgifter inte alltid erhållits från alla kommuner. Följande siffror, som belyser antalet fosterbarn, är därför inte alldeles exakta, men de ger dock en ungefärlig uppgift däröver, huru mycket fosterbarn finns i landet.

Barnhemmen

Genom förmedling av distriktsinspektörerna för socialvården insänder barnhemsföreståndarna till socialministeriet halvårsrapporter om barnhemmens verksamhet. Följande översikt grundar sig på uppgifter över läget i slutet av år 1960.

Vid utgången av år 1960 verkade i landet sammanlagt 195 barnhem, av vilka 114 ägdes av

yhtymien omistamia. Edellisistä 65 oli kaupunki- ja kauppalakuntien sekä 49 maalaiskuntien omistamia. Yksityisistä lastenkodeista 47 sijaitti väestökeskuksissa ja 34 maaseudulla.

Allaolevassa yhdistelmässä esitetään lastenkotien vahvistettu paikkaluku ja niissä hoidettava olleiden lasten luku.

Kunnalliset lastenkodit — Kommunala barnhem	114	3 004	2 694	26	24
Yksityiset lastenkodit — Privata barnhem	81	1 944	1 655	24	20
Yhteensä — Summa	195	4 948	4 349	25	22

V:n 1960 aikana 8 lastenkotia on lopettanut toimintansa ja 5 uutta on perustettu. V:een 1959 verrattuna paikkaluku on vähentynyt kaikkiaan 15:llä ja hoidettavien lasten luku 18:lla.

Kaikista lastenkodeista 70 % sijaitti maan eteläosissa, Uudenmaan, Turun ja Porin, Hämeen ja Kymen lääneissä, ja niissä hoidettiin 71 % kaikista lastenkotihoitoa nauttivista lapsista, vaikka 16 vuotta nuorempien lasten kokonaistilustusta, sellaisena kuin se ilmenee lapsiläsnäytelästä, tuli mainittujen läänien osalle vain 50 %.

Useimmat, 107 eli 55 % kaikista lastenkodeista, olivat tavallisia lastenkoteja, joissa hoidettiin kaikenikäisiä lapsia. Lisäksi 36 eli 18 % oli sellaisia, joihin pikkulapsia varten oli perustettu oma erillinen osasto. Näissä tavallisissa lastenkodeissa oli yhteensä 3 471 paikkaa ja niissä hoidettiin 3 094 lasta. Pikkulastenkoteja oli 13, niissä 413 paikkaa ja 336 lasta. Vastaanottokoteja oli 3, joissa oli 59 paikkaa ja 43 lasta. Lisäksi oli yksi vastaanotto- ja pikkulastenkoti, jossa oli 202 paikkaa ja lapsia 174. Äiti- ja lapsikoteja oli 13, paikkoja niissä yhteensä 245, mutta lapsia hoidettavana vain 141 ja äitejä 161. Erityislastenkoteja, kuten nuorisokoteja, vajaanikäisten lasten koteja yms., oli kaikkiaan 22 eli 3 enemmän kuin v. 1959; paikkoja niissä oli 558 ja lapsia 561.

Kaikista lastenkotien lapsista 94 % oli sosiaalilautakuntien sijoittamia. Kunnallisissa lastenkodeissa oli vain 43 yksityisten sijoittamaa lasta ja yksityisissä lastenkodeissa vastaava luku oli 219. Hoidettavista lapsista 2 788 eli 64 % oli aviosyntyisiä ja 1 561 eli 36 % avioliiton ulkopuolella syntyneitä. 134 lasta eli 3 % oli täys-

kommuner och 81 av privata sammanslutningar. Av de förra innehades 65 av stads- eller köpingskommuner och 49 av landskommuner. Av de privata barnhemmen var 47 belägna i tätorter och 34 på landsorten.

I nedanstående sammanställning redovisas barnhemmens fastställda platsantal och antalet i dem vårdade barn.

Lastenkotien luku Antal barnhem	Vahvistettu paikkaluku Fastställt platsantal	Lasten luku Antal barn	Lastenkotia kohti Per barnhem	
			Paikkoja Platser	Lapsia Barn
114	3 004	2 694	26	24
81	1 944	1 655	24	20
195	4 948	4 349	25	22

Under år 1960 har 8 barnhem upphört med sin verksamhet och 5 nya har grundats. I jämförelse med år 1959 har totalantalet platser minskat med 15 och antalet vårdade barn med 18.

Av samtliga barnhem fanns 70 % i landets södra delar, dvs. i Nylands, Åbo och Björneborgs, Tavastehus och Kymmene län, och i dessa vårdades 71 % av alla barn som erhållit barnhemsvård, trots att på nämnda läns del enligt barnbidragsstatistiken föll endast 50 % av totalantalet barn under 16 år.

De flesta barnhemmen, 107 eller 55 % av samtliga, var vanliga barnhem för barn i alla åldrar. Dessutom var 36 eller 18 % sådana, i vilka en skild avdelning för spädbarn hade inrättats. I dessa vanliga barnhem fanns sammanlagt 3 471 platser, och i dem vårdades 3 094 barn. Spädbarnshemmens antal var 13 med 413 platser och 336 barn. Det fanns 3 upptagningshem, med 59 platser och 43 barn. Dessutom fanns ett upptagnings- och spädbarnshem med 202 platser och 174 barn. Antalet mödra- och barnhem var 13 med sammanlagt 245 platser, men endast 141 barn och 161 mödrar under vård. Specialbarnhem, såsom ungdomshem, barnhem för sinnesslöa o. a. dyl., fanns till ett antal av sammanlagt 22 eller 3 flera än 1959; platsantalet var 558 och antalet barn 561.

Av samtliga barnhemsbarn hade 94 % placerats av socialnämnderna. I de kommunala barnhemmen fanns endast 43 på enskildas omsorg placerade barn, och i enskilda barnhem var motsvarande antal 219. Av de vårdade barnen var 2 788 eller 64 % födda inom äktenskapet och 1 561 eller 36 % utom äktenskapet. 134 barn

orpoja ja 627:llä eli 14 %:lla jompikumpi vanhemmista oli kuollut. 793 lapsella vanhemmat olivat avio- tai asumuserossa. Melko monilla, 33 %:lla lapsista, oli samassa lastenkodissa joko sisar tai veli, toisilla useampiakin.

Huomattava osa lapsista, 52 %, oli kouluikässä, 7—15-vuotiaita; 16 vuotta täyttäneitä oli vain 5 %. Aivan pieniä, 2 vuotta nuorempia oli 19 % kaikista ja 2—6-vuotiaita 24 %. Niistä 2 490 lapsesta, jotka olivat täyttäneet 7 vuotta, 1 885 kävi kansakoulua, 122 ammattikoulua, 104 oppikoulua ja samoin 104 oli muussa opissa. Kaikista lastenkotien hoidokeista 478 eli 11 % oli lastenkotien johtajien ilmoituksen mukaan henkisesti jälkeenjääneitä ja 421 eli 10 % yökastelijoita.

Lastenkotien hoitohenkilökunta käsitti v:n 1960 lopussa yhteensä 896 henkilöä, joista 207 oli johtajattaria ja apulaisjohtajattaria, 546 lastenhoitajia ja 143 lastenhoitajanapulaisia. Kutakin lastenkotia kohti oli keskimäärin 4.6 hoitohenkilöä. Kun lapsia oli kaikkiaan 4 349, tuli kutakin hoitohenkilöä kohti keskimäärin 4.9 lasta. Tavallisissa lastenkodeissa oli hoitohenkilöitä keskimäärin lastenkotia kohti 3.2, pientenlastenosastolla varustetuissa 6.3 ja pikkulastenkodeissa 8.4. Kutakin hoitohenkilöä kohti tuli vastaavissa laitoksissa keskimäärin 6.0, 4.6 ja 3.1 lasta.

Paitsi edellä mainittua hoitohenkilökuntaa oli muutamissa lastenkodeissa vielä lisäksi ohjaajia, opettajia yms., yhteensä 34 henkilöä, sekä harjoittelijoita ja oppilaita yhteensä 512 henkilöä. Taloushenkilökuntaa oli kaikkiaan 666 eli lastenkotia kohti keskimäärin 3.4.

Hoitohenkilökunnan pätevyys selville saamiseksi on kysytty, ovatko asianomaiset suorittaneet kasvattajaopisto- tai sosiaalihuoltajatutkinnon tai lastenhoitaja-, sairaanhoitaja- tai terveystisarkurssin. Vastaukset selviävät seuraavasta yhdistelmästä.

Kurssi tai tutkinto — Kurs eller examen

Kasvattajaopistotutkinto — Uppfostrarinstituts-examen	113	66	—	179
Lastenhoitajakurssi — Barnavårdskurs	29	394	8	431
Sosiaalihuoltajatutkinto — Socialvårdarexamen	11	4	—	15
Sairaanhoitajakurssi — Sjuksköterskekurs	16	18	—	34
Terveystisarkurssi — Hälsosystemkurs	7	3	1	11
Ei mitään näistä — Ingen av ovannämnda ...	31	61	134	226
Yhteensä — Summa	207	546	143	896

eller 3 % hade förlorat bägge och 627 eller 14 % någondera av föräldrarna. Föräldrarna till 793 barn var i äktenskaps- eller boskillnad. Ganska många barn, 33 % av samtliga, hade i samma barnhem en syster eller bror, somliga t.o.m. flera.

En betydande del, 52 %, av barnen var i skolåldern, dvs. 7—15 år; blott 5 % var 16 år fyllda. Småbarnen under 2 år omfattade 19 % av samtliga och 2—6-åringarna 24 %. Av de 2 490 barn, som hade fyllt 7 år, gick 1 885 i folkskola, 122 i yrkesskola och 104 i lärdomsskola, medan 104 åtnjöt annan undervisning. Av samtliga på barnhem vårdade var enligt föreståndarnas uppgift 478 eller 11 % intellektuellt efterblivna och 421 eller 10 % sängvätare.

Barnhemmens vårdpersonal omfattade vid utgången av år 1960 sammanlagt 896 personer, av vilka 207 var föreståndarinnor och biträdande föreståndarinnor, 546 barnsköterskor och 143 biträdande barnsköterskor. Per varje barnhem fanns i genomsnitt vårdpersonal till ett antal av 4.6. Emedan totalantalet barn uppgick till 4 349, kom på varje vårdare i genomsnitt 4.9 barn. I de vanliga barnhemmen var antalet till vårdpersonalen hörande per barnhem 3.2, i hem med spädbarns-avdelning 6.3 och i spädbarnshemmen 8.4. Antalet barn per vårdare var i respektive inrättningar i genomsnitt 6.0, 4.6 och 3.1 barn.

Förutom ovannämnd vårdpersonal fanns i somliga barnhem dessutom instruktörer, lärare m. fl., sammanlagt 34 personer, samt praktikanter och elever till ett antal av 512 personer. Hushållspersonalens totalantal var 666, dvs. i genomsnitt 3.4 personer per barnhem.

För klarläggande av vårdpersonalens kompetens efterfrågades, huruvida vederbörande avlagt uppfostrarinstituts- eller socialvårdarexamen eller genomgått barnavårds-, sjuksköterske- eller hälsosystemkurs. Svaren framgår ur följande sammanställning.

Johtajat ja apulaisjohtajat Föreståndare och bitr. föreståndare	Lastenhoitajat Barnsköterskor	Hoitajan apulaiset Bitr. barnsköterskor	Yhteensä Summa
--	----------------------------------	--	-------------------

Kasvattajaopistotutkinto — Uppfostrarinstituts-examen	113	66	—	179
Lastenhoitajakurssi — Barnavårdskurs	29	394	8	431
Sosiaalihuoltajatutkinto — Socialvårdarexamen	11	4	—	15
Sairaanhoitajakurssi — Sjuksköterskekurs	16	18	—	34
Terveystisarkurssi — Hälsosystemkurs	7	3	1	11
Ei mitään näistä — Ingen av ovannämnda ...	31	61	134	226
Yhteensä — Summa	207	546	143	896

Lastenkotien hoitohenkilöistä oli näin ollen 20.0 % suorittanut kasvattajaopistotutkinnon, 48.1 % lastenhoitajakurssin ja 1.7 % sosiaalihoitajatutkinnon. Yhteensä oli näitä varsinaisia ammattialan kursseja tai tutkintoja suorittaneita 69.8 % kaikista. Edellä lueteltujen kurssien lisäksi 9 johtajatarta ja apulaisjohtajatarta oli suorittanut kansakoulunopettajan tutkinnon, 3 johtajatarta ja 2 lastenhoitajaa nuoriso-ohjaajan tutkinnon tai kurssin, 2 johtajatarta lastentarhaseminaarin tutkinnon sekä 1 johtajatar ja 3 lastenhoitajaa vajaamielishoitajan kurssin. 2 lastenhoitajaa oli suorittanut askarteluopiston kurssin ja 1 johtajatar lastenkodinjohtajatar kurssin. Jos kaikki nämä sekä yhdistelmässä mainitut tutkinnot ja kurssit otetaan huomioon, oli lastenkotien hoitohenkilöistä 693 eli 77.3 % suorittanut jonkin omaan alaansa sopivan kurssin tai tutkinnon. Suurin osa niistä, joilla pohjakoulutuksen lisäksi ei ollut mitään erityiskoulutusta, oli hoitajanapulaisia.

Koulukodit

V:n 1960 aikana oli toiminnassa kaikkiaan 17 koulukotia. Valtio omisti seuraavat 11 koulukotia: Kotiniemi Vilppulassa, Vuorela Vihdissä, Sippola Sippolassa, Pernasaari Laukaassa, Kylliälä Limingalla, Käyrä Aurassa, Koivikko Mikkelin mlk:ssa, Östensö Pietarsaaren mlk:ssa, Yläneen tyttökoti Yläneellä, Harvialan nuoriso-siirtola Vanajassa ja Järvilinnan vastaanottokoti Laukaalla. Turun kaupungin Kulhon poikakoti sijaitsi Kaks Kerrassa ja Porin kaupungin Koskenkylän poikakoti Kokemäellä. Yksityisten yhtymäin omistuksessa oli 4 nim. Lausteen poikakoti Turussa, Pohjolan poikakoti Muhoksessa, Suvilinnan tyttökoti Kaks Kerrassa ja Tampereen kaupunginlähetyksen Hämeenpuiston poikakoti Tampereella. Viimeksi mainittu aloitti toimintansa koulukotina 1. 6. 1960. Helsingin kaupungin omistama Ryttylän koulukoti lopetti toimintansa koulukotina v. 1959, joten mainitun vuoden lopussa ilmoitetut 46 poikaa eivät enää esiinny v:n 1960 tilastossa. Suvilinnan tyttökodin aikaisempien vuosien tilastonumeroihin eivät ole sisältyneet laitoksen ulkopuolella koevapaudessa olleet oppilaat. V:n 1960 alusta ne on laskettu mukaan, joten kirjoissa olevien luku on vastavasti suurempi kuin v:n 1959 lopussa.

Valtion koulukodeissa oli 642 paikkaa, kunnallisissa 76 ja yksityisissä 315 eli yhteensä 1 033

Av barnhemmens vårdpersonal hade sålunda 20.0 % avlagt uppfostrarinstituteexamen, 48,1 % barnavårdskurs och 1,7 % socialvårdarexamen. Sammanlagt 69.8 % av samtliga hade avlagt dessa egentliga yrkeskurser. Utöver ovan uppräknade kurser hade 9 föreståndarinnor och biträdande föreståndarinnor avlagt folkskollärarinneexamen, 3 föreståndarinnor och 2 barnsköterskor ungdomsledarexamen eller kurs, 2 föreståndarinnor examen vid barnträdgårdsseminarium samt 1 föreståndarinna och 3 barnsköterskor kurs i vård av psykiskt efterblivna. 2 barnsköterskor hade genomgått kurs vid Askarteluopisto och 1 föreståndarinna barnhemsföreståndarinnekurs. Om alla dessa kurser samt de i sammanställningen nämnda examina och kurser tas i betraktande, hade av barnhemmens vårdpersonal 693 eller 77.3 % avlagt någon kurs eller examen inom sitt område. Största delen av dem, vilka utöver grundskolning inte hade någon specialutbildning, var biträdande sköterskor.

Skolhemmen

Under år 1960 var i verksamhet inalles 17 skolhem. Följande 11 skolhem ägdes av staten: Kotiniemi i Vilppula, Vuorela i Vihtis, Sippola i Sippola kommun, Pernasaari i Laukaa, Kylliälä i Liminka, Käyrä i Aura, Koivikko i S:t Michels lk, Östensö i Pedersöre, Yläne flickhem i Yläne, Harviala ungdomskoloni i Vanaja och Järvilinna mottagningshem i Laukaa. Kulho gosshem i Kaks kerta ägdes av Åbo stad och Koskenkylä gosshem i Kokemäki av Björneborgs stad. Av privata sammanslutningar ägdes följande 4: Laustee gosshem i Åbo, Pohjola gosshem i Muhos, Suvilinna flickhem i Kaks kerta och Tammerfors stadsmissions Hämeenpuisto gosshem i Tammerfors. Det sistnämnda började sin verksamhet som skolhem 1. 6. 1960. Helsingfors stads gosshem i Ryttylä slutade sin verksamhet som skolhem år 1959. De i slutet av nämnda år uppgivna 46 gossarna ingår därför ej mera i statistiken för år 1960. I de tidigare årens statistik rörande Suvilinna flickhem har ej ingått de elever, som varit villkorligt frigivna utanför anstalten. Från början av år 1960 har de medräknats, vadan antalet inskrivna är i motsvarande grad större än i slutet av år 1959.

I statens skolhem var platsantalet 642, i de kommunala 76 och i de privata 315 eller inalles

paikkaa. Vuoden alussa oli kirjoissa 1 331 oppilasta, mutta laitoksissa läsnä vain 58.2 %. Kirjoissa olevista 313 eli 23.5 % oli tyttöjä ja läsnäolevista 140 eli 18.1 %. Oppilaiden vaihtuminen vuoden kuluessa selviää seuraavasta taulukosta.

1 033 platser. I början av året var totalantalet inskrivna elever 1 331, men närvarande i anstalterna endast 58.2 %. Av totalantalet elever var 313 eller 23.5 % flickor och av antalet närvarande 140 eller 18.1 %. Antalet elever växlade under året på följande sätt.

Oppilaiden vaihtuminen v:n 1960 kuluessa — Elevernas omsättning under år 1960

Koulukodit — Skolhemmen	Vuoden alussa kirjoissa Inskrivna vid årets början	Vuoden kuluessa uusia oppilaita — Nya elever under året		Vuoden kuluessa laitoksesta poistettu — Utskrivna under året			Vuoden lopussa — Vid årets slut	
		muista valtion koulu-kodeista från statens andra skolhem	muualta annorstädes ifrån	lopullisesti päästetty definitivt utskrivna	siirretty toiseen laitokseen till annan anstalt överflyttade	muutoin poistettu kirjoista annars utskrivna	laitoksessa läsnä — i anstalten	muualla annorstädes
Valtion — Statens								
Kotiniemi	115	35	7	16	—	2	54	85
Vuorela	118	—	39	25	6	1	49	76
Sippola	105	12	5	32	4	6	50	30
Pernasaari	79	19	—	21	6	3	42	26
Kylliälä	65	18	1	16	—	—	51	17
Käyrä	96	14	6	8	—	17	51	40
Koivikko	65	2	3	2	1	2	49	16
Östensö	50	—	11	10	2	—	29	20
Yläne	126	3	40	—	4	56	55	54
Harviala	23	12	2	11	—	—	18	8
Järvinlinna	49	—	122	5	120	1	33	12
Kunnalliset — De kommunala								
Kulho	54	—	11	—	—	5	22	38
Koskenkylä	48	—	16	18	2	—	44	—
Yksityiset — Privata								
Lauste	84	—	21	27	2	—	74	2
Pohjola	185	2	44	18	2	1	129	81
Suvinlinna	69	—	25	16	1	—	44	33
Hämeenpuisto	—	—	31	2	1	—	27	1
Yhteensä — Summa	1 331	117	384	227	151	94	821	539

¹⁾ Korjattu luku - Rättad siffr

Kaikki vuoden kuluessa tulleet oppilaat ovat sosiaalilautakuntien huostaanottamia ja niiden esityksestä otettu laitoksiin. Niistä 227:stä, jotka lopullisesti päästettiin laitoksesta, 28.6 % palasi kotiin, 15.9 % meni koti- tai maataloustöihin, 11.5 % ammattioppiin ja 41.4 % muihin toimiin.

Vuoden lopussa kirjoissa olevista 1 360 oppilaasta 821 eli 60.4 % oli laitoksessa läsnä. Muualla olleista mainittakoon, että 3 oli asevelvollisuuttaan suorittamassa, 2 ammattikoulussa ja 1 sairaalassa. Vankilassa oli 20, eristyslaitoksessa 16 ja 13 karkuteillä. Suurin osa, 316, oli yksityistoimissa ja 168 yksityisissä kasvatuskodeissa.

Alla av de nya eleverna var omhändertagna av socialnämnderna och hade på deras förslag intagits i anstalterna. Av de 227 elever, som definitivt utskrevs från skolorna, återvände 28.6 % till sitt hem, 15.9 % övergick till hem- eller jordbruksarbete, 11.5 % till yrkeslära och 41.4 % till annan sysselsättning.

Av de vid årets slut inskrivna 1 360 eleverna var 821 eller 60.4 % närvarande. Om de som vistades annorstädes, må nämnas, att 3 avtjänade sin värnplikt, 2 var i yrkesskola och 1 på sjukhus. 20 vistades i fängelse och 16 i isoleringsanstalt, medan 13 befann sig på rymmarsträt. Största delen, 316, hade privat anställning och 168 var placerade i enskilda uppfostringshem.

Vuoden kuluessa on oppilaita ollut Järvilinnan vastaanottokodissa kaikkiaan 171, muissa valtion koulukodeissa 1 071, kunnallisissa 129 ja yksityisissä koulukodeissa 461. Seuraavissa oppilaiden syntyperää, vanhempia ja kotipaikkaa koskevissa yhdistelmissä on Järvilinnan vastaanottolaitoksen oppilaat jätetty huomioon ottamatta, koska suurin osa heistä on vuoden kuluessa siirretty toiseen koulukotiin ja näin ollen sisältyvät jo muita koulukoteja koskeviin numerotietoihin.

Vuoden aikana koulukodeissa olleista 1 661 oppilaasta 78.8 % oli aviosyntyisiä ja 21.2 % oli syntynyt avioliiton ulkopuolella. Avioliitossa syntyneistä 1 309 oppilaasta 18.1 %:lla oli isä ja 8.9 %:lla äiti kuollut sekä 5.5 %:lla molemmat vanhemmat kuolleet. Seuraavasta selviää tarkemmin, monellako oli äiti- tai isäpuoli ja monenko vanhemmat olivat erossa.

Under året har följande antal elever vistats i de olika anstalterna: i Järvilinna upptagningshem 171, i statens övriga skolhem 1 071, i de kommunala skolhemmen 129 och i de privata 461. I följande sammanställningar, som berör elevernas börd, föräldrar och hemort, har eleverna på Järvilinna upptagningshem icke tagits med i beräkningarna därför, att största delen av dem under årets lopp överflyttats till annat skolhem, varför de redan ingår i siffrorna beträffande de övriga skolhemmen.

Av skolhemmens 1 661 elever under året var 78.8 % födda inom äktenskapet och 21.2 % utom äktenskapet. 18.1 % av de inom äktenskapet födda 1 309 eleverna hade genom dödsfall förlorat sin far och 8.9 % sin mor samt 5.5 % båda föräldrarna. Följande sammanställning utvisar, huru många som hade styvfar eller styvmor och huru många, vars föräldrar var fränskilda.

Oppilaiden syntyperä — Elevernas börd

	Valtion koulukodit Statens skolhem	Kuntien koulukodit Kommunala skolhem	Yksityiset koulukodit Privata skolhem	Yhteensä Summa
<i>Aviosyntyiset — Inom äktenskap födda</i>				
Vanhemmat elävät — Föräldrarna lever				
yhdessä — tillsammans	446	38	139	623
avioerossa — fränskilda				
lapsi äidin huostassa — barnet hos modern	116	17	69	202
lapsi isän huostassa — barnet hos fadern	35	3	16	54
lapsi muualla — barnet annorstädes	4	—	—	4
Isä kuollut — Fadern död				
on isäpuoli — har styvfar	50	9	22	81
ei isäpuolta — inte styvfar	90	17	49	156
Äiti kuollut — Modern död				
on äitipuoli — har styvmor	42	7	15	64
ei äitipuolta — inte styvmor	31	7	15	53
Vanhemmat kuolleet — Föräldrarna döda				
on isä- tai äitipuoli — har styvmor eller styvfar ...	24	1	7	32
ei ole kumpaakaan — har ingendera	30	—	10	40
Yhteensä aviosyntyisiä — Inalles födda inom äktenskap	868	99	342	1 309
<i>Avioliiton ulkopuolella syntyneet — Födda utom äktenskap</i>				
Äiti elossa — Modern lever				
Isä huolehtii lapsesta — Fadern försörjer barnet ...	40	10	18	68
Isä ei huolehdi — Fadern försörjer inte barnet	128	12	81	221
Äiti kuollut — Modern död				
Isä huolehtii lapsesta — Fadern försörjer barnet ...	7	—	4	11
Isä ei huolehdi — Fadern försörjer inte barnet	28	8	16	52
Yhteensä aviottomia — Inalles oäkta	203	30	119	352
Kaikkiaan — Inalles	1 071	129	461	1 661

Kaikista koulukotien oppilaista 260 eli 15.7 % oli avioerolapsia ja 177:llä eli 10.7 %:lla oli isä- tai äitipuoli.

Av alla skolhemmens elever var 260 eller 15.7 % sådana, vilkas föräldrar var fränskilda och 177 eller 10.7 % hade antingen styvfar eller styvmor.

Mitä oppilaiden kotipaikkaan tulee, 58.3 % oli kotoisin kaupungeista, 14.0 % muilta tiheästi asutuilta paikkakunnilta ja 27.7 % maaseudulta. 13.0 %:lla oli kotipaikka Helsingissä, 13.8 %:lla Turussa tai Tampereella sekä 31.5 %:lla muissa kaupungeissa.

Ennen laitokseen tuloaan oli 16.9 % oppilaista suorittanut kansakoulukurssin tai sitä vastaavan oppimäärän. 30.0 % oli keskeyttänyt koulunkäyntinsä ja 0.5 % oli kokonaan koulua käymättömiä. Runsaasti puolet eli 52.6 % oli laitokseen tulemiseensa saakka käynyt säännöllisesti koulua.

Kuten edellä on mainittu, oli v:n 1960 lopussa koulukodeissa kaikkiaan 1 360 kirjoissa olevaa oppilasta. Näistä oli oppivelvollisuusikässä 43.0 %. Eri koulukotiryhmissä oppilaiden ikä vaihteli seuraavasti.

	Ikä, vuotta — Alder, år					Yhteensä Summa
	9—12	13—15	16—17	18—19	20—	
Koulukodit — Skolhemmen						
Valtion — Statens	61	271	326	178	29	865
Kunnalliset — Kommunala	11	44	28	14	7	104
Yksityiset — Privata	43	155	107	55	31	391
Yhteensä — Summa	115	470	461	247	67	1 360
						%
Valtion — Statens	7.0	31.3	37.7	20.6	3.4	100.0
Kunnalliset — Kommunala	10.6	42.3	26.9	13.5	6.7	100.0
Yksityiset — Privata	11.0	39.6	27.4	14.1	7.9	100.0
Yhteensä — Summa	8.4	34.6	33.9	18.2	4.9	100.0

V:n 1960 aikana laitoksiin tulleista suurinosa, 58.7 %, oli 13—15-vuotiaita ja 23.3 % 16—17-vuotiaita. 16.8 % oli iältään 9—12 vuotta. Vanhempia, 18—19-vuotiaita, otettiin vain 6 eli 1.2 %.

Aviottomien lasten valvonta

Lastenvalvojan toimesta annetun asetuksen mukaan lastenvalvojat ovat velvollisia antamaan vuosittain sosiaalilautakunnalle kertomuksen toiminnastaan. Näiden kertomusten pohjalla sosiaalihuollon piiritarkastajat ovat kukin alueelleen laatineet yhteenvetoja. V:sta 1954 lähtien lastenvalvojat ovat lähettäneet kertomuksen toiminnastaan myös sosiaaliselle tutkimustoimistolle, joka niiden nojalla on vuosittain laatinut koko maata koskevan selonteon lastenvalvojien toiminnasta.

Vad elevernas hemort beträffar, var 58.3 % hemma i städer, 14.0 % i övriga tätorter och 27.7 % i landsorten. 13.0 % hade som hemstad Helsingfors, 13.8 % Åbo eller Tammerfors samt 31.5 % övriga städer.

Av eleverna hade 16.9 % före intagandet i anstalten genomgått folkskolekurs eller motsvarande lärokurs. 30.0 % hade avbrutit sin skolgång och 0.5 % hade inte alls besökt skola. Drygt hälften eller 52.6 % hade regelbundet besökt skola ända tills de intagits i anstalten.

Såsom redan tidigare nämnts var antalet inskrivna elever i skolhemmen vid slutet av år 1960 1 360. 43.0 % av dem var i läroplikts-åldern. I olika skolhemsgrupper varierade elevernas ålder som följer.

Största delen, 58.7 %, av dem som under år 1960 intogs i anstalterna, var i åldern 13—15 år och 23.3 % i åldern 16—17 år. 16.8 % var 9—12-åringar. Av sådana som var äldre, i åldern 18—19 år, intogs endast 6 eller 1.2 %.

Tillsynen över barn födda utom äktenskap

Enligt förordningen angående barnatillsyningsmän är dessa skyldiga att årligen till socialnämnden avge berättelse över sin verksamhet. På grundvalen av dessa berättelser har distriktsinspektörerna för socialvården envar i sitt distrikt uppgjort sammandrag. Fr.o.m. år 1954 har tillsyningsmännen insänt sina berättelser även till byrån för social forskning, som på grund av dessa årligen utarbetat en redogörelse över barnatillsyningsmännens verksamhet i hela landet.

Lastenvalvojen luetteloissa oli vv. 1954—1960 kunkin vuoden lopussa seuraava määrä avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia.

	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar	Maalaiskunnat Lands- kommuner	Koko maa Hela landet
1954	12 737	25 919	38 656
1955	13 063	25 513	38 576
1956	13 472	24 836	38 308
1957	14 038	24 125	38 163
1958	14 314	23 685	37 999
1959	14 591	23 567	38 158
1960	14 755	23 372	38 127

V:n 1960 aikana oli lastenvalvojen luetteloissa kaikkiaan 43 154 avioliiton ulkopuolella syntyneitä lasta eli 253 enemmän kuin v. 1959. Vuoden alussa niitä oli 38 158 ja vuoden kuluessa otettiin luetteluihin 4 996 uutta tapausta. Luetteloista poistettiin 5 027, joten v:n 1960 lopussa niissä oli 38 127 lasta. Uudet tapaukset olivat joko vuoden kuluessa syntyneitä tai toisen kunnan lastenvalvojan alueelta muuttaneita lapsia. Virallisen syntyvyystilaston mukaan syntyi koko maassa v. 1960 avioliiton ulkopuolella 3 319 lasta ja 2 372 muutti toisesta kunnasta toiseen. Näistä lapsista yhteensä 4 681 eli 82.3 % otettiin lastenvalvojen luetteloon. Lisäksi otettiin luetteluihin 315 sellaista tapausta, joista lastenvalvojilla ei aikaisemmin ollut tietoa. Luetteloista poistettujen luvusta 47.2 % oli sellaisia tapauksia, joissa lapset olivat siirtyneet toisesta kunnasta toiseen, joten vain 2 655 lasta koko maassa oli lopullisesti poistettu luetteloista ja 2 624 oli ensi kerran otettu luetteluihin. Pääsääntöönä syynä luetteloista poistamiseen oli se seikka, että lapsi oli täyttänyt 17 vuotta. Vanhempien avioliittoon meno samoin kuin lapsen ottaminen ottolapseksi oli myös varsin monessa tapauksessa syynä lapsen luetteloista poistamiseen.

Kaikista v:n 1960 lopussa luetteloissa olevista tapauksista suurin osa, 27 782 eli 72.9 %, oli sellaisia, joissa lasten elatusapu oli tavalla tai toisella selvitetty, joten 10 345 lapsen eli 27.1 %:n elatusapu oli vielä selvittämättä. Edellisenä vuonna oli selvitettyjä tapauksia 72.0 % sekä selvittämättömiä 28.0 %. Selvitettyjä tapauksia oli kaupungeissa ja kauppalloissa 74.5 % sekä maalaiskunnissa 71.8 %. Eniten selvittämättömiä tapauksia oli Oulun, Pohjois-Karjalan ja Lapin lääneissä, 31.1, 31.0 ja 30.1 %, Mikkelin ja Kuopion lääneissä niitä oli 29.8 ja 29.4 %, Uuden-

I barnatillsyningsmännens förteckningar var antalet barn utom äktenskap under åren 1954—1960 vid årets slut följande.

Under år 1960 var antalet barn utom äktenskap upptagna i barnatillsyningsmännens förteckningar 43 154 eller 253 större än år 1959. Vid årets början var antalet 38 158 och under årets lopp inregistrerades 4 996 nya fall. Ur förteckningarna avfördes under året 5 027 barn, varför antalet i slutet av år 1960 var 38 127. De nya fallen var antingen barn, som blivit födda under årets lopp eller barn som flyttat från annan barnatillsyningsmans område. Enligt den officiella födelsestatistiken föddes i hela landet år 1960 3 319 barn utom äktenskap och 2 372 flyttades från en kommun till en annan. Av dessa barn infördes inalles 4 681 eller 82.3 % i barnatillsyningsmännens register. Dessutom inregistrerades 315 sådana fall, om vilka barnatillsyningsmännen inte tidigare haft vetskap. Av de ur registret avförda var 47.2 % sådana fall, i vilka barnen hade flyttat från en kommun till en annan, varför blott 2 655 barn i hela landet hade slutligt avförts och 2 624 för första gången upptagits i registren. Den huvudsakliga orsaken till avförandet ur registren var, att barnet hade fyllt 17 år. I rätt många fall var även föräldrarnas giftermål liksom även, att barnet tagits till fosterbarn, anledningen till att barnet avförts.

Av alla de fall, som i slutet av år 1960 var upptagna i förteckningarna, var största delen, 27 782 eller 72.9 %, sådana, i vilka barnens underhållsbidrag var reglerade på ett eller annat sätt, och för 10 345 barn eller 27.1 % var underhållsbidraget ännu oreglerat. Föregående år var antalet reglerade fall 72.0 % och antalet oreglerade 28.0 %. Antalet reglerade fall var i städerna och köpingarna 74.5 % samt i landskommunerna 71.8 %. Mest fanns det oreglerade fall i Uleåborgs, Norra Karelen och Lapplands län, 31.1, 31.0 och 30.1 %, i S:t Michels och

maan ja Keski-Suomen lääneissä 28.7 % sekä Vaasan ja Hämeen lääneissä 25.2 ja 25.9 %. Vähemmän selvittämättömiä tapauksia oli Kymen sekä Turun ja Porin lääneissä, edellisessä 23.1 ja jälkimmäisessä 23.0 %.

V:n 1960 lopussa vaihteli avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten luku lastenvalvojain luetteissa eri lääneissä seuraavalla tavalla.

Lääni — Län	Luku Antal		Prosentteina — I procent					
	1959	1960	kokonai- määrästä av totalan- talet		lapsillisää saaneista av dem som fått barn- bidrag		väestöstä av befolk- ningen	
Uudenmaan — Nylands	7 238	7 484	19.0	19.6	3.3	3.4	0.9	0.9
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	6 230	6 058	16.3	15.9	3.1	3.1	0.9	0.9
Ahvenanmaa — Åland	119	118	0.3	0.3	2.1	2.1	0.5	0.5
Hämeen — Tavastehus	6 087	6 081	16.0	16.0	3.5	3.5	1.1	1.0
Kymen — Kymmene	2 386	2 390	6.3	6.3	2.3	2.3	0.7	0.7
Mikkelin — S:t Michels	2 112	2 028	5.5	5.3	2.6	2.5	0.9	0.9
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	1 431	1 385	3.8	3.6	1.8	1.8	0.7	0.7
Kuopion — Kuopio	2 035	2 034	5.3	5.3	2.1	2.1	0.8	0.7
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	2 337	2 370	6.1	6.2	2.8	2.8	1.0	1.0
Vaasan — Vasa	2 865	2 815	7.5	7.4	1.9	1.9	0.6	0.6
Oulun — Uleåborgs	3 203	3 198	8.4	8.4	2.0	2.0	0.8	0.8
Lapin — Lapplands	2 115	2 166	5.5	5.7	2.7	2.7	1.1	1.1
Koko maa — Hela landet	38 158	38 127	100.0	100.0	2.7	2.7	0.9	0.9
Kaupungit — Städer	12 485	12 608	32.7	33.1	3.1	3.1	0.9	0.9
Kauppalat — Köpingar	2 106	2 147	5.5	5.6	2.6	2.6	0.8	0.8
Maalaiskunnat — Landskommuner	23 567	23 372	61.8	61.3	2.5	2.5	0.9	0.8

V:n 1960 kuluessa järjestettiin elatusvelvollisuus 1 924 tapauksessa, joista 1 362 eli 70.8 % sopimuksella ja 562 eli 29.2 % tuomiolla. Kaupungeissa ja kaupaloissa 68.6 % tapauksista saatiin järjestymään sopimuksella, maalaiskunnissa 72.8 %.

Lastenvalvojen välityksellä perittiin elatusapua aviottomille lapsille koko maassa kaikkiaan 779.6 milj. mk v. 1960. Suurin osa, 95.9 %, saatiin elatusvelvollisilta suoraan määräaikaisina erinä ja 1.9 % kertakaikkisina maksuina, 1.3 % saatiin työlaitoksen kautta ja 0.9 % valtion huoltorahana tai eläkkeenä.

Paitsi näitä perittyjä elatusapuja oli aviottomien lasten varoja kertynyt korko- ym. tuloina 25.9 milj. mk, joten lastenvalvojat v. 1960 saivat aviottomille lapsille kaikkiaan koko maassa 805.5 milj. mk 44.4 %:lle kysymyksessä olevista lapsista.

Kuopio län 29.8 och 29.4 %, i Nylands och Mellersta Finlands län var det 28.7 % samt i Vasa och Tavastehus län resp. 25.2 och 25.9 %. Den minsta andelen oregrerade fall hade Kymmene samt Åbo och Björneborgs län, det förra 23.1 och det senare 23.0 %.

Vid utgången av år 1960 varierade antalet barn utom äktenskap i barnatillsyningsmännen förteckningar i olika län på följande sätt.

Under år 1960 reglerades underhållsskyldigheten i 1 924 fall, av vilka 1 362 eller 70.8 % genom avtal och 562 eller 29.2 % genom dom. I städerna och köpingarna reglerades 68.6 % av fallen genom avtal, i landskommunerna 72.8 %.

Genom förmedling av barnatillsyningsmännen indrevs i hela landet under år 1960 underhållsbidrag för barn utom äktenskap till ett belopp av 779.6 milj. mk. Största delen, 95.9 %, erhöles terminsvis och 1.9 % betalades i ett för allt av de underhållsskyldiga, 1.3 % erlades genom arbetsinrättning och 0.9 % i form av vårdpenning eller pension av staten.

Utom dessa indrivna underhållsbidrag hade i form av ränte- m.fl. inkomster för barn utom äktenskap influtit 25.9 milj. mk, varför barnatillsyningsmännen år 1960 erhöles för barn utom äktenskap inalles i hela landet 805.5 milj. mk för 44.4 % av ifrågavarande barn.

Elatusapuja maksettiin selontekovuonna lastenvalvojain välityksellä 756.3 milj. mk. Tästä suoritettiin äideille 15 118 lapsesta 621.8 milj. mk, muille lasten huoltajille 2 037 lapsesta 76.5 milj. mk ja sosiaalilautakunnille niiden huostassa olevista 1 691 lapsesta 58.0 milj. mk.

Lastenvalvojien hallussa oli v:n 1960 lopussa kaikkiaan 567.5 milj. mk aviottomien lasten varoja, joista suurin osa, 90.8 % eli 515.3 milj. mk, oli pankkitileillä.

Lastenvalvojina toimivien henkilöiden ammattista mainittakoon, että vain muutamissa suurimmissa kaupungeissa lastenvalvojan toimi oli päävirallinen. 257 kunnassa eli 47.0 %:ssa sosiaali- tai kunnansihteeri oli samalla lastenvalvojana, 13 kunnassa, 2.4 %, sosiaalijohtaja ja 43 kunnassa, 7.9 %, sosiaalitarkkailija tai -asiamies tai muu sosiaalityöntekijä. V. 1957 vastaavat suhdeluvut olivat 41.6, 2.9 ja 5.3.

Under redogörelseåret utbetalades genom barnatillsyningsmännens förmedling i underhållsbidrag 756.3 milj. mk. Till mödrar erlades härav 621.8 milj. mk för 15 118 barn, till andra vårdare av barnen 76.5 milj. mk för 2 037 barn och till socialnämnderna för 1 691 av dem omhändertagna barn 58.0 milj. mk.

Barnatillsyningsmännen omhändertog i slutet av år 1960 inalles 567.5 milj. mk medel för barn utom äktenskap, största delen, 90.8 % eller 515.3 milj. mk, på bankräkning.

Rörande barnatillsyningsmännens yrke må nämnas, att endast i några av de största städerna var barnatillsyningsmannens tjänst huvudtjänst. I 257 kommuner eller i 47.0 % fungerade social- eller kommunalsekreteraren samtidigt som barnatillsyningsman, i 13 kommuner, 2.4 %, socialdirektören och i 43 kommuner, 7.9 %, socialinspektören eller -ombudsmannen eller någon annan socialarbetare. År 1957 var motsvarande proportionstal 41.6, 2.9 och 5.3.

IV. Kunnalliset kodinhoitajat

Kunnallisia kodinhoitajia koskeva laki tuli voimaan v:n 1951 alusta. Sen mukaan kodinhoitajan tehtävänä on huolehtia perheenemännän säännölliseen kodinhoitoon kuuluvista tehtävistä tai avustaa häntä niiden suorittamisessa, kun emäntä tai emännyyttä hoitava henkilö syystä tai toisesta on tilapäisesti kykenemätön tai estynyt niitä hoitamasta. Kodinhoitoapu on tarkoitettu vain tilapäisavuksi ja annetaan sitä lähinnä vähävaraisille lapsirikkaille ja muille niihin verrattaville kodeille samoin kuin myös yksinäisille vanhuksille.

Jo lain ensimmäisenä voimassaolovuotena 256 kuntaa oli perustanut kodinhoitajanvirkoja. Vuosi vuodelta näiden virkojen luku, joka v. 1951 oli 478, on kasvanut niin, että v. 1960 kunnallisia kodinhoitajia oli jo 444 kunnassa yhteensä 1 175. Kehitys on vuosittain v:sta 1951 lähtien ollut seuraava.

Vuosi — År	Kuntien luku — Antal kommuner			Kodinhoitajien luku — Antal hemvårdarinnor		
	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa
1951	59	197	256	189	289	478
1952	61	247	308	222	378	600
1953	62	293	355	229	460	689
1954	63	311	374	276	517	793
1955	63	330	393	304	588	892
1956	63	338	401	320	634	954
1957	65	353	418	351	665	1 016
1958	65	364	429	356	728	1 084
1959	65	367	432	360	757	1 117
1960	65	379	444	372	803	1 175

Kaupunki- ja kauppalakunnista oli v. 1960 ilman kodinhoitajaa vain yksi Pohjanmaan pikkukaupunki, jossa asukasluku oli hieman yli 1 000. Maalaiskuntien joukossa oli ilman kodinhoitajaa vielä 102 kuntaa, joista 73:ssa asukasluku ei noussut 3 000:een. Pohjois-Karjalan, Keski-Suomen ja Lapin lääneissä oli kodinhoitajia kaikissa

IV. De kommunala hemvårdarinnorna

Lagen om kommunala hemvårdarinnor trädde i kraft vid ingången av år 1951. Enligt denna lag består hemvårdarinnans uppgift i att dra försorg om husmoderns till hemmets löpande skötsel hörande sysslor eller bistå henne i dessas utförande, när husmodern eller den person som står för husmoderns arbete av en eller annan orsak är förhindrad att sköta dem. Hjälp med hemmets skötsel är avsedd endast som en tillfällighetshjälp och ges främst åt mindre bemedlade barnrika och med dem jämförbara hemliksom även åt ensamstående åldringar.

Redan under det första året lagen var i kraft hade 256 kommuner inrättat hemvårdarinnobefattningar. Antalet, vilket år 1951 var 478, har år för år vuxit, så att kommunala hemvårdarinnor år 1960 fanns i hela 444 kommuner till ett antal av 1 175. Utvecklingen har årligen fr.o.m. år 1951 varit som följer.

Av städer och köpingar var år 1960 en österbottnisk stad med något över 1.000 invånare utan hemvårdarinna. Bland landskommunerna var ännu 102 utan hemvårdarinna, därav 73 kommuner med mindre än 3 000 invånare. I Norra Karelen, Mellersta Finlands och Lapplands län fanns det hemvårdarinnor i varje kommun; i Åbo

kunnissa; Turun ja Porin läänissä oli vielä 36 ja Vaasan läänissä 35 kuntaa ilman kodinhoitajaa, m.m. kaksi kuntaa, joissa on yli 11 000 asukasta.

Kertomusvuoden lopussa 29 kodinhoitajan tointa oli täyttämättä. Kun vuoden kuluessakin monet toimet olivat jonkin aikaa vailla hoitajaa, seuraava selonteko sisältää 1 157 kodinhoitajan toimintaa koskevat tiedot.

Useimmissa maalaiskunnissa oli vain yksi tai suuremmissa 2—3 kodinhoitajaa. Seuraava yhdistelmä osoittaa tarkemmin kodinhoitajien lukumäärää eri kunnissa.

Kodinhoitajia Hemvårdarinnor	Kaupungeja, kauppaloita Städer, köpingar	Maalaiskuntia Landskommuner	Yhteensä Summa
1	10	169	179
2	21	110	131
3	5	59	64
4	6	20	26
5—6	9	11	20
7—8	4	6	10
9—10	5	1	6
11—	5	3	8

Kaupungeista Helsingissä oli 100, Tampereella 18, Lahdessa 15, Porissa ja Vaasassa 11 sekä Turussa, Joensuussa ja Oulussa 10 kodinhoitajaa. Maalaiskunnista taas Espoossa ja Helsingin mlk:ssa oli 17 sekä Rovaniemen mlk:ssa 12 kodinhoitajaa. Kodinhoitajien lukumäärä eri läänien kaupungeissa ja kauppaloissa sekä maalaiskunnissa selviää liitetaulusta n:o 1.

Kodinhoitoapua ovat saaneet yhä useammat perheet sekä yksinäiset vanhukset, v. 1960 kaikkiaan 30 114 perhettä ja 2 021 yksinäistä vanhusta. Kun edellisenä vuonna vastaavat luvut olivat 28 701 ja 1 833, on kodinhoitoapua saaneiden perheiden luku lisääntynyt 4.9 ja yksinäisten vanhusten luku 10.3 %. Selontekovuoden kuluessa kodinhoitajat ovat käyneet perheiden luona 61 558 ja yksinäisten vanhusten luona 22 598 kertaa. V:sta 1959 nämä luvut ovat nousseet 4.8 ja 23.9 %. Yksinäisiä vanhuksia koskevat luvut eivät ole aivan tarkkoja, sillä kodinhoitajat joutuvat useinkin käymään vanhusten luona muiden töittensä lomassa pitämättä siitä tarkkaa kirjanpitoa. Seuraavassa kodinhoitoapua saaneiden perheiden ja kodinhoitotapausten lukua osoittavassa taulukossa on selvyiden vuoksi yksinäisiä vanhuksia koskevat tiedot esitetty erikseen.

och Björneborgs län var 36 kommuner utan hemvårdarinna och i Vasa län 35 kommuner, bl. a. två kommuner med över 11 000 invånare.

I slutet av redogörelseåret var 29 hemvårdarinne befattningar obesatta. Då även under året flere tjänster någon tid var lediga, innefattar följande redogörelse uppgifter över 1 157 hemvårdarinnors verksamhet.

I de flesta landskommuner fanns bara en hemvårdarinna men i de större 2—3. Hemvårdarinnornas antal i olika kommuner framgår noggrannare av följande sammanställning.

Bland städerna fanns i Helsingfors 100, i Tammerfors 18, i Lahti 15, i Björneborg och Vasa 11 samt i Åbo, Joensuu och Uleåborg 10 hemvårdarinnor. Av landskommunerna åter hade Esbo och Helsinge 17 hemvårdarinnor och Rovaniemi lk. 12. Antalet hemvårdarinnor i de olika lärens städer och köpingar samt landskommuner framgår av tabellbilaga 1.

Allt flere familjer och ensamman åldringar har erhållit hemvårdshjälp, år 1960 30 114 familjer och 2 021 ensamman åldringar. Då motsvarande siffror för år 1959 var 28 701 och 1 833, har antalet familjer ökat med 4.9 och antalet ensamman åldringar med 10.3 %. Under redogörelseåret har hemvårdarinnorna besökt familjerna 61 558 och de ensamman åldringarna 22 598 gånger. Från år 1959 har dessa tal stigit med 4.8 och 23.9 %. Siffrorna som avser ensamboende åldringar är inte alldeles fullständiga, ty hemvårdarinnorna kommer ofta att besöka åldringarna mellan andra arbeten utan att noggrant föra bok däröver. I följande tabell över antalet familjer, som erhållit hemvårdshjälp, och antalet hemvårdsfall, har uppgifter angående ensamboende åldringar för tydlighetens skull redovisats skilt för sig.

Lääni—Län	Kodinhoitoapua saaneiden perheiden luku Antal familjer, som erhållit hemvårdshjälp				Kodinhoitotapausten luku Antal hemvårdsfall			
	Kaupun- git, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Yhteensä Summa	Niistä yks. vanhuksia Därav ensam- boende åldr.	Kaupun- git, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommun- er	Yhteensä Summa	Niistä yks. vanhuksia Därav ensam- boende åldr.
Uudenmaan — Nylands	3 098	2 132	5 230	652	23 676	5 956	29 632	17 736
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	1 131	2 613	3 744	355	3 717	7 071	10 788	1 515
Ahvenanmaa — Åland	40	101	141	7	70	152	222	10
Hämeen — Tavastehus	1 653	2 431	4 084	281	4 515	5 644	10 159	892
Kymen — Kymmene	1 021	1 225	2 246	228	2 607	2 642	5 249	788
Mikkelin — S:t Michels	448	1 451	1 899	65	809	2 592	3 401	199
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	308	1 648	1 956	54	712	2 633	3 345	151
Kuopion — Kuopio	472	1 836	2 308	42	921	2 819	3 740	77
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	582	1 867	2 449	116	1 212	3 186	4 398	424
Vaasan — Vasa	721	1 375	2 096	127	1 744	2 771	4 515	610
Oulun — Uleåborgs	392	3 306	3 698	64	710	4 892	5 602	145
Lapin — Lapplands	763	1 521	2 284	30	1 118	1 987	3 105	51
Koko maa — Hela landet	10 629	21 506	32 135	2 021	41 811	42 345	84 156	22 598

Jos kodinhoitotapausten luku yksinäisiä vanhuksia lukuunottamatta jaetaan kodinhoitajien luvulla, saadaan keskimäärin koko maassa 53 tapausta kodinhoitajaa kohti, kaupunki- ja kauppalakunnissa erikseen 60 ja maalaiskunnissa 50. Keskimääriä arvosteltaessa on otettava huomioon, että osa kodinhoitajista on voinut olla toimesta vain osan vuotta. Lisäksi näihin keskimääriin on vaikuttanut se, miten pitkän ajan kodinhoitajat ovat joutuneet kussakin perheessä viipymään. Toisissa tapauksissa kodinhoitajaa on tarvittu vain päiväksi tai pariaksi, toisissa pariaksi viikoksi. Maan eteläisissä lääneissä kodinhoitotapauksia tuli noin 50—75 kodinhoitajaa kohti, itä- ja pohjoisosissa keskimäärä vaihteli 35—50:n välillä.

V. 1960 kaikki kunnat ovat antaneet tietoja perheiden suuruudesta. Seuraavassa yhdistelmässä yksinäiset vanhukset ja muut yksinäiset henkilöt on erotettu erikseen: 146 kuntaa, joista 137 maalaiskuntaa, on ilmoittanut, ettei niissä ole kodinhoitoapua annettu yksinäisille vanhuk- sille.

Kodinhoitajien työtä valaisevat edelleen tiedot siitä, montako yötä he ovat joutuneet olemaan niissä perheissä, joille he ovat kodinhoitoapua antaneet. Nämä tiedot käsittävät 441 kuntaa; vain 3 kunnasta ne puuttuvat. 22 kaupunki- ja kauppalakuntaa sekä 39 maalaiskuntaa eli 13.8 % tietoja antaneista kunnista ilmoitti, etteivät kodinhoitajat niissä ole joutuneet lainkaan viettämään öitä perheiden luona. Niissä kunnissa, joissa kodinhoitajat työmatkoillaan joutuivat olemaan perheissä yöstä, tuli kodinhoitajaa kohti kaupunki- ja kauppalakunnissa keskimäärin 2—3 yötä vuodessa, maalaiskunnissa kokonaista 63 yötä. Näiden perheissä vietettyjen öiden luku

Om antalet hemvårdsfall, de ensamboende åldringarna undantagna, divideras med antalet hemvårdarinnor, erhålles för hela landet i medeltal 53 fall per hemvårdarinna, i städerna och köpingarna skilt för sig 60 och i landskommunerna 50. Vid bedömandet av dessa medelvärden bör beaktas, att några hemvårdarinnor kunnat vara i tjänst endast en del av året. Dessutom har dessa medelvärden påverkats därav, hur lång tid hemvårdarinnorna måst tillbringa i de olika hemmen. I en del fall har deras hjälp behövts bara för en eller ett par dagar, i andra för ett par veckor. I landets sydliga län var antalet hemvårdsfall 50—75 per hemvårdarinna, medan medeltalet växlade mellan 35 och 50 i de östra och norra delarna.

År 1960 har alla kommuner lämnat uppgifter om familjernas storlek. I följande sammanställning har ensamboende åldringar och övriga ensamstående redovisats var för sig. 146 kommuner, därav 137 landskommuner, har uppgivit, att i dem inte lämnats ensamboende åldringar någon hemvårdshjälp.

Hemvårdarinnornas arbete belyses vidare av uppgifter därom, huru ofta de måst övernatta hos de familjer, åt vilka de givit hemhjälp. Dessa uppgifter föreligger för 441 kommuner; endast för 3 kommuner saknas de. 22 städer och köpingar samt 39 landskommuner eller 13.8 % av uppgiftslämnarna meddelade, att hemvårdarinnorna i dem ej behövt tillbringa en enda natt hos familjerna. I de kommuner, där hemvårdarinnorna på sina tjänsteresor måste övernatta hos familjerna, var antalet nätter per hemvårdarinna och år i medeltal 2—3 i städerna och köpingarna och hela 63 i landskommunerna. Antalet av dessa nätter hos familjerna växlade betydligt i de olika

Perheenjäsenten luku Famijmedlemmarnas antal	Kodinhoitoapua saaneita perheitä — Antal familjer, som erhållit hemvårdshjälp			Kodinhoitotapauksia Antal hemvårdsfall		
	Luku — Antal	%		Luku — Antal	%	
Yksinäisiä vanhuksia — Ensamboende åldringar	2 021	6.3		22 598		26.9
Muita yksinäisiä — Övriga ensamboende	363	1.1		1 074		1.3
2—henkilöä — personer	1 662	5.2		5 906		7.0
3 » — »	1 760	5.5		3 298		3.9
4 » — »	3 807	11.8		6 035		7.2
5 » — »	5 070	15.8		8 380		10.0
6 » — »	5 354	16.7		10 316		12.3
7 » — »	4 391	13.7		9 191		10.9
8 » — »	3 181	9.9		7 169		8.5
9 » — »	2 144	6.7		4 661		5.5
10 » — »	1 190	3.7		2 689		3.2
11 » — »	661	2.0		1 620		1.9
12— » — »	531	1.6		1 219		1.4
Yhteensä — Inalles	32 135	100.0		84 156		100.0

vaihteli huomattavasti eri läänien maalaiskunnissa. Niinpä esim. Uudenmaan läänissä tuli vain 21 yötä kodinhoitajaa kohti, Pohjois-Karjalan läänissä 84 ja Oulun läänissä 91.

Kodinhoitoapu on vähävaraisille maksuton. Muilta voidaan periä sosiaaliministeriön vahvistamien perusteiden mukainen, kunnallisvaltuuston päättämä kohtuullinen korvaus. 64 kuntaa on ilmoittanut, ettei korvauksia ole lainkaan peritty. Niissä 380 kunnassa, joissa korvauksia on saatu, on 8 299 tapauksessa 77 657:stä eli 10.7 %:ssa peritty korvaus; kaupunki- ja kauppalakunnissa vastaava prosenttiluku on 9.1 ja maalaiskunnissa 12.4. Korvaukset nousivat kaikkiaan 16.0 milj. mk:aan.

Kunnallisista kodinhoitajista aiheutuneet menot nousivat 508.7 milj. mk:aan, kaupunki- ja kauppalakunnissa 192.3 milj. ja maalaiskunnissa 316.4 milj. mk:aan. Kun valtion avustukset ja kodinhoitajista saadut korvaukset tekivät koko maassa 288.8 milj. mk, jäi kuntien maksettavaksi 219.9 milj. mk. Vastaavat osuudet kaupunki- ja kauppalakunnissa olivat 96.1 ja 96.2 milj. sekä maalaiskunnissa 192.7 ja 123.7 milj. mk.

länens landskommuner. Sälunda kom i Nylands län på varje hemvårdarinna endast 21 nätter, i Norra Karelen län 84 och i Uleåborgs län 91 nätter.

Hemvårdshjälp är avgiftsfri för mindrebe-medlade familjer. Av andra kan uppberas en av kommunens fullmäktige fastställd skälig ersättning enligt grunder, som stadfästas av socialministeriet. 64 kommuner har meddelat, att inga ersättningar uppburits. I de 380 kommuner, där ersättningar erhållits, har i 8 299 fall av 77 657 eller i 10.7 % uppburits ersättning; i städerna och köpingarna utgör motsvarande procenttal 9.1 och i landskommunerna 12.4. Totalbeloppet ersättningar steg till 16.0 milj. mk.

Utgifterna för kommunala hemvårdarinnor steg till 508.7 milj. mk, i städerna och köpingarna till 192.3 milj. mk och i landskommunerna till 316.4 milj. mk. Då statsunderstöden och ersättningar för hemvårdarinnornas arbete i hela landet utgjorde 288.8 milj. mk, var kommunernas andel i utgifterna 219.9 milj. mk. Motsvarande tal för städerna och köpingarna var 96.1 och 96.2 milj. och i landskommunerna 192.7 och 123.7 milj. mk.

V. Vajaamielislaitokset

Maan 12 vajaamielislaitoksesta 4 on valtion omistamia: Perttulan keskuslaitos, Kuhankosken opetuskoti, Alavuden työkotii sekä Nastolan hoitokoti. Helsingin kaupunki omistaa Nukarin lastenkodin. Seinäjoella toimii kuntainliiton vajaamielislaitos sekä ruotsalaisen kuntainliiton Kärkullan keskuslaitos Paraisissa. Muut 5 ovat yksityisten yhtymien: Rinnekoti Helsingissä, Vaalijala Pieksämäellä, Hoivakoti Porissa, Toivolan poikakoti Muhoksessa ja Barnens by Porvoon mlk:ssa. Nastolan hoitokoti ja Kärkullan keskuslaitos aloittivat toimintansa kertomusvuoden kuluessa. V:n 1960 lopussa oli hoitopaikkojen luku valtion vajaamielislaitoksissa 406, Nukarin lastenkodissa 30, Seinäjoella ja Kärkullassa 210 sekä yksityisten yhtymien omistamissa laitoksissa 1 332. Kaikkiaan oli hoitopaikkoja 1 978.

Huollettavien vaihtuminen laitoksissa v:n 1960 aikana selviää seuraavasta taulukosta.

Huollettavien vaihtuminen v:n 1960 aikana — Vårdtagarnas omsättning under år 1960

Vajaamielislaitokset Anstalter för psykiskt efterblivna	Hoito- paikkoja vuoden lopussa Plats- antalet i slutet av året	Huollettavia vuoden alussa Antalet vård- tagare vid början av året	Uusia Nya	Poistettu Utskrivna	Vuoden lopussa — Vid slutet av året		
					miespuolisia mankön	naispuolisia kvinnkön	yhteensä summa
Perttula	177	186	27	31	152	30	182
Kuhankoski	59	67	11	13	—	65	65
Alavus	50	46	15	8	—	53	53
Nastola	120	—	106	13	48	45	93
Nukari	30	32	—	—	24	8	32
Seinäjäki	180	180	21	37	86	78	164
Kärkulla	30	—	36	3	18	15	33
Rinnekoti	376	334	115	23	247	179	426
Vaalijala	544	554	20	18	315	241	556
Hoivakoti	312	326	33	21	198	140	338
Toivola	60	67	8	9	66	—	66
Barnens by	40	40	2	2	30	10	40
Yhteensä — Summa	1 978	1 832	394	178	1 184	864	2 048

Valtion vajaamielislaitoksissa hoidettiin v:n 1960 aikana kaikkiaan 458 huollettavaa, joista 23 oli vuoden lopussa laitoksen valvonnan alaisessa

V. Anstalterna för psykiskt efterblivna

Av landets 12 anstalter för psykiskt efterblivna äger staten 4: Perttula centralanstalt, Kuhankoski lärohem, Alavus arbetshem och Nastola vårdhem. Nukari barnhem tillhör Helsingfors stad. Anstalten för psykiskt efterblivna i Seinäjoki tillhör en kommunsammanslutning och Kärkulla centralanstalt i Pargas kommunalförbundet Svenska Finland. De övriga fem äges av privata sammanslutningar: Rinnehemmet i Helsingfors, Vaalijala i Pieksämäki, Hoivakoti i Björneborg, Toivola goshem i Muhos, Barnens by i Borgå lk. Nastola vårdhem och Kärkulla centralanstalt började sin verksamhet under redogörelseåret. I slutet av året 1960 var antalet vårdplatser i statens anstalter för psykiskt efterblivna 406, i Nukari barnhem 30, i Seinäjoki och Kärkulla 210 samt i de privata sammanslutningarnas anstalter 1 332. Antalet vårdplatser steg inalles till 1 978.

Huru antalet vårdtagare växlat under år 1960 i de olika anstalterna, framgår av följande tabell.

I statens anstalter för psykiskt efterblivna vårdades under år 1960 inalles 458 vårdtagare, varav i slutet av året 23 var i familjevård under

perhehoidossa. Muissa laitoksissa hoidettiin kaikkiaan 1 768, joista 15 oli vuoden lopussa perhehoidossa. Vuoden aikana huolletuista 57.3 % oli miespuolisia ja 42.7 % naispuolisia.

Vuoden aikana 394 huoltoon otetusta 65.5 % oli kotoisin maaseudulta ja 34.5 % asutuskeskuksista. 329 eli 83.5 % tuli kotoaan suoraan laitokseen, 8 eli 2.0 % sijoituskodeista, 15 eli 3.8 % lastenkodeista ja 42 eli 10.7 % oli aikaisemmin hoidettu jossain muussa laitoksessa. Syntyperältään näistä uusista huollettavista 5.1 % oli syntynyt ulkopuolella avioliiton ja 94.9 % oli aviosyntyisiä.

Valtion vajaamielislaitoksiin vuoden kuluessa otetuista kaikki muut paitsi Nastolaan otetut 52 huollettavaa olivat jo täyttäneet 7 vuotta. Seuraavasta yhdistelmästä selviää tarkemmin huollettavien ikä laitokseen otettaessa.

Vajaamielislaitokset — Anstalter för psykiskt efterblivna	Ikä laitokseen otettaessa, vuotta — Ålder vid intagandet i anstalten, år						Yhteensä Summa
	—2	2—6	7—12	13—15	16—20	21—	
Valtion — Statens	—	52	66	19	18	4	159
Muut — Övriga	4	73	108	33	11	6	235
Yhteensä — Summa	4	125	174	52	29	10	394
	% 1.0	31.7	44.2	13.2	7.4	2.5	100.0

Mainituista 394 huollettavasta 255 eli 64.7 % oli tylsämielisiä, 94 eli 23.9 % vähämielisiä ja 45 eli 11.4 % heikkomielisiä.

V:n 1960 aikana poistettiin kaikkiaan 178 huollettavaa eli 8.0 % vuoden aikana olleista. Näistä 36 eli 20.2 % kuoli. Kotiin lähetettiin 52 eli 29.2 %. Kunnalliskoteihin sijoitettiin 18 ja lastenkoteihin 2. Mielisairaaloihin tai toiseen vajaamielislaitokseen lähetettiin 59, 5 sai työpaikan ja 6 sijoitettiin avohuoltoon.

Missä määrin näiden laitoksista poistuneiden tila oli parempi tai entisellään, selviää seuraavasta.

Vajaamielislaitokset
Anstalter för psykiskt efterblivna

Valtion — Statens	31	31	3	65
Muut — Övriga	4	76	33	113
Yhteensä — Summa	35	107	36	178

Valtion vajaamielislaitoksista vuoden aikana poistetuista 18 oli iältään 15 vuotta tai sitä nuorempia, 38 oli 16—20-vuotiaita ja 9 oli jo

uppsyn av anstalten. I de övriga anstalterna vårdades inalles 1 768, varav 15 i slutet av året i familjevård. Av de under året vårdade var 57.3 % mankön och 42.7 % kvinnkön.

Under året intogs inalles 394 vårdtagare, av vilka 65.5 % var hemma från landsorten och 34.5 % från tätorter. 329 eller 83.5 % kom till anstalten rakt från sitt hem, 8 eller 2.0 % från privata fosterhem, 15 eller 3.8 % från barnhem och 42 eller 10.7 % hade tidigare vårdats i någon annan anstalt. Av dessa nya vårdtagare var 5.1 % födda utom äktenskapet och 94.9 % inom äktenskapet.

Av dem som under året intogs i statens anstalter för psykiskt efterblivna, hade alla andra utom de i Nastola intagna 52 vårdtagare redan fyllt 7 år. I det följande framgår närmare, i vilken ålder vårdtagarna intogs i anstalten.

Av de nyssnämnda 394 vårdtagarna var 255 eller 64.7 % idioter, 94 eller 23.9 % imbecilla och 45 eller 11.4 % debila.

Under år 1960 utskrevs inalles 178 vårdtagare eller 8.0 % av de under året vårdade. Av dessa dog 36 eller 20.2 %. 52 eller 29.2 % skickades till sina hem. 18 placerades i kommunalhem och 2 i barnhem. 59 överflyttades till sinnessjukhus eller till annan anstalt för psykiskt efterblivna, 5 vårdtagare hade fått en arbetsplats och 6 placerades i öppen vård.

I följande sammanställning klargörs, i vilken mån de utskrivna vårdtagarnas hälsotillstånd var bättre eller oförändrat.

Huollettavat poistettiin — Vårdtagarna utskrevs som			
parempina bättre	paranematta icke botade	kuolleet döda	yhteensä summa
31	31	3	65
4	76	33	113
35	107	36	178

Av de vårdtagare, som utskrevs från statens anstalter, var 18 15 år eller yngre. 38 var i åldern 16—20 år och 9 hade redan fyllt 21 år.

täyttänyt 21 vuotta. Muista vajaamielislaitoksista poistetuista 15 oli 7 vuotta nuorempia; 7—15-vuotiaita oli 46, 16—20-vuotiaita 31 ja 21 oli jo täyttänyt 21 vuotta.

Vuoden lopussa oli laitoksissa yhteensä 2 048 huollettavaa, joista 1 184 eli 57.8 % oli miespuolisia ja 864 eli 42.2 % naispuolisia. Näiden vajaamielisyyden aste oli seuraava.

Vajaamielislaitokset — Anstalter för psykiskt efterblivna	Tylsämielisiä Idioter	Vähämielisiä Imbecilla	Heikkomielisiä Debila	Yhteensä Summa
Valtion — Statens	114	141	138	393
Muut — Övriga	1 046	448	161	1 655
Yhteensä — Summa	1 160	589	299	2 048
	% 56.6	28.8	14.6	100.0

Vajaamielisyyden aste oli eri laitoksissa toisistaan huomattavasti poikkeava. Valtion laitoksissa 29.0 % oli tylsämielisiä, 35.9 % vähämielisiä ja 35.1 % heikkomielisiä. Muissa laitoksissa oli vuoden lopussa olevista hoidettavista 63.2 % tylsämielisiä, 27.1 % vähämielisiä ja 9.7 % heikkomielisiä.

Miespuolisten ja naispuolisten vajaamielisyyden aste oli suurin piirtein samanlainen; miespuolisten suhdeluvut olivat 55.3, 28.6 ja 16.1 sekä naispuolisten vastaavasti 58.5, 28.9 ja 12.6.

Jotta saataisiin yleiskuva siitä, minkä ikäisiä vajaamielislaitoksissa huollettavat ovat, on seuraavassa taulukossa vielä esitetty vuoden lopussa laitoksissa olleiden ikäryhmitys.

Bland dem, som utskrevs från de övriga anstalterna, var 15 vårdtagare under 7 år; 46 var i åldern 7—15 år, 31 var mellan 16 och 20 år och 21 hade redan fyllt 21 år.

Vid årets utgång var antalet vårdtagare i anstalterna inalles 2 048, varav 1 184 eller 57.8 % mankön och 864 eller 42.2 % kvinnkön. Graden av efterblivenheten var följande.

Graden av efterblivenheten varierade avsevärt i de olika anstalterna. I statens anstalter var 29.0 % sinnesslöa, 35.9 % imbecilla och 35.1 % debila. Av de i de övriga anstalterna vid slutet av året vårdade var 63.2 % sinnesslöa, 27.1 % imbecilla och 9.7 % debila.

Graden av efterblivenheten hos man- och kvinnkön var i stort sett likadan; relationstalen för mankön var 55.3, 28.6 och 16.1 samt för kvinnkön resp. 58.5, 28.9 och 12.6.

För att få en överblick av åldersgrupperingen bland vårdtagarna i anstalterna för psykiskt efterblivna har i följande tabell uppgivits åldern för vårdtagarna i slutet på året.

Vuoden lopussa laitoksissa huollettujen ikä — Åldern för vårdtagarna i slutet på året

Vajaamielislaitokset Anstalter för psykiskt efterblivna	Ikä, vuotta — Ålder, år						Yhteensä Summa
	Alle — Under 7	7—12	13—15	16—20	21—30	31—	
Valtion — Statens	44	88	86	101	65	9	393
Muut — Övriga	148	582	306	316	224	79	1 655
Yhteensä — Summa	192	670	392	417	289	88	2 048
				%			
Valtion — Statens	11.2	22.4	21.9	25.7	16.5	2.3	100.0
Muut — Övriga	8.9	35.2	18.5	19.1	13.5	4.8	100.0
Yhteensä — Summa	9.4	32.7	19.1	20.4	14.1	4.3	100.0

Perttulassa oli yksi huollettava täyttänyt jo 50 vuotta ja samoin Vaalijalassa, jossa sitä paitsi oli neljä 41—50-vuotiasta. 7 vuotta nuoremista oli 3 sellaista, jotka eivät vielä olleet täyttäneet kahta vuotta ja muut olivat 2—6-vuotiaita.

I Perttula hade en vårdtagare redan fyllt 50 år och likaså en i Vaalijala, där det dessutom fanns fyra i åldern 41—50. Av dem, som var yngre än 7 år, hade 3 inte ännu fyllt 2 år och de övriga var i åldern mellan 2 och 6 år.

VI. Irtolais-, alkoholisti- ja raittiushuolto

Huollon alaisten henkilöiden luku. Irtolais- ja alkoholistolakien 1 luvun 1 §:n edellyttämiä huoltoon joutuneita henkilöitä oli v. 1960: irtolaisia 30 kaupungissa, 13 kauppalassa ja 51 maalaiskunnassa yhteensä 1 230 sekä alkoholisteja 39 kaupungissa, 25 kauppalassa ja 278 maalaiskunnassa yhteensä 7 831. Raittiushuoltoa koskevan lain nojalla huollettiin kaikkiaan 3 350 henkilöä 36 kaupungissa, 22 kauppalassa ja 196 maalaiskunnassa. Erikseen kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa edellämainittuja huollettuja henkilöitä oli seuraavasti.

	Kaupungit Städer		Kauppalat Köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Irtolaisia — Lösdrivare	1 123	91.3	27	2.2	80	6.5	1 230	100.0
Alkoholisteja — Alkoholister	5 420	69.2	541	6.9	1 870	23.9	7 831	100.0
Raittiushuollon alaisia — Personer under- kastade nykterhetsvård	2 063	61.6	294	8.8	993	29.6	3 350	100.0
Yhteensä — Summa	8 606	69.3	862	7.0	2 943	23.7	12 411	100.0

Edelliseen vuoteen verrattuna huollon alaisten henkilöiden luku on hieman alentunut, 106 henkilöä eli 0.8 %, irtolaisten luku 11.6 % ja alkoholistien 1.0 %. Raittiushuollon alaisten luku on noussut 4.1 %. Verrattuna v:n 1960 alussa henkikirjoitettuun väkilukuun oli irtolaishuollon alaisia henkilöitä koko maassa 0.28 ‰, alkoholistihuollon alaisia 1.76 sekä raittiushuollon alaisia henkilöitä 0.75 ‰. Eri läänien kesken he jakaantuivat seuraavalla sivulla olevan taulukon mukaan.

Huolletuista irtolaisista 77.3 % oli Uudenmaan, Hämeen ja Kymen lääneissä. Yksistään Helsingissä oli 626 eli 50.9 % koko maan irtolaisluvusta, Turussa 105, Tampereella 90 ja Kotkassa 62, joten näissä neljässä kaupungissa oli jo 71.8 % kaikista. — Alkoholisti- samoin kuin raittiushuolto-

VI. Lösdrivar-, alkoholist- och nykterhetsvård

Antalet personer, som underkastats vård. De enligt lösdrivar- och alkoholistlagarnas 1 kap. 1 § omhändertagna personernas antal utgjorde under år 1960: lösdrivarnas 1 230 i 30 städer, 13 köpingar och 51 landskommuner samt alkoholisternas 7 831 i 39 städer, 25 köpingar och 278 landskommuner. Enligt lagen om nykterhetsvård vårdades inalles 3 350 personer i 36 städer, 22 köpingar och 196 landskommuner. Särskilt i städerna, köpingarna och landskommunerna var antalet ifrågavarande vårdade personer följande.

I jämförelse med föregående år har antalet personer, som underkastats vård, något nedgått, med 106 personer eller 0.8 %, antalet lösdrivare med 11.6 och alkoholister med 1.0 %. Antalet nykterhetsvård underkastade har stigit med 4.1 %. I jämförelse med den i början av år 1960 mantalsskrivna folkmängden utgjorde de personer, som underkastats lösdrivarvård, i hela landet 0.28 ‰, de som underkastats alkoholistvård 1.76 samt nykterhetsvård underkastade personer 0.75 ‰ av befolkningen. Mellan de olika länen fördelade sig dessa enligt tabellen på följande sida.

Av de omhändertagna lösdrivarna kom 77.3 % på Nylands, Tavastehus och Kymmene län. Enbart i Helsingfors fanns 626 eller 50.9 % av hela landets lösdrivare, i Åbo 105, i Tammerfors 90 och i Kotka 62, alltså i dessa fyra städer redan 71.8 % av alla. — Största antalet alkoholister såväl som

huollon alaisia henkilöitä oli eniten Uudenmaan, Turun ja Porin sekä Hämeen lääneissä, edellisiä yhteensä 5 043 eli 64.4 % koko maan alkoholisteista ja jälkimmäisiä 2 068 eli 61.7 % kaikista raittiushuollon alaisista henkilöistä. Yksistään Helsingissä oli alkoholisteja 2 785 eli 35.6 % kaikista, Turussa 499, Tampereella 283, Oulussa 178, Jyväskylässä 139 ja Kemissä 129. Raittiushuollon alaisia oli Helsingissä 794, Tampereella 290 ja Turussa 223.

Naispuolisia irtolaisia oli 828 eli 67.3 % ja miespuolisia 402 eli 32.7 %. Alkoholistien joukossa oli naisia vain 5.0 % eli 392, mutta miehiä 95.0 % eli 7 439. Raittiushuollossa oli varsin vähän naispuolisia, vain 73 eli 2.2 % ja miespuolisia 3 277 eli 97.8 %. — Suurin osa näistä huollon alaisista henkilöistä oli kaupungeissa, irtolaisnaisista 90.3 %, alkoholistinaisista 85.5 % ja raittiushuollon alaisista naisista 80.8 %, miesten vastaavien lukujen ollessa 93.3, 68.4 ja 61.2 %.

personer under nykterhetsvård fanns i Nylands, Åbo och Björneborgs samt Tavastehus län, de förstnämnda till ett antal av 5 043 eller 64.4 % av landets alkoholister och de sistnämnda till ett antal av 2 068 eller 61.7 % av alla. Enbart i Helsingfors fanns 2 785 alkoholister eller 35.6 % av alla, i Åbo 499, i Tammerfors 283, i Uleåborg 178, i Jyväskylä 139 och i Kemi 129. Nykterhetsvård underkastade fanns i Helsingfors 794, i Tammerfors 290 och i Åbo 223 personer.

De kvinnliga lösdrivarna utgjorde 828 eller 67.3 % och de manliga 402 eller 32.7 %. Bland alkoholister fanns det kvinnor endast 5.0 % eller 392, medan antalet män utgjorde 95.0 % eller 7 439. Antalet kvinnor under nykterhetsvård var ganska ringa, endast 2.2 % eller 73 och män 3 277 eller 97.8 %. — Största delen av dessa vårdade personer koncentrerade sig till städerna, av lösdrivarkvinnorna 90.3 %, av alkoholistkvinnorna 85.5 % och av kvinnorna under nykterhetsvård 80.8 %, då motsvarande tal för männen var 93.3, 68.4 och 61.2 %.

Irtolaisten, alkoholistien ja raittiushuollon alaisten henkilöiden luku — Antal lösdrivare, alkoholister och personer under nykterhetsvård

Lääni — Län	Irtolaisia — Lösdrivare				Alkoholisteja — Alkoholister				Raittiushuollon alaisia Personer under nykter- hetsvård			
	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Yhteensä Summa		Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Yhteensä Summa		Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Yhteensä Summa	
			1960	1959			1960	1959			1960	1959
Uudenmaan — Nylands	633	12	645	736	2 950	325	3 275	3 210	880	85	965	945
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs . . .	116	9	125	135	739	153	892	913	320	124	444	453
Ahvenanmaa — Åland	—	—	—	1	7	—	7	11	6	—	6	1
Hämeen — Tavastehus	150	4	154	178	695	181	876	852	544	115	659	569
Kymen — Kymmene	145	7	152	164	307	130	437	438	172	87	259	288
Mikkelin — S:t Michels	7	6	13	21	85	155	240	265	80	100	180	180
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	5	9	14	9	92	151	243	228	60	62	122	107
Kuopion — Kuopio . . .	19	3	22	22	194	133	327	353	73	90	163	155
Keski-Suomen — Mellersta Finlands . .	3	6	9	7	167	196	363	393	52	85	137	125
Vaasan — Vasa	21	7	28	26	257	155	412	387	84	77	161	168
Oulun — Uleåborgs . . .	28	11	39	49	254	200	454	554	48	151	199	182
Lapin — Lapplands . . .	23	6	29	44	214	91	305	303	38	17	55	45
Koko maa — Hela landet	1 150	80	1 230	1 392	5 961	1 870	7 831	7 907	2 357	993	3 350	3 218
	‰ väestöstä — ‰ av befolkningen											
Koko maa — Hela landet	0.69	0.03	0.28	0.32	3.56	0.67	1.76	1.79	1.41	0.36	0.75	0.73

Ikä. Irtolais-, alkoholisti- ja raittiushuollon alaiset henkilöt jakaantuivat ikänsä perusteella seuraavalla tavalla.

Ålder. De personer, som åtnjöt lösdrivar-, alkoholist- och nykterhetsvård, fördelade sig enligt ålder på följande sätt.

Huollon alaisten henkilöiden ikä — Vård underkastade personers ålder

Ikä, vuotta — Ålder, år	Irtolaiset — Lösdrivare			Alkoholistit — Alkoholister			Raittishuollon alaiset Personer under nykterhetsvård		
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa
—20	11	70	81	26	—	26	1 039	32	1 071
20—24	25	187	212	225	4	229	2 182	40	2 222
25—29	58	145	203	831	16	847	56	1	57
30—39	128	184	312	2 676	103	2 779	—	—	—
40—49	113	162	275	2 124	142	2 266	—	—	—
50—	67	80	147	1 555	127	1 682	—	—	—
Tuntematon — Okänd	—	—	—	2	—	2	—	—	—
Yhteensä — Summa	402	828	1 230	7 439	392	7 831	3 277	73	3 350
				%					
—20	2.7	8.4	6.6	0.3	—	0.3	31.7	43.8	32.0
20—24	6.2	22.6	17.2	3.0	1.0	2.9	66.6	54.8	66.3
25—29	14.4	17.5	16.5	11.2	4.1	10.8	1.7	1.4	1.7
30—39	31.9	22.2	25.4	36.0	26.3	35.5	—	—	—
40—49	28.1	19.6	22.4	28.6	36.2	29.0	—	—	—
50—	16.7	9.7	11.9	20.9	32.4	21.5	—	—	—
Tuntematon — Okänd	—	—	—	0.0	—	0.0	—	—	—
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Nuorimmat ikäluokat, 18—24-vuotiaat, on seuraavassa yhdistelmässä esitetty vuosiluokittain erikseen. V:een 1959 verrattuna nuorten luku on hieman noussut, 2.6 %, nuorten alkoholistien luku 7.6 % ja raittishuollon alaisten 4.4 %, jota vastoin nuorten irtolaisten luku on alentunut 17.0 %.

De yngsta åldersklasserna, 18—24 år, har i följande sammanställning framställts varje årsklass för sig. I jämförelse med år 1959 har antalet unga något stigit, med 2.6 %, antalet unga alkoholister med 7.6 % och antalet nykterhetsvård underkastade med 4.4 %, då antalet unga lösdrivare däremot nedgått med 17.0 %.

Ikä — Ålder	Irtolaiset Lösdrivare		Alkoholistit Alkoholister		Raittishuollon alaiset Nykterhetsvård underkastade	
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor
18 vuotta — år	2	22	11	—	369	13
19 » »	9	48	15	—	670	19
20 » »	5	39	7	—	427	7
21 » »	1	29	22	—	453	13
22 » »	4	50	54	—	483	9
23 » »	10	34	62	3	444	4
24 » »	5	35	80	1	375	7
Yhteensä — Summa	36	257	251	4	3 221	72

Siviilisääty. Irtolais-, alkoholisti- ja raittishuollon alaisten henkilöiden siviilisääty selviää seuraavasta taulukosta.

Civilstånd. De personer, som var underkastade lösdrivar-, alkoholist- och nykterhetsvård, fördelade sig enligt civilstånd på följande sätt.

Huollon alaisten henkilöiden siviilisäät — Vård underkastade personers civilstånd

Siviilisäät — Civilstånd	Irtolaiset — Lösdrivare			Alkoholitit — Alkoholister			Raittihuollon alaiset Nykterhetsvård underkastade		
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa
Naimattomia — Ogifta	216	432	648	2 452	63	2 515	2 944	57	3 001
Naimisissa olevia—Giffta	116	221	337	4 032	199	4 231	321	13	334
Eronneita — Frånskilda	60	145	205	792	99	891	11	3	14
Leskiä — Änklingar och änkor	6	30	36	160	31	191	1	—	1
Tuntematon — Okänt	4	—	4	3	—	3	—	—	—
Yhteensä — Summa	402	828	1 230	7 439	392	7 831	3 277	73	3 350
					%				
Naimattomia — Ogifta	53.7	52.2	52.7	33.0	16.1	32.1	89.9	78.1	89.6
Naimisissa olevia—Giffta	28.9	26.7	27.4	54.2	50.8	54.0	9.8	17.8	10.0
Eronneita — Frånskilda	14.9	17.5	16.7	10.6	25.2	11.4	0.3	4.1	0.4
Leskiä — Änklingar och änkor	1.5	3.6	2.9	2.2	7.9	2.5	0.0	—	0.0
Tuntematon — Okänt	1.0	—	0.3	0.0	—	0.0	—	—	—
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Suurin osa irtolaisista, 52.7 %, oli naimattomia, jota vastoin alkoholisteista vain 32.1 %. Naispuolisista alkoholisteista oli melko paljon, 33.1 %, leskiä ja eronneita, miesten vastaavan suhdeluvun ollessa vain 12.8.

Irtolaishuollon perusteet on irtolaislain 1 luvun 1 §:n mukaan tilastossa jaettu neljään ryhmään, nimittäin: kuljeksiva elämä, työn vieroksuminen, kerjuu ja ammattihaureus. Ne tapaukset, jolloin irtolaishuoltoon joutunut henkilö on muulla elämäntavallaan tuottanut ilmeistä vaaraa yleiselle järjestykselle, turvallisuudelle tai siveellisyydelle, on yhdistetty ryhmäksi »muu peruste». Seuraava taulukko valaisee, kuinka moni oli kunkin perusteen nojalla v. 1960 otettu huoltoon. Tällöin on huomattava, että jos henkilölle on ilmoitettu useita huoltoperusteita, on tilastossa otettu vain tärkein huomioon.

Kuljeksivan elämän ja työn vieroksumisen vuoksi 52.4 % kaikista irtolaisista on joutunut irtolaishuoltoon. Vastaava suhdeluku oli v. 1959 59.3. Ammattihaureuden vuoksi huoltoon joutuneiden naisten luku, mikä aikaisemmin vuosi vuodelta aleni, on nyt hieman noussut, tosin vain 4.1 % edellisestä vuodesta. V. 1948 heitä oli 1 131 eli 85.9 % kaikista irtolaisnaisista, v. 1950 928 eli 74.3 %, v. 1955 604 eli 56.5 %, v. 1959 362 eli 40.0 % ja v. 1960 377 eli 45.5 %.

Största delen av lösdrivarna, 52.7 %, var ogifta, då däremot motsvarande tal för alkoholisterna var endast 32.1 %. Bland de kvinnliga alkoholisterna fanns det rätt mycket änkor och frånskilda, 33.1 %, medan motsvarande proportionstal för männen var endast 12.8.

Grunderna för lösdrivarvården. Med stöd av lösdrivarlagens 1 kap. 1 § har grunderna för lösdrivarvården i statistiken indelats i fyra grupper, nämligen: kringstrykande liv, arbetskygghet, tiggeri och prostitution. De fall, då person underställd lösdrivarvård genom sitt levnads sätt i övrigt medfört uppenbar våda för allmän ordning, säkerhet eller sedlighet, har förts till gruppen »annan orsak». Huru många personer, som med stöd av varje orsak omhändertagits under år 1960, belyses av följande tabell. Härvid bör observeras, att ifall beträffande en person uppgivits flere vårdorsaker, har blott den viktigaste beaktats i statistiken.

Till följd av kringstrykande liv och arbetskygghet har 52.4 % av alla lösdrivare underkastats lösdrivarvård. Motsvarande proportions tal för år 1959 var 59.3. Antalet kvinnor, som till följd av prostitution blivit underkastade vård, har nu något stigit, dock endast med 4.1 % från föregående år; tidigare hade nämnda siffror från år till år nedgått. År 1948 var deras antal 1 131 eller 85.9 % av hela antalet kvinnliga lösdrivare, år 1950 928 eller 74.3 %, år 1955 604 eller 56.5 %, år 1959 362 eller 40.0 % och år 1960 377 eller 45.5 %.

Irtolaishuollon perusteet — Grunder för lösdrivarvården

Huollon peruste Grunden för vården	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskom- muner		Koko maa Hela landet		Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskom- muner		Koko maa Hela landet	
	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor
	abs.						%					
Kuljeksiva elämä — Kringstrykande liv	53	100	3	13	56	113	13.8	13.1	15.8	21.3	13.9	13.7
Työn vieroksuminen — Arbetskygghet	187	277	7	4	194	281	48.8	36.1	36.8	6.6	48.3	33.9
Kerjuu — Tiggeri	17	1	1	—	18	1	4.5	0.1	5.3	—	4.5	0.1
Ammattihaureus — Prost- tution	—	340	—	37	—	377	—	44.3	—	60.6	—	45.5
Muu peruste — Annan grund	126	49	8	7	134	56	32.9	6.4	42.1	11.5	33.3	6.8
Yhteensä — Summa	383	767	19	61	402	828	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Irtolaisperusteen yhteyteen kuuluu läheisesti kysymys, missä määrin irtolaisiksi havaitut henkilöt on aikaisemmin tuomittu rangaistukseen ja missä määrin he ovat aikaisemmin olleet irtolaishuollon alaisia. Näitä seikkoja valaisee seuraava yhdistelmä.

Irtolaisia, jotka aikaisemmin — Lösdrivare, som tidigare ovat olleet irtolaishuollon alaisina — varit under lösdrivarvård . . . . . on tuomittu rangaistukseen — dömts till straff . . . . .

	Kaupungit — kauppalat Städer — köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor
248	560	7	27	255	587	
258	255	7	9	265	264	

Kaikista v:n 1960 irtolaisista 68.5 % on aikaisemmin ollut irtolaishuollon alaisena, 63.4 % miehistä ja 70.9 % naisista. Aikaisemmin rangaistukseen tuomittuja oli 43.0 % kaikista, miehistä 65.9 % ja naisista 31.9 %.

Irtolaishuollon toimenpiteet. Irtolaislain 1 luvun 2 ja 5 §:ien mukaan on irtolaiseksi havaituihin henkilöihin nähden sovellettava seuraavia toimenpiteitä: varoitettava, milloin se katsotaan tarpeelliseksi ja, ellei tämä riitä, määrättävä irtolaisvalvonnan alaiseksi; ellei heitä senkään avulla saada palautetuiksi säännölliseen ja kunnialliseen elämäntapaan tai jos he ovat vaaraksi itselleen tai muiden henkilökohtaiselle turvallisuudelle tai ilmeiseksi häiriöksi yleiselle järjestykselle tai siveellisyydelle, on heidät määrättävä työlaitokseen tai pakkotyöhön.

Jos irtolaiseksi havaittu henkilö on toispaikkakuntalainen, ovat muutamat kunnat ilmoittaneet

I nära samband med orsaken till lösdriveriet står frågan, i vilken mån personer, som befunnits vara lösdrivare, tidigare blivit dömda till straff och i vilken mån de tidigare varit under lösdrivarvård. Följande sammanställning belyser dessa frågor.

Av hela antalet lösdrivare under år 1960 hade 68.5 % varit tidigare under lösdrivarvård, 63.4 % av männen och 70.9 % av kvinnorna. 43.0 % hade tidigare blivit dömda till straff, av männen 65.9 % och av kvinnorna 31.9 %.

Lösdrivarvårdens vårdåtgärder. Enligt lösdrivarlagens 1 kap. 2 och 5 § bör ifråga om personer, som befunnits vara lösdrivare, tillämpas följande åtgärder: varning, då sådan anses nödvändig och om detta ej är tillräckligt, ställande under lösdriveriövervakning; om de icke ens med denna åtgärd kan återföras till ett ordentligt och hederligt levnadssätt eller om de är till fara för sig själva eller för andras personliga säkerhet eller till uppenbar våda för allmän ordning och sedlighet, bör de förordnas till intagning i arbetsanstalt eller till tvångsarbete.

Ifall en person, som befunnits vara lösdrivare, är från annan ort, har somliga kommuner uppgivit

lähettäneensä tällaiset henkilöt kotikuntaansa siellä käsiteltäväksi antamatta heille sitä ennen varoitusta. Tilastossa tällaiset tapaukset on yhdistetty ryhmään »muu toimenpide». Ne tapaukset, jolloin irtolaiset laitoksesta päästyään on asetettu jälkivalvontaan, muodostavat oman ryhmän. Missä laajuudessa erilaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty kaupungeissa, kauppalloissa ja maalaiskunnissa, selviää seuraavasta taulukosta.

att de sânt sådana personer till deras hemkommun för behandling utan att dessförinnan tilldelas dem varning. I statistiken har dylika fall sammanförts till gruppen »annan åtgärd». De fall, då lösdrivarna efter anstaltsvård ställts under övervakning, bildar en särskild grupp. I vilken utsträckning de olika vårdåtgärderna vidtagits i städerna, köpingarna och landskommunerna, framgår av följande tabell.

Huoltotoimenpiteet — Vårdåtgärder

Huoltotoimenpide — Vårdåtgärd	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskom- muner		Koko maa Hela landet		Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskom- muner		Koko maa Hela landet	
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor
	abs.						%					
Varoitus — Varning	78	120	6	12	84	132	20.4	15.6	31.6	19.7	20.9	15.9
Irtolaisvalvonta — Lös- driveriövervakning ..	192	230	3	11	195	241	50.1	30.0	15.8	18.0	48.5	29.1
Työlaitoshuolto — In- tagning på arbetsan- stalt	53	167	2	18	55	185	13.8	21.8	10.5	29.5	13.7	22.4
Pakkotyö—Tvångsarbete	3	15	—	—	3	15	0.8	1.9	—	—	0.8	1.8
Jälkivalvonta — Efter- övervakning	48	210	8	13	56	223	12.5	27.4	42.1	21.3	13.9	26.9
Muu toimenpide—Annan åtgärd	9	25	—	7	9	32	2.4	3.3	—	11.5	2.2	3.9
Yhteensä — Summa	383	767	19	61	402	828	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Niiden irtolaisten luku, jotka ovat saaneet varoituksen tai joutuneet valvontaan, oli 53.0 % kaikista; selontekovuonna sai varoituksen 17.6 % ja valvonnan alaisia oli 35.4 %, minkä lisäksi jälkivalvonnassa oli vielä 22.7 %. Työlaitoshuoltoa on käytetty melko runsaasti, 19.5 % määrättiin työlaitoksiin. Pakkotyötä huolto-
muotona on sovellettu varsin vähän, vain 1.5 %:iin irtolaisista. *Miehiin* nähden on yleensä sovellettu suhteellisesti katsoen lievempiä huolto-
muotoja kuin *naisiin*. Varoituksen saaneita ja valvonnassa olevia miehiä oli 69.4 % kaikista miesirtolaisista naisten vastaavan luvun ollessa 45.0 %.

Antalet lösdrivare, som erhållit varning och sådana som ställts under övervakning var 53.0 % av alla; under redogörelseåret erhöill 17.6 % varning och under övervakning var 35.4 %, vartill 22.7 % var under efterövervakning. Arbetsinrättningsvård har begagnats ganska ofta, 19.5 % förordnades till intagning i arbetsinrättning. Tvångsarbete som vårdåtgärd har använts ganska sällan, endast i fråga om 1.5 % av lösdrivarna. I fråga om *män* har relativt taget tillämpats mildare åtgärder än i fråga om *kvinnor*. Antalet manliga lösdrivare, som erhållit varning och sådana som ställts under övervakning, utgjorde 69.4 % av samtliga manliga lösdrivare, då motsvarande antal kvinnor var 45.0 %.

Alkoholihuollon perusteet on alkoholistolain 1 luvun 1 §:n mukaan tilastossa jaettu 6 ryhmään ja niistä käytetty seuraavia nimityksiä: 1. vaarallisuus, 2. häiriö tai pahennus, 3. elatusvelvollisuuden laiminlyönti, 4. joutuminen läheisen

Grunderna för alkoholistvården. På grund av alkoholistlagens 1 kap. § 1 är orsakerna till alkoholistvården i statistiken indelade i 6 grupper, om vilka använts följande benämningar: 1. farlighet, 2. störande eller förgargelseväckande upp-

henkilön rasitukseksi, 5. huoltoavun tarve sekä 6. juopumuspidätykset. Lisäksi on vielä käytetty ryhmää »muu» niitä tapauksia varten, jolloin asianomaiset ovat vapaaehtoisesti alistuneet alkoholistihooltoon. Jos henkilö on joutunut alkoholistihooltoon usean edellä mainitun perusteen nojalla, on hänet seuraavassa taulukossa sijoitettu siihen perusryhmään, mikä on osoitautunut tärkeimmäksi.

trädande, 3. försummande av underhållningsplikt, 4. fallit närstående till last, 5. behov av socialhjälp samt 6. anhållen för fylleri. Därutöver har ännu använts gruppen »annan» för de fall, då vederbörande frivilligt har underkastat sig alkoholistvård. Om en person erhållit alkoholistvård till följd av flere av ovannämnda orsaker, har han i följande tabell hänförs till den grupp, vilken visat sig vara viktigast.

Alkoholistihuollon perusteet — Grunder för alkoholistvården

Huollon peruste Grunden för vården	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet		Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor
	abs.						%					
Vaarallisuus — Farlighet	76	2	66	—	142	2	1.4	0.6	3.6	—	1.9	0.5
Häiriö tai pahennus — Störande eller förargelseväckande	1 612	157	404	20	2 016	177	28.7	45.4	22.2	43.5	27.1	45.2
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti — Försummande av underhållningsskyldighet	426	7	338	6	764	13	7.6	2.0	18.5	13.0	10.3	3.3
Joutuminen läheisen henkilön rasitukseksi — Fallit närstående till last	423	8	177	—	600	8	7.5	2.3	9.7	—	8.1	2.0
Huoltoavun tarve — Behov av socialhjälp	236	8	287	8	523	16	4.2	2.3	15.7	17.4	7.0	4.1
Juopumuspidätykset — Anhållen för fylleri	2 278	145	426	11	2 704	156	40.6	41.9	23.4	23.9	36.3	39.8
Muu — Annan	564	19	126	1	690	20	10.0	5.5	6.9	2.2	9.3	5.1
Yhteensä — Summa	5 615	346	1 824	46	7 439	392	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Juopottelevaa elämää viettävät henkilöt ovat joutuneet alkoholistihooltoon suurimmalta osalta sen vuoksi, että heidät vuoden kuluessa oli pidätetty kolmasti tai useammin tai sen vuoksi, että he olivat ilmeisesti häiriöksi tai pahennukseksi ympäristölleen. Edellisiä oli v. 1960 36.5 sekä jälkimmäisiä 28.0 % kaikista. Sellaisia alkoholisteja, jotka olivat laiminlyöneet oman tai läheistensä elatuksen, oli 24.6 %. Paitsi ryhmään »muu» sisältyvät 710 henkilöä oli vielä 85 miestä alistunut vapaaehtoisesti alkoholistihooltoon, vaikka heidän kohdallaan on ilmoitettu muitakin huollon perusteita. Kaikkiaan oli siis näitä »vapaaehtoisia» v. 1960 795 eli 10.2 %. V. 1959 heitä oli 771 eli 9.8 %. Kaikista alkoholisteista 5 657 eli 72.2 % on jo aikaisemmin ollut alkoholisti- tai raittiushuollon alaisena. V:n 1959 vastaavat luvut olivat 5 391 ja 68.2 %.

Personer, vilka för ett onyktert liv, har oftast omhändertagits som alkoholister, emedan de under årets lopp blivit anhållna tre eller flere gånger eller därför, att de varit uppenbart störande eller förargelseväckande för sin omgivning. De förra utgjorde år 1960 36.5 % och de senare 28.0 % av alla. Sådana alkoholister, vilka hade försummat sin underhållningsplikt mot sig själv eller närstående, utgjorde 24.6 %. Utom de 710, som ingår i gruppen »annan», har ännu 85 män frivilligt underkastat sig alkoholistvård. För dessa har likväl även andra grunder för vård uppgivits. Inalles fanns det alltså år 1960 795 »frivilliga» eller 10.2 %. Motsvarande antal år 1959 var 771 eller 9.8 %. Av hela antalet alkoholister har 5 657 eller 72.2 % tidigare varit under alkoholistvård. År 1959 var motsvarande antal 5 391 och 68.2 %.

Alkoholihuollon huoltotoimenpiteet. Alkoholistolain 1 luvun 2 §:n mukaan ovat ne toimenpiteet, joihin alkoholistiksi havaittuun henkilöön nähden on ryhdyttävä, raittiusvalvonta ja hoito yleisessä alkoholihuoltolassa. 3 §:n mukaan on kuitenkin ennen näitä huoltotoimenpiteitä henkilöä varoitettava, milloin se katsotaan tarpeelliseksi. Tämän nojalla on huoltotoimenpiteet tilastossa jaettu kolmeen ryhmään: varoitus, raittiusvalvonta ja alkoholihuoltolahoito. Samoin kuin irtolaisiin on alkoholisteihinkin nähden laitoksesta vapautuneiden jälkivalvonta erotettu eri ryhmäksi.

Seuraava taulukko osoittaa, missä laajuudessa erilaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty erikseen kaupungeissa ja kauppaloissa sekä maalaiskunnissa.

Alkoholivårdens vårdåtgärder. Enligt alkoholistlagens 1 kap. § 2 är de åtgärder, vilka skall vidtagas beträffande person, som befunnits vara alkoholist, nykterhetsuppsikt och vård i allmän alkoholistanstalt. Förrän dessa vårdåtgärder tillämpas, bör enligt § 3 personen likväl varnas, då sådant befinnes nödigt. På denna grund är vårdåtgärderna i statistiken uppdelade i tre grupper: varning, nykterhetsuppsikt och vård i alkoholistanstalt. Såsom i fråga om lödrivarna har även här de som ställts under övervakning efter anstaltsvård särredovisats.

Följande tabell utvisar, i vilken utsträckning de olika åtgärderna tillämpats särskilt i städerna och köpingarna samt i landskommunerna.

Huoltotoimenpiteet — Vårdåtgärder

Huoltotoimenpide — Vårdåtgärd	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet		Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor
	abs.						%					
Varoitus — Varning . . .	1 876	102	1 176	29	3 052	131	33.4	29.5	64.5	63.0	41.0	33.4
Raittiusvalvonta — Nykterhetsuppsikt	1 724	134	264	13	1 988	147	30.7	38.7	14.5	28.3	26.7	37.5
Alkoholihuoltolahoito — Vård i alkoholistanstalt	1 193	73	273	4	1 466	77	21.3	21.1	14.9	8.7	19.7	19.7
Jälkivalvonta — Efterövervakning	822	37	111	—	933	37	14.6	10.7	6.1	—	12.6	9.4
Yhteensä — Summa	5 615	346	1 824	46	7 439	392	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Yleisimmin käytettyjä toimenpiteitä oli v. 1960, kuten aikaisemminkin, varoituksen antaminen; sellaisen oli saanut 40.6 % alkoholisteista. V. 1960 määrättiin huoltoloihin 1 543 alkoholistia eli 14.9 % enemmän kuin v. 1959. Näistä on 639:n kohdalla ilmoitettu, että huoltolahoito ei ole vielä täytäntöön pantu. Jälkivalvonnassa huoltolahoidon jälkeen oli 12.4 % kaikista alkoholisteista.

Raittiushuollon huoltotoimenpiteet. Lain mukaan on raittiushuollon alaista henkilöä sopivalla tavalla varoitettava tai jos henkilö 12 viimeksi kuluneen kuukauden aikana on tavattu ilmei-

En av de mest tillämpade vårdåtgärderna år 1960 var, såsom tidigare, varning; 40.6 % av alkoholisterna hade erhållit sådan. År 1960 var antalet till alkoholistanstalt förordnade 1 543 eller 14.9 % större än år 1959. För 639 av dessa har uppgivits, att de ännu ej blivit intagna i anstalt under redogörelseåret. Under övervakning efter anstaltsvård var 12.4 % av alla alkoholister.

Nykterhetsvårdens vårdåtgärder. Enligt lagen skall den, som är underställd nykterhetsvård, på lämpligt sätt varnas eller om personen i fråga under de senast förflutna 12 månaderna anträffats

sesti juopuneena julkisella paikalla tai julkisessa tilaisuudessa tai tullut juopumuksesta pidätyksi kahdesti taikka useammin, on hänet, mikäli laissa mainitut muut toimenpiteet katsotaan riittämättömiksi, määrättävä raittiussuojeluun enintään yhdeksi vuodeksi.

Missä määrin raittiushuollon alaiset henkilöt ovat saaneet varoituksen tai heidät on määrätty raittiussuojeluun, selviää seuraavasta taulukosta. Mainittakoon, että näistä henkilöistä 23.0 % on jo aikaisemmin ollut huollon alaisena.

uppenbart drucken på offentlig plats eller vid offentligt tillfälle eller har blivit anhållen för fylleri två gånger eller oftare, skall, för såvitt de i lagen nämnda andra åtgärderna anses otillräckliga, förordnande ges om hans ställande under nykterhetsskydd för högst ett års tid.

I vilken utsträckning personer under nykterhetsvård erhållit varning eller ställts under nykterhetsskydd, framgår av följande tabell. Av dessa personer har 23.0 % varit tidigare under nykterhetsvård.

Huoltotoimenpiteet — Vårdåtgärder

	Varoitus Varning		Raittiussuojelu Nykterhets- skydd		Yhteensä Summa		Varoitus Varning		Raittiussuojelu Nykterhets- skydd		Yhteensä Summa	
	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor
	abs.						%					
Kaupungit — Städer ...	1 717	52	287	7	2 004	59	58.5	81.3	84.4	77.8	61.1	80.8
Kauppalat — Köpingar	272	5	15	2	287	7	9.2	7.8	4.4	22.2	8.8	9.6
Maalaiskunnat — Lands- kommuner	948	7	38	—	986	7	32.3	10.9	11.2	—	30.1	9.6
Yhteensä — Summa	2 937	64	340	9	3 277	73	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Alkoholistihuoltolat

V:n 1960 aikana toimi maassa 12 alkoholisti-huoltolaa. Niistä 4 oli valtion omistamia, nim. Perniön huoltola Kemiössä, Lapinjärven ja Sairilan huoltolat, viimeksi mainittu Mikkelissä, sekä Alkoholistien vastaanottolaitos Järvenpäässä. Yksityisten yhdistysten omistamia olivat Mikkelin, Kankaanpään, Pieksämäellä sijaitseva Tyynelän sekä Rymättylän alkoholistikodit, joista viimeksi mainittu lopetti toimintansa lokakuun lopussa 1960. Lämmin, Paavolan kunnassa toimivan Pohjolan sekä Ridasjärven työlaitosten osastoina toimivat huoltolat kuuluivat kuntayhtymille ja Tervalammen huoltola Helsingin kaupungille.

V:n 1960 kuluessa oli alkoholistihuoltoloiden sosiaaliministeriölle antamien tietojen mukaan laitoksissa kirjoissa kaikkiaan 2 344 alkoholista. Vuoden alussa oli kirjoissa 1 133, vuoden kuluessa otettiin uusia 1 211 ja vapautettiin tai siirrettiin muualle 1 158; joten vuoden lopussa oli kirjoissa kaikkiaan 1 186. Miten alkoholistien määrä vaihtui vuoden kuluessa eri laitoksissa, selviää seuraavasta taulukosta.

Alkoholistanstalterna

Under år 1960 var i landet i verksamhet 12 alkoholistanstalter. Av dem ägdes 4 av staten, nämligen Bjärnä anstalt i Kimito, anstalten i Lappträsk, Sairila anstalt i S:t Michel samt Upptagningsanstalten för alkoholister i Järvenpää. Alkoholisthemmen i Rymättylä, Kankaanpää och S:t Michel samt Tyynelä alkoholisthem i Pieksämäki upprätthölls av privata föreningar; Rymättylä alkoholisthem upphörde med sin verksamhet i slutet av oktober 1960. Alkoholistanstalten vid arbetsinrättningarna i Lammi och Ridasjärvi samt Pohjola arbetsinrättning i Paavola tillhörde kommunsammanslutningar och Tervalampi vårdanstalt Helsingfors stad.

Enligt uppgifter från alkoholistanstalterna var vid dessa anstalter under år 1960 inskrivna inalles 2 344 alkoholister. Vid årets början var antalet inskrivna 1 133, under årets lopp intogs 1 211 och utskrevs eller placerades annorstädes 1 158, så att antalet inskrivna vid årets slut var 1 186. Hur totalantalet alkoholister vid de olika anstalterna växlade under årets lopp, framgår av följande tabell.

Alkoholistien luku eri laitoksissa — Antalet alkoholister på de olika anstalterna

Alkoholistihuoltola Alkoholistanstalt	Hoitopaikkoja Platsantal	Vuoden alussa kir- joissa — Inskrivna vid årets början		Vuoden kuluessa — Under året					Vuoden lopussa kirjoissa — Inskriv- na vid årets slut	
		laitoksessa läsnä på anstalten	muulla annorstädes	siirretty muis- ta laitoksista flyttade från andra anstalter	muuta laitok- siin otettuja andra intagna	lopullisesti vapautettuja slutligt frigivna	siirretty mu- hin laitoksiin överflyttade till andra anstalter	muuta syystä poistettuja av annat orsak utskrivna	laitoksessa läsnä på anstalten	muulla annorstädes
Perniö (Björnå)	80	89	103	24	223	165	35	1	86	152
Lapinjärvi — Lapp- träsk	100	100	201	65	216	182	47	16	130	207
Sairila	20	17	16	—	38	30	4	—	15	22
Järvenpää	70	72	115	35	374	316	73	1	75	131
Tervalampi	70	28	96	—	78	56	9	6	47	84
Ridasjärvi	20	6	24	1	1	1	—	—	1	30
Lammi	40	8	68	61	—	54	1	15	17	50
Pohjola	15	6	5	—	2	2	—	—	1	10
Rymättylä	27	29	23	6	46	91	13	—	—	—
Mikkeli (S:t Michel)	16	18	11	8	56	45	16	—	16	16
Tyynelä	24	26	23	8	105	92	15	—	22	33
Kankaanpää	26	25	24	5	72	79	6	—	24	17
Yhteensä — Summa	508	424	709	213	1 211	1 113	219	39	434	752

Lähes $\frac{1}{3}$ eli 30.9 % kaikista vuoden kuluessa huoltoloihin otetuista oli ollut Järvenpään vastaanottolaitoksessa, ja 837 otettiin suoraan muihin alkoholistihuoltoloihin. Kaikista v. 1960 huoltoloihin tulleista 62.4 % oli tullut vapaaehtoisesti, 2.7 % oli vaarallisia ja 34.9 % muita lääninhallitusten huoltoloihin määräämiä alkoholisteja. Vapaaehtoisten luku on edelliseen vuoteen verrattuna lisääntynyt 40:llä ja vaarallisten luku 2:lla sekä muiden 37:llä. Vuoden aikana kirjoissa olleet jakaantuivat vapaaehtoi-
siin, vaarallisiin ja muihin seuraavalla tavalla.

Nära $\frac{1}{3}$ eller 30.9 % av dem som intogs under året hade passerat genom Järvenpää upptagningsanstalt och 837 intogs direkt på de övriga alkoholistanstalterna. Av alla under år 1960 intagna hade 62.4 % kommit frivilligt, 2.7 % var farliga och 34.9 % andra av länstyrelsen till alkoholistanstalt beordnade. Antalet frivilliga har från föregående år stigit med 40, antalet farliga med 2 samt antalet andra med 37. Samtliga inskrivna fördelade sig på frivilligt inkomna, farliga och andra på följande sätt.

Vuoden alussa — Vid årets början	Vapaaehtoi- sesti tulleita Frivilligt ingångna	Vaarallisia Farliga	Muita Andra	Yh- teensä Summa
läsnä — närvarande	201	12	211	424
ehdollisesti vapautettuja — villkorligt frigivna	180	36	294	510
lomautettuja — permitterade	24	4	55	83
vankilassa, karkureina ym. — i fängelse, på rymmarsträt etc.	9	3	104	116
Uusia vuoden kuluessa — Intagna under året	756	33	422	1 211
Poistettu vuoden kuluessa — Utskrivna under året				
lopullisesti vapautettuja — slutligt frigivna	757	42	314	1 113
muulle siirrettyjä, kuolleita ym. — annorstädes överförda, avlidna m.fl.	7	3	35	45
Vuoden lopussa — Vid årets slut				
läsnä — närvarande	192	8	234	434
ehdollisesti vapautettuja — villkorligt frigivna	156	30	339	525
lomautettuja — permitterade	50	4	64	118
vankilassa, karkuteillä ym. — i fängelse, på rymmarsträt etc.	8	1	100	109

Vuoden alussa oli sairaalassa 5, vankilassa 100 ja karkureina 11, vuoden lopussa vastaavasti 8, 77 ja 24.

Kun vuoden alussa muualla olleista 144 palautettiin takaisin laitoksiin, on vuoden kuluessa hoidettu kaikissa laitoksissa 1 920 miestä ja 72 naista eli yhteensä 1 992 alkoholista; toisesta laitoksesta toiseen siirretyt alkoholistit sisältyvät tällöin mainittuun lukuun kahdesti. Valtion, työlaitosten ja yksityisten huoltoloiden kesken mainittu luku jakaantui seuraavasti.

	Vuoden aikana hoidettuja Antal vårdade under året	Hoitopäiviä — Vård dagar	
		Kaikkiaan Totalt	Hoidettua kohti Per vårdtagare
Valtion omistamat laitokset — Statsägda anstalter ...	1 347	97 751	73
Työlaitosten yhteydessä toimivat — Vid arbetsin- rättningar verkamma anstalter	237	17 873	75
Yhdistysten omistamat — Föreningarnas anstalter	408	25 917	64
Kaikkiaan — Inalles	1 992	141 541	71

Vuoden kuluessa laitoksiin tulleista 1 211 uudesta hoidettavasta suurin osa, 60.9 %, oli ensikertalaisia, 28.5 % oli aikaisemmin ollut kerran ja 10.6 % useamman kerran hoidettavana jossakin alkoholihuoltolassa. Näistä 1 211 hoidettavasta oli eniten 30—39-vuotiaita, 35.3 %, ja sen jälkeen 40—49-vuotiaita, 32.4 %. Laitokseen tullessaan 50 vuotta täyttäneitä oli 21.3 % ja 30 vuotta nuorempia 11.0 %. Kolme hoidettavaa ei ollut vielä täyttänyt 20 vuotta.

Työlaitokset

V. 1960 oli toiminnassa 9 työlaitosta, joista 7 oli kuntainliittojen omistamia, Helsingin kaupungin omistama Tervalammen työlaitos Vihdissä ja valtion omistama Ilmajoen työlaitos. Kuntainliittojen omistamat työlaitokset olivat Uudenmaan työlaitos Hyvinkään maalaiskunnassa, Länsi-Suomen työlaitos Punkalaitumella, Hämeen työlaitos Lammilla, Itä-Suomen työlaitos Mäntyharjulla, Keuruun työlaitos, Kruunupyyn työlaitos ja Pohjolan työlaitos Revonlahdella.

Kuntainliittojen omistamissa työlaitoksissa oli osallisina 519 kuntaa eli 94.9 % maan kaikista kunnista. Hoitopaikkojen luku näissä työlaitoksissa oli selontekovuonna 758. Helsingin kaupungin Tervalammen työlaitoksessa hoitopaikkoja oli 157 ja valtion Ilmajoen työlaitoksessa 100, joten hoitopaikkoja oli työlaitoksissa

Vid årets början var 5 på sjukhus, 100 i fängelse och 11 på rymmarsträt, vid årets slut åter resp. 8, 77 och 24.

Av de vid årets början icke närvarande intogs 144 ånyo på anstalterna, varför under årets lopp på samtliga anstalter vårdats 1 920 män och 72 kvinnor eller inalles 1 992 alkoholister; de som överförts från en anstalt till en annan ingår härvid två gånger i nämnda siffra. Mellan statens, arbetsinrättningarnas och de privata vårdanstalterna fördelade sig nämnda totalantal som följer.

Av de 1 211, som under årets lopp intagits på anstalterna, var de flesta, 60.9 %, förstagångsintagna, 28.5 % hade en gång förut varit intagna på alkoholistanstalt och 10.6 % flere gånger. Av dessa 1 211 vårdtagare utgjorde 30—39-åringarna den största gruppen, 35.3 %, och därefter 40—49-åringarna, 32.4 %. De som hade fyllt 50 år när de intogs, utgjorde 21.3 %, och 11.0 % var i åldern under 30 år. Tre vårdtagare hade ännu inte fyllt 20 år.

Arbetsinrättningarna

Under år 1960 var 9 arbetsinrättningar i verksamhet, av vilka 7 ägdes av kommunförbund, Tervalampi arbetsinrättning i Vichtis av Helsingfors stad och Ilmajoki arbetsinrättning av staten. Följande arbetsinrättningar ägdes av kommunförbund: Uudenmaan työlaitos i Hyvinge landskommun, Länsi-Suomen työlaitos i Punkalaidun, Hämeen työlaitos i Lammi, Itä-Suomen työlaitos i Mäntyharju, Keuruun työlaitos, arbetsinrättningen i Kronoby och Pohjolan työlaitos i Revonlahti.

I de arbetsinrättningar, som ägdes av kommunförbunden, var 519 kommuner delaktiga eller 94.9 % av alla kommuner i landet. Antalet vårdplatser i nämnda arbetsinrättningar var under redogörelseåret 758. I Helsingfors stads arbetsinrättning i Tervalampi var antalet vårdplatser 157 och i statens arbetsinrättning i Ilma-

yhteensä 1 015. Seuraavassa esitetyt numerotiedot perustuvat Työlaitosten Keskusliiton keräämiin tilastotietoihin, paitsi Ilmajoen työlaitoksen osalta, joka on lähettänyt toimintaansa koskevat tiedot suoraan sosiaaliministeriöön.

Työlaitoksissa on v:n 1960 kuluessa ollut hoidettavana kaikkiaan 2 908 huollettavaa. Kuntainliittojen työlaitoksissa oli 2 175, Tervalammella 565 ja Ilmajoella 168. Seuraava yhdistelmä osoittaa, minkä lakien nojalla huollettavat oli työlaitoksiin määrätty.

Laki, jonka nojalla huollettavat on työlaitokseen otettu Lag, enligt vilken de vårdade förordnats till arbetsinrättning	Työlaitokset — Arbetsinrättningar					
	Kuntainliittojen Kommunförbundens		Helsingin Valtion kaupungin Statens Helsingfors stads		Yhteensä Summa	
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor
Huoltoapulaki, 40 § (työvelvolliset) — Socialhjälpslagen, § 40 (arbetspliktiga) ..	420	18	81	—	501	18
Huoltoapulaki, 25 ja 54 § (kurinpidolliset) Socialhjälpslagen § 25 ja 54 (disciplinära)	75	17	16	—	91	17
Laki lasten elatusavun turvaamisesta — Lagen om tryggnad av underhållsbidrag åt barn	1 239	3	332	—	1 571	3
Alkoholilaki — Lagen om alkoholister .	86	15	136	—	222	15
Irtolaislaki — Lagen om lösdrivare	90	212	—	168	90	380
Yhteensä — Summa	1 910	265	565	168	2 475	433

V. 1959 oli huollettavia kaikkiaan 3 117, joten heitä oli työlaitoksissa v. 1960 209 eli 6.7 % vähemmän. Huoltoapulain nojalla huollettujen luku aleni 9.5 %, perhepinnarien 4.8, alkoholistien 10.6 ja irtolaisten 7.1 %.

V. 1960 työlaitoksissa huolletuista 54.1 % oli perhepinnareita, 21.6 % huoltoapulain nojalla huollettuja, 16.2 % irtolaisia ja 8.1 % alkoholisteja. Edellisenä vuonna vastaavat suhdeluvut olivat 53.0, 22.2, 16.3 ja 8.5. Miehistä suurin osa, 63.5 %, oli perhepinnareita ja naisista sen sijaan 87.8 % irtolaisia. Kaikista huollettavista 85.1 % oli miehiä ja 14.9 % naisia.

Kertomusvuoden alussa oli laitoksissa läsnä yhteensä 871 huollettavaa. Vuoden aikana otettiin uusia ja palautettiin vuoden alussa muualla olleita yhteensä 2 037. Vuoden kuluessa vapautettujen, lomautettujen tai karanneiden luku oli 2 201, joten vuoden lopussa oli läsnä 707 huollettavaa. Eri laitosryhmissä huollettavat vaihtuivat vuoden aikana seuraavalla tavalla.

joki 100. Hela antalet vårdplatser var alltså 1 015.

Följande sifferuppgifter grundar sig på statistiska uppgifter insamlade av Arbetsinrättningarna Centralförbund utom beträffande Ilmajoki arbetsinrättning, som insänt uppgifter över sin verksamhet direkt till socialministeriet.

Totalantalet vårdade i arbetsinrättningarna har under år 1960 varit 2 908. I kommunförbundens arbetsinrättningar var antalet inalles 2 175, i Tervalampi 565 och i Ilmajoki 168. Följande sammanställning visar med stöd av vilka lagar intagningen på arbetsinrättning skett.

År 1959 var antalet vårdade inalles 3 117; år 1960 var antalet således 209 eller 6.7 % mindre. Antalet enligt socialhjälpslagen vårdade nedgick med 9.5 %, antalet tredskande underhållspliktiga med 4.8, antalet alkoholister med 10.6 och lösdrivare med 7.1 %.

Av de år 1960 i arbetsinrättningarna vårdade var 54.1 % tredskande underhållspliktiga, 21.6 % enligt socialhjälpslagen intagna, 16.2 % lösdrivare och 8.1 % alkoholister. Föregående års motsvarande proportionstal var 53.0, 22.2, 16.3 och 8.5. Största delen, 63.5 %, av männen var tredskande underhållspliktiga och av kvinnorna däremot 87.8 % lösdrivare. Av hela antalet vårdade var 85.1 % män och 14.9 % kvinnor.

I början av redogörelseåret var vid anstalterna närvarande 871 vårdade. Under året intogs nya och återtogs sådana, som i början av året vistats annorstädes, inalles 2 037. Antalet under året frigivna, permitterade eller förrymda var 2 201, vadan antalet vid årets slut närvarande utgjorde 707. I de olika anstaltsgrupperna var omsättningen av vårdade följande.

	Työlaitokset — Arbetsinrättningar					
	Kuntainliittojen Kommunalförbundens		Helsingin kaupungin Helsingfors stads	Valtion Statens	Yhteensä Summa	
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor
Vuoden alussa laitoksissa läsnä — Vid årets början i inrättningarna närvarande ...	551	102	152	66	703	168
Vuoden aikana otettu — Under året intagna	1 359	163	413	102	1 772	265
Vuoden aikana vapautettu, lomautettu, karannut — Under året frigivna, permitterade, förrymda	1 476	193	415	117	1 891	310
Vuoden lopussa laitoksissa läsnä — Vid årets slut i inrättningarna närvarande	434	72	150	51	584	123

Hoitopäiviä oli kertomusvuonna kaikkiaan 282 650, joista 50.5 % oli perhepinnarien, 23.4 % huoltoapulain nojalla laitoksiin otettujen, 19.8 % irtolaisten ja 6.3 % alkoholistien hoitopäiviä. Kaikista hoitopäivistä 54 960 eli 19.4 % tuli naisten osalle ja 227 690 eli 80.6 % miesten osalle. Näin ollen kutakin vuoden kuluessa laitoksissa hoidettua naista kohden hoitopäiviluku nousi keskimäärin 127:een, mutta kutakin miestä kohden vain 92:een.

Under redogörelseåret steg antalet vård dagar inalles till 282 650, varav 50.5 % kom på de tredskande underhållspliktiga, 23.4 % på de enligt socialhjälpplagen intagna, 19.8 % på lösdrivarna och 6.3 % på alkoholisterna. Av totalantalet vård dagar föll 54 960 eller 19.4 % på kvinnornas och 227 690 eller 80.6 % på männens del. Således steg antalet vård dagar i medeltal per kvinna till 127, men per man endast till 92.

VII. Kunnallisen sosiaalihuollon kustannukset

Huoltotoiminnan tulot samoin kuin menotkin on ilmoitettu siten, ettei tuloista ole vähennetty niitä kustannuksia, joita kunnilla on ollut niitä hankkiessaan, yhtä vähän kuin suoritetuista menoista on vähennetty niitä eriä, jotka mahdollisesti ovat tulleet korvatuiksi tuloilla. Sekä tulo- että menopuolella on otettu huomioon luontois- ja työsuoritukset.

Huoltotoiminnan tuloja ja menoja selvitetäessä on pidetty erillään eri huoltolakien soveltamisesta aiheutuneet kustannukset. Näin ollen tehdään seuraavassa tarkemmin selkoa erikseen huoltoavun, lastensuojelun sekä irtolais- ja alkoholistihuollon tuloista ja menoista. Hallintomenot ja -tulot, jotka yleensä ovat koko huoltotoiminnan yhteisiä, muodostavat oman ryhmänsä.

V:sta 1958 lähtien avustuksia, joita sosiaalilautakunnat ovat myöntäneet huoltoapua ja lastensuojelua harjoittaville yhdistyksille, ei ole sisällytetty huoltoavun ja lastensuojelun menoihin. Ne on käsitelty erillisenä menoryhmänä tämän luvun lopussa samoin kuin myös kuntien kustannusosuus kansaneläkkeiden tukiosista. Kodinhoitajien toiminnasta sekä toipilarahoista aiheutuneet menot on käsitelty näitä toimintamuotoja koskevissa luvuissa.

Huoltotoiminnan kokonaismenot ja -tulot.

V. 1960 nousivat huoltomenot koko maassa 17 157 milj. mk:aan ja tulot 6 402 milj. mk:aan, joten kunnat joutuivat huoltotoimintaan käyttämään 10 755 milj. mk. Kun sellaiset menoerät kuin korvaukset muille kunnille ja hoitomaksut vieraan kunnan kunnalliskodissa tai lastenkodissa olleista jo sisältyvät avustusta antaneiden kuntien avustusmenoihin, joskaan eivät aina saman tilikauden aikana, niin huollon kokonaiskustannukset, jos nämä menoerät vähennetään, olisivat selontekovuonna 16 983 milj. mk.

Miten menot ja tulot jakaantuivat eri huoltoalojen osalle erikseen kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa, selviää seuraavasta taulukosta.

VII. Den kommunala socialvårdens kostnader

Inkomsterna liksom även utgifterna för vårdverksamheten har uppgivits så, att från inkomsterna icke subtraherats de kostnader, som kommunerna haft vid anskaffandet av dem, lika litet som från de erlagda utgifterna avdragits de summor, som eventuellt blivit ersatta genom inkomster. Såväl på inkomst- som utgiftssidan har natura- och arbetsprestationer beaktats.

Vid klarläggandet av inkomsterna och utgifterna för vårdverksamheten har de kostnader, som förorsakats av de olika vårdlagarnas tillämpning, avskilts från varandra. Sålunda redogöres i det följande närmare för inkomsterna och utgifterna särskilt för socialhjälp, barnskyddet samt lösdruvar- och alkoholistvården. Förvaltningsutgifterna och -inkomsterna, som i allmänhet är gemensamma för hela vårdverksamheten, bildar en grupp för sig.

Från och med år 1958 har understöden, vilka socialnämnderna beviljat föreningar, som utövar socialhjälp och barnskydd, ej innefattats i utgifterna för socialhjälp och barnskydd. De har behandlats som en skild utgiftsgrupp i slutet av detta kapitel, såsom även kommunernas andel av kostnaderna för folkpensionernas understödsdel. Utgifterna för hemvårdarinnornas verksamhet och för konvalescentpenningarna har behandlats i samband med de redogörelser, som omfattar dessa verksamhetsområden.

Vårdverksamhetens totalutgifter och -inkomster.

Under år 1960 steg vårdutgifterna i hela landet till 17 157 milj. mk och inkomsterna till 6 402 milj. mk, varigenom kommunerna kom att till vårdverksamheten använda 10 755 milj. mk. Emedan sådana utgiftsposter som ersättningar till andra kommuner och vårdavgifter för personer, som vårdats i främmande kommuns kommunalhem eller barnhem, redan ingår i de kommuners understödsutgifter, som beviljat understöden ehuru icke alltid under samma räkenskapsperiod, utgjorde totalkostnaderna för vården, om dessa utgiftsposter avdragas, 16 983 milj. mk.

Huru utgifterna och inkomsterna fördelade sig på de olika vårdområdena särskilt i städerna, köpingarna och landskommunerna, framgår av följande tabell.

Huoltotoiminnan menot ja tulot — Vårdverksamhetens utgifter och inkomster

Huoltoala — Vårdområde	Kaupungit Städer		Kauppalat Köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	1 000 mk	%	1 000 mk	%	1 000 mk	%	1 000 mk	%
<i>Ménor — Utgifter</i>								
Hallinto — Förvaltning	799 714	9.6	87 915	8.9	672 588	8.6	1 560 217	9.1
Huoltoapu — Socialhjälp	4 815 119	57.9	668 062	67.5	6 461 702	82.3	11 944 883	69.6
Lastensuojelu — Barnskydd	2 669 822	32.1	229 330	23.1	704 618	9.0	3 603 770	21.0
Irtolaishuolto — Lösdrivarvård	6 732	0.1	157	0.0	589	0.0	7 478	0.0
Alkoholistihuolto — Alkoholistvård	28 337	0.3	4 713	0.5	7 669	0.1	40 719	0.3
Yhteensä menoja — Summa utgifter	8 319 724	100.0	990 177	100.0	7 847 166	100.0	17 157 067	100.0
<i>Tulot — Inkomster</i>								
Hallinto — Förvaltning	529	0.0	137	0.0	1 959	0.0	2 625	0.0
Huoltoapu — Socialhjälp	1 855 844	22.3	282 648	28.5	3 175 089	40.5	5 313 581	31.0
Lastensuojelu — Barnskydd	838 193	10.1	70 995	7.2	176 319	2.2	1 085 507	6.3
Irtolaishuolto — Lösdrivarvård	45	0.0	—	—	20	0.0	65	0.0
Alkoholistihuolto — Alkoholistvård	41	0.0	31	0.0	228	0.0	300	0.0
Kuntien huoltotoimintaan käyttämät varat — Av kommunerna för vårdverksamheten använda medel	5 625 072	67.6	636 366	64.3	4 493 551	57.3	10 754 989	62.7
Yhteensä tuloja — Summa inkomster	8 319 724	100.0	990 177	100.0	7 847 166	100.0	17 157 067	100.0

Huoltotoiminnan kustannukset peitettiin suurimmalta osalta kuntien tarkoitukseen myöntämällä varoilla. Huoltoavun ja lastensuojelun omat tulot muodostivat vain lähes $\frac{2}{5}$ eli 37.3 % kokonaismenoista.

V. 1959 huoltomenot olivat koko maassa 16 010 milj. mk. Näin ollen oli huoltotoimintaan v. 1960 käytetty 1 147 milj. mk eli 7.2 % enemmän kuin lähinnä edellisenä vuonna. Kun kuitenkin huoltotoiminnan omat tulot kasvoivat samaan aikaan 7.8 %:lla, nousivat huollon nettomenot 683 milj. mk:illa eli 6.8 %. Jos otetaan huomioon, että elinkustannusindeksi on noussut samaan aikaan 3.0 %, olisivat huollon bruttomenot v. 1960 olleet 4.1 % ja nettomenot 3.7 % suuremmat kuin v. 1959.

Suurimmat absoluuttiset huoltomenot olivat v. 1960 seuraavissa kaupungeissa: Helsingissä 3 568 milj. mk, Tampereella 844, Turussa 693, Porissa 283, Lahdessa 263, Oulussa 245, Vaasassa 254, Kuopiossa 220, Jyväskylässä 176 ja Kemissä 156 milj. mk. Pienimmät ne olivat Uudessa-kaarlepyyssä, 4.7 milj. mk, ja Kaskisissa, 3.7 milj. mk.

Maaseudulla huoltomenot kohosivat v. 1960 yli 30 milj. mk:n 66 kunnassa, 20—30 milj. mk:n välillä ne olivat 81:ssä, 10—20 milj. mk:n välillä 111:ssä, 5 ja 10 milj. mk:n välillä 120 kunnassa sekä 1 ja 5 milj. mk:n välillä 91 kunnassa. 1 milj. mk pienemmät menot olivat 12 kunnassa.

Utgifterna för vårdverksamheten täcktes till största delen med de medel kommunerna för ändamålet beviljat. Socialhjälpens och barnskyddets egna inkomster bildade blott nära $\frac{2}{5}$ eller 37.3 % av totalutgifterna.

År 1959 utgjorde vårdutgifterna i hela landet 16 010 milj. mk. Sålunda hade år 1960 för vårdverksamheten använts 1 147 milj. mk eller 7.2 % mer än närmast föregående år. Då vårdverksamhetens egna inkomster samtidigt steg med endast 7.8 %, var vårdverksamhetens nettoutgifter 683 milj. mk eller 6.8 % större än år 1959. Om man beaktar, att levnadskostnadsindex samtidigt stigit med 3.0 %, vore vårdens bruttoutgifter år 1960 4.1 % och nettoutgifter 3.7 % större än år 1959.

De absoluta vårdutgifterna var under år 1960 störst i följande städer: i Helsingfors 3 568 milj. mk, i Tammerfors 844, i Åbo 693, i Björneborg 283, i Lahti 263, i Uleåborg 245, i Vasa 254, i Kuopio 220, i Jyväskylä 176 och i Kemi 156 milj. mk. Minst var de i Nykarleby, 4.7 milj., och Kaskö, 3.7 milj. mk.

På landsbygden åter översteg vårdutgifterna år 1960 i 66 kommuner 30 milj. mk, mellan 20—30 milj. mk växlade de i 81 kommuner, mellan 10—20 milj. i 111, mellan 5—10 milj. mk i 120 kommuner och mellan 1 och 5 milj. mk i 91 kommuner. I 12 kommuner var utgifterna under 1 milj. mk.

Jos huoltotoiminnan kokonaiskustannukset, siis bruttokustannukset ja toiselta puolen ne kustannukset, jotka saadaan, jos menoista vähennetään huoltotoiminnan tuottamat tulot, ts. nettokustannukset, jaetaan henkikirjoihin merkityillä asukasluvulla sekä koko maassa että erikseen kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa, tulee kustannuksia keskimäärin asukasta kohden seuraavat määrät.

Om de totala kostnaderna för vårdverksamheten, således bruttokostnaderna och å andra sidan de kostnader, som erhålles, om från utgifterna subtraheras de inkomster, som vårdverksamheten inbringat, m.a.o. nettokostnaderna, divideras med den mantalsskrivna folkmängden både i hela landet och särskilt i städerna, köpingarna och landskommunerna, erhålles som genomsnittliga kostnader per invånare följande belopp.

Vuosi — År	Brutto- ja nettomenot asukasta kohden, mk — Brutto- och nettoutgifter per invånare, mk							
	Kaupungit Städer		Kauppalat Köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	Brutto	Netto	Brutto	Netto	Brutto	Netto	Brutto	Netto
1951	2 687	1 946	1 632	1 202	1 302	949	1 683	1 224
1952	3 074	2 169	1 938	1 404	1 528	1 097	1 960	1 398
1953	3 437	2 433	2 189	1 541	1 660	1 155	2 165	1 518
1954	3 631	2 578	2 342	1 658	1 791	1 246	2 325	1 633
1955	3 942	2 735	2 484	1 720	1 929	1 258	2 516	1 693
1956	4 551	3 206	2 943	2 091	2 243	1 506	2 939	2 023
1957	4 837	3 198	3 038	2 049	2 274	1 275	3 063	1 882
1958	5 365	3 653	3 299	2 181	2 478	1 404	3 375	2 114
1959	5 765	3 906	3 564	2 353	2 644	1 519	3 628	2 282
1960	5 873	3 971	3 845	2 471	2 826	1 618	3 855	2 416

Laskemalla huoltotoiminnan brutto- ja nettomenot v. 1960 asukasta kohden eri lääneissä sekä erikseen kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa saadaan seuraava yhdistelmä.

Genom att beräkna vårdverksamhetens brutto- och nettoutgifter år 1960 per invånare i de olika länen samt särskilt i städerna, köpingarna och landskommunerna erhålles följande sammanställning.

Lääni — Län	Brutto- ja nettomenot asukasta kohden, mk — Brutto- och nettoutgifter per invånare, mk							
	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar				Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	Brutto	Netto	Brutto	Netto	Brutto	Netto	Brutto	Netto
Uudenmaan — Nylands	7 291	4 911	3 633	2 147	6 047	3 971		
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	4 968	3 365	2 458	1 352	3 340	2 060		
Ahvenanmaa — Åland	2 029	1 414	1 455	772	1 576	908		
Hämeen — Tavastehus	5 330	3 642	3 246	1 695	4 304	2 683		
Kymen — Kymmene	3 959	2 546	2 737	1 412	3 339	1 970		
Mikkelin — S:t Michels	3 999	2 549	3 232	1 657	3 408	1 861		
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	3 821	2 451	2 949	1 764	3 088	1 874		
Kuopion — Kuopio	4 574	2 934	2 964	1 718	3 383	2 035		
Keski-Suomen — Mellersta Finland	4 560	3 118	2 876	1 688	3 221	1 981		
Vaasan — Vasa	5 169	3 569	2 082	1 145	2 726	1 650		
Oulun — Uleåborgs	4 496	2 958	2 787	1 796	3 090	2 001		
Lapin — Lapplands	4 256	3 005	2 811	1 883	3 226	2 205		

Yksityisten kuntien huoltokustannusten määrät poikkeavat kuitenkin usein tuntuvasti näistä keskimääristä. Seuraavassa taulukossa on sen vuoksi kunnat ryhmitetty asukasta kohden tulevien huoltokustannusten suuruuden mukaan muutamiin pääluokkiin ja mainittu

Vårdkostnadernas belopp i de enskilda kommunerna avviker dock ofta kännbart från dessa medeltal. I följande tabell har kommunerna därför enligt storleken av vårdkostnaderna per invånare grupperats i några huvudklasser; vidare har uppgivits antalet städer, köpingar och lands-

kuhunkin luokkaan kuuluvien kaupunki-, kaupala- ja maalaiskuntien lukumäärät, jälkimmäiset erikseen kussakin läänissä. Kustannukset on laskettu nettomenojen mukaan.

kommuner, som hänförts till varje klass, de sistnämnda särskilt i varje län. Kostnaderna har beräknats enligt nettoutgifterna.

Huoltotoiminnan nettokustannukset asukasta kohden eri kunnissa — Vårdverksamhetens nettokostnader per invånare i olika kommuner

Lääni — Län	Kuntien luku, joissa huollon nettokustannukset asukasta kohden olivat, mk Antal kommuner, i vilka nettokostnaderna för vårdverksamheten per invånare utgjorde, mk										Yhteensä kuntia Tillsammans kommuner
	—800	800— 1 000	1 000— 1 200	1 200— 1 400	1 400— 1 600	1 600— 1 800	1 800— 2 000	2 000— 2 200	2 200— 2 400	2 400—	
<i>Maalaiskunnat — Landskommuner</i>											
Uudenmaan — Nylands ..	1	—	1	4	9	4	4	5	4	2	34
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	24	10	18	15	21	11	3	1	3	2	108
Ahvenanmaa — Åland ...	10	1	2	1	—	—	1	—	—	—	15
Hämeen — Tavastehus ...	3	1	7	6	7	9	9	3	2	3	50
Kymen — Kymmene	3	4	4	5	4	4	2	1	—	—	27
Mikkelin — S:t Michels ..	—	—	2	5	6	6	1	4	2	—	26
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	—	1	4	2	3	2	3	1	—	2	18
Kuopion — Kuopio	—	—	2	2	8	5	2	3	3	1	26
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	1	3	2	4	3	5	10	2	—	1	31
Vaasan — Vasa	26	13	10	14	1	5	2	—	—	—	71
Oulun — Uleåborgs	4	5	1	7	9	9	8	5	1	5	54
Lapin — Lapplands	3	—	2	1	2	5	3	2	—	3	21
Yhteensä maalaiskuntia — Summa landskommuner	75	38	55	66	73	65	48	27	15	19	481
<i>Kaupungit, kauppalat ... Städer, köpingar .....</i>	—	3	—	2	3	2	6	4	8	38	66
Kaikkiaan kuntia — Inalles kommuner	75	41	55	68	76	67	54	31	23	57	547
%:na kuntien luvusta — I % av antalet kommuner	13.7	7.5	10.1	12.4	13.9	12.2	9.9	5.7	4.2	10.4	100.0

Nettomenojen suuruus asukasta kohden vaihtelee huomattavasti kunnan suuruudesta riippuen. Tämän valaisemiseksi seuraavassa yhdistelmässä kunnat on asukasluvun mukaan jaettu 5 ryhmään ja kussakin ryhmässä on laskettu nettomenojen suuruus asukasta kohden erikseen kaupunki- ja kauppalakunnissa sekä maalaiskunnissa. Näiden menojen suuruus voi vuodesta toiseen vaihdella samoissakin kunnissa varsin huomattavasti riippuen lähinnä saatujen korvausten suuruudesta.

Nettoutgifternas storlek per invånare varierar betydligt beroende på kommunens storlek. För att belysa denna fråga har i följande sammanställning kommunerna grupperats enligt invånarantalet i 5 grupper och räknats nettoutgifterna per invånare särskilt för städerna och köpingarna samt landskommunerna. Dessa utgifter kan från år till år variera ganska betydligt i samma kommun beroende på storleken av erhållna ersättningar.

Asukasluku Antal invånare	Nettomenot asukasta kohden — Nettoutgifter per invånare					
	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	Kuntien luku Antal kommuner	Mk	Kuntien luku Antal kommuner	Mk	Kuntien luku Antal kommuner	Mk
— 4 000	6	2 091	211	1 215	217	1 236
4 000 — 7 999	19	2 149	156	1 540	175	1 606
8 000 — 11 999	10	2 496	72	1 702	82	1 806
12 000 — 15 999	6	2 888	32	1 760	38	1 950
16 000 —	25	4 032	10	2 228	35	3 752

Kuten edellä jo on mainittu, olivat hallintomenot v. 1960 yhteensä koko maassa 1 560 milj. mk, huoltoapumenot 11 945 milj., lastensuojelumenot 3 604 milj. sekä irtolais- ja alkoholisti-huoltomenot yhteensä 48 milj. mk. Minkä laatuista huoltoavun ja lastensuojelun menot olivat, selviää seuraavasta taulukosta.

Såsom redan nämndes, utgjorde förvaltningsutgifterna år 1960 i hela landet sammanlagt 1 560 milj. mk, socialhjälsutgifterna 11 945 milj., barnskyddsutgifterna 3 604 milj. samt utgifterna för lösdrivar- och alkoholistvården sammanlagt 48 milj. mk. Av följande tabell framgår arten av socialhjälsens och barnskyddets utgifter.

Huoltoavun ja lastensuojelun menot — Utgifterna för socialhjälsen och barnskyddet

Menojen laatu — Utgifternas art	Huoltoapu Socialhjälp		Lastensuojelu Barnskydd		Yhteensä — Summa	
	1 000 mk	%	1 000 mk	%	1 000 mk	%
Sosiaalilautakuntien alaiset laitokset — Anstalter underlydande socialnämnderna	6 195 136	51.9	2 535 968	70.3	8 731 104	56.2
Muu laitoshoido — Övrig anstaltsvård	2 321 733	19.4	515 085	14.3	2 836 818	18.2
Kotiaivustus — Hemunderstöd	2 933 385	24.5	—	—	2 933 385	18.9
Yksityiskotihoito — Vård i enskilt hem	36 683	0.3	409 899	11.4	446 582	2.9
Korvaukset muille kunnille — Ersättningar till andra kommuner	21 143	0.2	46 044	1.3	67 187	0.4
Kannatusmaksu työlaitokseen — Understödsavgift till arbetsinrättning	127 825	1.1	—	—	127 825	0.8
Muut menot — Övriga utgifter	308 978	2.6	96 774	2.7	405 752	2.6
Yhteensä — Summa	11 944 883	100.0	3 603 770	100.0	15 548 653	100.0

Sekä huoltoavun että lastensuojelun menojen jakaantumisessa eri tarkoituksiin on vuosien kuluessa havaittavissa suuria muutoksia. Kuntien omien huoltolaitosten menot nielevät vuosi vuodelta yhä suuremman osan huollon kokonaismenoista. Korvaukset muille kunnille, mikä menoerä aikaisemmin on ollut melko suuri, pienenevät yhä enemmän huoltoapulain uusien korvausta koskevien määräysten johdosta.

Jos eri menoerien suuruutta verrataan keskenään vv. 1959 ja 1960, havaitaan, että sosiaalilautakuntien omien laitosten menot ovat nousseet 10.0 %. Sen sijaan muun laitoshoidon kustannukset ovat nousseet vain 3.8 %. Kotiaivustuksina jaettu määrä, mikä v. 1958 työttömyydestä johtuen kasvoi 38.5 % ja v. 1959 12.5 %, on edelleen noussut, kuitenkin vain 3.0 %, vaikka kotiaivustusta saaneiden luku on edellisestä vuodesta alentunut 7.7 %. Korvaukset muille kunnille ovat supistuneet jatkuvasti v. 1959 35.6 ja v. 1960 8.2 % lähinnä edellisen vuoden määrästä.

Mitä huoltotoiminnan tuloihin tulee, oli yleisituloja v. 1960 3 milj. mk, huoltoavun tuottamia tuloja 5 314 milj. mk, lastensuojelun 1 085 milj. sekä irtolais- ja alkoholistihuollon 0.4 milj. mk. Huoltoavun ja lastensuojelun tulot jakaantuivat seuraavan taulukon mukaisesti.

I fördelningen av både socialhjälsens och barnskyddets utgifter på olika ändamål kan under årens lopp stora förändringar konstateras. Utgifterna för kommunernas egna vårdanstalter slukar år för år en allt större del av de totala vårdkostnaderna. Ersättningarna till andra kommuner, vilka hittills varit rätt stora, minskar allt mera till följd av de nya bestämmelserna i socialhjälslagen rörande ersättningarna.

Om under 1959 och 1960 de olika utgiftsposterna jämföres med varandra, observeras, att utgifterna för anstalter underlydande socialnämnderna har ökat med 10.0 %. Däremot har kostnaderna för övrig anstaltsvård stigit endast med 3.8 %. Utgifterna för hemunderstöd, som till följd av arbetslösheten år 1958 steg med 38.5 % och år 1959 med 12.5 %, har fortfarande ökat, dock endast med 3.0 %, det oaktat antalet hemunderstödda personer nedgått med 7.7 %. Ersättningarna till andra kommuner har fortfarande minskats, med 35.6 % år 1959 och med 8.2 % år 1960 från närmast föregående år.

Vad vårdverksamhetens inkomster beträffar, utgjorde de allmänna inkomsterna under år 1960 3 milj. mk, inkomsterna genom socialhjälsens 5 314 milj. mk, genom barnskyddet, 1 085 milj. samt genom lösdrivar- och alkoholistvården 0.4 milj. mk. Socialhjälsens och barnskyddets inkomster fördelade sig enligt följande tabell.

Huoltoavun ja lastensuojelun tulot — Socialhjälpens och barnskyddets inkomster

Tulojen laatu — Inkomsternas art	Huoltoapu Socialhjälp		Lastensuojelu Barnskydd		Yhteensä — Summa	
	1 000 mk	%	1 000 mk	%	1 000 mk	%
Perunkirjoitusmaksut — Bouppteckningsprocenter	34 003	0.6	—	—	34 003	0.5
Korvaukset valtiolta — Ersättningar av staten						
huoltoapulain perusteella — med stöd av socialhjälp- lagen	211 671	4.0	53 330	4.9	265 001	4.1
sotasiirtolaisten huoltoa kosk. lain perusteella — med stöd av lagen ang. de krigsförflyttades vård	130 144	2.5	3 580	0.3	133 724	2.1
Korvaukset muilta kunnilta — Ersättningar av andra kommuner	104 729	2.0	61 760	5.7	166 489	2.6
yksityisiltä — av enskilda personer	4 066 710	76.5	190 869	17.6	4 257 579	66.5
Lapsilisät — Barnbidrag	—	—	83 248	7.7	83 248	1.3
Sosiaalilautakuntien alaiset laitokset — Anstalter under- lydande socialnämnder	635 955	12.0	680 329	62.7	1 316 284	20.6
Lahjoitukset ja rahastojen korot — Donationer och räntor av donationsfonder	2 315	0.0	2 700	0.2	5 015	0.1
Muut tulot — Andra inkomster	128 054	2.4	9 691	0.9	137 745	2.2
Yhteensä — Summa	5 313 581	100.0	1 085 507	100.0	6 399 088	100.0

Verrattaessa keskenään huoltoavun ja lastensuojelun menojen ja tulojen nousua v:sta 1959 v:een 1960 havaitaan menojen kasvaneen 7.2 % ja tulojen 7.8 % lähinnä edellisestä vuodesta. Valtiolta huoltoapulain nojalla saadut korvaukset ovat nousseet 36.0 % ja yksityisten maksamat korvaukset 9.7 %:lla. Valtiolta sotasiirtolaisten huoltoa koskevan lain perusteella on v. 1960 saatu 11.6 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Selvytyden vuoksi mainittakoon, että valtiolta, muilta kunnilta ja yksityisiltä saatuihin korvauksiin sisältyvät myös korvaukset kunnallisia lastenkotihoidosta. Huoltoavun ja lastensuojelun menoista tuli 41 % korvatuksi vastaavien huoltoalojen tuloilla, siis paljon enemmän kuin ennen sotia, jolloin vastaava suhdeluku oli noin 25.

Huoltoapumenot. Huoltoavun eri menoryhmät jakaantuivat kaupungeissa ja kauppaloissa sekä maalaiskunnissa seuraavan taulukon osoittamalla tavalla.

Suurimman erän sekä kaupunkien ja kauppaloitten että maalaiskuntien omat huoltolaitokset. Niiden menot ovat nousseet v:een 1959 verrattuna 11.1 ja 9.5 % johtuen siitä, että uusia kunnallisia ja vanhainkoteja on rakennettu sekä vanhoja korjattu ja laajennettu. Toiseksi suurin menoerä on kotiin annettu avustus, mikä edellisestä vuodesta on noussut koko maassa 3.0 %, asutuskeskuk-

Då man jämför stegringen av utgifterna och inkomsterna för socialhjälpens och barnskyddet från år 1959 till år 1960 finner man, att utgifterna stigit med 7.2 % och inkomsterna med 7.8 % från närmast föregående år. Ersättningarna av staten med stöd av socialhjälpenslagen har stigit med 36.0 % och ersättningarna av enskilda med 9.7 %. Ersättningar av staten enligt lagen angående de krigsförflyttades vård har kommunerna erhållit 11.6 % mindre år 1960 än föregående år. För undvikande av missförstånd bör nämnas att i ersättningarna av staten, andra kommuner och enskilda personer ingår även ersättningarna för vård i kommunal- och barnhem. Av socialhjälpens och barnskyddets utgifter täcktes 41 % med inkomsterna från motsvarande vårdformer, alltså mycket mera än före kriget, då motsvarande proportionstal var ca. 25.

Socialhjälpens utgifterna. Socialhjälpens olika utgiftsgrupper fördelade sig i städerna och köpingarna samt landskommunerna såsom följande tabell utvisar.

Den största utgiftsposten såväl i städernas och köpingarnas som landskommunernas socialhjälp utgjordes av kommunernas egna vårdinrättningar. Utgifterna för dem har stigit i jämförelse med år 1959 med 11.1 och 9.5 %, till följd av att nya kommunal- och ålderdomshem har byggts samt gamla reparerats och utvidgats. Den näst största utgiftsposten är hemunderstöd, vilken från föregående år har stigit för hela landet med

Huoltoapumenot kaupungeissa ja kauppaloissa sekä maalaiskunnissa — Socialhjälpens utgifter i städer och köpingar samt landskommuner

Menojen laatu — Utgifternas art	Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Yhteensä Summa	
	1 000 mk	%	1 000 mk	%	1 000 mk	%
Kunnalliskodit ym/ sosiaalilautakuntien alaiset huoltolaitokset — Kommunalhem o.a. socialnämnder underlydande vårdanstalter	2 481 067	45.3	3 714 069	57.5	6 195 136	51.9
Muu laitoshoidto — Övrig anstaltsvård						
aistivalliskouluissa yms. laitoksissa — i skolor o.a. dyl. anstalter för sinnesdefekta	1 762	0.0	2 778	0.1	4 540	0.0
vajaamielislaitoksissa — i anstalter för psykiskt efterblivna	44 133	0.8	82 454	1.3	126 587	1.1
mielisairaaloissa — i sinnessjukhus	531 398	9.7	691 299	10.7	1 222 697	10.2
keuhkotautiparantoloissa — i tuberkulossanatorier	33 822	0.6	73 451	1.1	107 273	0.9
muissa sairaaloissa — i övriga sjukhus	299 054	5.5	347 662	5.4	646 716	5.4
työlaitoksissa — i arbetsinrättningar	7 649	0.1	5 659	0.1	13 308	0.1
vieraan kunnan kunnalliskodissa — i annan kommuns kommunalhem	18 920	0.4	66 772	1.0	85 692	0.7
muissa hoitolaitoksissa — i övriga vårdanstalter	80 746	1.5	34 174	0.5	114 920	1.0
Yksityiskotihoito — Vård i enskilt hem	1 042	0.0	35 641	0.6	36 683	0.3
Kotiaavustus — Hemunderstöd	1 538 918	28.1	1 023 750	15.9	2 562 668	21.5
Kotiin annettu lääke- yms. avustus — Hemunderstöd för läkemedel och sjukvård	187 261	3.4	183 456	2.8	370 717	3.1
Ehkäisevä huoltoapu — Preventiv socialhjälp	169 354	3.1	27 336	0.4	196 690	1.6
Ammattiopetus — Yrkesutbildning	7 537	0.1	20 318	0.3	27 855	0.2
Korvaukset muille kunnille — Ersättning till andra kommuner	7 628	0.1	13 515	0.2	21 143	0.2
Kannatusmaksu työlaitokseen — Understödsavgift till arbetsinrättning	54 606	1.0	73 219	1.1	127 825	1.1
Muut huoltoapumenot — Övriga socialhjälpstutgifter ..	18 284	0.3	66 149	1.0	84 433	0.7
Yhteensä — Summa	5 483 181	100.0	6 461 702	100.0	11 944 883	100.0

sisä 2.1 %, maalaiskunnissa 4.5 %. Jos näihin menoeriin lisätään vielä mielisairaaloissa hoidettujen hoitomaksut, muodostavat nämä kolme ryhmää 86.7 % kaikista huoltoapumenoista. Vajaamielisten laitoshoidomenot nousivat 30.0 %, mikä ilmeisesti on johtunut siitä, että osa menoista on aikaisemmin sisällytynyt lastensuojelumeneihin. Yhdistämällä huoltoavun ja lastensuojelun vastaavat menoerät ovat vajaamielislaitoksissa hoidettujen hoitomaksut nousseet vain 15.3 %. — Ryhmään muut huoltoapumenot sisältyi kuljetus-, hautaus- ym. kuluja.

Sosiaalilautakuntien alaisten huoltoapulaistosten menot olivat v. 1960 6 195 milj. mk. Tähän summaan sisältyvien kunnalliskotien menoihin nähden on otettava huomioon, että yhden kunnan omistamien kunnalliskotien menot on otettu bruttomenoina, jota vastoin yhteisten kunnalliskotien kohdalta siihen sisältyvät vain ne menot, mitkä osakaskunnat ovat joutuneet

3.0 %, i bosättningscentra med 2.1 %, i landskommunerna med 4.5 %. Om till dessa utgiftsposter adderas vårdutgifter för på sinnessjukhus vårdade, utgör dessa tre grupper 86.7 % av samtliga socialhjälpstutgifter. Utgifterna för psykiskt efterblivnas anstaltsvård steg med 30.0 %, men denna stegring har uppenbarligen föranletts därav, att en del av dessa utgifter tidigare har ingått bland barnskyddsutgifterna. Om motsvarande utgifter inom socialhjälp och barnskyddet sammanslås, har vårdutgifterna för psykiskt efterblivnas anstaltsvård stigit endast med 15.3 %. — I gruppen övriga socialhjälpstutgifter ingick transport-, begravnings- m.m. utgifter.

Utgifterna för socialhjälpstutgifter underlydande socialnämnderna steg under år 1960 till 6 195 milj. mk. Beträffande utgifterna för kommunalhemmen, som ingår i denna summa, bör beaktas, att utgifterna för de kommunalhem, som äges av en kommun, har tagits som bruttoutgifter, varemot i fråga om de gemensamma kommunalhemmen däri ingår blott de

Kunnalliskotien menot — Kommunalhemmens utgifter

Menojen laatu — Utgifternas art	Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Yhteensä Summa	
	1 000 mk	%	1 000 mk	%	1 000 mk	%
Palkkaukset — Avlöningar	1 364 459	54.0	1 769 524	47.7	3 133 983	50.3
Työnantajan lapsilisä- ja ke. sekä tapaturmavak. maksut — Arbetsgivarens barnbidrags- och f.p. samt olycksfallsförs. premier	64 919	2.6	82 915	2.2	147 834	2.4
Ravinto — Kosthåll	479 699	19.0	886 670	23.9	1 366 369	21.9
Vaatus — Beklädnad	29 668	1.2	64 552	1.7	94 220	1.5
Sairaanhoido ja lääkkeet — Sjukvård och läkemedel	82 289	3.3	137 425	3.7	219 714	3.5
Muut vuotuis-kustannukset hoidettavista — Övriga års-utgifter för de vårdade	102 734	4.1	79 699	2.2	182 433	2.9
Rakennusten kunnossapito — Underhåll av byggnader	44 030	1.7	135 858	3.7	179 888	2.9
Kaluston ja irtaimiston lisähankinta ja korjaus — Anskaffning och reparation av inventarier och lösöre	53 788	2.1	59 721	1.6	113 509	1.8
Lämpö ja valo — Värme och lyse	236 185	9.4	369 264	10.0	605 449	9.7
Palovakuutus — Brandförsäkring	6 187	0.2	19 754	0.5	25 941	0.4
Kasvi- ja puutarha, sikala, kanala — Trädgård, svin- och hönsgård	6 240	0.2	17 019	0.5	23 259	0.4
Sekalaismenot — Diverse utgifter	56 412	2.2	84 389	2.3	140 801	2.3
Yhteensä — Summa	2 526 610	100.0	3 706 790	100.0	6 233 400	100.0

yhteisille kunnalliskodeille maksamaan. Kunnalliskotien kokonaismenot olivat 6 233 milj. mk, ja ne jakaantuivat eri menoeriin edellä olevan taulukon osoittamalla tavalla. Menot koskevat 399 kunnalliskotia.

Jotta saataisiin selville hoidettavien kustannukset hoitopäivää kohden, on kunnalliskotien kokonaismenot (tuloja siis ei ole vähennetty) jaettu hoitopäivien luvulla. Hoitopäivien luku oli kaupunkien ja kauppaloiden kunnalliskodeissa 2 919 087 sekä maalaiskuntien 6 056 702 eli kaikissa kunnalliskodeissa yhteensä 8 975 789. Täten hoitopäiväkustannukset olivat kaupungeissa ja kauppalloissa keskimäärin 866 mk, maalaiskunnissa 612 mk sekä koko maassa 694 mk. Suurimmat nämä kustannukset olivat Uudenmaan läänissä, keskimäärin 958, sekä pienimmät Mikkelin läänissä, 547 mk. Palkkausmenot hoitopäivää kohden nousivat kaupunki- ja kauppalakunnissa keskimäärin 467 mk:aan, maalaiskunnissa 292 mk:aan ja koko maassa 349 mk:aan sekä ravintomenot hoitopäivää kohden vastaavasti 164, 146 ja 152 mk:aan.

Paitsi eri osissa maata hoitopäiväkustannukset vaihtelivat varsin huomattavasti myös siitä riippuen, minkä suuruisia kunnalliskodit olivat ja millaisiin osastoihin ne oli jaettu. Sen vuoksi seuraavassa yhdistelmässä on laskettu hoitopäiväkustannukset sekä brutto- että nettomenojen mukaan eri laatuissa kunnalliskodeissa.

utgifter, som de delägande kommunerna erlagt till det gemensamma kommunalhemmet. Kommunalhemmens totalutgifter var 6 233 milj. mk och de fördelade sig på olika utgiftsposter på det sätt, som föregående tabell utvisar. Utgifterna avser 399 kommunalhem.

För att få reda på kostnaderna per intern och dag i kommunalhemmen har kommunalhemmens totalkostnader (inkomsterna har alltså ej subtraherats) dividerats med vårddagarnas antal. Antalet vård dagar i städernas och köpingarnas kommunalhem steg till 2 919 087 och i landskommunernas till 6 056 702 eller i alla kommunalhem tillsammans till 8 975 789. Sålunda erhöles som genomsnittlig kostnad per vård dag i städerna och köpingarna 866 mk, i landskommunerna 612 mk och i hela landet 694 mk. Störst var dessa kostnader i Nylands län, i medeltal 958, och minst i S:t Michels län, 547 mk. Löneutgifterna per vård dag steg i städerna och köpingarna i medeltal till 467 mk, i landskommunerna till 292 mk och i hela landet till 349 mk samt utgifterna för kosthållning per vård dag i genomsnitt till 164, 146 och 152 mk.

Kostnaderna per vård dag varierade utom i olika delar av landet även rätt betydligt beroende på kommunalhemmens storlek och avdelningarnas art. I följande sammanställning har därför vård dagskostnaderna enligt brutto- och nettokostnaderna uträknats för olikartade kommunalhem. Vid uträknandet av nettoutgifterna har

Nettomenoja laskettaessa bruttomenoista ei ole vähennetty saatuja hoitokorvauksia, mutta sen sijaan on mielisairasosastojen saama valtionapu vähennetty bruttomenoista. Siitä johtuen kunnalliskodeissa, joissa on mielisairasosasto, hoitopäiväkustannukset brutto- ja nettomenojen mukaan laskettuna eroavat toisistaan enemmän kuin muissa ryhmissä. Kolpeneen huoltolaitos ei sisälly näihin laskelmiin.

*Kunnalliskoteja, joissa on
Kommunalhem med*

	Hoitopäiväkustannukset, mk		Maalaiskunnat		Koko maa	
	brutto	netto	brutto	netto	brutto	netto
vain yleinen osasto — endast allmän avdelning ..	654	600	609	554	615	560
yleinen ja sairausosasto — allmän och sjukavdelning	900	848	625	566	756	701
yleinen, sairas- ja mielisairasosasto — allmän, sjuk- och sinnessjukavdelning	736	667	606	502	627	529
yleinen ja mielisairasosasto — allmän och sinnessjukavdelning	605	461	582	457	584	457
<i>Paikkaluku — Platsantal</i>						
—25	781	704	653	584	658	589
25—39	791	707	611	551	639	575
40—59	762	702	593	517	613	539
60—79	788	713	584	494	614	527
80—99	715	651	597	509	614	529
100—	895	844	671	577	817	751
Kaikkiaan — Inalles	861	805	612	530	692	619

Lastensuojelumenot. Seuraava taulukko osoittaa, miten lastensuojelumenot jakaantuivat eri menoryhmiin kaupungeissa ja kauppaloissa sekä maalaiskunnissa.

Suurimman menoeran, 77.3 %, kaupunkien ja kauppaloitten lastensuojelumenosta muodostivat kuntien omat huoltolaitokset; maalaiskunnissa vastaavat menot olivat vain 41.9 % kokonaismenoista. Sensijaan yksityishoitomaksut nousivat maaseudulla 29.3 %:iin, mutta kaupungeissa vain 7.0 %:iin kokonaismenoista. Edellisestä vuodesta lastensuojelumenot ovat nousseet 8.7 %, kun huoltoapumenot ovat lisääntyneet 6.7 %. Yksityiskotihoitomaksut ovat nousseet 8.1 %.

Sosiaalilautakuntien alaisista lastensuojelulaitoksista lastenkotien menot nousivat v. 1960 1 028.3 milj. mk:aan, koulukotien menot 29.3 milj. mk:aan, lastentarhojen menot 973.7 milj. mk:aan sekä lastenseimien ja päiväkotien menot 464.5 milj. mk:aan. Miten lastenkotien menot jakaantuivat menoryhmiin kaupungeissa ja kaup-

från bruttoutgifterna icke avdragits erhållna vårdersättningar, men däremot har statsunderstödet för sinnessjukavdelningarna avdragits. På grund härav skiljer sig vårdkostnaderna uträknade enligt brutto- och nettoutgifterna betydligt mera beträffande kommunalhem med sinnessjukavdelning än för övriga grupper. Kolpene vårdanstalt ingår icke i dessa beräkningar.

Hoitopäiväkustannukset, mk — Kostnaderna per vårdag, mk.

Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Koko maa	
		brutto	netto
brutto	netto	brutto	netto
654	600	609	554
900	848	625	566
736	667	606	502
605	461	582	457
781	704	653	584
791	707	611	551
762	702	593	517
788	713	584	494
715	651	597	509
895	844	671	577
861	805	612	530

Barnskyddsutgifterna. Följande tabell utvisar, huru barnskyddets utgifter fördelade sig på olika utgiftsgrupper i städerna och köpingarna samt landskommunerna.

Den största utgiftsposten, 77.3 %, av städernas och köpingarnas barnskyddsutgifter utgjorde kommunernas egna vårdanstalter; motsvarande utgifter i landskommunerna var endast 41.9 % av totalutgifterna. Däremot uppgick utackorderingskostnaderna på landsorten till 29.3 %, men i städerna endast till 7.0 % av totalutgifterna. Från föregående år har barnskyddsutgifterna stigit med 8.7 %, då socialhjälpstutgifterna steg med 6.7 %. Utgifterna för vård i enskilt hem steg med 8.1 %.

Bland de socialnämnderna underlydande barnskyddsanstalterna steg utgifterna för barnhemmen under år 1960 till 1 028.3 milj. mk, utgifterna för skolhemmen till 29.3 milj. mk, utgifterna för barnträdgårdarna till 973.7 milj. mk, samt för barnkrubborna och daghemmen till 464.5 milj. mk. Huru barnhemmens utgifter

Lastensuojelumenot kaupungeissa ja kauppaloissa sekä maalaiskunnissa — Barnskyddets utgifter i städer och köpingar samt landskommuner

Menojen laatu — Utgifternas art	Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Yhteensä Summa	
	1 000 mk	%	1 000 mk	%	1 000 mk	%
Lastenkodit ym. sosiaalilautakuntien alaiset lastensuojelulaitokset — Barnhem o.a. socialnämnder underlydande barnskyddsanstalter	2 240 858	77.3	295 110	41.9	2 535 968	70.4
Muu laitoshoido — Övrig anstaltsvård						
aistivalliskouluissa yms. laitoksissa — i skolor och o.a. dyl. anstalter för sinnesdefekta	1 029	0.0	264	0.0	1 293	0.0
vajaamielislaitoksissa — i anstalter för psykiskt efterblivna	74 667	2.6	63 131	9.0	137 798	3.8
mielisairaaloissa — i sinnessjukhus	4 049	0.1	4 038	0.6	8 087	0.2
keuhkotautiparantoloissa — i tuberkulossanatorier ..	22 206	0.8	634	0.1	22 840	0.6
muissa sairaaloissa — i övriga sjukhus	8 628	0.3	6 561	0.9	15 189	0.4
vieraan kunnan lasten- ja koulukodeissa — i främmande kommuns barn- och skolhem	9 982	0.3	11 363	1.6	21 345	0.6
valtion ja yksityisissä koulukodeissa — i statens och i privata skolhem	42 094	1.5	22 715	3.2	64 809	1.8
yksityisissä lastenkodeissa ja muissa huoltolaitoksissa — i privata barnhem och andra vårdanstalter	177 281	6.1	66 443	9.4	243 724	6.8
Yksityiskotihoido — Vård i enskilt hem	203 578	7.0	206 321	29.3	409 899	11.4
Korvaukset muille kunnille — Ersättning till andra kommuner	36 118	1.3	9 926	1.4	46 044	1.3
Ammattiopetus — Yrkesutbildning	8 147	0.3	6 343	0.9	14 490	0.4
Muut menot — Övriga utgifter	70 515	2.4	11 769	1.7	82 284	2.3
Yhteensä — Summa	2 899 152	100.0	704 618	100.0	3 603 770	100.0

paloissa sekä maalaiskunnissa, selviää seuraavasta taulukosta. Lastenkotien lukumäärä oli v. 1960 116.

Hoitopäiviä oli kaikissa lastenkodeissa yhteensä 977 816, joista 654 690 kaupunkien ja kauppalaan lastenkodeissa sekä 323 126 maalais-

fördelade sig på olika utgiftsposter i städerna och köpingarna samt landskommunerna framgår av följande tabell. Antalet barnhem var år 1960 116.

Antalet vård dagar i alla barnhem tillsammans steg till 977 816, varav 654 690 i städernas och köpingarnas barnhem samt 323 126 i lands-

Lastenkotien menot — Barnhemmens utgifter

Menojen laatu — Utgifternas art	Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Yhteensä Summa	
	1 000 mk	%	1 000 mk	%	1 000 mk	%
Palkkaukset — Avlöningar	445 744	57.6	127 220	49.9	572 964	55.7
Työnantajan lapsilisä- ja ke. sekä tapaturmavak. maksut — Arbetsgivarens barnbidrags- och f.p. samt olycksfallsförs. premier	21 073	2.7	5 858	2.3	26 931	2.6
Ravinto — Kosthäll	116 697	15.1	54 716	21.5	171 413	16.7
Vaatus — Beklädnad	31 608	4.1	12 597	5.0	44 205	4.3
Sairaanhoido ja lääkkeet — Sjukvård och läkemedel ..	7 574	1.0	2 123	0.8	9 697	0.9
Muut vuotuiskestannukset hoidettavista — Övriga årsutgifter för de vårdade	15 567	2.0	4 774	1.9	20 341	2.0
Rakennusten kunnossapito — Underhåll av byggnader ..	45 542	5.9	11 260	4.4	56 802	5.5
Kaluston ja irtaimiston lisähankinta ja korjaus — Anskaffning och reparation av inventarier och lösöre ..	17 882	2.3	6 014	2.4	23 896	2.3
Lämpö ja valo — Värme och lyse	53 917	7.0	19 726	7.7	73 643	7.2
Palovakuutus — Brandförsäkring	733	0.1	1 345	0.5	2 078	0.2
Kasvi- ja puutarhamenot — Trädgård	984	0.1	1 547	0.6	2 531	0.3
Sekalaismenot — Diverse utgifter	16 126	2.1	7 668	3.0	23 794	2.3
Yhteensä — Summa	773 447	100.0	254 848	100.0	1 028 295	100.0

kuntien lastenkodeissa. Hoitopäiväkustannukset olivat keskimäärin kokó maassa 1 052 mk, kaupunkien ja kauppalain lastenkodeissa 1 181 mk sekä maalaiskuntien lastenkodeissa 789 mk. Tällöin lastenkotien kokonaismenot on jaettu hoitopäivien luvulla.

Lastentarhojen sekä lastenseimien ja päiväkotien menot selviävät seuraavasta taulukosta. Luvut koskevat 37 kunnan lastentarhojen ja 36 kunnan lastenseimien sekä päiväkotien menoja.

kommunernas barnhem. De genomsnittliga kostnaderna per vård dag steg i hela landet till 1 052 mk, i städernas och köpingarnas barnhem till 1 181 mk och i landskommunernas barnhem till 789 mk. Barnhemmens totalutgifter har då dividerats med antalet vård dagar.

Barntädgårdarnas samt barnkrubbarnas och daghemmens utgifter framgår av följande tabell. Siffrorna innefattar barntädgårdarnas utgifter i 37 kommuner och barnkrubbarnas samt daghemmens i 36 kommuner.

Lastentarhojen ja -seimien sekä päiväkotien menot — Barntädgårdarnas samt barnkrubbarnas och daghemmens utgifter

	Lastentarhat Barntädgårdarna		Lastenseimet ja päivä- kodit Barnkrubbarna och daghemmen	
	1 000 mk	%	1 000 mk	%
<i>Menot — Utgifter</i>				
Palkkaukset — Avlöningar	696 430	71.5	321 602	69.2
Työnantajan lapsilisä- ja kansaneläke- sekä tapaturmavak. maksut — Arbetsgivarens barnbidrags- och folkpensions- samt olycksfallsförs. premier	36 461	3.7	11 291	2.4
Ravinto — Kosthäll	106 657	11.0	55 988	12.1
Vaatetus — Beklädnad	889	0.1	2 012	0.4
Sairaanhoido ja lääkkeet — Sjukvård och läkemedel	1 454	0.2	2 056	0.4
Pesu ja puhtaanapito — Tvätt och rengöring	6 760	0.7	5 960	1.3
Rakennusten kunnossapito — Underhåll av byggnader	51 888	5.3	31 842	6.9
Kaluston ja irtaimiston lisähankinta ja korjaus — Anskaffning och reparation av inventarier och lösöre	19 746	2.0	6 870	1.5
Lämpö ja valo — Värme och lyse	36 168	3.7	20 685	4.5
Palovakuutus — Brandförsäkring	576	0.1	442	0.1
Sekalaismenot — Diverse utgifter	16 656	1.7	5 737	1.2
Yhteensä menoja — Summa utgifter	973 685	100.0	464 485	100.0

Avustukset huoltotoimintaa harjoittaville yhdistyksille. Kuntien huoltotoimintaa harjoittaville yhdistyksille ja laitoksille myöntämät avustukset, jotka aikaisemmin ovat sisältyneet sosiaaliavun ja lastensuojelun menoihin, on v:sta 1958 lähtien erotettu erilliseksi menoryhmäksi, josta seuraavassa tehdään lähemmin selkoa. Muutoksen on aiheuttanut lähinnä se seikka, että avustukset epämääräisyydessään ovat vaikeuttaneet eri kuntien huoltomenojen keskinäistä vertailua. Jos avustuksiin myönnetyt määrärahat eivät ole sisältyneet sosiaalilautakunnan menoarvion, ovat monet kunnat jättäneet ilmoittamatta avustusten suuruuden. Toiset kunnat taas eivät ole ilmoittaneet, mihin tarkoitukseen avustukset on myönnetty. Seuraavassa esitettyjä lukuja käytettäessä on siis nämä puutteellisuudet otettava huomioon.

Understöd till föreningar utövande socialverksamhet. De av kommunerna beviljade understöden till föreningar och anstalter som utövar socialverksamhet, vilka understöd tidigare ingått i utgifterna för socialhjälp och barnskydd, har från år 1958 överförts till en skild utgiftsgrupp, för vilken i det följande närmare redogöres. Förändringen har främst motiverats av att en inbördes jämförelse mellan vårdutgifterna i de olika kommunerna försvårats därigenom att understöden inte varit tillräckligt specificerade. Ifall de till understöden beviljade anslagen inte ingått i socialnämndens budget, har flere kommuner uraktlätit att omnämna understödens storlek. Därtill har en del kommuner inte omnämnt för vilket ändamål understöden beviljats. Dessa brister bör beaktas när man använder i det följande publicerade tal.

183 kuntaa eli 33.5 % kuntien kokonaisluvusta on ilmoittanut jakaneensa avustuksina huoltotarkoituksiin 253.2 milj. mk. Näistä 51 kaupunkija kauppalakuntaa on myöntänyt yhteensä 237.7 milj. mk ja 132 maalaiskuntaa 15.5 milj. mk. Avustuserät olivat suurimmat Helsingissä, 79.8 milj., Tampereella 36.1, Lahdessa 19.1 ja Oulussa 16.8 milj. mk. 60.0 % koko avustusmäärästä, 253.2 milj. mk:sta, tuli näiden neljän kaupungin osalle. Lastensuojelua harjoittavat yhdistykset saivat 69.4 % eli 175.8 milj. mk ja huoltoapua harjoittavat yhdistykset 30.6 % eli 77.4 milj. mk. Sikäli kuin kunnat ovat ilmoittaneet, mihin tarkoitukseen avustukset on myönnetty, on ne yhdistetty muutamiin suurempiin ryhmiin.

Kaikkiaan 93 kuntaa on jakanut avustuksia lastensuojelutarkoituksiin yhteensä 175.8 milj. mk. Tästä määrästä lastentarhat ja päiväkodit ovat 45 kunnassa saaneet 105.9 milj. mk ja lastenkodit 40 kunnassa 32.8 milj. mk. Lasten kesävirkestystä varten on 27 kunnassa jaettu 7.9 milj. mk. Nuorisotoimintaa varten on myönnetty yhteensä 6.0 milj. mk. Suomen Lastenhoitoyhdistys, Mannerheimliitto ja Pelastakaa Lapset r. y. ovat, lähemmin erittelemättä, saaneet toimintansa tukemiseksi 18.8 milj. mk. Lisäksi on vielä 4.4 milj. mk myönnetty erinäisille muille yhdistyksille.

Huoltoapua harjoitaville yhdistyksille on 153 kunnassa jaettu kaikkiaan 77.4 milj. mk. Tästä määrästä invaliidijärjestöt ovat 104 kunnassa saaneet 22.4 milj. ja vanhainkodit 12 kunnassa 22.7 milj. Suomen Punaiselle Ristille on myönnetty yhteensä 1.2 ja Pelastusarmeijalle 5.2 milj. mk tarkemmin erittelemättä mihin tarkoitukseen. Erilaiset tuberkuloosiyhdistykset ovat saaneet 2.5 milj. sekä sokeainhuoltoon harrastavat yhdistykset 3.2 milj. mk. Äitien kesävirkestystä varten on Lomaliiitolle ym:lle annettu 3.6 milj. sekä A-klinikasäätiölle ja muille alkoholistien huoltoon harrastaville yhdistyksille 6.2 milj. mk. Kodittomien Tuki, Kovaosaisten ystävät ja eri järjestöjen yömajat ovat toimintansa tukemiseksi saaneet yhteensä 1.8 milj. mk. Lisäksi ovat vielä monet muut yhdistykset kuten esim. Reumasäätiö, polioinvaliidit, kaatuneitten omaiset, sotaleskien huolto, huonokuloisten yhdistykset ynnä monet muut saaneet, mikä suuremman mikä pienemmän avustuksen, yhteensä kaikkiaan 8.6 milj. mk.

Maalaiskuntien myöntämistä 15.5 milj. mk:n avustuksista suurimman osan olivat saaneet lastentarhat ja päiväkodit, 6.8 milj. ja erilaiset invaliidijärjestöt, 3.5 milj. mk.

183 kommuner eller 33.5 % av samtliga har meddelat att de som understöd för vårdändamål utdelat 253.2 milj. mk. Av dessa har 51 städer och köpingar beviljat inalles 237.7 milj. mk och 132 landskommuner 15.5 milj. mk. Understödsbeloppen var störst i Helsingfors, 79.8 milj., i Tammerfors 36.1, i Lahti 19.1 och i Uleåborg 16.8 milj. mk. Av hela understödsbeloppet, 253.2 milj. mk, kom 60.0 % på dessa fyra städers del. Föreningarna för barnskydd erhöill 69.4 % eller 175.8 milj. mk och föreningarna för socialhjälp 30.6 % eller 77.4 milj. mk. I den utsträckning kommunerna har meddelat för vilket ändamål understöden har beviljats, har dessa sammanförts i några större grupper.

Sammanlagt 93 kommuner har för barnskyddsändamål utdelat understöd inalles 175.8 milj. mk. Av denna summa har barnträdgårdarna och daghemmen i 45 kommuner erhöillit 105.9 milj. mk och barnhemmen i 40 kommuner 32.8 milj. mk. För barnens sommarrekreation har i 27 kommuner utbetalats 7.9 milj. mk. För ungdomsverksamheten har beviljats inalles 6.0 milj. mk. Barnavårdsföreningen i Finland, Mannerheimförbundet och Rädda Barnen r. f. har, utan närmare specifikation, för befrämjande av deras verksamhet erhöillit 18.8 milj. mk. Ytterligare har 4.4 milj. mk beviljats vissa andra föreningar.

Till föreningar som utövar socialhjälp, har i 153 kommuner utdelats inalles 77.4 milj. mk. Av denna summa har invalidorganisationerna i 104 kommuner erhöillit 22.4 milj. och ålderdomshemmen i 12 kommuner 22.7 milj. Finlands Röda Kors har beviljats inalles 1.2 och Frälsningsarmén 5.2 milj. mk utan närmare specifikation av ändamålet. Olika tuberkulosföreningar har erhöillit 2.5 milj. samt föreningar för vård av blinda 3.2 milj. mk. För mödrarnas sommarrekreation har till Semesterförbundet m. fl. utbetalats 3.6 milj. samt till A-klinikstiftelsen och andra föreningar för vård av alkoholister 6.2 milj. mk. De Hemlösa Stöd, De Nödständas Vänner samt olika organisationers natthärbärgen har för befrämjandet av sin verksamhet erhöillit inalles 1.8 milj. mk. Ytterligare har flera föreningar såsom Reumastiftelsen, polioinvaliderna, de stupades anhöriga, krigsänkornas hjälp, föreningar för lomhörda m. fl. erhöillit inalles 8.6 milj. mk i olika stora rater.

Av de understöd om 15.5 milj. mk, som landskommunerna beviljat, hade största delen tillfallit barnträdgårdarna och daghemmen, 6.8 milj., samt olika invalidorganisationer, 3.5 milj. mk.

Kuntien osuus kansaneläkkeiden tukiosista. Kansaneläkelain mukaan valtio ja kunnat vastaavat kansaneläkkeiden tukiosien kustannuksista. Kuntien kustannusosuus on laissa määritelty kuntien taloudellisen aseman mukaan. Seuraava yhdistelmä osoittaa, paljonko kunnat ovat ilmoituksensa mukaan vv. 1957—1960 joutuneet maksamaan tukiosien aiheuttamista kustannuksista.

	1957	1958	1959	1960
	milj. mk			
Kaupungit — Städer	922	1 231	1 326	1 352
Kauppalat — Köpingar	198	263	281	234
Maalaiskunnat — Landskommuner	2 073	2 484	2 600	2 668
Yhteensä — Summa	3 193	3 978	4 207	4 254

Alkoholistien perheiden huolto väkijuomayhtiön voittovaroista. Väkijuomayhtiön voittovarojen käytöstä annettujen määräysten mukaan kunnat saavat asukaslukunsa perusteella määrätyn osan näistä voittovaroista käytettäväksi ensisijassa raittiustyöhön ja mm. myös alkoholistien ja heidän perheittensä huoltoon, jota ei näissä tapauksissa ole katsottava korvattavaksi huoltoavuksi. Kaikki kunnat eivät suinkaan ole käyttäneet saamiaan voittovaroja alkoholistien perheiden huoltoon, vain noin 38 % kuntien luvusta. Seuraava yhdistelmä osoittaa, paljonko voittovaroja vv. 1958—1960 on käytetty mainittuun tarkoitukseen.

	1958		1959		1960	
	Kuntia Antal kommuner	1 000 mk	Kuntia Antal kommuner	1 000 mk	Kuntia Antal kommuner	1 000 mk
Kaupungit — Städer	27	36 326	25	28 443	31	25 407
Kauppalat — Köpingar	25	5 739	26	4 816	20	3 571
Maalaiskunnat — Landskommuner	170	17 110	164	17 580	158	15 296
Yhteensä — Summa	222	59 175	215	50 839	209	44 274

Kommunernas andel av folkpensionernas understödsdel. Enligt folkpensionslagen ansvarar staten och kommunerna för kostnaderna för folkpensionernas understödsdel. Kommunernas andel av kostnaderna är i lagen fixerad enligt kommunernas ekonomiska ställning. Följande sammanställning utvisar huru mycket kommunerna enligt egen uppgift under åren 1957—1960 fått erlägga av kostnaderna för understödsdelen.

Vård av alkoholisternas familjer med alkoholbolagets vinstmedel. Enligt förordningarna om användandet av alkoholbolagets vinstmedel erhåller kommunerna på grund av antalet invånare en bestämd del av vinstmedlerna för att användas i första hand till nykterhetsarbete i kommuner och bl.a. också till vård av alkoholisternas familjer, vilken vård dock icke anses vara sådan socialhjälp, som bör ersättas. Alla kommuner har dock icke använt vinstmedlen till vård av ovannämnda familjer, endast ca 38 % av antalet kommuner. Följande sammanställning utvisar, huru mycket av vinstmedlen åren 1958—1960 använts till ifrågavarande ändamål.

VIII. Sosiaaliavustukset

Kodinperustamislainat

Kodinperustamislainojen tarkoituksena oli auttaa avioliittoon meneviä nuoria pareja oman kodin perustamiseen välttämättömän asuntointaimiston hankkimisessa. Perusteena kodinperustamislainojen tarpeellisuudelle esitettiin, että ammattiin valmistautuminen vaatii nykyisin nuorilta entistä pitemmän ajan ja tulee taloudellisesti rasittavaksi, minkä vuoksi kodinperustamisesta aiheutuvien suurehkojen kertamenojen suorittaminen omin varoin on käynyt monille avioliittoon aikoville vaikeaksi. Tätä vaikeutta on myös lisännyt uusien asuntojen korkea vuokrataso.

Ensimmäinen kodinperustamislainoja koskeva laki annettiin marraskuussa 1944 sekä vuoden kuluttua uusi yleinen kodinperustamislainalaki, joka tuli voimaan v:n 1946 alusta alkaen.

Vuosien 1946—1957 aikana yleisen kodinperustamislainain nojalla myönnettiin 61 941 lainaa vastaten rahamäärältään 1 858.8 milj. mk. V. 1957 oikeutettiin sosiaaliministeriö käyttämään vain puolet menoarviossa olevasta määrärahasta ja v:n 1958 menoarviossa ei ollut enää lainkaan määrärahaa kodinperustamislainoja varten. Lainojen myöntäminen päättyi näin ollen v:n 1957 elokuussa.

Kodinperustamislainojen takaisinmaksuaika on viisi vuotta. Milloin lainansaajille syntyy lapsi, keskeytyy kuoletusten suorittaminen kuitenkin 12 kuukauden ajaksi. Jos lainansaajille on syntynyt kolme kuusi kuukautta elänyttä lasta, luetaan kuoletusmaksuna heidän hyväkseen viides osa lainan alkuperäisestä määrästä; jos heille on syntynyt neljä mainitun ajan elänyttä lasta, luetaan kuoletusmaksuksi puolet lainan alkuperäisestä määrästä ja jos heille on syntynyt viisi lasta, katsotaan lainan tulleen kokonaisuudessaan takaisinmaksetuksi.

V. 1960 annettiin lapsen syntymän johdosta 1 462 ja muista syistä 108 maksukeskeytystä. Lainansaajille syntyneiden lasten lukumäärän

VIII. Sociala bidrag

Bosättningslånen

Avsikten med bosättningslånen var att hjälpa unga par, som ingår äktenskap, vid anskaffning av till grundande av eget hem erforderligt bostadslösöre. Som grund för bosättningslånens nödvändighet framhölls, att yrkesutbildningen nuförtiden kräver allt längre tid och blir ekonomiskt sett allt mera betungande, varför det blivit svårt för dem, som ämnar ingå äktenskap, att på engång erlagga så stora engångsutgifter, som grundläggandet av eget hem erfordrar. Den höga hyresnivån i de nya bostäderna har dessutom ökat dessa svårigheter.

Den första lagen om bosättningslån utfärdades i november 1944 och efter ett år en ny allmän lag om bosättningslån, som trädde i kraft från början av år 1946.

Enligt den allmänna lagen om bosättningslån beviljades under åren 1946—1957 61 941 lån, som motsvarar i penningbelopp 1 858.8 milj. mk. År 1957 var socialministeriet berättigat att använda endast hälften av anslaget i budgeten, och i budgeten för 1958 fanns inga anslag reserverade för bosättningslånen. Beviljandet av lånen upphörde alltså i augusti 1957.

Bosättningslånens återbetalningstid är fem år. Då för låntagaren födes ett barn, inställes amorteringarna för en tid av 12 månader. Om tre barn fötts, vilka varit i liv sex månader, räknas såsom amortering dem till godo en femtedel av lånets ursprungliga belopp. Om fyra barn fötts, vilka varit vid liv nämnda tid, räknas som amortering hälften av lånets ursprungliga belopp, och om fem barn fötts, anses lånet i dess helhet vara återbetalt.

År 1960 inställdes låneamorteringarna i 1 462 fall till följd av barnsörd och i 108 fall av annan orsak. Partiell eller fullständig avskrivning av det

perusteella myönnettiin 931 ja muista syistä 14 osittaista tai täydellistä vapautusta lainan jäljellä olevan osan takaisin maksamisesta. Maksuvapautusten yhteinen markkamäärä oli 7.4 milj.

Vuoden 1960 loppuun mennessä oli kaikkiaan myönnettyistä 71 863 kodinperustamislainasta 53 259 lainaa maksettu kokonaan takaisin. Voimassa olevien lainojen lukumäärä oli siten 18 604 kpl. ja niiden takaisin maksamatta oleva pääomamäärä 177.8 milj. mk.

Seuraavassa esitetään v. 1945 sekä vv. 1950—1960 myönnetyt lainat, niiden lyhennykset, maksuvapautuksien sekä jäljellä olevien lainojen määrä kunakin vuonna.

Vuosi — År	Lainoja myönnetty Beviljade lån		Lainoja lyhennetty Amorteringar	Maksuvapautukset Avskrivningar	Lainoja jäljellä Kvarvarande lån 31. 12.	
	Luku Antal	milj. mk			milj. mk	milj. mk
1945	5 155	82.3	5.1	—	77.2	5 004
1950	6 817	208.2	87.3	4.1	511.5	27 634
1951	4 743	150.0	113.2	3.5	544.8	29 989
1952	5 515	200.6	128.6	4.8	612.0	31 519
1953	6 696	201.5	146.9	4.1	662.5	34 178
1954	6 950	205.1	162.6	5.0	700.0	36 494
1955	6 258	200.3	171.1	9.2	716.9	37 257
1956	6 202	199.2	178.1	10.3	720.0	37 665
1957	3 021	99.9	180.6	10.2	633.2	35 517
1958	—	—	170.0	9.5	452.3	30 090
1959	—	—	146.4	8.4	297.4	23 577
1960	—	—	111.6	7.4	177.8	18 604

Äitiysavustukset

V:sta 1938 lähtien on synnyttäjille jaettu valtion varoista sosiaalilautakuntien välityksellä äitiysavustusta. Avustus oli alkuaan 450 mk kutakin syntynyttä lasta kohti, mutta vuosien kuluessa määrää on korotettu. V:n 1960 aikana se oli 4 500 mk.

Äitiysavustusanomuksia tehtiin v. 1960 maan kaikissa kunnissa. Sosiaaliministeriöön saapuneiden tietojen mukaan sosiaalilautakunnat jakoivat avustuksia vuoden alkupuoliskolla yhteensä 39 566:lle ja sen jälkipuoliskolla 37 595 äidille eli koko vuonna 77 161 äidille. Avustusta saaneiden syntyneiden luku oli ensipuoliskolla 40 095 ja toisella puoliskolla 38 089 eli yhteensä koko vuonna 78 184 lasta, mikä luku vastaa annettujen avustusten lukumäärää.

V:sta 1938 alkaen, jolloin äitiysavustuslaki tuli voimaan, on avustuksia jaettu eri vuosina seuraavasti.

återstående lånebeloppet har beviljats i 931 fall till följd av antalet åt läntagarna födda barn och i 14 fall till följd av annan orsak. Avskrivningarna utgjorde inalles 7.4 milj. mk.

T.o.m. slutet av år 1960 var av samtliga beviljade bosättningslån, 71 863, 53 259 lån helt återbetalade. Antalet gällande lån var sålunda 18 604 och det icke återbetalade kapitalbeloppet var 177.8 milj. mk.

I det följande ges uppgift om antalet lån, som beviljats år 1945 och under åren 1950—1960, amorteringsbeloppen, beviljade avskrivningar samt beloppet återstående lån för varje år.

Moderskapsunderstöden

Från och med år 1938 har understöd till barnaföderskor utbetalats av statsmedel genom socialnämndernas förmedling. Understödet var ursprungligen 450 mk för varje nyfött barn, men under årens lopp har detsamma höjts. År 1960 har det varit 4 500 mk.

Moderskapsunderstöd söktes under år 1960 i alla kommuner. Enligt uppgifter till socialministeriet utbetalade socialnämnderna under förra delen av redogörelseåret understöd till inalles 39 566 mödrar och under senare halvåret till 37 595 mödrar eller under hela året till 77 161 mödrar. Antalet nyfödda barn som erhållit understöd, var under förra halvåret 40 095 och under senare halvåret 38 089 eller inalles under hela året 78 184, vilken siffra motsvarar antalet utdelade understöd.

Från och med år 1938, då lagen om moderskapsunderstöd trädde i kraft, har understöd utgivits som följer.

Vuonna År	Äitiysavustusten luku Antal moderskapsunderstöd	Vuonna År	Äitiysavustusten luku Antal moderskapsunderstöd
1938	50 730	1956	84 871
1940	44 619	1957	81 617
1945	70 308	1958	77 125
1950	98 884	1959	78 682
1955	84 259	1960	78 184

Avustusten luku on eri vuosina vaihdellut huomattavasti osaksi avustusten jakoperusteiden muuttamisen ja osaksi syntyvyysluvun vaihteluiden takia.

V. 1959 verrattuna avustettujen äitien sekä lasten luku on selontekovuonna pienentynyt 0.6 %. Syntyneiden luku aleni syntyvyystilaston mukaan samanaikaisesti koko maassa 1.4 %. Paljonko avustuksia on jaettu eri lääneissä, erikseen kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa, selviää seuraavasta yhdistelmästä.

Antalet understöd har under olika år betydligt varierat, beroende dels på att grunderna för understöden ändrats och dels på växlingarna i nativiteten.

I jämförelse med år 1959 har antalet understödda mödrar och barn under redogörelseåret nedgått med 0.6 %. Enligt födelsestatistiken minskades antalet födda under samma tid i hela landet med 1.4 %. I vilken mån understöd utgivits i olika län och särskilt i städerna, köpingarna och landskommunerna, framgår av följande sammanställning.

Lääni — Län	Äitiysavustusten luku — Antal moderskapsunderstöd					1959	
	1960						
	Kaupungit Städer	Kauppalat Köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	%	Yhteensä Summa	%
Uudenmaan — Nylands	7 851	807	4 823	13 481	17.2	13 248	16.8
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	3 556	261	6 365	10 182	13.0	10 138	12.9
Ahvenanmaa — Åland	92	—	224	316	0.4	304	0.4
Hämeen — Tavastehus	4 129	969	4 107	9 205	11.8	9 327	11.9
Kymen — Kymmene	1 300	1 430	2 639	5 369	6.9	5 319	6.8
Mikkelin — S:t Michels	859	194	3 030	4 083	5.2	4 133	5.2
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	594	149	3 372	4 115	5.3	4 203	5.3
Kuopion — Kuopio	946	386	3 739	5 071	6.5	5 167	6.6
Keski-Suomen — Mellersta Finland	752	215	3 484	4 451	5.7	4 532	5.8
Vaasan — Vasa	1 727	—	5 942	7 669	9.8	7 889	10.0
Oulun — Uleåborgs	1 705	—	7 436	9 141	11.7	9 276	11.8
Lapin — Lapplands	1 250	146	3 705	5 101	6.5	5 146	6.5
Koko maa — Hela landet	24 761	4 557	48 866	78 184	100.0	78 682	100.0

Kaikista äitiysavustuksista 37.5 % jaettiin kaupungeissa ja kauppaloissa sekä 62.5 % maalaiskunnissa. Yksinomaan Uudenmaan, Turun ja Porin sekä Hämeen lääneissä niiden luku nousi 42.0 %:iin kaikista.

V. 1960 jaettiin kaikkiaan 42 175 vaatepakkasta, joiden yhteinen arvo oli 189.3 milj. mk. Raha-avustuksina tai muussa muodossa annettiin yhteensä 162.5 milj. mk. Kaiken kaikkiaan jaettiin äitiysavustuksina v. 1960 joko rahassa tai luonnossa 351.8 milj. mk sekä lisäksi kunnille rahti- ja kuljetuskustannusten korvaukseksi 0.2 milj. mk.

Av alla moderskapsunderstöd erlades 37.5 % i städerna och köpingarna samt 62.5 % i landskommunerna. Enbart i Nylands, Åbo och Björneborgs samt Tavastehus län utdelades 42.0 % av dem.

År 1960 utdelades klädesförpackningar till ett antal av 42 175, motsvarande ett värde av 189.3 milj. mk. Kontantunderstöd eller understöd i annan form utdelades till ett värde av 162.5 milj. mk. Inalles steg moderskapsunderstöden under år 1960 antingen i penningar eller in natura till ett värde av 351.8 milj. mk, vartill kom ersättningar åt kommunerna för frakt- och transportkostnader 0.2 milj. mk.

Lapsilisä

Lokak. 1 p:nä 1948 voimaan tulleen lapsilisälain mukaan valtio suorittaa kustakin 16 vuotta nuoremasta lapsesta lapsilisää vuosineljänneksittäin. Lapsilisän suuruus oli alkuaan 600 mk/kk, mutta v:n 1951 lokakuusta lähtien se on ollut 1 200 mk/kk.

Kun lapsilisää saaneiden lasten luku ei sanottavasti vaihtelee eri vuosineljänneksinä, on tietoja lapsilisän nostajien ja lasten luvusta pyydetty sosiaalilautakunnilta vain vuoden viimeiseltä neljännekseltä. Sen sijaan tietoja maksetuista rahamääristä on saatu kultakin neljännekseltä erikseen, joten niiden nojalla voidaan suunnilleen laskea, montako lasta kulloinkin on ollut kysymyksessä. V:n 1960 neljännellä neljänneksellä oli lapsilisän nostajia eli avustusta saaneita perheitä kaikkiaan koko maassa 656 558 ja lapsilisään oikeutettuja lapsia näissä perheissä 1 422 165. Lisäksi sosiaalilautakunnat ovat nostaneet lapsilisää 10 048 lapsesta ja yksityisten lastenkotien johtajat kasvattajan ominaisuudessa 290 lapsesta, joten lapsilisää saaneiden lasten kokonaisluku oli 1 432 503. V:n 1948 neljännellä neljänneksellä lapsilisää saaneiden lasten kokonaisluku oli 1 167 312, joten niiden luku on noussut 12 vuodessa 22.7 %. Lapsilisää saaneiden lasten luku oli eri vuosina seuraava.

Vuosi — Är	Lasten luku Antal barn	Vuosi — Är	Lasten luku Antal barn
1948	1 167 312	1957	1 400 330
1950	1 262 219	1958	1 415 292
1955	1 370 516	1959	1 426 783
1956	1 390 227	1960	1 432 503

Seuraavassa taulukossa esitetään, miten perheet jakaantuivat lapsiluvun mukaan eri lääneissä ja koko maassa sekä erikseen kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa. Sosiaalilautakuntien huostassa sekä yksityisissä lastenkodeissa olevat lapset eivät sisälly näihin lukuihin.

Suurimmalla osalla lapsilisää saaneista perheistä oli vain 1 tai 2 16 vuotta nuorempaa lasta; näitä perheitä oli 69.8 % kaikista. Vain 6.9 %:lla oli 5 tai sitä useampia lapsia. Näitä monilapsisia perheitä oli eniten Lapin ja Oulun lääneissä, edellisessä 14.3 ja jälkimmäisessä 14.1 %, sekä sen jälkeen Pohjois-Karjalan, 12.9 %, Kuopion, 10.4 %, ja Mikkelin, 9.0 %, lääneissä. Oulun läänissä 3.7 %:lla perheistä oli

Barnbidragen

Enligt lagen om barnbidrag, som trädde i kraft den 1 okt. 1948, erlägger staten kvartalsvis för varje barn under 16 år barnbidrag. Barnbidragets belopp var ursprungligen 600 mk per månad, men har fr.o.m. oktober 1951 varit 1 200 mk.

Då antalet barn, som erhållit barnbidrag, icke nämnvärt växlar under olika kvartal, har uppgifter från socialnämnderna om antalet av dem som lyft barnbidrag och antalet barn blott begärts för årets sista kvartal. De utbetalade beloppen däremot har redovisats kvartalsvis, så att man på grundvalen av dem ungefärligen kan beräkna, hur många barn som fått barnbidrag. Under fjärde kvartalet 1960 var antalet av dem som lyft barnbidrag eller antalet resp. familjer i hela landet 656 558 och antalet till barnbidrag berättigade barn i dessa familjer 1 422 165. Dessutom har socialnämnderna lyft barnbidrag för 10 048 barn och föreståndare för privata barnhem i egenskap av uppfostrare för 290 barn, så att totalantalet barn som erhållit barnbidrag var 1 432 503. Då antalet barn, som erhållit barnbidrag under fjärde kvartalet år 1948, var 1 167 312, har barnantalet under tolv år stigit med 22.7 %. Under de olika åren var antalet barn, som erhållit barnbidrag, följande.

I följande tabell anges, hur familjerna fördelade sig efter antalet barn i olika län och i hela landet samt särskilt i städerna, köpingarna och landskommunerna. Dessa siffror innefattar icke de barn, som var omhändertagna av socialnämnderna, och icke heller barn på privata barnhem.

Största delen av de familjer, som erhållit barnbidrag, hade blott 1 eller 2 barn under 16 år; dessa familjer utgjorde 69.8 % av samtliga. Blott 6.9 % av familjerna hade 5 barn och däröver. Dessa barnrika familjer var jämförelsevis talrikast i Lapplands och Uleåborgs län, där de utgjorde resp. 14.3 och 14.1 %, varefter följde Norra Karelen län med 12.9 %, Kuopio län med 10.4 % och S:t Michels län med

Lapsilisää saaneista lapsista suhteellisesti suurin osa oli Uudenmaan läänissä, 15.5 %, sekä Turun ja Porin läänissä 13.8 %. Väkilukuun verrattuna näitä lapsia oli eniten Lapin ja Oulun läänissä, 39.7 ja 38.8 %. Uudenmaan läänissä vastaava suhdeluku oli vain 26.8. — Jos sosiaalilautakuntien ja yksityisten lastenkotien huostassa olevat lapset myös otetaan huomioon, lapsilisää saaneiden lasten suhteellinen määrä oli 32.2 % maan väestöstä.

V:n 1959 viimeiseen neljännekseen verrattuna lapsilisää saaneiden lasten luku on noussut 0.4 % ja lapsilisän nostajien luku samoin 0.4 %.

V:n 1960 kuluessa määrättiin lapsilisiä maksettavaksi kaikkiaan 20 647.9 milj. mk eli 0.5 % enemmän kuin v. 1959.

Perhelisät

Perhelisää suoritetaan valtion varoista vähävaraisille monilapsisille perheille lasten aiheuttamien lisäkustannusten korvaamista varten. Perhelisää on maksettu v:n 1943 puolivälistä lähtien, aluksi ainoastaan sellaisille vähävaraisille perheille, joissa 16 vuotta nuorempien lasten lukumäärä oli vähintään viisi, mukaanluettuna myös otto- ja kasvattilapset, joista perhe korvauksetta huolehtii, työkyvyttömät vanhemmat lapset ja 16—17-vuotiaat koulunkäyntiä jatkavat lapset. V:sta 1946 lähtien perhelisää on suoritettu neljää tai useampaa lasta huoltaville perheille, vähintään kahta lasta huoltaville leskiperheille sekä sellaisille vähintään kaksilapsisille perheille, joiden pääasiallinen huoltaja on tullut pysyvästi työkyvyttömäksi.

Perhelisän saamisen edellytyksenä on, etteivät perheelle viimeksi toimitetussa kunnallisverotuksessa maksuunpannut veroäyrit ylitä valtioneuvoston vahvistamaa enimmäismäärää taikka ettei perhelisän myöntämiseen muutoin ole syytä hakijan toimeentulomahdollisuuksien kannalta.

V. 1960 jaettiin perhelisää kaikkiaan 88 287 perheelle. Niistä 72 700 oli neljää tai useampaa lasta huoltavia perheitä (suurperheitä) sekä 8 784 vähintään kahta lasta huoltavia leskiperheitä ja 6 803 sellaisia vähintään kaksilapsisia perheitä, joiden pääasiallinen huoltaja oli tullut pysyvästi työkyvyttömäksi. Perhelisiin jaettujen valtion varojen määrä oli yhteensä

Av antalet barn som erhållit barnbidrag kom jämförelsevis största delen på Nylands län, 15.5 %, och därnäst, 13.8 %, på Åbo och Björneborgs län. I förhållande till folkmängden var antalet ifrågavarande barn högst i Lapplands och Uleåborgs län, 39.7 och 38.8 %. I Nylands län var motsvarande proportionstal blott 26.8 — Beaktas även de av socialnämnderna och de privata barnhemmen omhändertagna barnen, utgjorde det relativa antalet barn som erhållit barnbidrag 32.2 % av befolkningen.

Gentemot sista kvartalet 1959 har antalet barn som erhållit barnbidrag ökat med 0.4 % och antalet av dem som lyft barnbidrag likaså med 0.4 %.

Under år 1960 utanordnades barnbidrag till ett belopp av inalles 20 647.9 milj. mk eller 0.5 % mera än år 1959.

Familjebidragen

Familjebidrag utbetalas av statsmedel åt mindrebemedlade barnrika familjer som ersättning för de merkostnader barnen förorsakat. Familjebidrag har utbetalats fr.o.m. medlet av år 1943, till att börja med åt sådana mindrebemedlade familjer, i vilka antalet barn under 16 år var minst 5 inberäknat även adoptiv- och fosterbarn, vilka familjen utan ersättning försörjer, arbetsförmögna äldre barn och 16—17-åringar, vilka fortsätter sin skolgång. Fr.o.m. år 1946 har familjebidrag utbetalats åt familjer som har 4 eller flere barn att försörja, åt änkefamiljer med minst 2 barn samt åt familjer med minst 2 barn där familjeförsörjaren är arbetsförmögen.

Som förutsättning för rätt till familjebidrag gäller, att familjen icke vid senast verkställda kommunalbeskattning påförts ett högre antal skattören än vad statsrådet fastställt som maximum eller att skäl för beviljande av familjebidrag icke annars föreligger med hänsyn till sökandens utkomstmöjligheter.

År 1960 utbetalades familjebidrag till 88 287 familjer. Av dessa var 72 700 familjer som hade fyra eller flere barn att försörja samt 8 784 änkefamiljer med minst två barn och 6 803 sådana familjer med minst två barn, vilkas huvudsakliga försörjare hade blivit varaktigt arbetsförmögen. I familjebidrag utbetalades i statsmedel 875.9 milj. mk mot 874.5 milj. mk

875.9 milj. mk vastaten 874.5 milj. mk v. 1959. Perhelisän määrä oli kertomusvuoden aikana paikkakunnan kalleudesta riippuen 4 500—5 500 mk vuodessa suuren perheen neljänestä sekä lesken ja työkyvyttömän huoltajan toisesta ja kustakin seuraavasta 16 vuotta nuoremmasta tai koulua käyvästä 20 vuotta nuoremmasta taikka työkyvyttömästä lapsesta. V:n 1958 I. neljänneksenä perhelisän määrä oli 3 000—4 000 mk vuodessa.

Perhelisää saaneiden perheiden luku on vv:na 1948—1960 ollut seuraava.

år 1959. Familjebidragets belopp var under redogörelseåret beroende på ortens dyrhet 4 500—5 500 mk om året till stora familjer fr.o.m. det fjärde barnet samt till änkefamiljer och familjer med arbetsförmögen försörjare för det andra och varje därefter följande barn under 16 år eller barn under 20 år, som besöker skola, eller arbetsförmöget barn. Under första kvartalet år 1958 var familjebidragets belopp 3 000—4 000 mk om året.

Antalet familjer, som erhållit familjebidrag, har under åren 1948—1960 varit följande.

Vuosi — År

Perhelisää saaneet perheet — Antal familjer med familjebidrag

	Suurperheet Stora familjer	Leskiperheet Änkefamiljer	Työkyvyttömien perheet — De ar- betsförmögna familjer	Yhteensä Summa
1948	63 107	14 751	2 549	80 407
1950	68 229	14 282	3 518	86 029
1955	75 897	10 441	5 430	91 768
1956	75 931	9 673	5 673	91 277
1957	76 073	9 408	6 004	91 485
1958	73 752	9 110	6 543	89 405
1959	73 251	8 993	6 776	89 020
1960	72 700	8 784	6 803	88 287

Perhelisää saaneet perheet lapsiluvun mukaan — Familjer, som erhållit familjebidrag, efter antalet barn

Läni — Län	Perheitä, joissa lapsiluku oli — Familjer, i vilka antalet barn var														Yht. Summa
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
Uudenmaan — Nylands ...	539	345	2 573	1 440	623	226	83	23	7	3	1	—	—	5 863	
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	707	472	3 978	2 247	1 104	536	215	97	45	14	1	—	—	9 416	
Ahvenanmaa — Åland	14	8	80	41	16	7	4	1	—	—	—	—	—	171	
Hämeen — Tavastehus	698	416	3 656	2 126	1 037	419	173	65	21	7	1	—	—	8 620	
Kymen — Kymmene	318	245	1 894	1 174	532	217	81	26	13	4	—	—	—	4 504	
Mikkelin — S:t Michels ...	369	261	2 226	1 439	720	334	159	83	21	10	1	—	—	5 623	
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	414	363	2 563	1 756	1 074	541	293	117	34	16	4	1	—	7 176	
Kuopion — Kuopio	528	399	2 929	1 914	1 073	534	266	101	53	8	4	—	—	7 809	
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	354	281	2 370	1 440	833	394	185	90	38	11	2	1	1	6 000	
Vaasan — Vasa	687	488	4 299	2 500	1 300	663	284	144	57	15	2	—	—	10 439	
Oulun — Uleåborgs	768	635	5 172	3 623	2 373	1 363	677	295	134	29	14	2	1	15 086	
Lapin — Lapplands	348	286	2 559	1 857	1 206	717	370	149	66	18	2	1	1	7 580	
Koko maa — Hela landet	5 744	4 199	34 299	21 557	11 891	5 951	2 790	1 191	489	135	32	5	4	88 287	
Kaupungit — Städer	1 158	766	5 123	2 942	1 344	485	220	67	23	12	2	—	—	12 142	
Kauppalat — Köpingar ...	299	174	1 399	855	367	165	57	24	6	5	—	—	—	3 351	
Maalaiskunnat — Lands- kommuner	4 287	3 259	27 777	17 760	10 180	5 301	2 513	1 100	460	118	30	5	4	72 794	
	%														
Koko maa — Hela landet	6.5	4.8	38.8	24.4	13.5	6.7	3.2	1.3	0.6	0.2	0.0	0.0	0.0	100.0	
Kaupungit — Städer	9.5	6.3	42.2	24.2	11.1	4.0	1.8	0.6	0.2	0.1	0.0	—	—	100.0	
Kauppalat — Köpingar ...	8.9	5.2	41.7	25.5	11.0	4.9	1.7	0.7	0.2	0.2	—	—	—	100.0	
Maalaiskunnat — Lands- kommuner	5.9	4.5	38.2	24.4	14.0	7.3	3.4	1.5	0.6	0.2	0.0	0.0	0.0	100.0	

Perhelisää saaneiden suurperheiden luku on v:sta 1948 lähtien noussut vuodelta aina v:een 1957 asti. V. 1959 se aleni edellisestä vuodesta 0.7 % ja v. 1960 0.8 %. Työkyvyttömiä perheiden luku on kasvanut joka vuosi, kertomusvuonna 0.4 %. Sen sijaan leskiperheiden luku on koko ajan pienentynyt, v. 1960 2.3 % edellisestä vuodesta.

Perhelisää saaneet perheet jakaantuivat lapsiluvun mukaan v. 1960 eri läänien kesken sekä toisaalta kaupunkien, kauppaloitten ja maalaiskuntien osalle edellisellä sivulla olevan taulukon osoittamalla tavalla.

Perhelisää saaneissa perheissä oli huollettavia lapsia kaikkiaan 421 988. Kun leskien ja työkyvyttömiä perheille maksettiin perhelisää toisesta lapsesta ja suurperheille neljänestä lapsesta lähtien, oli niiden lasten lukumäärä, joista perhelisää suoritettiin, kaikkiaan koko maassa 188 301 eli 341 pienempi kuin edellisenä vuonna. Näistä 151 543 lasta oli suurperheiden, 18 016 leskiperheiden ja 18 742 työkyvyttömiä perheenhuoltajien lapsia. Miten nämä lapset ja heistä maksetut perhelisät jakaantuivat eri läänien kesken, selviää seuraavasta yhdistelmästä.

Lääni — Län	Lasten luku Antalet barn		%:ina — I %				Perhelisää jaettu — I fa- miljebidrag ut- delats milj. mk	
	1959	1960	väestöstä av befolk- ningen		lapsillisää saa- neista av dem, som erh. barnbidrag		1959	1960
Uudenmaan — Nylands	10 569	10 680	1.3	1.3	4.9	4.8	51.1	51.7
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	19 355	18 698	2.9	2.8	9.8	9.5	87.1	84.4
Ahvenanmaa — Åland	318	302	1.4	1.4	5.5	5.3	1.4	1.3
Hämeen — Tavastehus	16 485	16 613	2.9	2.9	9.5	9.5	76.0	77.0
Kymen — Kymmene	8 646	8 668	2.6	2.6	8.4	8.4	40.7	40.9
Mikkelin — S:t Michels	11 812	11 738	5.0	5.0	14.9	14.8	52.6	52.5
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	16 359	16 292	7.7	7.7	20.7	20.8	74.5	74.3
Kuopion — Kuopio	16 769	16 977	6.2	6.2	17.8	18.0	75.0	76.4
Keski-Suomen — Mellersta Fin- lands	12 887	12 855	5.3	5.3	15.4	15.3	57.9	58.0
Vaasan — Vasa	22 182	21 635	4.9	4.8	15.0	14.7	98.7	96.6
Oulun — Uleåborgs	35 392	35 749	8.8	8.8	22.6	22.6	164.3	166.3
Lapin — Lapplands	17 868	18 094	8.9	8.9	22.5	22.8	95.2	96.5
Koko maa — Hela landet	188 642	188 301	4.3	4.2	13.3	13.2	874.5	875.9

Maan itä- ja pohjoisosissa, Pohjois-Karjalan, Kuopion, Keski-Suomen, Vaasan, Oulun ja Lapin lääneissä, oli yhteensä lähes $\frac{2}{3}$ eli 64.6 % kaikista niistä lapsista, joista maksettiin perhelisää. Samoissa lääneissä oli myös eniten niitä lapsia,

Antalet stora familjer, som erhållit familjebidrag, har fr. o. m. 1948 stigit år för år ända till 1957. År 1959 nedgick antalet med 0.7 % från föregående år och år 1960 med 0.8 %. Antalet arbetsoförmögna familjer har stigit varje år, under redogörelseåret med 0.4 %. Däremot har antalet änkefamiljer hela tiden nedgått, år 1960 med 2.3 % från föregående år.

Antalet familjer med familjebidrag fördelade sig år 1960 efter antalet barn på olika län samt på städer, köpingar och landsbygd såsom tabellen på föregående sida visar.

Antalet barn var i de familjer som erhållit familjebidrag inalles 421 988. Då familjebidrag till änkefamiljer och familjer, vilkas försörjare blivit arbetsoförmögna, erlågdes fr.o.m. det andra barnet och till stora familjer fr.o.m. det fjärde barnet, var antalet barn, för vilka familjebidrag erlades, inalles i hela landet 188 301 eller 341 mindre än föregående år. Därav tillhörde 151 543 stora familjer, 18 016 änkefamiljer och 18 742 arbetsoförmögna familjeförsörjare. Huru dessa barn och de för dem erlagda familjebidragen fördelade sig på olika län, framgår av följande sammanställning.

Nära $\frac{2}{3}$ eller 64.6 % av alla de barn, för vilka familjebidrag erlades, hörde hemma i östra och norra delarna av landet, i Norra Karelen, Kuopio, Mellersta Finlands, Vasa, Uleåborgs och Lapplands län. Samma län uppvisar

joista maksettiin sekä perhe- että lapsilisää. Oulun ja Lapin lääneissä runsaasti joka viiden- nestä lapsilisää saaneesta lapsesta suoritettiin lisäksi vielä perhelisää. Uudenmaan läänissä tällaisia lapsia oli varsin vähän; vain noin joka 20:nnestä lapsilisää saaneesta lapsesta makset- tiin siellä perhelisää.

Perhelisät suoritettiin niiden saajille pää- asiassa ns. välillisinä luontoissuorituksina eli erilaisten esineiden ja tarvikkeiden hankintaan oikeuttavina osto-osoituksina, mutta osaksi myös varsinaisina luontoissuorituksina, so. asian- omaisten sosiaalilautakuntien hankkimien tavaroiden muodossa. Seuraava yhdistelmä osoittaa eri suoritusmuotoihin vv. 1959—1960 käytettyjen varojen määrän.

Suoritusmuoto — Bidragsform	1959	1960	1959	1960
	Milj. mk		%	
Viljelysten edistäminen — Befrämjarde av odlingar	85.0	93.5	9.7	10.7
Kotieläimet ja niiden rehu — Husdjur och foder	15.2	18.7	1.7	2.1
Asuin- ja talousrakennusten kunnostaminen — Iståndsåttning av bostads- och ekonomibygnader	117.4	112.4	13.4	12.8
Sängyt ja vuodevaatteet — Sängar och sängkläder	426.3	413.9	48.8	47.3
Huonekalut — Möbler	58.2	58.5	6.7	6.7
Astiat ja muut taloustarvikkeet — Serviser och andra hushålls- artiklar	60.1	65.7	6.9	7.5
Lasten vaatetustarvikkeet — Beklädnadsartiklar för barn	86.2	83.1	9.9	9.5
Elintarvikkeet — Livsmedel	0.4	0.6	0.0	0.1
Muut luontoissuoritukset — Andra naturaprestationer	25.3	29.2	2.9	3.3
Rahasuoritukset — Kontanter	0.4	0.3	0.0	0.0
Yhteensä — Summa	874.5	875.9	100.0	100.0

Perheenasuntoavustukset

Perheenasuntoavustuksia myönnetään valtion varoista monilapsisten, vähävaraisten perheiden asumiskustannusten alentamiseksi. Näitä avus- tuksia koskevat säännökset sisältyvät nykyisin joulukuussa 1953 annettuun asuntotuotanto- lakiin.

Edellä mainitussa laissa määritellään tarkem- min, millaisissa perheasunnoissa asuville perheille avustusta myönnetään. Monilapsisella perheellä tarkoitetaan perhettä, jossa on vähintään 3 kotona asuvaa, perheen huollettavana olevaa 16 vuotta nuorempaa lasta. Avustus voidaan har- kinnan mukaan myöntää invaliidin perheelle, jossa on 2 alaikäistä lasta, sekä perheelle, jossa on 2 alaikäistä lasta ja näiden ainoa huoltaja. Perheenasuntoavustusten saamisen edellytyk- senä on myös, etteivät perheelle viimeksi toimi- tetussa kunnallisverotuksessa maksuunpannut

även det största antalet sådana barn, för vilka såväl familje- som barnbidrag utgick. I Uleå- borgs och Lapplands län erlades familjebidrag för drygt vart femte barn som erhöi barnbidrag. I Nylands län var antalet dylika barn tämligen ringa; där utgick familjebidrag för vart 20:e barn som erhöi barnbidrag.

Familjebidragen utgick till sina mottagare huvudsakligen i form av s.k. indirekta natura- prestationer, dvs. i form av köpanvisningar som berättigade till anskaffning av bohag och för- nödenheter av olika slag, men delvis även i form av varor, som anskaffats av vederbörande socialnämnder. Följande sammanställning visar hur mycket medel i olika form som utdelats åren 1959 och 1960.

Familjebostadsunderstöden

Familjebostadsunderstöd beviljas ur statsmedel för nedbringande av mindre bemedlade fler- barnsfamiljers bostadskostnader. Bestämmelser rörande dessa understöd ingår i den nugällande lagen om bostadsproduktion utfärdad i december 1953.

I ifrågavarande lag preciseras närmare, i huru- dana familjebostäder boende familjer som kan beviljas bostadsunderstöd. Med flerbarnsfamilj avses familj med minst 3 i hemmet boende barn under 16 år, som familjen äger försörja. Efter prövning kan invalids familj beviljas familje- bostadsunderstöd, om i familjen finns minst 2 minderåriga barn samt familj, som består av minst 2 minderåriga barn och dessas enda för- sörjare. Som förutsättning för rätt till bostads- understöd gäller, att familjen inte i senast verk- ställda kommunalbeskattning påförts ett högre

veroäyrit ylitä valtioneuvoston vahvistamaa enimmäismäärää ja että perheellä ei myöskään ole omaisuusveron alaista omaisuutta.

Perheenasuntoavustusta ei suoriteta perheelle, joka jatkuvasti saa pääasiallisen toimeentulonsa huoltoapuna.

Vuokralalossa tai vuokrahuoneistossa asuvalle perheelle avustus maksetaan vuokranalennuksen muodossa, ja omakotitalon asukkaalle avustus määrätään laskemalla omakotitalon vuotuisista asumiskustannuksista lain edellyttämät vähennykset.

Ensimmäiset perheenasuntoavustukset myönnettiin jo v. 1942 joulukuussa 1940 annetun asuntolainojen, -takuita ja -avustuksia koskevan lain perusteella. Sinä vuonna myönnetty avustuksen määrä oli vain 15 470 mk. Seuraavana vuonna sai jo 74 perhettä yhteensä 188 341 mk ja v. 1944 116 perhettä 540 770 mk. Seuraava yhdistelmä, jossa on ilmoitettu paitsi perheiden luku myös perheisiin kuuluvien lasten lukumäärä, valaisee eri vuosina jaettujen perheenasuntoavustusten määrää.

Vuosi—Är	Perheitä Antal familjer	Niissä lapsia Antal barn	1 000 mk
1945	216	897	815
1950	717	3 135	13 441
1955	1 137	4 951	40 583
1956	1 236	5 486	46 456
1957	1 307	5 903	50 843
1958	1 152	5 383	55 000
1959	1 363	6 390	70 075
1960	1 644	7 670	89 980

Perheenasuntoavustusta saaneista perheistä asui v. 1960 247 perhettä omakotitaloissa saaden avustusta 5.9 milj. mk. Perheenasuntotaloissa, joissa avustus suoritetaan taloyhtiölle, asui 691 perhettä, ja niiden avustuksen määrä nousi 32.2 milj. mk:aan. Vuokrahuoneistoissa, joissa avustus suoritetaan suoraan vuokralaisille, asui 706 perhettä, ja näiden saamien avustusten summa oli 51.9 milj. mk. V. 1955 oli perheiden luku vastaavasti 182, 570 ja 385 sekä myönnettyjen avustusten määrä 2.2, 21.1 ja 17.3 milj. mk. V. 1951 asui omakotitaloissa vain 32 perheenasuntoavustusta saanutta perhettä, vuokrahuoneistoissa 56 perhettä, jota vastoin perheenasuntotaloissa 620 perhettä.

Keskimäärin perhettä kohti maksettiin vuotuisesta asuntoavustusta v. 1950 18 747 mk, v. 1955 35 693 mk ja v. 1960 54 732 mk.

antaa skattören än vad statsrådet fastställt och att familjen inte har förmögenhetsskatt underkastad egendom.

Familjebostadsunderstöd erlagges inte till familj, som fortgående erhåller sin huvudsakliga utkomst i form av socialhjälp.

Åt familj, som bor i hyreshus eller hyreslägenhet, beviljas hyresbidrag i form av nedsatt hyra och åt i egnahemshus boende fixeras understödet genom att beräkna de i lag förutsatta avdragen på grund av de årliga bostadskostnaderna i egnahemshus.

De första familjebostadsunderstöden beviljades redan år 1942 med stöd av lagen om bostadslån, -garantier och -bidrag utfärdad i december 1940. Nämnade år beviljades som bidrag endast 15 470 mk. Följande år erhöles redan 74 familjer inalles 188 341 mk och år 1944 116 familjer 540 770 mk. I följande sammanställning uppges förutom beloppet av familjebostadsunderstöd beviljade under de olika åren även antalet familjer och antalet barn i dessa familjer.

Av de familjer, som erhållit familjebostadsunderstöd, bodde år 1960 247 i egnahemshus och de erhöles i understöd inalles 5.9 milj. mk. I familjebostadshus, i vilka understöd erlagges till gårdsbolaget, bodde 691 familjer och deras understöd steg till 32.2 milj. mk. I hyreslägenheter, i vilka understödet erlaggs direkt till hyresgästen, bodde 706 familjer och understöden till dem utgjorde 51.9 milj. mk. År 1955 var antalet familjer resp. 182, 570 och 385 samt beloppet av de beviljade understöden 2.2, 21.1 och 17.3 milj. mk. År 1951 bodde i egnahemshus endast 32 familjer, som erhållit bostadsunderstöd, i hyreslägenheter 56 familjer, men däremot 620 familjer i familjebostadshus.

I genomsnitt per familj utdelades år 1950 18 747 mk årligen, år 1955 35 693 mk och år 1960 54 732 mk.

Ammattiopintoavustukset

Ammattiopintojen avustuslain mukaan, joka tuli voimaan v:n 1945 alusta, myönnetään valtion varoista nuorille vähävaraisille henkilöille ammattiopintojen tukemiseksi apurahoja ja opintolainoja sekä sairausavustusta. Apurahan ja opintolainan saannin edellytyksenä on mm., että asianomainen

- 1) ei ole täyttänyt 24 vuotta;
- 2) on aikomalleen ammattialalle sopiva;
- 3) voi todennäköisesti saada suunnitellulla ammattialalla toimeentulonsa;
- 4) on hyväksytty tai voidaan hyväksyä oppilaaksi ammattioppilaitokseen, erikoiskursseille tai oppipaikkaan.

Apuraha voidaan myöntää myös leski- ja avioeron saaneelle vaimolle sekä 24 vuotta täyttäneelle muullekin henkilölle, jos viimeksi mainitun ammattiopinnot ovat kesken tai jos ne ovat viivästyneet sairauden, asevelvollisuuden suorituksen tai muun pätevän syyn takia.

Henkilölle, joka tämän lain nojalla myönnetyn apurahan tai opintolainan turvin on hankkinut itselleen tarpeellisen ammattitaidon, voidaan eräissä tapauksissa valtion varoista myöntää avustusta ansiotyössä tarvittavien työvälineiden hankkimista varten.

Apurahan saajalle voidaan lisäksi eri hakeuksesta myöntää opintoaikana syntyneestä sairaudesta tai ruumiinvammasta aiheutuneisiin menoihin kohtuullinen korvaus, mikäli näitä menoja ei korvata muun lain nojalla.

Opintolainaa myönnetään sekä ammattiopintoja että korkeakouluopintoja varten. Opintolaina voidaan tarvittaessa myöntää myös apurahan saajalle. Laina on koroton.

Ammattiopintojen tukemiseksi on vv. 1945—1960 myönnetty apurahoja ja opintolainoja seuraavasti.

Vuosi — År

Vuosi — År	Opiskelijoiden luku, jotka ovat saaneet — Antal studerande, som beviljats		Myönnettyjä — Beviljade apurahoja stipendier opintolainoja studielån	
	apurahoja stipendier	opintolainoja studielån	milj. mk	
1945	7 745	1 620	53.0	18.0
1950	9 508	3 177	192.5	79.0
1955	8 563	3 636	215.5	110.7
1956	8 313	3 999	208.7	121.3
1957	9 934	4 932	271.3	158.5
1958	11 730	4 324	289.6	131.4
1959	11 063	5 063	259.5	129.8
1960	13 921	6 069	319.4	154.7

Understöden för yrkesstudier

Enligt lagen om understöd för yrkesstudier, som trädde i kraft från början av år 1945, beviljas av statsmedel åt unga mindrebemedlade personer för yrkesstudier bidrag, studielån samt sjukdomsunderstöd. Förutsättning för erhållande av bidrag och studielån är bl.a. att vederbörande

- 1) icke fyllt 24 år;
- 2) är lämplig för det yrkesområde han ämnar välja;
- 3) sannolikt kan erhålla sin utkomst på sagda yrkesområde;
- 4) är godkänd eller kan godkännas som elev i yrkesläroanstalt, specialkurs eller på läroplats.

Bidrag kan även beviljas åt änka och fränksild kvinna samt person, som fyllt 24 år, om dennes yrkesstudier icke är avslutade eller om de till följd av sjukdom eller fullgörande av värnplikt eller annan giltig orsak fördröjts.

Person, vilken med hjälp av bidrag eller studielån, som beviljats i stöd av denna lag, förvärvat nödig yrkeskunskap, kan för anskaffning av arbetsredskap i vissa fall tilldelas understöd ur statsmedel.

Bidragstagare kan ytterligare på därom gjord särskild ansökan beviljas skäligt understöd för bestridande av utgifter, som förorsakats av under studietiden ådragen sjukdom eller kroppsskada, därest icke dessa utgifter ersätts med stöd av annan lag.

Studielån beviljas såväl för yrkesstudier som för studier vid högskola. Vid behov kan studielån beviljas även bidragstagare. Lånet är räntefritt.

För stödjande av yrkesstudier har understöd och studielån beviljats under åren 1945—1960 som följer.

V. 1960 oli opintolainojen keskimääräinen suuruus 25 485 mk ja apurahojen 22 944 mk. V. 1959 vastaavat luvut olivat 25 654 ja 23 461 mk. On huomattava, että apuraha samoin kuin lainakin normaalisti myönnetään koko jäljellä olevaksi opiskelujaksi, mikä keskimäärin on pitempi kuin vuosi, ehkä noin 1½—2 vuotta.

Invaliidihuolto

Invaliidihuoltoa annetaan v:n 1947 alusta voimaan tulleen lain mukaan invaliidille hänen työ- ja toimintakykynsä sekä ansiomahdollisuuksiensa parantamiseksi. Invaliidilla tarkoitetaan henkilöä, jonka työ- ja toimintakyky jonkin elimen puuttumisen tai toimintavajavuuden vuoksi on pysyvästi siinä määrin puutteellinen, että hänellä on siitä olennaista haittaa jokapäiväisessä elämässään tai toimeentulonsa hankkimisessa. Invaliidihuoltona annetaan lääkintähuoltoa, koulutusta ja työhuoltoa.

Lääkintähuollon tarkoituksena on invaliidin työ- ja toimintakyvyn palauttaminen tai jatkuvan huonontumisen ehkäiseminen ja siihen kuuluu: 1) sairaalahoito tarpeellisine jälkihoitoineen, 2) tarpeellisten tekojäsenten, tukisidosten, invaliidipyörien ja muiden sellaisten apuneuvojen antaminen invaliidille omaksi tai käytettäväksi sekä niiden korjaaminen ja uusiminen, 3) invaliidin työkyvyn säilyttämiseksi tarpeellisten lääkeaineiden antaminen sekä 4) korvaus lääkintähuollon saamiseksi tarpeellisten matkojen kustannuksista. Kuinka monelle invaliidille on vv. 1947—1960 myönnetty erilaatuista lääkintähuoltoa, selviää seuraavasta.

Vuosi — År	Invaliideja, joille on annettu — Antal invalider, som erhållit		
	sairaalahoitoa sjukhusvård	proteesi, invaliidivaunu yms. — protes, invalid- vagn m.m.d.	lääkkeitä läkemedel
1947	533	1 010	6
1950	766	1 579	376
1955	1 228	2 576	802
1956	1 526	3 003	903
1957	1 813	3 555	1 218
1958	1 569	3 276	1 500
1959	2 163	3 410	1 970
1960	2 712	3 980	1 563

Koulutuksena annetaan pohja- ja ammatti-koulutusta sekä taloudellista tukea yleiskoulutusta varten. Pohjakoulutuksen tarkoituksena on oppivelvollisuuslainsäädännössä edellytettyjen

År 1960 var studielånen i medeltal 25 485 mk och understöden 22 944 mk. År 1959 var motsvarande medeltal 25 654 och 23 461 mk. Härvid bör beaktas, att såväl understödet som lånet beviljas i normala fall för hela den återstående studietiden, som i medeltal är längre än ett år, möjligen ca 1½—2 år.

Invalidvården

Invalidvård gives enligt lag som trätt i kraft sedan början av år 1947 åt invalider i syfte att förbättra deras arbets- och verksamhetsförmåga samt deras förvärvsmöjligheter. Med invalid avses person, vars arbets- och verksamhetsförmåga genom att något organ saknas eller fungerar bristfälligt, varaktigt är i så hög grad nedsatt, att han har väsentligt men därav i sitt dagliga liv och i arbetet för sin utkomst. Invalidvård består av medicinalvård, utbildning och arbetsvård.

Ändamålet med medicinalvården är att återställa invalids arbets- och verksamhetsförmåga eller förhindra dess fortsatta försämring och den omfattar: 1) sjukhusvård jämte nödig eftervård, 2) utgivning av nödiga proteser, stödförband, invalidvelocipeder och andra sådana hjälpmedel med ägande- eller nyttjanderätt samt reparation och förnyande av sådana, 3) läkemedel, vilka är nödiga för bevarandet av invalidens arbetsförmåga samt 4) ersättning för resor, vilka är erforderliga för erhållande av medicinalvård.

Huru många invalider, som under åren 1947—1960 erhållit medicinalvård av olika slag, framgår av följande.

Utbildning gives i form av elementar- och yrkesutbildning samt ekonomiskt stöd för allmän utbildning. Ändamålet med elementarutbildningen är att bibringa invaliden de kunskaper

tietojen ja taitojen antaminen invalidille. Ammattikoulutusta annetaan yleisessä alemman asteisessa ammattioppilaitoksessa, erityisessä invalidiiden oppilaitoksessa, tarkoitusta varten järjestetyillä kursseilla tai sopivassa yrityksessä, laitoksessa tai taloudessa. Erityisen lahjakkaalle varattomalle tai vähävaraiselle invalidille voidaan antaa apuraha ja koroton laina yleiskoulutuksen hankkimiseksi ylempään asteisessa ammattioppilaitoksessa, oppi- ja korkeakoulussa.

Jos 16 vuotta nuorempi lapsi, josta invalidi on selvollinen huolehtimaan, tahi invalidiin aviovaimo tai työkyvytön aviomies jäävät invalidiin ammattikoulutuksen takia koulutuksen aikana tarpeellista toimeentuloa vaille, maksetaan heille hakemuksesta valtion varoista huoltorahaa. Vv. 1947—1960 on koulutusta myönnetty seuraavassa laajuudessa.

Vuosi — År	Invalideja, joille on myönnetty — Antal invalider åt vilka beviljats				
	pohjakoulutus elementarut- bildning	ammattikoulutus yrkesutbildning	yleiskoulutusta varten för allmän utbildning apuraha stipendier	opintolaina studielån	huoltorahaa per- hettä varten vårdpenning för familjen
1947	90	315	21	13	13
1950	97	511	36	17	17
1955	78	747	47	28	71
1956	66	713	41	20	53
1957	62	834	53	25	65
1958	62	918	49	18	33
1959	49	895	57	52	55
1960	57	829	54	48	61

Työhuoltoon kuuluu paitsi invalidiiden työnvälitys ja muu työhönsijoitus myös invalidiiden elinkeinon ja ammatin harjoittamisen tukeminen helpottamalla invalidiiden työväline- ja raaka-ainehankintoja sekä edistämällä heidän valmistamiensa tuotteiden myyntiä ja antamalla invalidille työvälineitä ja -koneita käytettäväksi tahi avustusta tai korotonta lainaa niiden ja raaka-aineiden hankkimista sekä oman yrityksen perustamista varten. V. 1955 oli invalidiiden työnvälitystoimistoissa työnhakijoita 3 782, joista 57.5 % eli 2 173 sijoitettiin työhön. V. 1959 vastaavat luvut olivat 6 090 työnhakijaa ja 3 569 työhön sijoitettua eli 58.6 %. V. 1960 työnvälityshakemusten luku oli 5 319 eli 12.7 % pienempi kuin edellisenä vuonna. Työnhakijoista sijoitettiin työhön 73.2 % eli 3 893, mikä luku on 9.1 % suurempi kuin v. 1959. Työhuoltona annettiin avustuksia ja lainoja eri vuosina seuraavasti.

och färdigheter, som förutsättes i lagstiftningen om läroplikt. Yrkesutbildning meddelas i allmän yrkesläroanstalt av lägre grad, i särskild läroanstalt för invalider, vid för ändamålet anordnade kurser eller i företag, inrättning eller hushåll som är härför lämpligt. Särskilt begåvad medlös eller mindrebemedlad invalid kan tilldelas stipendium eller räntefritt lån ur statens medel för förvärvande av allmän utbildning i yrkesläroanstalt av högre grad, läroverk och högskola.

I fall barn under 16 år, om vilket invalid äger draga försorg, eller invalids maka eller till arbete oförmögna make till följd av invalidens yrkesutbildning under tiden för utbildningen saknar erforderlig utkomst, utbetalas till dem på ansökan av statens medel försörjningspenning. Under åren 1947—1960 har skolning givits i följande utsträckning.

Till arbetsvärden hör utom invalidernas arbetsförmedling och annan placering i arbete även stödandet av invalidernas närings- eller yrkesutövning genom att underlätta invalidernas arbetsredskaps- och råvaruanskaffningar samt genom att främja försäljningen av deras produkter och genom att ställa arbetsredskap och -maskiner till invalidernas förfogande eller bevilja understöd eller räntefria lån för anskaffning av sådana och av råvaror samt för grundande av egna företag. År 1955 var antalet arbetssökande i invalidernas arbetsförmedlingsanstalter 3 782, av vilka 57.5 % eller 2 173 placerades i arbete. År 1959 var motsvarande tal 6 090 arbetssökande och 3 569 eller 58.6 % placerade i arbete. År 1960 var antalet arbetssökande 5 319 eller 12.7 % mindre än föregående år. Av dessa placerades i arbete 73.2 % eller 3 893, vilket tal är 9.1 % större än år 1959. Som arbetsvård beviljades understöd och lån under de olika åren på följande sätt.

Vuosi — År	Invaliideja, jolle työhuoltona annettiin avustusta	
	Antal invalider, som erhållit som understöd	län
1947	103	84
1950	274	121
1955	403	153
1956	481	191
1957	323	177
1958	325	124
1959	256	149
1960	313	196

Invaliidihuoltotoimintaan sekä invaliideille myönnettyihin lainoihin on vv. 1950—1960 käytetty valtion varoja miljoonin markoin ilmaistuna seuraavat määrät. Invaliidihuollon menoihin sisältyvät myös hallintomenot.

Åren 1950—1960 användes statens medel till invalidvårdsverksamheten och till län åt invalider följande belopp i miljoner mark. I utgifterna för invalidvården ingår även förvaltningskostnaderna.

Vuosi — År	Invaliidihuollon aiheuttamat menot	Invaliideille myönnetyt lainat
	Utgifter för invalidvård	
	milj. mk	Åt invalider beviljade län
1950	161.0	5.5
1955	464.8	10.8
1956	631.9	19.0
1957	719.1	14.0
1958	729.3	8.6
1959	830.9	12.6
1960	869.6	15.2

Invaliidiraha

Invaliidirahalaki tuli voimaan v:n 1952 alusta. Sen mukaan on invaliidirahaan oikeutettu sellainen invaliidi, jonka työ- tai toimintakyky on alentunut vähintään $\frac{2}{3}$:lla ja joka itsensä ja perheensä elättämiseksi tekee kykyjensä mukaista työtä. Milloin perheen huoltovelvollisuus tai erittäin painavat syyt muutoin sitä vaativat, voidaan invaliidiraha poikkeuksellisesti myöntää myös sellaiselle invaliidille, jonka työ- tai toimintakyky on alentunut vähemmän kuin $\frac{2}{3}$, mutta kuitenkin vähintään $\frac{1}{2}$.

Invaliidirahan vuotuinen määrä on:

- 1) sokealle invaliidille, jolta puuttuu suuntausnäkö hänelle tuntemattomassa paikassa, 121 200 mk;
- 2) muulle invaliidille, jonka työ- tai toimintakyky on alentunut vähintään $\frac{2}{3}$, 84 300 mk sekä
- 3) invaliidille, jonka työ- tai toimintakyky on alentunut vähemmän kuin $\frac{2}{3}$, mutta vähintään puolet, 61 200 mk.

Invaliidipenning

Lagen om invalidpenning trädde i kraft från början av år 1952. Enligt denna lag är en invalid berättigad till erhållande av invalidpenning, i fall dennes arbets- eller verksamhetsförmåga är nedsatt med minst $\frac{2}{3}$ och som för sin och sin familjs utkomst enligt förmåga utför arbete. Då försörjningsplikt mot familj eller särskilt vägande skäl så kräver, kan invalidpenning undantagsvis beviljas även åt en sådan invalid, vars arbets- eller verksamhetsförmåga är nedsatt med mindre än $\frac{2}{3}$, dock minst med hälften.

Invaliidipenningens årliga belopp är:

- 1) för en blind invalid, som saknar ledsyn på för honom obekant plats, 121 200 mk;
- 2) för annan invalid, vars arbets- eller verksamhetsförmåga är nedsatt med minst $\frac{2}{3}$, 84 300 mk och
- 3) för invalid, vars arbets- eller verksamhetsförmåga är nedsatt med mindre än $\frac{2}{3}$, dock minst med hälften, 61 200 mk.

Invaliidiraha voidaan kuitenkin myöntää pienempänäkin invaliidin iän, hänen työnsä vähäisyyden tai muun sellaisen syyn takia tahi sillä perusteella, että hän saa vammansa johdosta eläkettä, elinkorkoa tai muuta korvausta.

Vv. 1952—1960 on valtion varoista vuosittain myönnetty uusia invaliidirahoja seuraavalle määrälle invaliideja. Alempana esitetty invaliidirahojen määrä tarkoittaa kunkin vuoden kuluessa jaettuja invaliidirahoja.

Vuosi — År	Invaliidien luku, joille invaliidirahaa on myönnetty — Antal invalider, som beviljats invalidpenning	Invaliidirahojen vuotuinen kokonaisuus — Årliga totalbeloppet av invalidpenning milj. mk
1952	2 463	204.9
1953	2 433	292.5
1954	1 450	311.0
1955	1 252	387.0
1956	1 573	477.9
1957	1 299	563.9
1958	1 166	587.8
1959	1 368	660.4
1960	1 547	701.0

V:n 1960 aikana myönnettiin uusia invaliidirahoja 1 547 invaliidille. Näistä oli sokeita 84 sekä työkyvystään yli $\frac{2}{3}$ menettäneitä 740 ja alle $\frac{2}{3}$ mutta yli $\frac{1}{2}$ menettäneitä 723. Vuoden lopussa invaliidirahan saajien kokonaislukumäärä oli 9 447. — Vuoden aikana lakautettiin ennen myönnettyjä invaliidirahoja 112 ja keskeytettiin 75.

Toipilasraha

1950-luvun alussa eräissä kunnissa ryhdyttiin oma-aloitteisesti jakamaan tuberkuloosiparantoloista vapautuneille varattomille ja vähävaraisille henkilöille n.s. toipilasrahaa. Tarkoituksena oli sen avulla edes jossain määrin turvata toipilaille suotuisimmat taloudelliset olosuhteet toipimiskauden käyttämiseksi riittävään lepoon ja kuntouttamiseen. Toipilasrahaa myöntäneiden kuntien luku rajoittui ensin vain noin 10—15:een, mutta jo muutamassa vuodessa toipilasrahaajatus levisi varsin laajalle.

V. 1957 jaettiin toipilasrahaa kaikkiaan 479 kunnassa. V. 1960 kuntien luku oli 485 eli 88.7 % kuntien kokonaisluvusta, minkä lisäksi 2 kuntaa

Invalidpenning kan dock utgå med mindre belopp på grund av invalidens ålder, hans ringa arbete eller annan sådan orsak eller på grund därav, att han till följd av sin skada åtnjuter pension, livränta eller annan ersättning.

Under åren 1952—1960 har ur statsmedel årligen beviljats invalidpenning åt följande antal nya invalider. Nedan framställda invalidpenningsbelopp avser totalbeloppet, som använts under året.

Vuosi — År	Invaliidien luku, joille invaliidirahaa on myönnetty — Antal invalider, som beviljats invalidpenning	Invaliidirahojen vuotuinen kokonaisuus — Årliga totalbeloppet av invalidpenning milj. mk
1952	2 463	204.9
1953	2 433	292.5
1954	1 450	311.0
1955	1 252	387.0
1956	1 573	477.9
1957	1 299	563.9
1958	1 166	587.8
1959	1 368	660.4
1960	1 547	701.0

Under år 1960 har åt 1 547 invalider beviljats nya invalidpenningar. Av dem var 84 blinda, 740 sådana, vars arbetsförmåga var nedsatt med över $\frac{2}{3}$ och 723 sådana, vars arbetsförmåga var nedsatt med mindre än $\frac{2}{3}$ men över hälften. Vid årets slut var totalantalet invalider, som erhållit invalidpenning, 9 447. — Under året har indragits 112 tidigare beviljade invalidpenningar och 75 avbröts.

Konvalescentpenningen

I början av 1950-talet började man i ett antal kommuner på eget initiativ utdela s.k. konvalescentpenning till mindre bemedlade personer vid deras utskrivning från tuberkulossanatorium. Avsikten var att med dess hjälp åtminstone i någon mån tillförsäkra konvalescenterna gynnsammare ekonomiska omständigheter, så att konvalescenttiden i tillräcklig grad kan användas till vila och återhämtning. Antalet kommuner som beviljade konvalescentpenning utgjorde till en början endast 10—15 kommuner, men redan på ett par år fick tanken att utdela konvalescentpenning en rätt stor utbredning.

År 1957 utdelades konvalescentpenning i 479 kommuner. År 1960 var antalet kommuner 485 eller 88.7 % av samtliga, vartill 2 kommuner med-

ilmoitti myöntäneensä tarkoitukseen määrärahan, mutta kunnissa ei ole ollut ketään, joka olisi anoutunut toipilasrahaa. V. 1960 387 kuntaa jakoi toipilasrahaa vain tub. potilaille, 1 kunta vain reumapotilaille ja 97 kuntaa sekä tub.- että reumapotilaille. Näin ollen 88.5 % kunnista on suorittanut toipilasrahaa tub. potilaille ja 17.9 % reumapotilaille. Vastaavat suhdeluvut v. 1959 olivat 88.3 ja 16.1.

V. 1960 toipilasrahaa myöntäneet kunnat ja kaantuivat lääneittäin seuraavan yhdistelmän osoittamalla tavalla.

delat, att ett anslag för detta ändamål beviljats men att i kommunerna inte fanns någon, som ansökt om konvalescentpenning. År 1960 har 387 kommuner utdelat konvalescentpenning endast åt tub.-patienter, en kommun endast åt reumatiska patienter, och 97 kommuner både åt tub.- och reumatiska patienter. Sålunda har 88.5 % av kommunerna erlagt konvalescentpenning åt tub.-patienter och 17.9 % åt reumatiska patienter. År 1959 var motsvarande proportionstal 88.3 och 16.1.

Kommunerna, som år 1960 utdelat konvalescentpenning fördelade sig enligt län på följande sätt.

Läni — Län	Kuntia, jotka ovat maksaneet toipilasrahaa — Antal kommuner, som utdelat konvalescentpenning till				Toipilasrahaa saaneita — Antal personer, som erhölet konvalescentpenning				Toipilasrahaa jaettu — Som konvalescentpenning utdelats	
	tub. potilaille tuberkulösa		reumapotilaille reumatiska		tub. potilaita tuberkulösa		reumapotilaita reumatiska		1 000 mk	
	1959	1960	1959	1960	1959	1960	1959	1960	1959	1960
Uudenmaan — Nylands	39	42	17	13	624	744	92	74	14 311	15 060
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs ...	102	100	15	19	537	580	18	25	9 702	10 942
Ahvenanmaa — Åland	9	9	—	—	40	27	—	—	1 017	676
Hämeen — Tavastehus	55	57	16	16	708	709	34	35	16 399	18 898
Kymen — Kymmene	26	27	8	6	201	242	10	12	3 766	4 352
Mikkelin — St: Michels	26	25	7	8	110	122	10	11	1 332	1 535
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	21	21	3	4	148	187	5	6	1 958	2 701
Kuopion — Kuopio	28	27	4	7	166	168	5	11	2 196	2 436
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	32	31	5	6	298	267	5	9	4 623	3 996
Vaasan — Vasa	72	69	4	6	484	522	4	9	6 940	8 114
Oulun — Uleåborgs	50	52	3	8	390	409	3	8	5 867	5 938
Lapin — Lapplands	23	24	6	5	201	266	14	11	3 765	4 884
Koko maa — Hela landet	483	484	88	98	3 907	4 243	200	211	71 876	79 532
Kaupungit — Städer	36	34	16	17	1 257	1 381	107	84	28 672	33 924
Kauppalat — Köpingar	24	24	12	12	264	257	21	30	5 693	5 561
Maalaiskunnat — Landskommuner .	423	426	60	69	2 386	2 605	72	97	37 511	40 047

Edellä mainittujen lisäksi 6 kuntaa jakoi toipilasrahaa v. 1960 22:lle muuta sairautta sairastaneelle toipilaille yhteensä 203 200 mk.

Tub. potilaille toipilasrahaa suorittaneiden kuntien luku lisääntyi v:sta 1959 vain yhdellä, mutta toipilasrahaa saaneiden henkilöiden luku 336:lla eli 8.6 %. Reumapotilaille myönsi toipilasrahaa v. 1959 88, mutta v. 1960 98 kuntaa, ja henkilöiden luku nousi 200:sta 211:een. Toipilas-

År 1960 utgav dessutom 6 kommuner konvalescentpenning till 22 personer, som lidit av andra sjukdomar, inalles 203 200 mk.

Antalet kommuner, som utdelat konvalescentpenning till tuberkulösa, steg från år 1959 endast med 1, men antalet personer som erhölet konvalescentpenning, med 336 eller 8.6 %. Antalet kommuner som utdelade konvalescentpenning till reumatiska sjuka, var år 1959 88, men år 1960

rahoina jaettiin koko maassa v. 1960 yhteensä 79.5 milj. mk, vastaten 71.9 milj. mk v. 1959; rahamäärä nousi siis 10.7 %. Keskimäärin henkilöä kohti tuli koko maassa 17 856 mk, kaupungeissa 23 156 mk, kauppaloissa 19 375 mk ja maalaiskunnissa 14 821 mk. V. 1959 vastaavat keskimäärät olivat 17 501, 21 224, 19 496 ja 15 261 mk.

Sotilasavustukset.

Sotilasavustuslaki nykyisessä muodossaan tuli voimaan 1. X. 1948. Sen mukaan sotilasavustuksia jaetaan valtion varoista ja niiden tarkoituksena on turvata asevelvollisen varattomien omaisten elatus ja hoito, mikäli sotapalvelus on heikentänyt näiden toimeentulomahdollisuuksia.

Vv. 1955—1960 myönnettyjen avustusten lukumäärä sekä avustuksiin käytetyt rahamäärät ovat vuosittain olleet seuraavat.

Vuosi — År	Myönnettyjen avustusten luku Antal beviljade understöd	Avustuksiin käytetty Till understöden utnyttjats milj. mk
1955	6 446	286.8
1956	5 867	295.4
1957	5 592	300.8
1958	6 567	342.1
1959	6 567	349.8
1960	6 207	351.2

Avustusten luku tarkoittaa kunkin vuoden kuluessa myönnettyjä avustuksia, kun sen sijaan vastaavana vuonna avustuksiin käytettyihin rahamääriin sisältyvät myös ne avustukset, jotka oli myönnetty jo edellisen vuoden puolella, mutta jatkuivat vielä yli vuoden vaihteen. Niinpä v. 1960 myönnettiin kaikkiaan 6 207 avustusta, joiden suuruus oli yhteensä 232.1 milj. mk. Lisäksi maksettiin silloin 119.1 milj. mk sellaisia sotilasavustuksia, jotka oli myönnetty ja osittain myös maksettu v:n 1959 loppupuolella, mutta joita suoritettiin osaksi vielä 1960 alkupuolella; näiden yli vuoden vaihteen jatkuneiden avustusten luku oli 4 057.

V:n 1960 avustuksista 1 983 eli 31.9 % myönnettiin vaimolle ja 4 224 eli 68.1 % muille omaisille. Miten nämä avustukset jakaantuivat eri läänien kesken, selviää seuraavasta.

98; antalet personer steg från 200 till 211. I konvalescentpenning har år 1960 i hela landet utdelats sammanlagt 79.5 milj. mk motsvarande 71.9 milj. mk år 1959; beloppet steg alltså med 10.7 %. I genomsnitt tillföll per person i hela landet 17 856 mk, i städerna 23 156 mk, i köpingarna 19 375 mk och i landskommunerna 14 821 mk. År 1959 var motsvarande medeltal 17 501, 21 224, 19 496 och 15 261 mk.

Militärunderstöden

Militärunderstödslagen i sin nuvarande form trädde i kraft 1. X. 1948. Enligt denna lag utdelas militärunderstöd ur statsmedel och avsikten med dem är att säkerställa obemedlade anhörigas utkomst och vård, så vitt militärtjänsten försämrat dessas utkomstmöjligheter.

Antalet under åren 1955—1960 beviljade understöd samt de för understöden disponerade anslagen har årligen varit följande.

Antalet beviljade understöd avser understöd, som beviljats under de olika åren, då däremot i de penningbelopp, som utnyttjats under motsvarande år, ingår även de understöd, som hade beviljats redan föregående år men som fortlöpte över årsskiftet. År 1960 beviljades inalles 6 207 understöd till ett belopp av 232.1 milj. mk. Dessutom utbetalades samma år 119.1 milj. mk sådana militärunderstöd, som beviljats och delvis redan utbetalats under senare hälften av år 1959, men som till en del erlades ännu under förra hälften av år 1960. Antalet sådana över årsskiftet fortsatta understöd steg till 4 057.

Av understöden under år 1960 beviljades 1 983 eller 31.9 % hustrun och 4 224 eller 68.1 % övriga anhöriga. Huru dessa understöd fördelade sig på de olika länen framgår av följande.

Lääni — Län	Avustuksia myönnetty — Antal understöd, som beviljats åt				1959	
	vaimolle hustru	1960 mulle omaisille andra anhöriga	Yhteensä Summa	%	Yhteensä Summa	%
Uudenmaan — Nylands	477	413	890	14.3	785	11.9
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	285	457	742	12.0	813	12.4
Ahvenanmaa — Åland	3	—	3	0.1	—	—
Hämeen — Tavastehus	327	412	739	11.9	782	11.9
Kymen — Kymmene	122	219	341	5.5	336	5.1
Mikkelin — St: Michels	61	289	350	5.6	411	6.3
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	51	316	367	5.9	347	5.3
Kuopion — Kuopio	59	311	370	6.0	487	7.4
Keski-Suomen — Mellersta Finland	121	301	422	6.8	353	5.4
Vaasan — Vasa	178	307	485	7.8	515	7.8
Oulun — Uleåborgs	206	751	957	15.4	1 070	16.3
Lapin — Lapplands	93	448	541	8.7	668	10.2
Koko maa — Hela landet	1 983	4 224	6 207	100.0	6 567	100.0
Kaupungit — Städer	897	658	1 555	25.0	1 397	21.3
Kauppalat — Köpingar	119	145	264	4.3	268	4.1
Maalaiskunnat — Landskommuner	967	3 421	4 388	70.7	4 902	74.6

Eniten on avustuksia myönnetty v:n 1960 aikana Helsingissä, 439, Tampereella 219, Turussa 101, Oulussa 71, Jyväskylässä 64 ja Espoossa 63. 1 kaupunki ja 36 maalaiskuntaa on ilmoittanut, ettei niissä myönnetty sotilasavustuksia v. 1960 lainkaan. Ne ovat enimmäkseen kaikki pieniä kuntia.

Kansaneläkkeet

Kansaneläkelain mukaisia eläke- ja muita etuja sai v:n 1960 aikana yhteensä 514 000 henkeä. Varoja niihin käytettiin kaikkiaan 34 381 milj. mk. Kansaneläkkeet ja hautausavustukset ovat edelleen olleet lakisääteisesti sidottuja elinkustannusindeksiin, ja ne suoritettiin v. 1960 10 %:lla korotettuina.

V. 1960 kansaneläkelakia ja -asetusta muutettiin useaan otteeseen. Suurin merkitys oli kansaneläkelain muuttamisesta 4. 11. 1960 annetulla lailla, mitä lakia muutettiin vielä 16. 12. 1960 annetulla lailla. Lainmuutoksilla saatiin pysyviksi v:n 1960 ajaksi väliaikaisina voimaan tulleet eläkeoikeuden lisäykset ja laajennukset, jotka olivat seuraavat: 1) Työkyvyttömyyden perusteella maksettavia eläke-etuja laajennettiin siten, että otettiin

Det största antalet understöd år 1960 har beviljats i Helsingfors, 439, Tammerfors 219, Åbo 101, Uleåborg 71, Jyväskylä 64 och i Esbo 63. 1 stad och 36 landskommuner har uppgivit att under år 1960 några militärunderstöd inte beviljats på dessa orter. Dessa är i allmänhet alla små kommuner.

Folkpensionerna

Under år 1960 erhöill sammanlagt 514 000 personer pensions- och andra förmåner enligt folkpensionslagen. För dessa ändamål användes sammanlagt 34 381 milj. mk. Folkpensionerna och begravningsbidragen har allt fortfarande varit bundna vid levnadskostnadsindex på lagstadgat sätt och de har under år 1960 utbetalats med en 10 % förhöjning.

Under år 1960 ändrades folkpensionslagen och -förordningen i olika repriser. Den största betydelsen hade lagen av 4. 11. 1960 om ändring av folkpensionslagen, som ändrades ytterligare genom en lag av 16. 12. 1960. Följande utökningar av pensionsrätten, vilka trätt i kraft temporärt under år 1960, gjordes genom denna lagändring bestående: 1) Pensionsförmånerna, som utbetalas på grund av invaliditet, utökades sålunda, att en ny ersättningsform togs i bruk, nämligen sjukpension, som

käytäntöön uusi korvausmuoto, sairauseläke, jota maksetaan pitkäaikaisissa, mutta kuitenkin ohimenevissä työkyvyttömyystapauksissa. 2) Yksinäiselle naiselle ennen varsinaista vanhuuseläkettä maksettavaan vanhuudentukeen oikeuttava ikäraja alennettiin 63 v:sta 60 v:een. 3) Eläkkeen perusosan määrä korotettiin 31 200 mk:ksi eli 1. 4. 1958 lukien voimassa olleen 10 %:n indeksikorotuksen huomioon ottaen 34 800 mk:ksi vuodessa.

Samalla laajennettiin oikeutta sairauseläkkeen saamiseen. Väliaikaisen lain mukaan sairauseläkettä maksettiin vakuutetulle, jonka työkyvyttömyyden, hänen oltuaan 6 kk. työkyvyttömänä, edelleen voitiin arvioida kestävän vielä huomattavan pitkän ajan. Sairauseläke voidaan nyt maksaa myös jo ennen tuon 6 kk:n odotusajan päättymistä, jos työkyvyttömyyden voidaan arvioida kestävän vielä vähintään vuoden ajan.

Uusista muutoksista olivat tärkeimmät seuraavat: 1) Kansaneläkkeen tukiosia korotettiin 20 %:lla täydestä tukiosan määrästä. 2) Se vuositulojen määrä, joka kansaneläkkeensaajalla saolla ilman, että hänen eläkkeensä tukiosaa vähennetään, korotettiin 66 000 mk:lla, mihin määrään sisältyy voimassa oleva indeksikorotus. Kun samalla poistettiin säännös siitä, että eräiden ns. etuoikeutettujen eläketulojen omaajat saivat ennen tukiosan määräämistä tehdä tuloistaan 66 000 mk:n suuruisen vähennyksen, saatettiin kaikki kansaneläkkeensaajat tukiosaoikeuteen nähden samaan asemaan.

Eläkettä saavien henkilöiden lukumäärä, joka v:n 1959 päättyessä oli 452 800, kohosi v:n 1960 loppuun mennessä 472 200 henkeen. Vanhuuseläkkeensaajia oli 328 900 ja työkyvyttömyyseläkkeensaajia 119 400. Vanhuudentuensaajien lukumäärä, joka edellisen vuoden päättyessä oli 8 100 henkeä, nousi pääasiassa vanhuudentukeen oikeuttavan ikärajan alentamisen johdosta 21 600 henkeen. Sairauseläkettä sai vuoden päättyessä 2 300 henkeä. Tukiosaa, jonka saaminen riippuu eläkkeensaajan ja hänen puolisonsa muiden tulojen ja omaisuuden määrästä, sai 73 % eläkkeensaajista ja täysimääräistä tukiosaa 45 % eläkkeensaajista.

Eläkkeensaajien lukumäärät kunkin vuoden päättyessä olivat vv. 1957—60 seuraavat. Tukiosansaajien eläkkeisiin, vanhuudentukia lukuun ottamatta, sisältyy myös perusosa.

utbetalas i fall av långvarig, men dock övergående arbetsförmåga. 2) Åldersgränsen för ensamstående kvinnor med rätt till ålderdomsstöd före egentlig ålderdomspension sänktes från 63 år till 60 år. 3) Pensionens grunddel höjdes till 31 200 mk, eller med beaktande av indexförhöjningen om 10 %, som varit i kraft sedan den 1. 4. 1958, till 34 800 mk om året.

Samtidigt utvidgades rätten till sjukpension. Enligt den temporära lagen erlades sjukpension till försäkrad, vars arbetsförmåga, sedan han varit 6 månader arbetsförmögen, kunde antas vara ännu en avsevärt lång tid. Sjukpension kan numera utbetalas redan före utgången av nämnda 6 månaders väntetid, om arbetsförmågan kan antas vara ännu minst ett år.

Av de nya ändringarna var följande viktigast: 1) Folkpensionens understödsdel höjdes med 20 % av understödsdelens fulla belopp. 2) Det belopp av årsinkomsterna, som pensionstagare får inneha utan att pensionens understödsdel minskas, höjdes till 66 000 mk, i vilket belopp ingår den i kraft varande indexförhöjningen. Samtidigt avlägsnades stadgandet om, att vissa s.k. prioritetsberättigade pensionsinkomster fick avdras till ett belopp av 66 000 mk, innan understödsdelen fastställdes, vilket gjorde, att alla pensionstagare blev lika berättigade vad rätten till understödsdel beträffar.

Antalet pensionstagare, som vid slutet av år 1959 var 452 800, uppgick vid slutet av år 1960 till 472 200 personer. I detta antal ingick 328 900 ålderdomspensionstagare och 119 400 invaliditetspensionstagare. Antalet ålderdomsstödstagare, som vid slutet av föregående år uppgick till 8 100 personer, steg huvudsakligen beroende på en sänkning av åldersgränsen för rätt till ålderdomsstöd till 21 600 personer. Ny sjukpension erhöles till 2 300 personer. Understödsdel, vars erhållande beror på pensionstagarens och dennas makes övriga inkomster och egendom, erhöles 73 % av pensionstagarna och full understödsdel 45 % av pensionstagarna.

Antalet pensionstagare vid varje års utgång har under åren 1957—60 varit följande. Till understödsdelstagarnas pensioner, med undantag för ålderdomsstöden, hör även grunddel.

	1957	1958	1959	1960
Eläkkeensaajia — Pensionstagare				
Vain perusosaa saavia — Med enbart grunddel				
Vanhuuseläkkeensaajia — Ålderdomspensionstagare	91 400	91 800	94 800	96 000
Työkyvyttömyyseläkkeensaajia — Invaliditetspensionstagare	29 800	29 500	29 600	30 400
Sairauseläkkeensaajia — Sjukpensionstagare				900
Yhteensä — Inalles	121 200	121 300	124 400	127 300
Tukiosaa saavia — Med understödsdel				
Vanhuuseläkkeensaajia — Ålderdomspensionstagare	220 000	223 700	230 200	232 900
Työkyvyttömyyseläkkeensaajia — Invaliditetspensionstagare	83 900	88 100	90 100	89 000
Sairauseläkkeensaajia — Sjukpensionstagare				1 400
Vanhuudentuensaajia — Ålderdomsstödstagare	5 800	7 000	8 100	21 600
Yhteensä — Inalles	309 700	318 800	328 400	344 900
Eläkkeensaajia kaikkiaan — Pensionstagare inalles	430 900	440 100	452 800	472 200

Eläkkeitä on vv. 1957—1960 myönnetty seuravasti. Pensioner har under åren 1957—60 beviljats som följer.

	1957	1958	1959	1960
Myönnetty — Beviljade				
Työkyvyttömyyseläkkeitä — Invaliditetspensioner	27 130	22 143	18 851	17 411
Sairauseläkkeitä — Sjukpensioner				2 568
Vanhuuseläkkeitä — Ålderdomspensioner	42 320	19 068	19 669	19 325
Vanhuudentukia — Ålderdomsstöd	6 444	4 748	5 208	17 807
Yhteensä — Inalles	75 894	45 959	43 728	57 111

Eläkemenojen kokonaismäärä, joka v. 1959 oli 29 957 milj. mk, nousi kertomusvuonna 34 066 milj. mk:aan. Eläkkeistä maksettiin sosiaalilautakunnille yhteensä 3 685 milj. mk. Nämä eläkkeet on pääosaltaan käytetty eläkkeensaajien laitoshoidon kustannuksiin kansaneläkelain 43 §:n mukaisesti. Määrään sisältyvät myös eläkkeensaajien henkilökohtaiset käyttövarat, jotka 1. 4. 1960 alkaen ovat olleet 1 100 mk kuukaudessa.

Vanhuuseläkkeensaajien keskimääräinen eläke oli v:n 1960 lopussa 72 900 mk, työkyvyttömyyseläkkeensaajien 78 800 mk ja sairauseläkkeensaajien 74 100 mk vuodessa. Keskimääräinen vanhuudentuki, johon kuuluu vain eläkkeen tukiosa, oli 49 900 mk. Kaikkien eläkkeensaajien keskimääräinen vuotuinen eläke oli 73 400 mk ja kaikkien tukiosansaajien, vanhuudentuet mukaan luettuina, 87 600 mk.

Maksettujen eläkkeiden kokonaismäärä ja eläkkeiden keskimääräinen suuruus on v:sta 1957 lähtien kehittynyt seuraavasti.

Pensionsutgifternas totalbelopp, som år 1959 var 29 957 milj. mk, uppgick under verksamhetsåret till 34 066 milj. mk. Av pensionerna erlades sammanlagt 3 685 milj. mk till socialnämnderna. Dessa pensioner har huvudsakligen använts till att täcka kostnaderna för pensionstagares anstaltsvård enligt 43 § folkpensionslagen. Beloppet inkluderar även pensionstagarnas personliga dispositionsmedel, som från den 1. 4. 1960 har varit 1 100 mk i månaden.

Den genomsnittliga pensionen för ålderdomspensionstagarna var i slutet av år 1960 72 900 mk per år, för invaliditetspensionstagarna 78 800 mk och för sjukpensionstagarna 74 100 mk. Ålderdomsstödet, som endast omfattar pensionens understödsdel, uppgick i medeltal till 49 900 mk. Den genomsnittliga årliga pensionen för samtliga pensionstagare var 73 400 mk och för samtliga understödsdelstagare, inklusive ålderdomsstöden, 87 600 mk.

De i pensioner utbetalade sammanlagda beloppen och pensionernas medelstorlek har fr.o.m. år 1957 utvecklats som följer.

	1957	1958	1959	1960
Vuoden aikana maksetut eläkkeet.				
Under året utbetalda pensioner			milj. mk	
Vain perusosaa saavat — Med enbart grunddel	2 912	3 208	3 223	4 229
Tukiosaa saavat — Med understödsdel	22 555	25 647	26 734	29 837
Yhteensä — Inalles	25 467	28 855	29 957	34 066

Keskimääräiset eläkkeet vuoden päättyessä				
Medelpensionerna vid årets utgång			mk.	
Vain perusosaa saavat — Med enbart grunddel . . .	24 000	26 400	26 400	34 800
Tukiosaa saavat — Med understödsdel	73 800	81 400	80 900	87 600
Kaikkiaan — Inalles	59 800	66 200	66 000	73 400

Hautausavustusta myönnettiin 9 351 tapauksessa ja suoritettujen hautausavustusten yhteismäärä oli 269 milj. mk.

Begravningsbidrag beviljades i 9 351 fall och de utbetalade begravningsunderstöden utgjorde sammanlagt 269 milj. mk.

Contents and summaries

Contents

<i>Text</i>	<i>Page</i>		<i>Page</i>
<i>I. Organization of welfare work and welfare institutions</i>	5	<i>Grants in aid for vocational training</i>	111
<i>II. Public assistance</i>	8	<i>Care of the disabled</i>	112
<i>Communal homes for the aged</i>	19	<i>Aid to the disabled</i>	114
<i>Private homes for the aged</i>	33	<i>Aid to convalescents</i>	115
<i>III. Child welfare</i>		<i>Military allowances</i>	117
<i>Kindergartens receiving State aid</i>	41	<i>National pensions</i>	118
<i>Communal child welfare</i>	45		
<i>Children's homes</i>	58	<i>Tables</i>	
<i>School homes (approved schools)</i>	61	<i>I. Organization of communal social welfare work and institutions under social welfare boards</i>	3
<i>Activity of children's guardians</i>	64	<i>II. Public assistance, relief cases and recipients of relief</i>	4
<i>IV. Communal homemakers</i>	68	<i>III. Different forms of social assistance</i>	5
<i>V. Institutions for the mentally deficient</i>	72	<i>IV. Children in child welfare</i>	6
<i>VI. Treatment of vagrants, care of alcoholics and temperance supervision</i>	75	<i>V. Persons in institutions under social welfare boards, classified according to institutions</i>	7
<i>Institutions for the treatment of alcoholics</i> ..	83	<i>VI. Expenditure on communal social welfare</i>	8
<i>Workhouses</i>	85	<i>VII. Communal social welfare income</i>	12
<i>VII. Expenditure on communal social welfare work</i>	88	<i>VIII. Income and expenditure of communal homes</i>	14
<i>VIII. Social allowances</i>		<i>IX. Income and expenditure of communal children's homes</i>	16
<i>Home-founding loans</i>	101	<i>X. Grants in aid and allowances disbursed from State funds</i>	18
<i>Maternity benefits</i>	102		
<i>Child allowances</i>	104		
<i>Family allowances</i>	106		
<i>Family dwelling allowances</i>	109		

Summaries

Organization of Social Welfare Work and Welfare Institutions. For legally-prescribed Social Welfare Work Finland was divided in 1960 into 547 Social Welfare communities. In 532 communes a special Social Welfare Board acts as the central agency. The Board can be divided into sections for different branches. Two cities have, in addition, a special Child Welfare Board. The number of Communal Homes is 398. 278 Communal Homes have a separate department for the chronically ill and 107 Homes a department for the mentally ill. The number of communal Children's Homes was 115 in all, owned by 84 communes; 2 cities have communal School Homes. (Approved Schools).

Public Assistance. In 1960 the number of relief cases in the whole country was 157 710, of which 23.0 % were men living alone, 42.4 % women living alone and 34.6 % married couples. In addition, 74 children received aid under their own name. Of the total number of relief cases 53 327 or 33.8 % consisted of families with children. Of these 13 596 had only one child to support, 12 438 two children, 9 302 three, and 17 991 at least four children. As relief was given to 212 248 persons over fifteen (the figure includes wives and husbands of recipients), 161 060 children in families receiving aid, and 74 children without families, the total number of persons affected by public assistance was 373 382 or 8.4 % of the registered population.

Of the total number of cases 36.0 % occurred in towns, 5.7 % in market towns and 58.3 % in rural districts. In 49.2 % of the cases the recipient of aid or the breadwinner of the family received pension from the National Pension Institute in addition to public assistance.

A total of 95 803 persons were in institutions, 435 were placed in private homes and 66 249 were given home relief only. 34 630 persons were cared for in communal homes.

The age of those living alone and the breadwinners varied as follows: 16—19 years of age 2.8 %, 20—39 years 27.8 %, 40—59 years 36.1 %, 60—64 years 7.9 %, 65 years of age and over 25.3 %.

The communal homes for the aged. A new investigation concerning the communal homes was carried out by the Bureau of Social Research in April 1960; an earlier investigation dates from 1955. In spring 1960 there were in Finland 399 communal homes of which 278 had a sick department and 117 an insane department. Of the general departments 77.0 % were located in buildings, which were built or thoroughly repaired in 1940 or later, and 5 % in buildings built before 1923. The buildings of 61 communal homes were quite new. All the homes had electricity. Running water was still lacking in 1 %, central heating in 12 %.

There were in all 11 761 rooms for the inmates or 24 % more than in 1955. 34 % of them were for 1 person, 37 % for 2 persons, 23 % for 3—4 and 6 % for 5 or more persons.

The number of inmates was 25 328 or 12 % higher than in October 1955. Homes with less than 40 inmates constituted 39 %, those with 40—79 inmates 40 % and those with 80 inmates or more 21 %. 57 % of the inmates were taken care of in general departments, 31 % in sick departments and 12 % in insane departments. 74 % were able to move, 14 % were bedridden but were able to move and 12 % were bedridden patients unable to move. About $\frac{3}{4}$ of the bedridden patients were taken care of in sick departments.

About $\frac{2}{3}$ of the inmates, 64 %, were 65 years or more of age. 83 % were ill in some way or other, 41 % being mentally deranged, epileptics or imbeciles, 17 % suffering from heart or circulatory diseases and others from diseases of the

central nervous system (9 %), chronic arthritis etc. (7 %) gastric, intestinal, liver or kidney troubles (4 %) and so on. The blind, deaf and crippled constituted 7 %.

Private homes for the aged. A investigation concerning the private homes for the aged was carried out by the Bureau of Social Research in April 1960; an earlier investigation dates from 1951. There were a total of 98 private homes for the aged judging by information received, of which 74 in urban communes. The number of beds totalled 2 663. All the homes had electricity, running water and discharge pipes, 84 had central heating and w.c. was lacking only in 3.

There were in all 2 166 rooms for the aged, 68 % of the inmates occupied a private room and 18 % lived in rooms for 2 persons. The number of beds was less than 20 in 48 homes, in 23 it was 20—29, in 8 30—39, in 15 40—74 and in 4 over 75.

The number of inmates was 2 531 in April 1960, of which only 12 % men. 41 % of all the inmates has lived in the same home 5 years at least. The general condition of the inmates had been reported to be quite good; 43 % had not any particular disease, 13 % was weak on the whole and 4 % temporarily ill. 1 024 or 40 % of all the inmates had a chronic or an incurable disease, of which 29 % suffered from heart or circulatory diseases, 9 % from diabetes, 8 % from chronic arthritis. The deaf or hard of hearing constituted 11 %.

Kindergartens. The number of kindergartens receiving state aid were in 1960 in all 251, 179 of them maintained by local authorities and 72 by private associations. 230 of them were situated in towns and market towns and only 21 in rural districts. The total of places was 16 207 and the number of children 16 052 on October 1, 1960. Most kindergartens, 62.5 %, had both a half-day section and a whole-day section. 30.7 % had only a half-day section and 6.8 % only a whole-day section. The total number of places in half-day sections was 11 634 and in whole-day sections 4 573.

The children were generally 3—6 years old, 31.3 % were 3—4 years and 68.2 % 5—6 years old.

The total of the teachers was 812; 95.4 % or 775 of them had the required competence.

Child Welfare. Children subject to measures under the Child Welfare Act are divided into two groups: neglected children, i. e. those whose parents are deceased or have deserted them or cannot take care of them, and children under protective education, i. e. those subject to measures because of misconduct. The measures are either preventive, or the Social Welfare Board takes the child in charge.

Preventive measures had been taken in regard to 475 neglected children and 3 268 children under protective education. Parents of 118 neglected children had been given a warning, and a supervisor had been appointed for 357 children. A warning had been issued to 2 363 children under protective education for offences against the law or against school regulations, vagrancy, or inebriation, while 905 had been placed under probation.

The total number of children taken charge of in 1960 was 16 157, of whom 14 509 or 89.8 % were neglected and 1 648 or 10.2 % under protective education. The majority of the children in both categories were boys, 54.4 % and 76.1 % respectively, the girls making up 45.6 % and 23.9 % of the total.

Of all the neglected children 2 729 or 18.8 % were taken charge of in 1960; the corresponding figures for children under protective education was 434 or 26.3 %. Institutions, mainly children's homes, had care of 6 510 and private fosterhomes of 7 999 neglected children. Only 115 of the children under protective education were in private fosterhomes, while 1 533 were placed in institutions. Communal children's homes took care of 4 652 and communal juvenile homes of 94 children.

The age distribution of the neglected children was as follows: under 2 years of age 7.7 %, 2—6 years 24.1 %, 7—15 years 61.1 %, 16 years of age and over 7.1 %. Those under protective education were usually older: 7—15 years old 54.7 %, 16—17 31.5 %, 18 and over 13.7 %.

Most of the neglected children were taken charge of after they had lost their natural supporter. 11.3 % were father- or motherless or orphans, and 10.7 % had been deserted by their father, mother, or both. Only 10.6 % had been taken charge of because they suffered from illness or some other deficiency. In 22.8 % of the cases the parents were incapable of taking care of their children because of illness, reduced capacity for work, unemployment or lack of time owing to work, but 28.8 % of the total number of children were without home care as a consequence of the

parents' negligence, alcoholism, vagrancy, cruelty or other shortcoming. 11.5 % had been taken charge of on the ground of deficient housing.

Children under protective education were taken charge of because of delinquency in 56.4 % of the cases; 22.2 % had failed to go to school or offended against school regulations. For 13.7 % of these children the cause was vagrancy and for 1.6 % inebriation.

Children's Homes. At the end of December 1960 there were 195 children's homes in the country, 114 of them owned by local authorities and 81 by private associations; 112 of them were situated in urban communes and 83 in rural communes.

Communal children's homes had a prescribed total of 3 004 beds and 2 694 children at the end of the year. The corresponding figures for private children's homes were 1 944 and 1 655.

52 % of the children were in school age, 7—15 years old; only 5 % were over 15. 19 % were under 2 years and 24 % 2—6 years of age.

The total of the nursing staff at the children's homes was 896, which makes an average of 5 children per member of the nursing staff. 70 % of the staff had attended an educational institute or taken a course in children's nursing. The number of trainees and pupils amounted to 512 and that of the domestic staff to 666 or on the average 3.4 per children's home.

School Homes (Approved Schools). A total of 17 school homes were in operation in 1960. Of them 11 were State-owned, 2 were owned by the local authorities and 4 by private bodies. The State-owned school homes had 642 beds, those of local authorities 76 and those of private establishments 315, making a total of 1 033 beds. A total of 1 331 pupils were on the books at the beginning of 1960, 1 360 at the end of the year.

Of the total of 1 661 school homes pupils during the year, 78.8 % were legitimate and 21.2 % born out of wedlock, 58.3 % came from towns, 14.0 % from other centres of population and 27.7 % from rural districts.

Before entering the school home 16.9 % had completed the elementary school syllabus, 30.0 % had interrupted their school attendance and 0.5 % had attended no school at all. The majority, 52.6 %, had attended school regularly before admission to the institution.

Of children arriving at school homes during 1960, 58.7 % were aged 13—15 and 16.8 % were 9—12 years old. 23.3 % were 16—17 years of age and the percentage of children over 17 was 1.2.

Activity of Children's Guardians. According to the reports for 1960 sent to the Bureau of Social Research by the guardians of children born out of wedlock, there were 38 127 children listed at the end of the year in the registers kept by the guardians. In 1960 2 624 children were entered and 2 655 struck off. The reduction was mainly children attaining 17 years of age. For the majority of the children, 72.9 %, maintenance had been settled. In 1960 the liability for maintenance was settled in 1 924 cases, 70.8 % of them by agreement and 29.2 % in the courts. The maintenances paid through children's guardians amounted to 756 million marks. Of this sum, 622 million was paid to the mothers, 76 million to guardians and 58 million to social welfare boards.

Communal Homemakers. The Act On Communal Homemakers became effective in 1951. In the same year, communal homemakers posts were established in 256 communes. In 1960 they existed in 444 communes, totalling 1 175. The majority of the communes had only one communal homemaker, 131 communes had 2 and 134 communes 3 or more.

In 1960 the total number of families receiving home help was 32 135, of whom 7.4 % were aged persons living alone. Visits of homemakers to these families totalled 84 156, of which 23 672 cases were visits to aged persons living alone. 5.2 % of the families receiving home help consisted of 2 persons, 17.3 % consisted of 3—4, 46.2 % of 5—7 and 23.9 % of a minimum of 8 persons.

The expenditure on communal homemakers totalled 508.7 million marks in 1960. State subsidies and remuneration for the services of the homemakers in the country as a whole totalled 288.8 million marks, of which the local authorities contributed 219.9 million marks.

Institutions for the Mentally Deficients. Of the 12 institutions for the care of the mentally deficients in the country, the State owns 4, the city of Helsinki 1, the association of rural communes 2 and private bodies 5. The number of patients in these institutions was 1 832 at the beginning of 1960 and 2 048 at the end of the year.

Of the year-end total, viz. 2 048, 9.4 % were under 7 years of age, 51.8 % were aged 7—15, 20.4 % were 16—20 and 18.4 % older.

Female patients totalled 42.7 % and male 57.3 %. Grouped by the degree of mental deficiency, 1 160 (57 %) were idiots, 589 (29 %) imbeciles and 299 (14 %) debiles.

Of the 178 discharged during the year, 36 died, 35 were discharged improved and 107 without being cured.

Treatment of Vagrants. In 1960 the number of persons held under the Vagrancy Law was 1 230, of whom 93.5 % lived in towns or market towns and only 6.5 % in rural communes. 67.3 % of the vagrants were women and 32.7 % men. 23.8 % were under 25 years of age. 41.9 % were 25—39 years and 34.3 % over 40 years.

The reasons for the treatment were quite different for men and women. Most of the men placed under treatment as vagrants, had refused to work, 48.3 %, or were merely tramps, 13.9 %. The majority of the women, 45.5 %, on the other hand, were counted as vagrants because of prostitution; 33.9 % had refused to work and 13.7 % had been addicted to vagrancy.

Of the measures taken with vagrants, a warning was issued to 17.6 % and 35.4 % were placed under supervision. 19.5 % were sent to a workhouse and 1.5 % were given hard labour. 22.7 % were placed under supervision after their release from institutions.

Care of Alcoholics. In 1960, the number of persons in care as chronic drunkards was 7 831, of whom only 5.0 % were women and 95.0 % men. Of this number 76.1 % were urban dwellers and 23.9 % rural dwellers. The percentage of young alcoholics, i. e. under 25 years, was only 3.2 %, that of persons of 25—39 years 46.3 % and over 40 years 50.5 %.

Persons addicted to drink were usually placed under care after having been detained not less than three times within a year for drunkenness, or for causing damage and creating a disturbance. The former group comprised 36.5 % and the latter 28.0 % of all alcoholics. The percentage of confirmed alcoholics who neglected to support their family or were unable to take care of themselves was 24.6. One of the commonest measures taken was to warn the person in question; a warning was issued to 40.6 % of all alcoholics. 27.3 % were under temperance supervision, 19.7

% were ordered to institutions for alcoholics and 12.4 % were placed under supervision after their release from institutions.

Temperance Supervision. In 1960 the number of persons under 25 years supervised for temperance was 3 350, 70.4 % of them from cities and market towns and 29.6 % from rural areas. Of this group, only 2.2 % were women and 97.8 % men. These young people were warned, 89.6 %, or supervised for temperance, 10.4 %.

Persons Cared for in Institutions for Alcoholics. During 1960 the total number of homes for alcoholics in Finland was 12; 4 of them were owned by the State, 4 by private organizations, 3 by local authorities confederations and 1 by the Capital. A total of 2 344 alcoholics were registered in these homes in the course of 1960, a part of them, however, were away from the homes for some of the time. The treatment days of the persons cared for totalled 141 541, averaging about 71 days per patient. Of the persons entering the homes in 1960 62 % had been admitted on request, 3 % were dangerous and 35 % were admitted by order of the administrative district governor.

Workhouses. In 1960 there were 9 workhouses, of which 7 were owned jointly by several communes, 1 by the city of Helsinki and 1 by the State. The number of inmates in these workhouses was 2 908, of whom 85.1 % were men and 14.9 % women. Of all inmates 16.2 % were vagrants, 54.1 % persons sent to workhouses under the Law On Responsibility For Support of Children, 21.6 % public assistance inmates and 8.1 % alcoholics.

The total number of days of care was 282 650, of which vagrants accounted for 19.8 %, public assistance recipients for 23.4 %, persons who had neglected to support their children for 50.5 % and alcoholics for 6.3 %.

The Costs of Social Welfare. Social welfare expenditure in 1960 amounted to 17 157 million marks, of which 9 310 million was spent by cities and market towns and 7 847 million by rural communes. 69.6 % of the total welfare expenditure was disbursed on public assistance. Child welfare costs amounted to 21.0 % of the total. Administrative expenses accounted for 9.1 %, the care of vagrants and alcoholics for 0.3 %.

Home-founding Loans. Under the Act on Home-founding Loans passed at the end of 1944 a total of 9 922 home-founding loans were granted in 1945—47, amounting in all to 188.1 million marks. Under the new act, which came into force from the beginning of 1946, a total of 61 941 loans were granted in 1946—57, amounting to 1 858.8 million marks in all. In 1957 the Ministry of Social Affairs was ordered to utilise only half of the appropriation in the Budget and the number of loans granted in 1957 was consequently only 3 021, total value 99.9 million marks. The corresponding 1956 figures were 6 202 loans, total 199.2 million marks. The loans were discontinued in August 1957.

Of the total of 71 863 home-founding loans granted by the end of 1960, 53 259 loans have been repaid in full. 18 604 loans were thus still outstanding, representing 177.8 million marks still to be repaid.

Maternity Allowances. Maternity allowances were paid during 1960 to 77 161 mothers for 78 184 children. The allowance, according to the law, was 4 500 marks for each new-born child. Of the total maternity allowances paid, 351.8 million marks, 53.8 % was disbursed in the form of baby's outfits and 46.2 % in cash or in other forms.

Child Allowances. According to the Child Allowance Act of July 22, 1948, the State pays a quarterly child allowance for every child under 16 years of age who is a Finnish citizen resident in Finland. The allowance rate for each child per month was in 1960 1 200 marks. The number of families receiving child allowances in 1960 totalled 656 558, and the total number of children entitled to child allowance in these families was 1 422 165, or 32.0 % of Finland's population. Of the families in question, 40.7 % had only one child under 16, 29.1 % had two children, 15.7 % three, 7.6 % four and 6.9 % at least five children entitled to the allowance. The total amount paid in child allowances in 1960 was 20 647.9 million marks.

Family Allowances. On the strength of the Family Allowance Act passed in April 30, 1943, and subsequently amended several times, family allowances from State funds were granted in 1960 to 88 287 families with a total of 421 988 children under 16 years or under 20 and still continuing their education or incapable of work; family allowances were paid for 188 301 of these children.

The amount of the family allowance earlier varied between 4 500 and 5 500 marks, depending on the cost of living rating of the locality. The total of State funds expended on family allowances was 875.9 million marks. The majority of this total was paid to the families in kind.

Family dwelling allowances. Since 1942 family dwelling allowances are granted from State funds to large families of small means in densely populated areas, in order to lower the level of rents. Allowances towards rented apartments take the form of a reduction in rent and in the case of »own-home» houses a reduction in the costs of the dwelling. In 1960 family dwelling allowances were granted to 1 644 families with a total of 7 670 children, amounting to 90 million marks in all; of these families 247 lived in own-home houses.

Grants in Aid for Vocational Training. Under the Act On Financial Assistance For Vocational Training, in force from the beginning of 1945, grants, study loans, and sickness benefits are granted out of State funds for young persons of small means who require help with their vocational studies. A total of 319.4 million marks was given in 1960 as grants to 13 921 trainees and 154.7 million marks in the form of study loans to 6 069 trainees. The average size of the study loans in that year was 25 485 marks and of the grants 22 944 marks.

Care of the Disabled. Under the Act on Care of the Disabled, effective from 1947, a disabled person is given medical care, training and rehabilitation to improve his working ability and his chances of earning a living.

Medical care in 1960 was as follows: 2 712 disabled were given hospital treatment, 3 980 received a prosthesis, invalid's chair etc. and 1 563 received medicines.

The training comprises basic and trades training and also economic assistance for general education. In 1960 basic training was given to 57 disabled and 829 received trades training. A grant in aid for general education was awarded in 1960 to 54 disabled and a study grant to 48 disabled.

Rehabilitation includes, in addition to procuring work for the disabled through a labour exchange or placing him in work by other means, financial assistance to the disabled in the pursuit of his trade or occupation. In 1960 grants-in-aid

were given to 313 disabled and 196 disabled were given a loan.

The loans granted to the disabled, totalled 15.2 million marks in 1960.

Aid to the Disabled. The Act on Aid to the Disabled entered into force at the beginning of 1952. Under it, a blind person unable to orientate in a place unknown to him is paid 121 200 marks per annum; other disabled persons with a working capacity reduced by at least two-thirds, receive 84 300 marks, and a disabled person less than two-thirds but at least half incapacitated for work receives 61 200 marks.

In 1960 aid was granted to 1 547 disabled, the total sum paid out being 701.0 million marks. At the end of 1960 recipients of aid to the disabled totalled 9 447.

Aid to Convalescents. At the beginning of the 'fifties' some communes began on their own initiative to distribute so-called convalescence payments to persons of no means or small means discharged from tuberculosis sanatoria. The purpose of this relief was to ensure better economic conditions for the convalescents so that they could use their period of convalescence for rest and rehabilitation.

485 communes, i.e. 88.7 % of all communes in the country, distributed convalescence payments in 1960. 387 communes gave convalescence payments only to TB patients and 97 communes to both TB and rheumatic patients. Convalescence payments were made in 1960 to a total of 4 243 TB patients and 211 rheumatic patients, the total sum being 79.5 million marks.

Military Allowances. The Act On Military Allowances in its present form took effect on October 1, 1948. Under it, military allowances are distributed out of State funds to ensure the subsistence and care of a conscript's relatives without means if his military service reduces their possibilities of making a living.

Military allowances were granted in 1960 to 6 207 persons, totalling 351.2 million marks.

Of the allowances granted in 1960, 1 983 or 31.9 % were paid to wives and 4 224, 68.1 % to other relatives.

37 communes have reported that no military allowances were paid by them in 1960.

National Pension Institute. At the end of 1960 the number of national pension beneficiaries was in all 472 200, i.e. 19 400 persons more than in the previous year. The yearly average of pensions was at the end of the year 73 400 marks and the total of pensions paid during the year amounted to 34 066 million marks.

Of all the beneficiaries 328 900 persons received old-age pensions, 119 400 invalidity pension and 2 300 persons sickness pension. Besides old-age assistance to a single female of 60—64 was paid to 21 600 persons. The number of beneficiaries in receipt of basic pension only was 127 300 and the number of those in receipt generally of both basic and assistance pension 344 900, the average pension amounting to respectively 34 800 and 87 600 marks.

In addition to the pensions above burial allowance was paid in 9 351 cases totalling 269 million marks.

**Tauluissa olevien tekstien englanninkieliset
käännökset**

English translation of the table texts

	Sivu		Page
I. Kuntien sosiaalihuollon hallinto ja sosiaalilautakuntien alaiset laitokset	3	I. Organization of social welfare in communes and institutions under social welfare boards	3
Lääni	3	County	3
Kaupungit, kauppalat — Maalaiskunnat	3	Towns, market towns — Rural communes	3
Huoltoyhdyksuntia, joissa oli erityinen sosiaalilautakunta	3	Welfare communities with a special board of social welfare	3
jakamaton — 2-osastoinen	3	undivided — in 2 sections	3
sosiaalis sihteeri	3	social secretary	3
kunnalliskoteja — kaikkiaan	3	communal homes — total	3
niissä osasto		with a separate department for	
mielisairaille — muille sairaille	3	the mentally ill — other sick persons	3
osuus yht. kunnalliskotiin	3	share in a communal home owned jointly by several communes	3
kunnallisia kodinhoitajia	3	communal homemakers	3
kuntien luku — kodinhoitajien luku	3	number of communes — number of homemakers	3
lastenkoteja	3	children's homes	3
II. Huoltoavun avustustapaukset ja avunsaajat	4	II. Public assistance relief cases and recipients of relief	4
Avustustapauksia — Näistä		Relief cases — Of which	
yksinäisiä miehiä — ilman lapsia	4	men living alone — without children	4
lapsia huollettavana	4	with children to support	4
yksinäisiä naisia — aviopareja	4	women living alone — married couples	4
yksinäisiä lapsia	4	children without families	4
Avunsaajia ja avustettujen perheiden perheenjäseniä	4	Recipients of aid and members of families receiving relief	4
III. Huoltoavun eri avustusmuodot	5	III. Different forms of social welfare	5
Laitoksissa olleet	5	Persons in institutions	5
Yksityishoidossa olleet	5	Persons placed into private homes	5
Vain kotiaavustusta saaneet	5	Persons in receipt of home relief exclusively	5
IV. Lastensuojelulapset	6	IV. Children in child welfare	6
Varoitus- ja suojeluvantatapaukset	6	Cases involving warning and protective supervision	6
Turvattomat	6	Neglected children	6
Suojelukasvatusta tarvitsevat	6	Children in need of reform training	6
Varoitettuja	6	Warned	6
Suojeluvannon alaisia	6	Under protective supervision	6
Huostaanotetut lapset	6	Children taken in charge	6
V. Sosiaalilautakuntien alaisissa laitoksissa olleet ryhmitettyinä laitoksen mukaan	7	V. Persons in institutions under social welfare boards, classified according to institutions	7
Yhteensä hoidettavia ja hoitopäiviä	7	Total number of persons — days of care	7
VI. Kuntien sosiaalihuollon menot	8	VI. Expenditure on social welfare work in communes	8
Hallinto	8	Administration	8
Kunnalliskodit ja muut sosiaalilautakuntien alaiset huoltolaitokset	8	Communal homes and other public assistance institutions under social welfare boards	8
Muu laitoshoido	8	Other care in institutions	8
vajaamielislaitoksissa	8	in institutions for the care of the mentally deficient	8
mielisairaaloissa	8	in mental hospitals	8
keuhkotautiparantoloissa	8	in tuberculosis sanatoriums	8
muissa sairaaloissa	8	in other hospitals	8
työlaitoksissa	8	in workhouses	8
vieraan kunnan kunnalliskodissa	9	in communal homes of other communes	9
muissa huoltolaitoksissa	9	in other welfare institutions	9

	Sivu		Page
Muu huoltoapu	9	Other public assistance	9
Yksityiskotihoito — Kotiavustus	9	Care in private homes — Home relief	9
Korvaukset muille kunnille	9	Compensation to other communes	9
Kannatusmaksut yhteiseen työlaitokseen	9	Support to jointly-owned workhouses	9
Muut huoltoapumenot	9	Other public assistance expenses	9
Lastenkodit ja muut sosiaalilautakuntien alaiset lastensuojelulaitokset	10	Children's homes and other child welfare institutions under social welfare boards	10
valtion ja yksityisissä koulukodeissa	10	in State and communal children's homes	10
Muu lastensuojelu	11	Other child welfare	11
Ammattiopetus	11	Vocational training	11
Irtolaishuolto	11	Treatment of vagrants	11
Alkoholistihoito	11	Care of alcoholics	11
Avustukset sosiaalihuoltoa harjoittaville yhdistyksille	11	Support to social assistance associations	11
VII. Kuntien sosiaalihuollon tulot	12	VII. Social welfare work income	12
Huoltotoiminnan yleistulot	12	General income of social welfare work	12
Perunkirjoitusmaksut	12	Fees for estate assessment of deceased persons	12
Korvaukset	12	Compensation from	12
valtiolta huoltoapulain nojalla	12	the State under the Public Assistance Act	12
valtiolta sotasiirtolaisista	12	the State for evacuees	12
muilta kunnilta — yksityisiltä	12	other communes — private persons	12
Lahjoitukset ja rahastojen korot	13	Donations and interest from funds	13
Muut tulot	13	Other assets	13
Lapsilisät	13	Child allowances	13
Kuntien huoltotoimintaan käyttämät varat	13	Funds utilised by communes on social welfare work	13
VIII. Kunnalliskotien menot ja tulot	14	VIII. Income and expenditure of communal homes	14
Palkkaukset	14	Wages and salaries	14
Työnantajan lapsilisä — k.e. — ja tapaturmavak. maksut	14	Child allowance, national pension and accident insurance premiums paid by employers	14
Ravinto — Vaatetus	14	Food — Clothing	14
Sairaanhoido ja lääkkeet	14	Medical care and medicines	14
Muut vuotuis kustannukset hoidettavista	14	Other annual expenses on residents	14
Rakennusten kunnossapito	14	Maintenance of buildings	14
Kaluston ja irtaimiston lisähankinta ja korjaus	14	Acquisitions and repair of furniture and other chattels	14
Lämpö ja valo — Palovakuutus	14	Heating and lighting — Fire insurance	14
Kasvi- ja puutarha, sikala ja kanala	15	Gardening, hog farm and poultry farm	15
Sekalaiset	15	Other expenditure	15
Hoidettavien valmisteet	15	Goods produced by residents	15
Hoidettavien muu työ	15	Other work done by residents	15
Yhteisten kunnalliskotien kannatus- ja hoitomaksut	15	Payments for support and treatment to communal homes owned jointly by several communes	15
Henkilökunnan luontoisedut	15	Payments in kind to employees	15
Valtionapu	15	State support	15
IX. Kunnallisten lastenkotien menot ja tulot	16	IX. Income and expenditure of communal children's homes	16
X. Valtion varoista suoritettujen erilaisten avustusten ja lisien lukumäärä	18	X. Grants in aid and allowances disbursed from State funds	18
Äitiysavustusta saaneita	18	Recipients of maternity benefit	18
Lapsilisää saaneita	18	Recipients of child allowance	18
perheitä — lapsia	18	families — children	18
Perhelisää saaneita	18	Recipients of family allowance	18
lisään oikeutettuja lapsia	18	children entitled to allowance	18
Myönnettyjä sotilasavustuksia	18	Military allowances	18

TAULUJA—TABELLER

TABLES

1960

I. Kuntien sosiaalihuollon hallinto ja sosiaalilautakuntien alaiset laitokset vuonna 1960 — Den kommunala socialvårdens organisation och socialnämnder underlydande anstalter år 1960

L ä ä n i — L ä n	Huoltoyhdyksuntia, joissa oli — Vårdsamhällen med												
	Huoltoyhdyksuntia Vårdsamhällen	erityinen sosiaali- lautakunta särskild social- nämnd			sosiaalisihiteeri socialsekreterare	kunnalliskoteja kommunalhem			osuus yht. kunnalliskotien and. i gemensamt kommunalhem	kunnallisia kodinhoitajia kommunala hemsystrar			lastenkoteja — barnhem
		jakamaton odelad	2-osastoi- nen 2-avdel- ningar	kaikkiaan inalles		niissä osasto med avdelning för		kuntien luku antal kommuner		kodinhoita- jien luku antal hemsystrar			
						mieli- sairaille sinnessjuka	muille sairaille andra sjuka						
<i>Uudenmaan — Nylands</i>	46	28	15	27	42	3	35	3	41	207	10		
Kaupungit — Städer ¹⁾	12	5	6	7	11	1	10	—	12	126	3		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	34	23	9	20	31	2	25	3	29	81	7		
<i>Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs</i>	117	89	19	72	73	9	44	36	81	131	9		
Kaupungit — Städer ¹⁾	9	3	5	7	9	3	8	—	9	35	4		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	108	86	14	65	64	6	36	36	72	96	5		
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	16	14	—	2	1	—	—	14	5	7	—		
Kaupunki — Stad	1	1	—	1	—	—	—	—	1	2	—		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	15	13	—	1	1	—	—	14	4	5	—		
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	59	36	20	43	51	13	40	5	54	145	19		
Kaupungit — Städer ¹⁾	9	—	6	5	9	—	8	—	9	59	7		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	50	36	14	38	42	13	32	5	45	86	12		
<i>Kymen — Kymmene</i>	35	17	13	27	26	8	21	6	30	75	14		
Kaupungit — Städer ¹⁾	8	—	4	7	8	1	8	—	8	35	8		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	27	17	9	20	18	7	13	6	22	40	6		
<i>Mikkelin — St. Michels</i>	30	19	11	28	28	14	20	—	29	65	7		
Kaupungit — Städer ¹⁾	4	—	4	3	4	1	3	—	4	12	2		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	26	19	7	25	24	13	17	—	25	53	5		
<i>Pohjois-Karjalan — Norra Karelen</i> ..	21	10	11	17	19	13	14	—	21	70	4		
Kaupunki — Stad ¹⁾	3	2	1	2	2	—	2	—	3	12	1		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	18	8	10	15	17	13	12	—	18	58	3		
<i>Kuopion — Kuopio</i>	29	20	8	29	28	14	23	—	28	81	3		
Kaupungit — Städer ¹⁾	3	—	2	3	3	1	3	—	3	15	2		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	26	20	6	26	25	13	20	—	25	66	1		
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finland</i> ..	34	25	9	24	27	4	19	5	34	69	6		
Kaupunki — Stad ¹⁾	3	—	3	2	3	—	3	—	3	11	2		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	31	25	6	22	24	4	16	5	31	58	4		
<i>Vaasan — Vasa</i>	78	57	18	47	47	12	30	28	42	81	3		
Kaupungit — Städer	7	3	4	2	7	1	4	—	6	30	2		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	71	54	14	45	40	11	26	28	36	51	1		
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	57	36	20	39	41	16	25	8	54	152	4		
Kaupungit — Städer	3	—	2	1	3	2	2	—	3	15	1		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	54	36	18	38	38	14	23	8	51	137	3		
<i>Lapin — Lapplands</i>	25	18	6	18	15	1	7	5	25	92	5		
Kaupungit — Städer ¹⁾	4	1	2	3	4	—	3	—	4	20	3		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	21	17	4	15	11	1	4	5	21	72	2		
Koko maa — Hela landet	547	369	150	373 ²⁾	398	107	278 ³⁾	110	444	1 175	84		
Kaupungit — Städer	41	9	22	24	40	8	33	—	40	307	24		
Kauppalat — Köpingar	25	6	17	19	23	2	21	—	25	65	11		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	481	354	111	330	335	97	224	110	379	803	49		

¹⁾ Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar

²⁾ Näistä 58 kahden tai useamman kunnan yhteisiä kunnalliskoteja. Lisäksi Rovaniemen kaupungissa sijaitseva Kolpeneen huolto-
laitos, johon 22 kunnalla on osuus. — Härav 58 gemensamma kommunalhem för tvenne eller flere kommuner. Dessutom Kolpene
vårdanstalt i Rovaniemi stad, i vilken 22 kommuner har andel.

³⁾ Vrt. ²⁾ — Jfr. ²⁾

II. Huoltoavun avustustapaukset ja avunsaajat vuonna 1960 — Socialhjälpens understödsfall och understödstagare år 1960

L ä ä n i — L ä n	Avustustapauksia — Understödsfall									Avunsaajia ja avustettujen perheiden perheenjäseniä Understödsstagare och familjemedlemmar i de understödda familjerna				
	Kaikkiaan Hela antalet	Näistä — Därav							Yksinäisiä lapsia Ensamma barn	miehiä män.	naisia kvinnor	lapsia barn	yhteensä summa	
		yksinäisiä miehiä ensamma män			yksinäisiä naisia ensamma kvinnor			aviopareja gifta par						
		ilman lapsia utan barn	lapsia huollettavana med barn	ilman lapsia utan barn	lapsia huollettavana med barn	ilman lapsia utan barn	lapsia huollettavana med barn							
<i>Uudenmaan — Nylands</i> ...	33 105	7 863	162	13 454	3 137	3 224	5 258	7	16 507	25 073	20 605	62 185		
Kaupungit — Städer ¹⁾	23 638	5 983	101	10 168	2 288	2 126	2 966	6	11 176	17 548	11 945	40 669		
Maalaisk. — Landsk.	9 467	1 880	61	3 286	849	1 098	2 292	1	5 331	7 525	8 660	21 516		
<i>Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs</i>	20 483	4 328	49	7 883	2 075	2 126	4 012	10	10 515	16 096	16 955	43 566		
Kaupungit — Städer ¹⁾	8 377	1 662	7	3 490	904	938	1 375	1	3 982	6 707	5 360	16 049		
Maalaisk. — Landsk.	12 106	2 666	42	4 393	1 171	1 188	2 637	9	6 533	9 389	11 595	27 517		
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	335	108	3	133	32	24	35	—	170	224	148	542		
Kaupunki — Stad	110	39	1	37	14	8	11	—	59	70	39	168		
Maalaisk. — Landsk.	225	69	2	96	18	16	24	—	111	154	109	374		
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	21 156	4 299	82	7 491	2 054	2 362	4 862	6	11 605	16 769	19 221	47 595		
Kaupungit — Städer ¹⁾	11 551	2 009	40	4 184	1 255	1 345	2 717	1	6 111	9 501	9 956	25 568		
Maalaisk. — Landsk.	9 605	2 290	42	3 307	799	1 017	2 145	5	5 494	7 268	9 265	22 027		
<i>Kymen — Kymmene</i>	10 489	2 590	38	3 742	914	1 303	1 895	7	5 826	7 854	7 804	21 484		
Kaupungit — Städer ¹⁾	5 772	1 368	21	2 109	532	731	1 009	2	3 129	4 381	3 962	11 472		
Maalaisk. — Landsk.	4 717	1 222	17	1 633	382	572	886	5	2 697	3 473	3 842	10 012		
<i>Mikkelin — St Michels</i> ...	8 577	2 087	42	2 725	709	950	2 057	7	5 136	6 441	9 095	20 672		
Kaupungit — Städer ¹⁾	1 985	446	7	688	217	186	438	3	1 077	1 529	1 864	4 470		
Maalaisk. — Landsk.	6 592	1 641	35	2 037	492	764	1 619	4	4 059	4 912	7 231	16 202		
<i>Pohjois-Karjalan — Norra Karelen</i>	8 053	1 703	52	2 106	691	915	2 584	2	5 254	6 296	11 686	23 236		
Kaupunki — Stad ¹⁾	1 170	217	9	380	118	121	325	—	672	944	1 344	2 960		
Maalaisk. — Landsk.	6 883	1 486	43	1 726	573	794	2 259	2	4 582	5 352	10 342	20 276		
<i>Kuopion — Kuopio</i>	10 533	2 323	51	2 951	824	1 256	3 170	8	6 800	8 201	13 332	28 333		
Kaupungit — Städer ¹⁾	2 705	487	14	936	230	337	700	1	1 538	2 203	2 661	6 402		
Maalaisk. — Landsk.	7 878	1 836	37	2 015	594	919	2 470	7	5 262	5 998	10 671	21 931		
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finland</i>	8 821	2 001	37	2 632	886	937	2 322	6	5 297	6 777	10 422	22 496		
Kaupunki — Stad ¹⁾	1 945	339	8	670	209	251	465	3	1 063	1 595	1 863	4 521		
Maalaisk. — Landsk.	6 876	1 662	29	1 962	677	686	1 857	3	4 234	5 182	8 559	17 975		
<i>Vaasan — Vasa</i>	12 634	2 822	66	4 008	1 162	1 172	3 401	3	7 461	9 743	14 374	31 578		
Kaupungit — Städer	3 173	644	11	1 088	306	334	790	—	1 779	2 518	2 947	7 244		
Maalaisk. — Landsk.	9 461	2 178	55	2 920	856	838	2 611	3	5 682	7 225	11 427	24 334		
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	16 770	3 661	114	3 833	1 463	1 704	5 982	13	11 461	12 982	26 353	50 796		
Kaupungit — Städer	3 249	586	13	958	316	385	989	2	1 973	2 648	3 599	8 220		
Maalaisk. — Landsk.	13 521	3 075	101	2 875	1 147	1 319	4 993	11	9 488	10 334	22 754	42 576		
<i>Lapin — Lapplands</i>	6 778	1 722	50	1 376	638	569	2 418	5	4 759	5 001	11 139	20 899		
Kaupungit — Städer ¹⁾	2 207	542	5	605	206	230	615	4	1 392	1 656	2 380	5 428		
Maalaisk. — Landsk.	4 571	1 180	45	771	432	339	1 803	1	3 367	3 345	8 759	15 471		
Koko maa — Hela landet	157 784	35 507	746	52 334	14 585	16 542	37 996	74	90 791	121 457	161 134	373 382		
Kaupungit — Städer	56 842	12 418	198	22 168	5 663	6 016	10 363	16	28 995	44 210	39 868	113 073		
Kauppalat — Köpingar ...	9 040	1 904	39	3 145	932	976	2 037	7	4 956	7 090	8 052	20 098		
Maalaisk. — Landsk.	91 902	21 185	509	27 021	7 990	9 550	25 596	51	56 840	70 157	113 214	240 211		

¹⁾ Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar

III. Huoltoavun eri avustusmuodot vuonna 1960 — Oliko vdrdformer av socialhjälpen år 1960

Lääni — Län	Laitoksissa olleet I anstalt intagna				Yksityis- kotihoitossa olleet Vård i enskilt hem			Vain kotiaavustusta saaneet — Enbart i sina hem understödda				Kaikkiaan Inalles			
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Lapsia Barn	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Lapsia Barn	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Lapsia Barn	Yhteensä Summa
Uudenmaan — Nylands	6 076	10 793	1 527	18 396	10	8	18	7 982	7 483	5	15 470	14 068	18 284	1 532	33 884
Kaupungit — Städer ¹⁾	3 994	7 628	954	12 576	1	1	2	5 766	5 760	4	11 530	9 761	13 389	958	24 108
Maalaisk. — Landsk. . .	2 082	3 165	573	5 820	9	7	16	2 216	1 723	1	3 940	4 307	4 895	574	9 776
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	4 561	6 753	1 142	12 456	34	31	65	4 042	4 351	7	8 400	8 637	11 135	1 149	20 921
Kaupungit — Städer ¹⁾	1 567	2 564	442	4 573	—	—	—	1 836	2 189	1	4 026	3 403	4 753	443	8 599
Maalaisk. — Landsk. . .	2 994	4 189	700	7 883	34	31	65	2 206	2 162	6	4 374	5 234	6 382	706	12 322
Ahvenanmaa — Åland	78	116	10	204	5	4	9	68	55	—	123	151	175	10	336
Kaupunki — Stad.	15	27	6	48	—	—	—	39	24	—	63	54	51	6	111
Maalaisk. — Landsk. . .	63	89	4	156	5	4	9	29	31	—	60	97	124	4	225
Hämeen — Tavastehus	4 586	6 986	1 363	12 935	12	22	34	4 865	3 961	5	8 831	9 463	10 969	1 368	21 800
Kaupungit — Städer ¹⁾	2 074	3 635	879	6 588	—	—	—	2 908	2 466	1	5 375	4 982	6 101	880	11 963
Maalaisk. — Landsk. . .	2 512	3 351	484	6 347	12	22	34	1 957	1 495	4	3 456	4 481	4 868	488	9 837
Kymen — Kymmene	2 715	3 517	449	6 681	13	20	33	2 234	1 772	4	4 010	4 962	5 309	453	10 724
Kaupungit — Städer ¹⁾	1 296	1 735	216	3 247	3	5	8	1 418	1 221	1	2 640	2 717	2 961	217	5 895
Maalaisk. — Landsk. . .	1 419	1 782	233	3 434	10	15	25	816	551	3	1 370	2 245	2 348	236	4 829
Mikkelin — S:t Michels	2 241	2 832	560	5 633	6	7	13	1 991	1 203	4	3 198	4 238	4 042	564	8 844
Kaupungit — Städer ¹⁾	389	577	143	1 109	—	—	—	503	433	2	938	892	1 010	145	2 047
Maalaisk. — Landsk. . .	1 852	2 255	417	4 524	6	7	13	1 488	770	2	2 260	3 346	3 032	419	6 797
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	1 987	2 471	572	5 030	3	9	12	2 144	1 135	1	3 280	4 134	3 615	573	8 322
Kaupunki — Stad ¹⁾ . . .	274	388	97	759	—	—	—	251	201	—	452	525	589	97	1 211
Maalaisk. — Landsk. . .	1 713	2 083	475	4 271	3	9	12	1 893	934	1	2 828	3 609	3 026	476	7 111
Kuopion — Kuopio	2 906	3 369	844	7 119	11	12	23	2 481	1 405	7	3 893	5 398	4 786	851	11 035
Kaupungit — Städer ¹⁾	616	889	257	1 762	—	—	—	585	490	1	1 076	1 201	1 379	258	2 838
Maalaisk. — Landsk. . .	2 290	2 480	587	5 357	11	12	23	1 896	915	6	2 817	4 197	3 407	593	8 197
Keski-Suomen — Mel- lersta Finlands	2 259	2 778	682	5 719	13	12	25	1 965	1 408	6	3 379	4 237	4 198	688	9 123
Kaupunki — Stad ¹⁾ . . .	409	617	156	1 182	—	—	—	437	382	3	822	846	999	159	2 004
Maalaisk. — Landsk. . .	1 850	2 161	526	4 537	13	12	25	1 528	1 026	3	2 557	3 391	3 199	529	7 119
Vaasan — Vasa	3 072	3 886	706	7 664	35	39	74	2 996	2 184	2	5 182	6 103	6 109	708	12 920
Kaupungit — Städer . . .	581	936	179	1 696	—	—	—	865	698	—	1 563	1 446	1 634	179	3 259
Maalaisk. — Landsk. . .	2 491	2 950	527	5 968	35	39	74	2 131	1 486	2	3 619	4 657	4 475	529	9 661
Oulun — Uleåborgs	3 902	4 517	1 497	9 916	45	41	86	5 145	2 343	7	7 495	9 092	6 901	1 504	17 497
Kaupungit — Städer . . .	607	884	262	1 753	—	1	1	1 024	612	2	1 638	1 631	1 497	264	3 392
Maalaisk. — Landsk. . .	3 295	3 633	1 235	8 163	45	40	85	4 121	1 731	5	5 857	7 461	5 404	1 240	14 105
Lapin — Lapplands	1 677	1 626	747	4 050	28	15	43	2 061	923	4	2 988	3 766	2 564	751	7 081
Kaupungit — Städer ¹⁾	431	536	163	1 130	—	1	1	725	426	4	1 155	1 156	963	167	2 286
Maalaisk. — Landsk. . .	1 246	1 090	584	2 920	28	14	42	1 336	497	—	1 833	2 610	1 601	584	4 795
Koko maa — Hela landet	36 060	49 644	10 099	95 803	215	220	435	37 974	28 223	52	66 249	74 249	78 087	10 151	162 487
Kaupungit — Städer . . .	10 352	17 714	3 235	31 301	2	5	7	14 157	12 938	13	27 108	24 511	30 657	3 248	58 416
Kauppalat — Köpingar . .	1 901	2 702	519	5 122	2	3	5	2 200	1 964	6	4 170	4 103	4 669	525	9 297
Maalaisk. — Landsk. —	23 807	29 228	6 345	59 380	211	212	423	21 617	13 321	33	34 971	45 635	42 761	6 378	94 774

¹⁾ Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar

IV. Lastensuojelulapset vuonna 1960 — Barnskyddsbarren år 1960

L ä ä n i — L ä n	Varoitus- ja suoje- luvalvontatapauk- set — Varnings- och skyddsöver- vakningsfall			Huostaanotetut lapset — Omhändertagna barn												
	Turvattomat — Värnlösa			Turvattomat — Värnlösa						Suoje-lukasvatusta tarvit- sevat — Barn i behov av skyddsoppfostran						Kaikkiaan huostaanotettuja Inalles omhändertagna
	Varoitettuja Varnade	Suoje-lu- kasvatus Skydds- oppfostran	Valvon- nassa Under övervakning	Poikia Gossar	Tyttöjä Flickor	Yhteensä Summa	Näistä Därav —			Poikia — Gossar	Tyttöjä — Flickor	Yhteensä Summa	Näistä Därav —			
							laitoksissa i anstalter	yksityishol- dossa, utac- korderade	—				laitoksissa i anstalter	yksityishol- dossa — utac- korderade	—	
<i>Uudenmaan — Nylands</i>	287	349	210	2 436	2 030	4 466	2 244	2 222	329	119	448	421	27	4 914		
Kaupungit — Städer ¹⁾	234	234	166	1 989	1 653	3 642	1 791	1 851	283	99	382	360	22	4 024		
Maalaisk. — Landsk.	53	115	44	447	377	824	453	371	46	20	66	61	5	890		
<i>Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs</i>	11	259	103	923	771	1 694	803	891	154	51	205	197	8	1 899		
Kaupungit — Städer ¹⁾	1	197	87	483	433	916	560	356	106	28	134	133	1	1 050		
Maalaisk. — Landsk.	10	62	16	440	338	778	243	535	48	23	71	64	7	849		
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	—	5	—	11	15	26	20	6	2	—	2	—	2	28		
Kaupunki — Stad	—	5	—	4	8	12	11	1	2	—	2	—	2	14		
Maalaisk. — Landsk.	—	—	—	7	7	14	9	5	—	—	—	—	—	14		
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	38	551	222	1 179	895	2 074	1 074	1 000	269	75	344	313	31	2 418		
Kaupungit — Städer ¹⁾	12	495	196	784	611	1 395	804	591	226	61	287	258	29	1 682		
Maalaisk. — Landsk.	26	56	26	395	284	679	270	409	43	14	57	55	2	736		
<i>Kymen — Kymmene</i>	13	330	122	463	408	871	525	346	98	40	138	134	4	1 009		
Kaupungit — Städer ¹⁾	10	246	111	277	260	537	332	205	73	32	105	103	2	642		
Maalaisk. — Landsk.	3	84	11	186	148	334	193	141	25	8	33	31	2	367		
<i>Mikkelin — S:t Michels</i>	15	128	57	333	325	658	251	407	54	14	68	62	6	726		
Kaupungit — Städer ¹⁾	5	91	26	76	74	150	77	73	28	7	35	32	3	185		
Maalaisk. — Landsk.	10	37	31	257	251	508	174	334	26	7	33	30	3	541		
<i>Pohjois-Karjalan — Norra- Karelen</i>	23	75	18	355	296	651	171	480	41	11	52	45	7	703		
Kaupunki — Stad ¹⁾	—	39	3	37	22	59	47	12	13	5	18	17	1	77		
Maalaisk. — Landsk.	23	36	15	318	274	592	124	468	28	6	34	28	6	626		
<i>Kuopion — Kuopio</i>	14	91	60	453	366	819	210	609	72	22	94	88	6	913		
Kaupungit — Städer ¹⁾	13	69	37	155	121	276	130	146	38	11	49	46	3	325		
Maalaisk. — Landsk.	1	22	23	298	245	543	80	463	34	11	45	42	3	588		
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finlands</i>	40	103	18	357	347	704	266	438	66	15	81	75	6	785		
Kaupunki — Stad ¹⁾	—	64	5	99	71	170	92	78	28	9	37	35	2	207		
Maalaisk. — Landsk.	40	39	13	258	276	534	174	360	38	6	44	40	4	578		
<i>Vaasan — Vasa</i>	26	215	57	418	323	741	256	485	69	15	84	80	4	825		
Kaupungit — Städer	13	139	21	140	105	245	166	79	44	8	52	49	3	297		
Maalaisk. — Landsk.	13	76	36	278	218	496	90	406	25	7	32	31	1	528		
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	2	165	26	593	539	1 132	319	813	66	24	90	79	11	1 222		
Kaupungit — Städer	—	128	15	164	152	316	120	196	35	11	46	43	3	362		
Maalaisk. — Landsk.	2	37	11	429	387	816	199	617	31	13	44	36	8	860		
<i>Lapin — Lapplands</i>	6	92	12	369	304	673	371	302	34	8	42	39	3	715		
Kaupungit — Städer ¹⁾	5	87	11	147	108	255	165	90	24	7	31	28	3	286		
Maalaisk. — Landsk.	1	5	1	222	196	418	206	212	10	1	11	11	—	429		
Koko maa — Hela landet	475	2 363	905	7 890	6 619	14 509	6 510	7 999	1 254	394	1 648	1 533	115	16 157		
Kaupungit — Städer	277	1 687	584	3 936	3 275	7 211	3 846	3 365	821	253	1 074	1 006	68	8 285		
Kauppalat — Köpingar	16	107	94	419	343	762	449	313	79	25	104	98	6	866		
Maalaisk. — Landsk.	182	569	227	3 535	3 001	6 536	2 215	4 321	354	116	470	429	41	7 006		

¹⁾ Kaupungit ja kauppalat. — Städer och köpingar.

V. Sosiaalilautakuntien alaisissa laitoksissa olleet ryhmitettyinä laitosten mukaan v. 1960 — I socialnämnder underlydande anstalter intagna, grupperade efter anstalter år 1960

L ä ä n i — L ä n	Kunnalliskodit — Kommunalhem						Lastenkodit — Barnhem ²⁾				
	Huoltoapu — Socialhjälp					Lastensuojelu Barnskydd		Huoltoapu Socialhjälp		Lastensuojelu Barnskydd	
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Lapsia Barn	Yhteensä Summa		Lapsia Barn	Hoitopäiviä Vårdagar	Lapsia Barn	Hoitopäiviä Vårdagar	Lapsia Barn	Hoitopäiviä Vårdagar
				Hoidet- tavia Värda- de	Hoito- päiviä Vårdagar						
<i>Uudenmaan — Nylands</i>	1 536	3 970	20	5 526	1 369 195	9	1 343	46	3 519	1 472	248 473
Kaupungit — Städer ¹⁾	749	2 452	4	3 205	830 081	2	335	6	246	1 219	192 350
Maalaiskunnat — Landskommuner	787	1 518	16	2 321	539 114	7	1 008	40	3 273	253	56 123
<i>Turun ja Porin — Åbo och Björne- borgs</i>	1 549	2 962	29	4 540	1 149 524	10	2 142	19	1 247	663	159 074
Kaupungit — Städer ¹⁾	536	1 078	—	1 614	414 540	3	1 095	12	961	563	126 825
Maalaiskunnat — Landskommuner	1 013	1 884	29	2 926	734 984	7	1 047	7	286	100	32 249
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	14	44	—	58	13 490	—	—	—	—	—	—
Kaupunki — Stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maalaiskunnat — Landskommuner	14	44	—	58	13 490	—	—	—	—	—	—
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	1 684	2 949	15	4 648	1 163 069	10	1 978	20	2 399	864	193 924
Kaupungit — Städer ¹⁾	512	1 227	1	1 740	457 208	—	—	10	485	655	137 892
Maalaiskunnat — Landskommuner	1 172	1 722	14	2 908	705 861	10	1 978	10	1 914	209	56 032
<i>Kymen — Kymmene</i>	1 014	1 691	14	2 719	651 648	3	586	14	1 545	429	100 493
Kaupungit — Städer ¹⁾	439	820	1	1 260	313 640	1	286	8	525	316	66 604
Maalaiskunnat — Landskommuner	575	871	13	1 459	338 008	2	300	6	1 020	113	33 889
<i>Mikkelin — S:t Michels</i>	1 113	1 556	5	2 674	686 329	11	2 096	6	813	135	40 692
Kaupungit — Städer ¹⁾	92	208	—	300	81 017	1	197	—	—	36	10 319
Maalaiskunnat — Landskommuner	1 021	1 348	5	2 374	605 312	10	1 899	6	813	99	30 373
<i>Pohjois-Karjalan — Norra Karelen</i> Kaupunki — Stad ¹⁾	915	1 117	18	2 050	468 941	16	2 289	11	221	108	28 921
Maalaiskunnat — Landskommuner	41	90	—	131	34 535	—	—	7	34	36	8 606
Maalaiskunnat — Landskommuner	874	1 027	18	1 919	434 406	16	2 289	4	187	72	20 315
<i>Kuopion — Kuopio</i>	1 155	1 503	20	2 678	612 909	6	1 443	28	2 181	134	26 738
Kaupungit — Städer ¹⁾	173	318	—	491	100 213	1	135	28	2 181	113	20 115
Maalaiskunnat — Landskommuner	982	1 185	20	2 187	512 696	5	1 308	—	—	21	6 623
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finlands</i> Kaupunki — Stad ¹⁾	862	1 212	13	2 087	458 665	10	1 954	41	5 825	186	48 769
Maalaiskunnat — Landskommuner	131	216	—	347	79 415	—	—	19	3 298	79	21 218
Maalaiskunnat — Landskommuner	731	996	13	1 740	379 250	10	1 954	22	2 527	107	27 551
<i>Vaasan — Vasa</i>	1 117	1 747	18	2 882	717 947	4	884	2	610	158	37 423
Kaupungit — Städer	192	333	4	529	128 701	—	—	2	610	127	27 542
Maalaiskunnat — Landskommuner	925	1 414	14	2 353	589 246	4	884	—	—	31	9 881
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	1 699	1 874	41	3 614	771 561	27	5 699	54	6 390	132	30 768
Kaupungit — Städer	213	343	1	557	142 612	—	—	21	1 523	66	11 701
Maalaiskunnat — Landskommuner	1 486	1 531	40	3 057	628 949	27	5 699	33	4 867	66	19 067
<i>Lapin — Lapplands</i>	538	500	5	1 043	250 898	5	1 992	15	2 367	202	47 188
Kaupungit — Städer ¹⁾	175	201	1	377	97 985	5	1 992	10	1 170	146	31 533
Maalaiskunnat — Landskommuner	363	299	4	666	152 913	—	—	5	1 197	56	15 655
Koko maa — Hela landet	13 196	21 125	198	34 519	8 314 176	111	22 406 ³⁾	256	27 117	4 483	962 463
Kaupungit — Städer	2 606	6 010	9	8 625	2 198 386	9	2 659	65	4 642	3 012	569 091
Kauppalat — Köpingar	647	1 276	3	1 926	481 561	4	1 381	58	6 391	344	85 614
Maalaiskunnat — Landskommuner	9 943	13 839	186	23 968	5 634 229	98	18 366	133	16 084	1 127	307 758

¹⁾ Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar.

²⁾ Tähän sisältyvät myös kunnalliset koulukodit — Här ingår även de kommunala skolhemmen.

³⁾ Näistä 16 vuotta täyttäneitä 20 — Härav 16 år fyllda 20.

VI. Kuntien sosiaalihuollon menot vuonna 1960 — Den kommunala socialvårdens utgifter år 1960

Lääni—Län	Hallinto Förvaltning	Huoltoapu — Muu laitoshoido —					
		Kunnalliskodit y.m. Kommunalhem o.a.	valaamielaitoksissa anstalter för psykiskt etterblivna	metsäraaloissa sinnessjukhus	keuhkotauti- parantoloissa lungotsannatorier	muissa sairaaloissa övriga sjukhus	työlaitoksissa arbetsnätningar
<i>Uudenmaan — Nylands</i>	497 392	1 442 196	25 170	275 512	9 195	134 169	1 341
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	405 934	982 439	19 382	199 353	3 802	97 443	640
Maalaiskunnat — Landskommuner	91 458	459 757	5 788	76 159	5 393	36 726	701
<i>Turun-Porin — Åbo-Björneborgs</i>	223 473	757 605	21 476	184 748	13 590	69 529	704
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	123 653	273 959	2 720	70 871	7 301	28 081	95
Maalaiskunnat — Landskommuner	99 820	483 646	18 756	113 877	11 289	41 448	609
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	3 445	9 753	449	6 960	48	832	—
Kaupunki — Stad	1 539	—	298	931	—	225	—
Maalaiskunnat — Landskommuner	1 906	9 753	151	6 029	48	607	—
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	190 660	867 275	15 602	185 387	15 464	108 625	2 377
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	120 796	389 231	4 255	102 048	7 055	74 740	1 740
Maalaiskunnat — Landskommuner	69 864	478 044	11 347	83 339	8 409	33 885	637
<i>Kymen — Kymmene</i>	104 302	452 365	12 908	114 442	4 922	41 219	1 649
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	65 557	231 290	8 943	37 929	2 372	24 918	1 342
Maalaiskunnat — Landskommuner	38 745	221 075	3 965	76 513	2 550	16 301	307
<i>Mikkelin — S:t Michels</i>	67 527	396 240	10 757	44 101	4 529	38 151	2 418
Kaupungit, kauppala — Städer, köping ..	19 861	63 681	2 225	11 460	1 310	11 972	1 319
Maalaiskunnat — Landskommuner	47 666	332 559	8 532	32 641	3 219	26 179	1 099
<i>Pohjois-Karjalan — Norra-Karelen</i>	55 125	333 133	4 226	27 238	3 019	33 125	253
Kaupunki, kauppalat — Stad, köpingar ..	10 888	56 544	464	4 846	799	5 963	80
Maalaiskunnat — Landskommuner	44 237	276 589	3 762	22 392	2 220	27 162	173
<i>Kuopion — Kuopio</i>	79 738	390 228	11 203	78 625	5 587	45 985	1 211
Kaupungit, kauppala — Städer, köping ..	28 970	102 364	840	25 061	1 280	13 694	904
Maalaiskunnat — Landskommuner	50 768	287 864	10 363	53 564	4 307	32 291	307
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finlands</i>	67 138	314 821	7 423	69 508	5 625	33 470	557
Kaupunki, kauppalat — Stad, köpingar ..	19 573	64 905	1 625	17 730	743	7 272	328
Maalaiskunnat — Landskommuner	47 565	249 916	5 798	51 778	4 882	26 198	229
<i>Vaasan — Vasa</i>	100 815	531 099	9 362	103 384	16 449	41 754	1 318
Kaupungit — Städer	36 689	160 124	2 213	27 849	1 766	11 474	945
Maalaiskunnat — Landskommuner	64 126	370 975	7 149	75 535	14 683	30 280	373
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	103 920	503 062	6 164	89 869	15 229	70 580	1 061
Kaupungit — Städer	28 268	100 162	918	19 339	4 579	16 089	8
Maalaiskunnat — Landskommuner	75 652	402 900	5 246	70 530	10 650	54 491	1 053
<i>Lapin — Lapplands</i>	66 682	197 359	1 847	42 923	8 616	33 817	419
Kaupungit, kauppala — Städer, köping ..	25 901	56 368	250	13 981	2 815	8 945	248
Maalaiskunnat — Landskommuner	40 781	140 991	1 597	28 942	5 801	24 872	171
Koko maa — Hela landet	1 560 217	6 195 136	126 587	1 222 697	107 273	651 256	13 308
Kaupungit — Städer	799 714	2 129 596	35 944	464 661	28 682	266 686	5 142
Kauppalat — Köpingar	87 915	351 471	8 189	66 737	5 140	34 130	2 507
Maalaiskunnat — Landskommuner	672 588	3 714 069	82 454	691 299	73 451	350 440	5 659

Socialhjälp

Övrig anstaltsvård i		Muu huoltoapu — Övrig socialhjälp						Yhteensä huoltoapu- menoja Summa socialhjälp- utgifter
Vieraan kunnan kunnalliskodissa främmande kommuns kommunalhem	muissa huolto- laitoksissa andra vårdanstalter	Yksityiskotihoido Vård i enskilt hem	Kotiavustus Hemunderstöd	Korvaukset muille kunnille Ersättning till andra kommuner	Kannatusmaksut yhteiseen työlaitokseen Understödsavgifter till gemensam arbetsinrättning	Ehkäisevä huoltoapu Preventiv socialhjälp	Muut huoltoapumenot Övriga utgifter för socialhjälp	
6 062	63 710	1 589	906 457	5 705	14 308	103 101	15 487	3 004 002
4 743	57 416	219	747 169	3 413	4 688	102 208	8 307	2 231 222
1 319	6 294	1 370	159 288	2 292	9 620	893	7 180	772 780
19 616	7 972	5 084	374 607	1 471	19 798	4 054	11 264	1 496 518
2 121	4 526	—	226 716	205	8 388	1 472	2 306	628 761
17 495	3 446	5 084	147 891	1 266	11 410	2 582	8 958	867 757
—	2 294	1 286	5 826	66	712	271	384	28 881
—	2 102	—	2 477	—	149	139	71	6 392
—	192	1 286	3 349	66	563	132	313	22 489
17 792	6 184	2 970	402 718	1 369	24 868	62 432	12 709	1 725 772
4 931	3 890	600	283 952	620	17 599	60 017	4 991	955 669
12 861	2 294	2 370	118 766	749	7 269	2 415	7 718	770 103
3 876	1 808	2 479	134 655	1 518	11 975	2 039	6 308	792 163
507	945	187	88 849	540	7 137	1 389	2 611	408 959
3 369	863	2 292	45 806	978	4 838	650	3 697	383 204
7 954	5 217	990	105 643	363	6 024	2 699	7 079	632 165
3 047	3 344	—	39 904	6	1 951	1 073	743	142 035
4 907	1 873	990	65 739	357	4 073	1 626	6 336	490 130
2 127	1 407	595	105 258	885	4 284	3 522	6 104	525 176
414	316	—	21 357	281	1 028	725	974	93 791
1 713	1 091	595	83 901	604	3 256	2 797	5 130	431 385
957	2 068	1 602	153 742	1 705	8 402	3 663	6 374	711 352
284	743	—	53 508	622	3 292	545	648	203 785
673	1 325	1 602	100 234	1 083	5 110	3 118	5 726	507 567
5 715	5 810	1 820	130 861	483	5 867	3 231	8 812	594 003
47	1 601	—	41 862	103	1 550	565	1 255	139 586
5 668	4 209	1 820	88 999	380	4 317	2 666	7 557	454 417
6 616	4 321	6 066	180 191	2 961	12 485	3 989	9 366	929 361
—	1 926	—	72 344	842	4 125	563	1 108	285 279
6 616	2 395	6 066	107 847	2 119	8 360	3 426	8 258	644 082
6 496	7 626	7 957	282 072	1 923	12 386	5 806	17 807	1 028 038
—	3 145	36	81 935	49	2 091	29	1 284	229 664
6 496	4 481	7 921	200 137	1 874	10 295	5 777	16 523	798 374
8 481	6 503	4 245	151 355	2 694	6 716	1 883	10 594	477 452
2 826	792	—	66 106	947	2 608	629	1 523	158 038
5 655	5 711	4 245	85 249	1 747	4 108	1 254	9 071	319 414
85 692	114 920	36 683	2 933 385	21 143	127 825	196 690	112 288	11 944 883
14 961	78 383	749	1 554 670	6 614	43 464	165 605	19 962	4 815 119
3 959	2 363	293	171 509	1 014	11 142	3 749	5 859	668 062
66 772	34 174	35 641	1 207 206	13 515	73 219	27 336	86 467	6 461 702

Lääni—Län	Lastensuojelu —						
	Lastenkodit y. m. Barnhem o. a.	Muu laitoshoido — Övrig anstaltsvård i					
		vajaamielletökeissä anstalter för psykiatri etterbiivna	mielisairaaloissa sinnessjukhus	keuhkotauti- parantoloissa lungssotsanatorier	muissa sairaaloissa övrige sjukhus	vieraan kunnan koulu- ja lastenkodeissa främmande kommuns skol- och barnhem	valtion ja yksityisissä koulukodeissa statens och privata skolorhem
1 000 markkaa							
<i>Uudenmaan — Nylands</i>	1 024 899	36 136	456	22 148	5 517	6 705	17 213
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	940 379	27 618	293	22 129	3 385	5 264	14 357
Maalaiskunnat — Landskommuner	84 520	8 518	163	19	2 132	1 441	2 856
<i>Turun-Porin — Åbo-Björneborgs</i>	370 657	25 404	660	155	918	2 402	5 407
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	340 428	13 199	144	24	520	24	2 275
Maalaiskunnat — Landskommuner	30 229	12 205	516	131	398	2 378	3 132
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	—	151	—	—	13	—	—
Kaupunki — Stad	—	—	—	—	6	—	—
Maalaiskunnat — Landskommuner	—	151	—	—	7	—	—
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	421 037	20 032	3 127	3	3 540	3 184	10 315
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	378 929	12 696	2 672	—	2 739	1 259	7 762
Maalaiskunnat — Landskommuner	42 108	7 336	455	3	801	1 925	2 553
<i>Kymen — Kymmene</i>	177 230	10 347	541	—	965	4 774	6 185
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	152 396	3 790	256	—	601	1 266	4 403
Maalaiskunnat — Landskommuner	24 834	6 557	285	—	364	3 508	1 782
<i>Mikkelin — S:t Michels</i>	64 260	9 985	33	60	590	482	3 172
Kaupungit, kauppala — Städer, köping ..	41 813	2 752	—	23	229	—	1 718
Maalaiskunnat — Landskommuner	22 447	7 233	33	37	361	482	1 454
<i>Pohjois-Karjalan — Norra-Karelen</i>	40 863	6 097	201	—	463	368	2 401
Kaupunki, kauppalat — Stad, köpingar ..	19 987	1 314	—	—	51	—	711
Maalaiskunnat — Landskommuner	20 876	4 783	201	—	412	368	1 690
<i>Kuopion — Kuopio</i>	74 545	7 005	546	—	836	892	4 556
Kaupungit, kauppala — Städer, köping ..	70 779	3 729	12	—	304	595	2 177
Maalaiskunnat — Landskommuner	3 766	3 276	534	—	532	297	2 379
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finlands</i>	82 939	7 754	547	42	418	743	4 628
Kaupunki, kauppalat — Stad, köpingar ..	56 734	2 228	—	—	6	358	2 367
Maalaiskunnat — Landskommuner	26 205	5 526	547	42	412	385	2 261
<i>Vaasan — Vasa</i>	154 447	7 696	900	112	968	1 326	3 308
Kaupungit — Städer	148 082	4 289	282	—	571	1 182	1 775
Maalaiskunnat — Landskommuner	6 365	3 407	618	112	397	144	1 533
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	59 405	5 624	635	160	1 364	469	5 086
Kaupungit — Städer	42 138	1 856	113	—	1 012	34	2 697
Maalaiskunnat — Landskommuner	17 267	3 768	522	160	352	435	2 389
<i>Lapin — Lapplands</i>	65 686	1 567	441	160	890	—	2 538
Kaupungit, kauppala — Städer, köping ..	49 193	1 196	277	30	233	—	1 852
Maalaiskunnat — Landskommuner	16 493	371	164	130	657	—	686
Koko maa — Hela landet	2 535 968	137 798	8 087	22 840	16 482	21 345	64 809
Kaupungit — Städer	2 062 293	64 705	3 167	22 176	8 870	8 333	37 547
Kauppalat — Köpingar	178 565	9 962	882	30	787	1 649	4 547
Maalaiskunnat — Landskommuner	295 110	63 131	4 038	634	6 825	11 363	22 715

Barnskydd						Yrtolalshuolto Lösdrivarvård	Alkoholishuolto Alkoholistvård	Kaikkiaan huoltomenoja Inalles värdutgifter	Avstutukset sosiaalihuoltoon hajoittaville yhdistyksille ja lajoksille Understödet åt socialhjälp utövande föreningar och anstalter
muissa huolto- lajoksissa — andra vårdanstalter	Muu lastensuojelu — Övrigt barnskydd				Yhteensä lastensuojelumenot Summa barnskyddsutgifter				
	Yksityiskotihoido Vård i enskilt hem	Korvaukset muille kunnille Ersättning till andra kommuner	Ammattiopetus Yrkesutbildning	Muut lastensuojelu- menot Övriga utgifter för barnskydd					
152 428	120 828	36 338	3 177	23 245	1 449 090	3 166	20 868	4 974 518	108 012
129 152	98 706	33 295	2 579	21 327	1 298 484	3 088	19 665	3 958 393	102 179
23 276	22 122	3 043	598	1 918	150 606	78	1 203	1 016 125	5 833
10 228	51 718	1 377	2 334	13 819	485 079	597	3 600	2 209 267	18 678
7 003	21 636	339	1 165	12 385	399 142	480	2 460	1 154 496	17 705
3 225	30 082	1 038	1 169	1 434	85 937	117	1 140	1 054 771	973
1 433	932	—	—	13	2 542	—	47	34 915	2 696
1 433	72	—	—	9	1 520	—	47	9 498	2 641
—	860	—	—	4	1 022	—	—	25 417	55
17 966	64 287	1 549	3 631	29 558	578 229	886	3 932	2 499 479	61 409
16 160	37 104	1 012	2 632	28 565	491 530	840	2 527	1 571 362	58 533
1 806	27 183	537	999	993	86 699	46	1 405	928 117	2 876
6 959	18 665	407	712	2 966	229 751	1 138	2 476	1 129 830	13 421
4 779	11 432	125	280	2 481	181 809	1 134	1 798	659 257	11 852
2 180	7 233	282	432	485	47 942	4	678	470 573	1 569
6 744	16 965	2 253	585	1 650	106 779	203	992	807 666	4 299
2 867	4 433	380	242	668	55 125	161	470	217 652	4 116
3 877	12 532	1 873	343	982	51 654	42	522	590 014	183
948	19 365	429	536	1 324	72 995	176	773	654 245	957
510	630	—	33	812	24 048	88	395	129 210	600
438	18 735	429	503	512	48 947	88	378	525 035	357
5 710	24 858	1 626	1 820	4 083	126 477	296	1 309	919 172	4 647
1 621	6 479	715	992	2 727	90 130	190	583	323 658	3 820
4 089	18 379	911	828	1 356	36 347	106	726	595 514	827
2 788	20 840	360	495	1 246	122 800	101	2 268	786 310	4 283
670	4 428	94	—	600	67 485	62	1 653	228 359	3 815
2 118	16 412	266	495	646	55 315	39	615	557 951	468
3 133	19 664	521	238	985	193 298	114	1 316	1 224 904	8 413
1 607	3 102	133	8	345	161 376	85	970	484 399	7 683
1 526	16 562	388	230	640	31 922	29	346	740 505	730
11 927	36 709	842	391	1 526	124 138	487	1 630	1 258 213	19 779
5 153	11 207	25	61	102	64 398	473	1 186	323 989	19 553
6 774	25 502	817	330	1 424	59 740	14	444	934 224	226
23 460	15 068	342	571	1 869	112 592	314	1 508	658 548	6 575
6 326	4 349	—	155	494	64 105	288	1 296	249 628	5 195
17 134	10 719	342	416	1 375	48 487	26	212	408 920	1 380
243 724	409 899	46 044	14 490	82 284	3 603 770	7 478	40 719	17 157 067	253 169
169 201	183 855	34 742	7 376	67 557	2 669 822	6 732	28 337	8 319 724	230 146
8 080	19 723	1 376	771	2 958	229 330	157	4 713	990 177	7 546
66 443	206 321	9 926	6 343	11 769	704 618	589	7 669	7 847 166	15 477

— 1000 mark

VII. Kuntien sosiaalihuollon tulot vuonna 1960 — Den kommunala socialvårdens inkomster år 1960

L ä ä n i — L ä n	Huoltotoiminnan yleisetulot Vårdverksamhetens allmänna inkomster	Huoltoapu — Socialhjälp					Kunnalliskodit y.m. Kommunalhem o.a.
		Perunkirjoitusmaksut Bouppteckningsprocenter	Korvaukset — Ersättning av				
			valtiolta — staten		muilta kunnilta andra kommuner	yksityisiltä enskilda personer	
			huoltoapulaisten nojalla enligt socialhjälp lagen	sotasiirtolaisten för de krigsflyttade			
1 0 0 0 markkaa							
<i>Uudenmaan — Nylands</i>	114	12 516	123 831	29 636	14 744	870 462	106 038
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	43	10 442	84 981	1 764	2 715	618 566	61 459
Maalaiskunnat — Landskommuner	71	2 074	38 850	27 872	12 029	251 896	44 579
<i>Turun-Porin — Åbo-Björneborgs</i>	117	5 803	9 633	19 522	14 471	566 632	62 649
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	8	2 181	4 403	3 941	123	198 186	23 006
Maalaiskunnat — Landskommuner	109	3 622	5 230	15 581	14 348	368 446	39 643
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	—	233	28	—	18	14 080	—
Kaupunki — Stad	—	53	—	—	—	2 661	—
Maalaiskunnat — Landskommuner	—	180	28	—	18	11 419	—
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	416	4 209	30 375	18 908	23 235	586 114	93 141
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	104	2 055	22 569	4 597	785	283 310	25 132
Maalaiskunnat — Landskommuner	312	2 154	7 806	14 311	22 450	302 804	68 009
<i>Kymen — Kymmene</i>	370	1 816	6 981	27 772	4 494	317 916	35 178
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	176	830	6 238	2 007	814	152 808	13 512
Maalaiskunnat — Landskommuner	194	986	743	25 765	3 680	165 108	21 666
<i>Mikkelin — S:t Michels</i>	228	1 482	4 726	5 867	9 609	248 152	60 750
Kaupungit, kauppala — Städer, köping ..	11	440	2 620	893	638	48 492	6 165
Maalaiskunnat — Landskommuner	217	1 042	2 106	4 974	8 971	199 660	54 585
<i>Pohjois-Karjalan — Norra-Karelen</i>	248	562	—	2 435	3 550	172 479	57 996
Kaupunki, kauppalat — Stad, köpingar ..	36	138	—	—	63	28 495	9 876
Maalaiskunnat — Landskommuner	212	424	—	2 435	3 487	143 984	48 120
<i>Kuopion — Kuopio</i>	214	1 542	1 202	6 465	2 993	259 720	55 458
Kaupungit, kauppala — Städer, köping ..	38	511	—	578	661	68 881	16 220
Maalaiskunnat — Landskommuner	176	1 031	1 202	5 887	2 332	190 839	39 238
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finland</i>	445	1 253	3 151	3 117	7 065	216 745	34 835
Kaupunki, kauppalat — Stad, köpingar ..	59	289	2 036	256	83	43 143	4 695
Maalaiskunnat — Landskommuner	386	964	1 115	2 861	6 982	173 602	30 140
<i>Vaasan — Vasa</i>	324	2 570	986	9 524	6 244	352 180	50 593
Kaupungit — Städer	175	796	173	2 549	835	83 719	8 523
Maalaiskunnat — Landskommuner	149	1 774	813	6 975	5 409	268 461	42 070
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	123	1 373	19 943	5 925	8 799	318 018	63 753
Kaupungit — Städer	—	497	14 319	3 646	826	61 885	13 844
Maalaiskunnat — Landskommuner	123	876	5 624	2 279	7 973	256 133	49 909
<i>Lapin — Lapplands</i>	26	644	10 815	973	9 507	144 212	15 564
Kaupungit, kauppala — Städer, köping ..	16	202	9 980	100	1 488	42 219	2 925
Maalaiskunnat — Landskommuner	10	442	835	873	8 019	101 993	12 639
Koko maa — Hela landet	2 625	34 003	211 671	130 144	104 729	4 066 710	635 955
Kaupungit — Städer	529	16 917	130 320	18 023	6 568	1 400 880	160 069
Kauppalat — Köpingar	137	1 517	16 999	2 308	2 463	231 485	25 288
Maalaiskunnat — Landskommuner	1 959	15 569	64 352	109 813	95 698	2 434 345	450 598

		Lastensuojelu — Barnskydd																																																	
		Korvaukset — Ersättning av																																																	
		valtiolta — staten																																																	
		lastensuojelun nojalta enligt barnskyddslagen	socialisista for de krigsflyttade	multa kunnilla andra kommuner	visityisillä enskilda personer	Lastenkodit y.m. Barnhem o.a.	Lahjoitukset ja rahastojen korot Donationer och räntor av donationsfonder		Munt tulot Övriga inkomster		Lapsilisät Barnbidrag	Irtolais- ja alkoholihulnot Lösdrivar- och alkoholivård	Kuntien huoltotoimintaan käytämät varat Av kommunerna använda medel för värdverksamheten	Yhteensä Summa																																					
— 1000 mark																																																			
103	100 239	42 630	172	12 914	94 498	273 541	2 577	1 736	22 065	134	3 266 568	4 974 518	99	100 138	42 627	—	6 320	87 502	256 412	2 299	11	16 795	20	2 666 200	3 958 393	4	101	3	172	6 594	6 996	17 129	278	1 725	5 270	114	600 368	1 016 125													
1 507	2 906	1 479	610	8 395	19 280	116 207	—	3 456	14 276	36	1 362 288	2 209 267	11	2 779	1 479	173	1 766	12 451	110 202	—	3 193	8 516	30	782 048	1 154 496	1 496	127	—	437	6 629	6 829	6 005	—	—	263	5 760	6	580 240	1 054 771												
—	—	—	—	78	49	—	—	—	324	—	20 105	34 915	—	—	—	—	—	—	—	—	—	166	—	6 618	9 498	—	—	—	—	78	49	—	—	—	—	158	—	13 487	25 417												
39	21 675	7 837	799	12 620	25 698	100 755	—	2 712	12 844	50	1 558 052	2 499 479	—	20 064	7 823	154	3 932	19 881	95 997	—	2 415	8 964	19	1 073 561	1 571 362	39	1 611	14	645	8 688	5 817	4 758	—	297	3 880	31	484 491	928 117													
1	17	334	729	7 985	9 724	42 336	—	501	6 998	24	666 654	1 129 830	1	9	295	487	6 759	6 976	39 991	—	402	4 069	22	423 861	659 257	—	8	39	242	1 226	2 748	2 345	—	99	2 929	2	242 793	470 573													
476	397	211	208	6 486	6 429	16 888	1	300	4 267	73	441 116	807 666	476	387	211	150	2 618	1 347	13 090	—	1	88	1 282	16	138 727	217 652	—	10	—	58	3 868	5 082	3 798	—	212	2 985	57	302 389	590 014												
—	31	48	183	991	4 477	10 607	—	92	3 511	—	397 035	654 245	—	—	—	—	192	734	6 188	—	—	587	—	82 901	129 210	—	31	48	183	799	3 743	4 419	—	92	2 924	—	314 134	525 035													
32	1 441	117	422	4 109	6 350	22 951	—	413	2 931	—	552 812	919 172	32	900	117	200	1 136	2 836	22 132	—	265	1 555	—	207 596	323 658	—	541	—	222	2 973	3 514	819	—	148	1 376	—	345 216	595 514													
34	39	62	86	2 776	6 920	22 022	—	52	4 099	21	483 588	786 310	34	28	—	—	917	2 677	17 405	—	—	609	—	156 128	228 359	—	11	62	86	1 859	4 243	4 617	—	52	3 490	21	327 460	557 951													
119	717	—	—	2 646	6 097	47 979	—	152	3 140	27	741 606	1 224 904	67	461	—	—	1 263	3 725	46 532	—	15	1 111	10	334 445	484 399	52	256	—	—	1 383	2 372	1 447	—	137	2 029	17	407 161	740 505													
2	133	106	54	1 287	6 353	12 601	122	106	4 523	—	814 992	1 258 213	2	3	81	—	276	2 964	11 623	—	—	911	—	213 112	323 989	—	130	25	54	1 011	3 389	978	122	106	3 612	—	601 880	934 224													
2	459	506	317	1 473	4 994	14 442	—	171	4 270	—	450 173	658 548	2	162	506	—	68	2 919	10 981	—	66	1 753	—	176 241	249 628	—	297	—	317	1 405	2 075	3 461	—	105	2 517	—	273 932	408 920													
2 315	128 054	53 330	3 580	61 760	190 869	680 329	2 700	9 691	83 248	365	10 754 989	17 157 067	690	122 377	52 701	443	18 349	132 429	583 980	2 300	6 238	41 753	86	5 625 072	8 319 724	34	2 554	438	721	6 898	11 583	46 573	—	217	4 565	31	636 366	990 177	1 591	3 123	191	2 416	36 513	46 857	49 776	400	3 236	36 930	248	4 493 551	7 847 166

VIII. Kunnalliskotien menot ja tulot vuonna 1960 — Kommunalhemmens utgifter och inkomster

Lääni—Län	Menot — Utgifter									
	Palkkaukset Avlöningar	Työntekijän lapsilisä- k.e. ja tapaturmavak- maksut	Arbetsgivarens barn- bidrags- f. p.-och olycks- fallsförs. premier	Ravinto Kosthållning	Vaaretus Beklädnad	Sairaanhoidto ja lääkkeet Slukvård och läkemedel	Muut vuotuiskestän- nukset hoitettavista Uvriga årsutgifter för de vårdade	Rakennusten kunnossapito Uderrhål av byggnader	Kaluston ja irtaimiston lisähuokinta ja korjaus Komplettering och reparation av inven- tarier och lösöre	Lämpö ja valo Värme och lyse
1000 markkaa										
<i>Uudenmaan — Nylands</i>	773 968	35 346	244 604	12 471	51 965	59 896	23 885	36 370	129 198	
Kaupungit — Städer ¹⁾	541 482	24 558	150 909	7 862	30 486	50 151	4 977	28 193	82 501	
Maalaisk. — Landsk.	232 486	10 788	93 695	4 609	21 479	9 745	18 908	8 177	46 697	
<i>Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs</i>	399 652	19 749	177 920	12 882	25 798	23 095	24 192	17 879	71 498	
Kaupungit — Städer ¹⁾	174 263	8 702	66 397	4 600	9 991	14 067	5 448	6 842	28 027	
Maalaisk. — Landsk.	225 389	11 047	111 523	8 282	15 807	9 028	18 744	11 037	43 471	
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	5 566	282	2 305	19	327	40	29	135	474	
Kaupunki — Stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Maalaisk. — Landsk.	5 566	282	2 305	19	327	40	29	135	474	
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	438 696	20 847	186 751	13 800	27 714	23 750	22 861	12 662	90 286	
Kaupungit — Städer ¹⁾	201 500	10 095	75 436	5 661	10 543	14 060	10 845	5 287	42 246	
Maalaisk. — Landsk.	237 196	10 752	111 315	8 139	17 171	9 690	12 016	7 375	48 040	
<i>Kymen — Kymmene</i>	229 470	10 739	99 023	6 234	17 190	8 926	15 331	6 883	42 653	
Kaupungit — Städer ¹⁾	126 528	6 002	50 155	2 629	10 274	4 902	6 727	3 346	21 228	
Maalaisk. — Landsk.	102 942	4 737	48 868	3 605	6 916	4 024	8 604	3 537	21 425	
<i>Mikkelin — St Michels</i>	193 234	8 950	99 934	7 820	14 394	9 401	13 605	5 823	38 956	
Kaupungit — Städer ¹⁾	33 281	1 603	13 741	1 152	2 476	1 999	1 070	875	6 083	
Maalaisk. — Landsk.	159 953	7 347	86 193	6 668	11 918	7 402	12 535	4 948	32 873	
<i>Pohjois-Karjalan — Norra- Karelen</i>	135 958	6 499	72 806	5 668	10 810	8 129	9 468	4 057	27 419	
Kaupunki — Stad ¹⁾	17 511	902	6 364	615	834	688	647	646	4 738	
Maalaisk. — Landsk.	118 447	5 597	66 442	5 053	9 976	7 441	8 821	3 411	22 681	
<i>Kuopion — Kuopio</i>	180 739	8 260	92 957	6 917	16 946	12 020	17 484	6 920	38 301	
Kaupungit — Städer ¹⁾	52 878	2 423	19 599	1 033	4 811	4 848	2 450	2 190	9 643	
Maalaisk. — Landsk.	127 861	5 837	73 358	5 884	12 135	7 172	15 034	4 730	28 658	
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finlands</i>	157 362	7 090	75 159	4 854	10 321	5 798	10 409	4 986	31 359	
Kaupunki — Stad ¹⁾	36 374	1 599	12 358	694	1 369	747	1 860	1 181	6 594	
Maalaisk. — Landsk.	120 988	5 491	62 801	4 160	8 952	5 051	8 549	3 805	24 765	
<i>Vaasan — Vasa</i>	269 454	13 001	135 000	9 526	20 322	16 293	16 133	7 384	50 801	
Kaupungit — Städer	81 774	3 760	39 944	2 108	5 966	6 636	3 325	2 505	10 666	
Maalaisk. — Landsk.	187 680	9 241	95 056	7 418	14 356	9 657	12 808	4 879	40 135	
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	238 468	11 604	130 207	10 628	17 585	11 355	19 451	7 001	55 705	
Kaupungit — Städer	45 030	2 564	23 934	2 217	2 757	3 514	4 776	1 384	10 183	
Maalaisk. — Landsk.	193 438	9 040	106 273	8 411	14 828	7 841	14 675	5 617	45 522	
<i>Lapin — Lapplands</i>	111 416	5 467	49 703	3 401	6 342	3 730	7 040	3 409	28 799	
Kaupungit — Städer ¹⁾	53 838	2 711	20 862	1 097	2 782	1 122	1 905	1 339	14 276	
Maalaisk. — Landsk.	57 578	2 756	28 841	2 304	3 560	2 608	5 135	2 070	14 523	
Koko maa — Hela landet	3 133 983	147 834	1 366 369	94 220	219 714	182 433	179 888	113 509	605 449	
Kaupungit — Städer	1 148 879	54 498	392 569	24 721	66 125	94 726	34 923	46 644	193 425	
Kauppalat — Köpingar	215 580	10 421	87 130	4 947	16 164	8 008	9 107	7 144	42 760	
Maalaisk. — Landsk.	1 769 524	82 915	886 670	64 552	137 425	79 699	135 858	59 721	369 264	

¹⁾ Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar

år 1960

				Tulot — Inkomster								
Palovakuutus Brandforsäkring	Kasvi- ja puutarha, sikala ja kanala Trädgård, svin- och hönsgård	Sekalaiset Diverse	Yhteensä Summa	Hoidettavien valmis- teet Av de vårdade förfärdigade arbeten	Kasvi- ja puutarha, sikala ja kanala Trädgård, svin- och hönsgård	Yhteisten kunnallis- koten kantasus- ja holtonmaksut Understöds- och vård- avgifterna i gemen- samma kommunalhem	Henkilökunnan luontolisedut Personalens naturaförmåner	Valtionapu Statsunderstöd	Sekalaiset Diverse	Yhteensä Summa		
— 1000 mark												
2 116	3 142	29 719	1 402 680	1 188	6 342	14 628	54 463	9 813	16 245	102 679		
434	1 234	19 132	941 919	137	2 517	—	26 370	—	12 723	41 747		
1 682	1 908	10 587	460 761	1 051	3 825	14 628	28 093	9 813	3 522	60 932		
3 292	5 157	21 129	802 243	2 850	13 010	173 187	46 339	26 607	16 375	278 368		
1 041	858	5 868	326 104	983	2 753	57 114	16 064	14 365	7 909	99 188		
2 251	4 299	15 261	476 139	1 867	10 257	116 073	30 275	12 242	8 466	179 180		
42	423	290	9 932	—	615	8 562	755	—	—	9 932		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
42	423	290	9 932	—	615	8 562	755	—	—	9 932		
3 932	2 854	19 823	863 976	5 411	7 594	6 171	47 009	29 991	3 430	99 606		
1 969	1 126	10 463	389 231	3 833	2 474	—	16 006	1 122	1 697	25 132		
1 963	1 728	9 360	474 745	1 578	5 120	6 171	31 003	28 869	1 733	74 474		
1 910	1 666	9 508	449 533	1 082	4 405	51 353	25 135	4 858	1 616	88 449		
863	985	4 578	238 217	287	2 114	40 815	11 244	—	746	55 206		
1 047	681	4 930	211 316	795	2 291	10 538	13 891	4 858	870	33 243		
1 760	1 586	7 923	403 386	1 436	6 008	12 142	25 919	24 692	4 109	74 306		
98	152	1 151	63 681	—	373	—	4 660	—	1 132	6 165		
1 662	1 434	6 772	339 705	1 436	5 635	12 142	21 259	24 692	2 977	68 141		
1 526	504	4 320	287 664	1 653	1 502	—	15 938	19 744	1 071	39 908		
153	24	466	33 588	10	20	—	1 791	—	353	2 174		
1 373	480	4 354	254 076	1 643	1 482	—	14 147	19 744	718	37 734		
2 253	946	6 485	390 228	3 471	3 050	—	22 155	23 829	2 954	55 459		
548	274	1 667	102 364	207	236	—	4 368	10 445	965	16 221		
1 705	672	4 818	287 864	3 264	2 814	—	17 787	13 384	1 989	39 238		
1 383	1 212	6 624	316 557	1 740	3 648	30 168	20 375	9 782	2 958	68 671		
49	575	1 505	64 905	293	531	—	3 747	—	124	4 695		
1 334	637	5 119	251 652	1 447	3 117	30 168	16 628	9 782	2 834	63 976		
2 759	3 305	12 815	556 793	3 073	7 077	93 272	32 898	19 666	9 074	165 060		
574	831	2 812	160 901	397	1 438	4 156	5 320	—	1 730	13 041		
2 185	2 474	10 003	395 892	2 676	5 639	89 116	27 578	19 666	7 344	152 019		
3 539	1 884	13 630	521 057	4 498	4 570	56 765	31 272	36 553	6 670	140 328		
93	29	3 681	100 162	199	248	—	5 024	8 218	154	13 843		
3 446	1 855	9 949	420 895	4 299	4 322	56 765	26 248	28 335	6 516	126 485		
1 429	580	8 035	229 351	543	856	57 441	11 983	14 768	1 798	87 389		
365	152	5 089	105 538	150	448	42 535	5 390	9 257	1 336	59 116		
1 064	428	2 946	123 813	393	408	14 906	6 593	5 511	462	28 273		
25 941	23 259	140 801	6 233 400	26 945	58 677	503 689	334 241	220 303	66 300	1 210 155		
5 023	3 655	48 302	2 113 490	5 694	8 894	52 553	75 259	32 787	24 265	199 452		
1 164	2 585	8 110	413 120	802	4 258	92 067	24 725	10 620	4 604	137 076		
19 754	17 019	84 389	3 706 790	20 449	45 525	359 069	234 257	176 896	37 431	873 627		

IX. Kunnallisten lastenkotien menot ja tulot vuonna 1960 — De kommunala barnhemmens utgifter

L ä ä n i — L ä n	Menot — Utgifter							
	Palkkaukset Avlöningar	Työnantajan lapsilisä, k. e. ja tapaturmavak- maksut	Arbetsgivarens barn- bidrags- f. p. och olycks- fallsförs. premier	Ravinto Kosthållning	Vaattetus Beklädnad	Sairaanhoido ja lääkkeit Sjukvård och läkemedel	Muut vuotuisuuskas- tannukset hoidettavista Övriga Årsutgifter för de vårdade	Rakennusten kunnossapito Underhåll av byggnader
	1 000 markkaa							
<i>Uudenmaan — Nylands</i>	227 277	10 184	50 109	12 763	2 798	7 636	29 676	11 198
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	196 235	8 791	39 616	10 156	2 207	6 481	27 893	10 104
Maalaiskunnat — Landskommuner	31 042	1 393	10 493	2 607	591	1 155	1 783	1 094
<i>Turun-Porin — Åbo-Björneborgs</i>	71 064	3 522	22 002	6 647	1 167	1 595	5 303	1 682
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	60 707	3 048	16 492	5 329	983	1 188	3 832	1 243
Maalaiskunnat — Landskommuner	10 357	474	5 510	1 318	184	407	1 471	439
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	99 852	4 825	36 162	9 455	2 541	4 669	9 029	3 589
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	79 081	3 854	25 517	6 781	2 169	3 836	7 144	2 456
Maalaiskunnat — Landskommuner	20 771	971	10 645	2 674	372	833	1 885	1 133
<i>Kymin — Kymmene</i>	46 691	2 222	15 872	3 977	830	1 112	3 849	2 300
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	32 905	1 597	10 648	2 761	667	749	2 933	1 407
Maalaiskunnat — Landskommuner	13 786	625	5 224	1 216	163	363	916	893
<i>Mikkelin — S:t Michels</i>	14 627	695	7 298	1 603	361	853	1 762	851
Kaupungit, kauppala — Städer, köping ..	4 915	235	1 657	443	207	233	297	215
Maalaiskunnat — Landskommuner	9 712	460	5 641	1 160	154	620	1 465	636
<i>Pohjois-Karjalan — Norra-Karelen</i> s	11 139	501	4 916	1 213	210	394	1 059	842
Kaupunki, kauppalat — Stad, köpingar ..	2 994	151	1 531	405	41	70	210	483
Maalaiskunnat — Landskommuner	8 145	350	3 385	808	169	324	849	359
<i>Kuopion — Kuopio</i>	13 904	656	4 219	982	268	427	1 368	463
Kaupungit, kauppala — Städer, köping ..	12 124	558	3 488	785	261	374	927	433
Maalaiskunnat — Landskommuner	1 780	98	731	197	7	53	441	30
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finlands</i>	20 573	997	9 757	2 097	450	1 098	1 847	1 205
Kaupunki, kauppalat — Stad, köpingar ..	9 559	474	4 551	1 108	278	673	941	724
Maalaiskunnat — Landskommuner	11 014	523	5 206	989	172	425	906	481
<i>Vaasan — Vasa</i>	19 821	891	7 335	2 479	170	337	686	491
Kaupungit — Städer	16 899	760	5 716	2 010	150	219	404	383
Maalaiskunnat — Landskommuner	2 922	131	1 619	469	20	118	282	108
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	20 272	1 086	5 614	1 427	368	1 678	1 469	697
Kaupungit — Städer	9 668	574	1 896	630	214	1 377	445	—
Maalaiskunnat — Landskommuner	10 604	512	3 718	797	154	301	1 024	697
<i>Lapin — Lapplands</i>	27 744	1 352	8 129	1 562	534	542	754	578
Kaupungit, kauppala — Städer, köping ..	20 657	1 031	5 585	1 200	397	367	516	434
Maalaiskunnat — Landskommuner	7 087	321	2 544	362	137	175	238	144
Koko maa — Hela landet	572 964	26 931	171 413	44 205	9 697	20 341	56 802	23 896
Kaupungit — Städer	399 772	18 776	101 717	27 869	6 759	14 288	42 279	16 275
Kauppalat — Köpingar	45 972	2 297	14 980	3 739	815	1 279	3 263	1 607
Maalaiskunnat — Landskommuner	127 220	5 858	54 716	12 597	2 123	4 774	11 260	6 014

och inkomster år 1960

					Tulot — Inkomster					
Lämpö ja valo Värme och lyse	Palovakuutus Brandförsäkring	Kasvi- ja puutarha, sikala ja kanala Trädgård, svin- och hönsgård	Sekalaiset Diverse	Yhteensä Summa	Kasvi- ja puutarha, sikala ja kanala Trädgård, svin- och hönsgård	Yhtei- sten lastenkotien kannatus- ja hoito- maksut Ungerstöds- och vård- avgifterna i gemen- sama barnhem	Henkilökunnan Inontoisedut Personals naturatörmänner	Valtionapu Statsunderstöd	Sekalaiset Diverse	Yhteensä Summa
25 220	262	190	6 944	384 257	416	7 661	10 156	6 632	17 049	41 914
20 744	49	15	5 196	327 487	57	—	4 824	4 545	17 006	26 432
4 476	213	175	1 748	56 770	359	7 661	5 332	2 087	43	15 482
9 214	223	756	3 270	126 445	349	—	10 835	6 950	185	18 319
7 259	72	337	2 553	103 043	—	—	9 122	5 270	50	14 442
1 955	151	419	717	23 402	349	—	1 713	1 680	135	3 877
11 106	350	432	5 374	187 384	830	3 811	13 648	6 955	536	25 780
7 395	220	178	3 745	142 376	297	—	9 888	5 931	41	16 157
3 711	130	254	1 629	45 008	533	3 811	3 760	1 024	495	9 623
8 094	369	278	2 634	88 228	491	3 154	7 287	4 264	812	16 008
5 688	213	155	1 793	61 516	255	—	4 884	3 385	173	8 697
2 406	156	123	841	26 712	236	3 154	2 403	879	639	7 311
3 151	172	200	1 020	32 593	397	—	2 923	1 534	—	4 854
1 605	5	—	334	10 146	—	—	740	316	—	1 056
1 546	167	200	686	22 447	397	—	2 183	1 218	—	3 798
1 592	74	146	600	22 686	306	—	2 026	927	2	3 261
530	8	44	187	6 654	100	—	600	248	2	950
1 062	66	102	413	16 032	206	—	1 426	679	—	2 311
1 979	104	189	426	24 985	44	—	2 981	1 563	24	4 612
1 666	74	163	366	21 219	24	—	2 568	1 196	5	3 793
313	30	26	60	3 766	20	—	413	367	19	819
3 741	218	99	874	42 956	229	—	3 794	2 561	173	6 757
2 251	19	16	310	20 904	—	—	1 364	1 390	4	2 758
1 490	199	83	564	22 052	229	—	2 430	1 171	169	3 999
2 498	43	53	676	35 480	123	—	3 877	1 011	—	5 011
2 050	21	—	503	29 115	—	—	3 062	502	—	3 564
448	22	53	173	6 365	123	—	815	509	—	1 447
2 959	139	78	825	36 612	213	6 061	2 920	1 944	1 936	13 074
1 448	—	—	261	16 513	—	—	1 215	1 178	—	2 393
1 511	139	78	564	20 099	213	6 061	1 705	766	1 936	10 681
4 089	124	110	1 151	46 669	64	6 763	3 846	3 031	1 536	15 240
3 281	52	76	878	34 474	—	6 763	2 880	2 103	33	11 779
808	72	34	273	12 195	64	—	966	928	1 503	3 461
73 643	2 078	2 531	23 794	1 028 295	3 462	27 450	64 293	37 372	22 253	154 830
46 176	480	672	13 502	688 565	344	—	34 159	20 220	17 170	71 893
7 741	253	312	2 624	84 882	389	6 763	6 988	5 844	144	20 128
19 726	1 345	1 547	7 668	254 848	2 729	20 687	23 146	11 308	4 939	62 809

X. Valtion varoista suoritettujen erilaisten avustusten ja lisien lukumäärä vuonna 1960 — Antalet av statens medel utdelade olika understöd och bidrag år 1960

Lääni — Län	Äitiys-avustusta saaneita Antal moder-skaps-understöd	Lapsillisää saaneita Antal utdelade barn-bidrag		Perhelisää saaneita Antal utdelade familjebidrag		Myönnettyjä soti-lasavus-tuksia Antal be-viljade militär-understöd
		perheitä familjer	lapsia barn	perheitä familjer	lisään oikeutet-tuja lapsia till bidrag berätti-gade barn	
<i>Uudenmaan — Nylands</i>	13 481	121 691	220 300	5 863	10 680	890
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	8 658	79 379	136 027	2 582	4 519	561
Maalaiskunnat — Landskommuner	4 823	42 312	84 273	3 281	6 161	329
<i>Turun-Porin — Åbo-Björneborgs</i>	10 182	98 531	196 160	9 416	18 698	742
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	3 817	36 143	63 846	1 743	3 041	210
Maalaiskunnat — Landskommuner	6 365	62 388	132 314	7 673	15 657	532
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	316	2 966	5 649	171	302	3
Kaupunki — Stad	92	727	1 269	13	24	1
Maalaiskunnat — Landskommuner	224	2 239	4 380	158	278	2
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	9 205	86 983	174 465	8 620	16 613	739
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	5 098	46 329	85 887	3 039	5 656	357
Maalaiskunnat — Landskommuner	4 107	40 654	88 578	5 581	10 957	382
<i>Kymen — Kymmene</i>	5 369	50 028	103 401	4 504	8 668	341
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	2 730	25 998	50 358	1 689	3 143	162
Maalaiskunnat — Landskommuner	2 639	24 030	53 043	2 815	5 525	179
<i>Mikkelin — S:t Michels</i>	4 083	33 658	79 088	5 623	11 738	350
Kaupungit, kauppala — Städer, köping ..	1 053	8 512	17 604	788	1 490	47
Maalaiskunnat — Landskommuner	3 030	25 146	61 484	4 835	10 248	303
<i>Pohjois-Karjalan — Norra-Karelen</i>	4 115	30 312	78 322	7 176	16 292	367
Kaupunki, kauppalat — Stad, köpingar ..	743	5 165	11 514	631	1 239	46
Maalaiskunnat — Landskommuner	3 372	25 147	66 808	6 545	15 053	321
<i>Kuopion — Kuopio</i>	5 071	38 928	94 474	7 809	16 977	370
Kaupungit, kauppala — Städer, köping ..	1 332	10 734	22 035	1 054	2 082	70
Maalaiskunnat — Landskommuner	3 739	28 194	72 439	6 755	14 895	300
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finlands</i>	4 451	36 869	84 133	6 000	12 855	422
Kaupunki, kauppalat — Stad, köpingar ..	967	8 024	16 250	735	1 448	89
Maalaiskunnat — Landskommuner	3 484	28 845	67 883	5 265	11 407	333
<i>Vaasan — Vasa</i>	7 669	66 226	147 238	10 439	21 635	485
Kaupungit — Städer	1 727	14 888	28 931	1 083	2 125	101
Maalaiskunnat — Landskommuner	5 942	51 338	118 307	9 356	19 510	384
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	9 141	59 872	157 938	15 086	35 749	957
Kaupungit — Städer	1 705	11 975	25 529	1 158	2 342	102
Maalaiskunnat — Landskommuner	7 436	47 897	132 409	13 928	33 407	855
<i>Lapin — Lapplands</i>	5 101	30 494	80 997	7 580	18 094	541
Kaupungit, kauppala — Städer, köping ..	1 396	9 708	21 074	978	2 009	73
Maalaiskunnat — Landskommuner	3 705	20 786	59 923	6 602	16 085	468
Koko maa — Hela landet	78 184	656 558	1 422 165	88 287	188 301	6 207
Kaupungit — Städer	24 761	216 530	399 195	12 142	22 742	1 555
Kauppalat — Köpingar	4 557	41 052	81 129	3 351	6 376	264
Maalaiskunnat — Landskommuner	48 866	398 976	941 841	72 794	159 183	4 388